

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

15 Ekim 2012 Pazartesi

İÇİŞLERİ KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

15 Ekim 2012 Pazartesi

---0---

K O N U

Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/690) (Devam) (*)

Sayfa

1:116

(*) (1/690) esas no.lu Tasarının Alt Komisyon Metni 14/10/2012 tarihli İçişleri Komisyonu tutanağına eklidir.

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:23
Mehmet ERDOĞAN (Muğla)	1, 15, 21, 23
Mehmet S. KESİMOĞLU (Kırklareli)	1
Ali SERİNDAĞ (Gaziantep)	1, 18, 19, 21
Mehmet ERSOY (Sinop)	1:2
S. Nevzat KORKMAZ (Isparta)	2:11, 21, 22:23
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı) (Ordu)	5, 9, 10, 14, 17, 20, 21, 23
Mehmet ŞANDIR (Mersin)	5, 21, 22, 23
Birgöl AYMAN GÜLER (İzmir)	11:17, 18, 19
Erkan AKÇAY (Manisa)	12, 14
Lütfü TÜRKKAN (Kocaeli)	12, 19, 20
Ali Haydar ÖNER (Isparta)	14, 16, 19, 20:21
Enver ERDEM (Elâzığ)	15, 16
Hasan Hüseyin TÜRKÖĞLU (Osmaniye)	15
Sırrı Süreyya ÖNDER (İstanbul)	16, 17:23
Altan TAN (Diyarbakır)	21
Sadir DURMAZ (Yozgat)	21
Kemal DEĞİRMENDERELİ (Edirne)	23
İKİNCİ OTURUM	24:27
Sırrı Süreyya ÖNDER (İstanbul)	24:27
S. Nevzat KORKMAZ (Isparta)	26
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı) (Ordu)	27

Mehmet ŞANDIR (Mersin) 27

ÜÇÜNCÜ OTURUM 28:70

Alpaslan KAVAKLIOĞLU	(Niğde)	28:31
Ali UZUNIRMAK	(Aydın)	29, 30, 43:46
Namık HAVUTÇA	(Balıkesir)	29, 32, 61:62, 63
Mahmut TANAL	(İstanbul)	29, 30, 31
Ali SARIBAŞ	(Çanakkale)	30
Özcan YENİÇERİ	(Ankara)	30, 31, 67:70
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	31, 43, 45, 55, 62, 66:67
Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	31, 36, 42, 49:53, 63
Atila KART	(Konya)	31
Mehmet ERSOY	(Sinop)	31, 42:43
Mevlüt DUDU	(Hatay)	31
Veli AĞBABA	(Malatya)	31:32
Mehmet ŞANDIR	(Mersin)	32:36, 46, 47
Birgöl AYMEN GÜLER	(İzmir)	33
Seyfettin YILMAZ	(Adana)	34
Mehmet S. KESİMOĞLU	(Kırklareli)	36, 53, 63
Erkan AKÇAY	(Manisa)	36:38, 40
Enver ERDEM	(Elâzığ)	38:
Ali TURAN	(Sivas)	40
Lütfü TÜRKKAN	(Kocaeli)	40, 46:47, 57
S. Nevzat KORKMAZ	(Isparta)	41, 58
Hüseyin BÜRGE	(İstanbul)	45, 62
Ali SERİNDAĞ	(Gaziantep)	47, 53, 57, 58:63
Altan TAN	(Diyarbakır)	47:49, 53
Celal DİNÇER	(İstanbul)	49, 53:57, 61
İlhan DEMİRÖZ	(Bursa)	53, 67
Hasan Hüseyin TÜRKÖĞLU	(Osmaniye)	61, 69
Mehmet Emin DİNDAR	(Şırnak)	62
Muharrem IŞIK	(Erzincan)	63
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	63:65
Mehmet Volkan CANALIOĞLU	(Trabzon)	65:67

DÖRDÜNCÜ OTURUM 71:116

Muharrem IŞIK	(Erzincan)	71:74, 115
Ali SERİNDAĞ	(Gaziantep)	71, 90, 96:97, 98, 99, 100, 110, 111, 113, 114:115
Mehmet S. KESİMOĞLU	(Kırklareli)	74:78, 107, 111, 116
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	74, 77, 85:86, 88, 102, 108:116
Erkan AKÇAY	(Manisa)	74, 89
Sadir DURMAZ	(Yozgat)	75, 85, 98, 104, 105, 109, 111, 112
Namık HAVUTÇA	(Balıkesir)	78:81, 115
Hasan Hüseyin TÜRKÖĞLU	(Osmaniye)	80, 92:95, 112,

Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	80, 98, 99, 100, 107, 110, 111, 112, 113:115	113
Mahmut TANAL	(İstanbul)	81, 86, 87:89, 96, 99, 100:101, 114, 116	
Ali SARIBAŞ	(Çanakkale)	81:83	
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	83:84	
İlhan DEMİRÖZ	(Bursa)	84:86, 96	
S. Nevzat KORKMAZ	(Isparta)	89, 98, 100, 101:104, 105, 106	
Cemalettin ŞİMŞEK	(Samsun)	89:92, 99, 113	
Enver ERDEM	(Elâzığ)	90, 100, 112:113, 115	
Hüseyin BÜRGE	(İstanbul)	94, 106:108	
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	95:99, 100:101, 102, 104:105	
Mehmet ERSOY	(Sinop)	101	
Mustafa AKIŞ	(Konya)	105	
Birgöl AYMAN GÜLER	(İzmir)	105:106, 107	

Açılma Saati: 10.05

Kapanma Saati: 00.56

15 Ekim 2012 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.05

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP: Gülay SAMANCI (Konya)

0

BAŞKAN – Sayın Bakanımız, İçişleri Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarının, meslek teşekküllerinin, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri, değerli çalışma arkadaşlarım, değerli basın mensupları; İçişleri Komisyonunun toplantısını açıyorum.

Çoğunluğumuz vardır. Dünkü toplantıda Alt Komisyon raporu esas alınmak suretiyle görüşülmesi hususundaki karardan sonra ara vermiştik.

Bugün, Alt Komisyon raporu üzerinde Alt Komisyon Başkanı Sayın Mehmet Ersoy'un bir bilgilendirmesini alalım, daha sonra üzerindeki görüşmeleri mize geçeceğiz.

Sayın Ersoy, buyurun efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, basın yok mu bugün?

BAŞKAN – Bilemiyorum.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – “Alınmadı” demişler.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – “Alınmadı” deniliyor.

BAŞKAN – Başkanlığımızın böyle bir tasarrufu olmadı, hayır.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Arkadaşlarımız burada “Kameralar alınmıyor.” diyorlar.

BAŞKAN – Kim dedi efendim?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Basın mensubu arkadaşlar.

BAŞKAN – Hayır, böyle bir şey yok efendim.

Buyurun.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Başkan, basın mensubu arkadaşların içeri alınması için bir duyuru yaparsanız.

BAŞKAN – Hemen yapıyorlar.

Buyurun Sayın Ersoy.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, o zaman...

BAŞKAN – Başkanım, söz verdim, lütfen...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, efendim Komisyonun düzeni açısından zatinaliniz adına kim talimatı vermiş veya kendiliğinden...

BAŞKAN – “Böyle bir talimat yok.” dedim Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Soralım efendim?

BAŞKAN – Hayır, sormayalım efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bir soralım, kim o talimatı vermiş?

BAŞKAN – Tamam, buyurun efendim, biz sorarız onu, Başkanlık olarak sorarız.

Buyurun Sayın Ersoy.

MEHMET ERSOY (Sinop) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım; 10 Ekim 2012 tarihinde Komisyonumuza gelen Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı o gün toplanan Komisyonumuzun aldığı karar gereğince Alt Komisyonumuzca incelenmeye başlanmış ve 11 Ekim tarihinde yaklaşık on iki saat, 12 Ekim tarihinde de yaklaşık on dokuz saatlik bir çalışmayla Komisyonumuz tasarının üzerindeki incelemelerini tamamlamıştır. Çalışmalarımız sırasında iktidar ve muhalefet partilerimize

mensup çok sayıda milletvekilimiz katkılarını sunmuşlar. Bunun dışında, İçişleri, Adalet, Maliye, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme, Çevre ve Şehircilik ve Kalkınma Bakanlıkları temsilcileri görüşlerini ifade etmişler. Ayrıca, Ziraat Mühendisleri Odası, Şehir Plancıları Odası, Türkiye Belediyeler Birliği, Şoförler Odası temsilcileri, ODTÜ, Siyasal Bilgiler ve Gazi Üniversitesinden hocalarımız da Komisyonumuza gelerek katkılarını yapmışlardır.

Bütün bu süreçte Komisyonumuzda bir şekilde düşüncelerini ifade etmek isteyen, görüşleriyle katkıda bulunmak isteyen bütün katılımcılara söz verilmiş ve sözleri bitene kadar da hiçbir kısıtlamaya tabi tutulmadan katkıları alınmaya çalışılmıştır.

Komisyon üyelerimiz, başından sonuna kadar çalışmalarımıza çok yoğun bir şekilde ve gerçekten yorucu bir şekilde katkılarını sunmuşlar, iktidar milletvekilleri yanında, ben özellikle Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekilimiz Sayın Birgül Ayman Güler ve Milliyetçi Hareket Partisi Milletvekilimiz Sayın Hasan Hüseyin Türkoğlu'nun da çalışmalar boyunca verdiği katkılara minnet ve şükranlarını ifade etmek istiyorum ayrıca. BDP temsilcimiz Sayın Sırrı Süreyya Önder görüşlerini daha çok yazılı açıklamayı uygun görerek çalışmalarımızı kolaylaştırıcı bir tutum takınmışlardır. Ona da bu vesileyle teşekkür ediyorum.

Yapılan çalışmalar neticesinde Komisyonumuzca kanunun ana iskeletine dokunulmadan yani büyükşehir belediye sınırlarının il sınırları olması, köy ve büyükşehir belediye sınırları içinde kalan belde belediyelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması, mevcutlara 13 yeni büyükşehir ilave edilmesi ve büyükşehir belediyeleri dışında kalan nüfusu 2.000'in altındaki beldelerin tüzel kişiliklerin kaldırılması konuları aynen kabul edilmiş. Daha çok maddeler üzerindeki görüşmelerde kanunun uygulanması sırasında görülecek sıkıntı ve sorunları gidermeye yönelik düzeltmeler yapılmış. Bu arada 4'üncü maddede önerilen Yatırım İzleme Ve Koordinasyon Merkezinin özel bütçeli bir tüzel kişilik olarak tasarlanmış merkezin İçişleri Bakanlığına bağlı bir başkanlığa dönüştürülmesi, genel idare içinde tanımlanan bir Başkanlığa dönüştürülmesi daha uygun görülmüş. Ayrıca, bağlılıklarla ilgili dile getirilen sıkıntılarda büyük ölçüde çözülmeye çalışılmış; yine, 24 olarak tasarlanan ilçe sayısı Balıkesir'de kurulması düşünülen Altınoluk ilçesi tasarından çıkarılarak 23 şeklinde benimsenmiştir.

Muhalefet milletvekillerimizin şerhleri ayrıca dağıtıldı, ilave olarak verildiği için onların düşüncelerinden burada tekrar bahsetmeyeceğim.

Komisyonumuz oy çokluğuyla gelen bu tasarının Alt Komisyonumuzda değiştirilmiş şekliyle kabul edilmesini, yapılan bu düzenlemenin, hizmetlerin daha etkin ve daha verimli sunulması, ülke kaynaklarının daha ekonomik kullanılması ve halkımıza daha etkin bir şekilde sunulmasına katkı sağlayacağına olan inancıyla kabul etmiştir ve bugün de Komisyonumuzun huzurlarına takdim edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Emek veren Alt Komisyonumuzda çalışan bütün milletvekili arkadaşlarımıza ve bize refakat eden kamu kurumlarımızın, bakanlıklarımızın değerli temsilcisi bürokrat arkadaşlarımıza; çok teşekkür ediyorum. Bütün Komisyon üyelerimizi ve milletvekillerimizi, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ersoy'a teşekkür ediyorum.

Ben de Sayın Alt Komisyon Başkanımıza ve Komisyon raporunun oluşmasında emekleri geçen bütün sayın milletvekili arkadaşlarıma teşekkürlerimi ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, Komisyonumuz çalışmalarına Alt Komisyon raporu üzerinden devam edecektir. İlk toplantımızda da tümü üzerinde gruplara konuşma imkânı vermiştik, şimdi de bu sunuşla ilgili Alt Komisyon raporunun tümüyle ilgili yine gruplara ve daha sonra sayın milletvekillerine söz vereceğim.

Hangi grubumuz, kim konuşacaksa lütfen işaret buyursun, oradan başlayalım.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Efendim, grup adına ben konuşacağım.

BAŞKAN – Evet, buyurun efendim.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, kıymetli komisyon üyesi arkadaşlarım, basınımızın kıymetli temsilcileri, değerli hazırun; ben de sözlerime hepinize en derin saygılarımı sunarak başlamak istiyorum ve bir hususu da dikkatlerinize yeniden çekmek istiyorum.

Biraz önce, Mehmet Kesimoğlu Bey, Ali Bey, basınla ilgili bir şey söyledi, bunun maalesef gerçek olduğu ortaya çıktı. Yani demek ki bu basın mensubu arkadaşlarımız içeriye girmesin diye dışarıya haber salınmış. Şimdi “İçeriye girebilirsiniz.” denildiğinde bakınız âdeta çiçeklerin açması gibi basın mensupları içeriye doldular, bir kere bunun üzerinde durmak lazım.

Yani, bu tasarımı milletten gizlediniz, son dakikaya kadar gizlediniz hiç olmazsa müzakerelerini milletin bilmesinden, milletin bu tasarının içeriğini öğrenmesinden rahatsız olmamanız gerekiyor. Bırakın, bırakın milletin bilgilendirilmesi önüne engel çıkarmayın.

Değerli arkadaşlar, devlet sistemlerini birçok ölçüte göre tasnif edebiliriz ama en önemli ölçüt egemenlik ölçütüdür. Egemenlik ölçütü ile tasnife kaktığınız zaman iki büyük sistem karşımıza çıkar: Üniter devletler ve federal devletler.

Üniter devletlerin belirgin özelliği, ayrıncı özelliği tek egemenin merkez olmasıdır ve bu egemenliğin hiçbir güçle paylaşılmasıdır.

Federal devletlerde ise çok basit bir tanımlama ile, bu egemenlik merkez ve yerel otoriteler arasında paylaşılır.

Türk milleti, 18'inci yüzyıldan itibaren üç kıtada hüküm sürdüğü topraklardan maalesef Anadolu'ya sığınmak zorunda kalmıştır. Öyle dramatik, öyle acı bir süreç yaşanmıştır ki Anadolu'ya sığınmak zorunda kalmıştır ve bugün, bugünkü devletimizi akşamdan sabaha kurulmamıştır. Bunun için sık sık söylüyoruz: Bu devletin 5 bin yıllık gelenekleri var, teamülleri var, bu devlet aşiret devleti, kabine devleti değildir, diye boşuna söylemiyoruz. Bütün Türk tarihinin içerisinde yaşanmış acıların, sıkıntılıların, dramların bir bileşkesidir bugünkü Türkiye Cumhuriyeti.

Kıymetli arkadaşlar, altı yüz yıl hüküm süren Osmanlı Devleti nasıl dağıldı, nasıl parçalandı sualine geldiğiniz zaman aynen bugün gündemde tutulmaya çalışan konular üzerinden yapıldığını görürsünüz. İnsan haklarıdır, daha çok özgürlüklerdir, ademimerkeziyetçiliktir ve büyük bir çelişkiyi Türk milleti beraberinde yaşamıştır. "Kurtulmanız için bu tavizleri vermeniz gerekir." diyen Batı'nın huzurunda Osmanlı bu tavizleri bir bir verir iken sonunda parçalanma noktasına gelmiştir. Bu tarihî çelişkiyi bir kez daha kamuoyunun önüne sermek istiyorum.

1921 Teşkilatı Esasiye Kanunu'na baktığınız zaman, yani bu devletin biçimlendirilmesine baktığınız zaman millî egemenliğe, millî devlete atıflar yapıldığını görürsünüz. Yani 1921 Teşkilatı Esasiye Kanunu daha sonra kurulacak Türkiye Cumhuriyeti devletin nasıl kurulacağını işaretlerini içinde barındırmıştır. Özellikle, İstiklal Savaşı'ndan sonra bu devletin yeniden yapılandırılmasıyla ilgili çok ciddi dış müdahalelere maruz kalmıştır, hatta müdahale boyutunu da aşmış, özellikle içimizdeki etnik yapıları ayaklandırmak, kışkırtmak için ortalığa dökülmüş bir Batı emperyalizmi ile ve onun yaptıklarıyla yüz yüze gelmiştir.

Bugün, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümeti "Geçmişimizle yüzleşeceğiz, geçmişimizle barışacağız." iddiası altında her bir şeyi didik didik etmiş, âdeta atalarımıza, dedelerimize sövülmesinin, küfredilmesinin önünü açmıştır. Ancak, tarihte öyle nirengi noktaları, öyle dönemeçler vardır ki keşke onları da ön plana çıkarıp şu yaşadığımız bu bölünme sendromunun, sıkıntısının nerelere kadar uzandığını, dayandığını ve geçmişte nasıl başlatıldığını görebilsek.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz İngiltere Delegasyonunun Şefi Lord Curzon'dur. Lord Curzon Türk devletine, Türkiye Cumhuriyeti devletine doğusunda Kürdistan'ın kurulması için çok ciddi baskılar yapmıştır ve bu baskılar sonucunda gerçekten sıkıntıya düşen, bunalan Türkiye Cumhuriyeti heyeti Anadolu'dan gönderilen bir mektupla rahatlamaştır. Bu mektup 24 Ocak 1923 tarihli mektuptur. Bu mektubu kimler yazmıştır? Umum Kürt Amele ve Esnaf Cemiyeti Reisi Salih Kahya namına Erzurumlu İsa-zade Ahmet, İstanbul'da Umum Kürtler namına Lolan Aşireti Reisi ve sabık Kürt Gençler Cemiyeti Reisi Düzer-zade Dersimli Mehmet Sabri'nin mektubudur bu. Bu mektubun içeriğine baktığınız zaman âdeta Batı emperyalizmine bir şamar indirildiğini görürsünüz.

Mektupta aynen şu söyleniyor: "Biz Kürtler, Avrupa ve İngiliz diplomatlarının parlak vaatlerinin altında kendi menfaatlerinin olduğunu biliyoruz. Ve bundan dolayı kendi direniş kuvvetlerimizi oluşturduk. 1917 yılında İngiltere Delegasyonu Reisi Lord Curzon gibi bağımsızlık vaatlerinde bulunan Ruslara biz Kürtler: 'Biz Türk'üz, bu anavatandan hiçbir kuvvet ayıramaz. Bizim rahata kavuşmamız sizin hemen bu topraklardan çekilmenizle olacaktır.' dediler. İşte bugün bütün Kürtler Lozan'daki Avrupa ve bilhassa İngiliz diplomatlarına aynı cevabı veriyoruz. Kürtler bağımsızlıklarını kendilerini yok edecek yabancılara değil kendi ailelerinden olan Türklere ve onları temsil eden Büyük Millet Meclisi hükümetine emanet etmişlerdir.

Bugünlerde -Lozan Konferansı görüşmelerinde- İngiltere Delegasyonu Reisi Lord Curzon'un Kürtlere bağımsızlık verilmesi fikrini ortaya atarak, Kürtlerin hamisi tavrını takınmasını hayret ve şaşkınlıkla karşıladık.

Biz Kürtler, Turan neslinden bir kavimiz. Millî ananelerimiz ve özelliklerimizden -yiğitlik, kahramanlık vb- dolayı Türklere bize yiğit ve cesur manasına gelen Kürt ismini vermişlerdir. Kürt adıyla anılan ve büyük hizmetleri geçen kahramanların isimlerinin yaşaması amacıyla Deminan, Haydaran, Kureyşan ve Lolan gibi isimler kabile ve aşiretlere verilmiştir. Bu aşiretler, bugün anavatanın Doğu Türklerini oluşturmaktadırlar."

Yani, keşke devletin bütünlüğü ve bin yıllık kardeşliğimiz adına Adalet ve Kalkınma Partisinin bürokratları, siyasetçileri, sözcüleri yahut politika yapıcıları bu ve benzeri hususlar üzerine gidip ortaya koysa, ortaya dökebilse ama herhâlde bunlardan çok daha fazla ciddi, çok daha fazla, çok daha farklı işleri olsa gerek.

Değerli arkadaşlarım, Lozan görüşmelerinden sonra 1924 Anayasası, işte 1923'teki Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra da bu oyunlarından vazgeçmiş değildir Batı emperyalizmi ve birçok defa yöre halkını kışkırtarak Türkiye Cumhuriyeti'nin millî menfaatlerinin önüne geçme ve onu siyasi anlamda sıkıştırma yönünde birçok faaliyetlerde bulunmuştur ve bütün bu faaliyetlerinin ana fikri hep özgürlük ve hak talepleri üzerinde olmuştur, daha sonra siyasi özerklik konusunu getirmiştir ve bugün artık bölücü çevrelerin hiçbir kaygı, hiçbir düşünce sınırı hissetmeksizin tam bağımsızlık fikrini ortaya koyar hâle gelmişlerdir.

Değerli arkadaşlar, şöyle bir tabu, şöyle bir dogmayı sizlerin değerlendirmesine sunmak istiyorum. Türkiye'de kim ağzını açsa "Seçimle gelen yerel yöneticiler atanmışlardan daha demokratiktir." gibi bir kuyruklu yalan, bir safsatanın, bir dogmanın peşinde olmuşlardır.

Bakın, Türk İdareciler Derneğinin Başkanı Sayın Saffet Arıkan Bedük şöyle diyor: Türk İdareciler Derneğinin katıldığı tüm toplantılarda, devletin bütünlüğü, hizmetlerin devamlılığı ve kamu yararı açısından mülki idare amirlerinin mevcudiyetlerinin gereklilikleri vurgulanmaktadır. "Mülki idare amirlerini daha etkin daha yetkili nasıl kılarız?" sorusunun cevabı aranmaktadır.

Yine, idareciler bilir, profesyonel yöneticiler, bunun ilmini yapan yöneticiler bilir, çok büyük bir isimdir Dreyfus. Dreyfus diyor ki: "Siz idari sisteminizi Fransa'dan aldınız. Biz yerel yönetimlere çok aşırı yetkiler verdik, şimdi merkez ile yerel arasında çatışma var, verdiğimiz yetkileri geriye de alamıyoruz."

Kıymetli arkadaşlar, bugün, bütün Avrupa mülki idare amirlerini daha yetkili kılmak gibi bir gayretin içerisindeyiz. Türk mülki idare amirleri, en azından bugüne kadar, belediye başkanlarına nazaran daha çok demokratikleşme ve daha çok yerel yönetimleri etkin hizmet verir hâle getirme ideali peşinde koşmuşlardır. Mülki idare amirlerinin en büyük görevi il ve ilçedeki farklı sesleri, farklı duruşları korumak olmuştur. Zaten ilçedeki, ildeki çoğunluğun sahibi var, belediye başkanları ama belediye başkanına oy vermeyen ve o ilde, o ilçede yaşamak zorunda olan kesimlerin de korunması, bunların toplum içerisinde farklı bir şekilde muhafazası hep mülki idare amirlerinin görevi olmuştur. Aslında, bu tartışmanın bugün çok fazla bir kıymeti kalmamıştır, çünkü madem yükselen değer insandır, insanın huzur ve refahıdır, dolayısıyla insana verilen hizmetin kimin tarafından verildiğinin çok önemli olmadığını düşünüyorum.

Kıymetli arkadaşlar, "Reform" sözcüğü herhâlde başka bir yerde bu kadar anlamını yitirmemiş, bu kadar farklı manalarda kullanılmamıştır. Her ağzını açan "Kamu yönetiminde reform yapılması gerekir." diye ağzını açmıştır ve önerdiği çözüm yeni teşkilatlar kurmaktır. Bunu üniversitelerde de bütün hocalar, akademisyenler bir eleştiri olarak gündeme getirirler. En kolay dillendirilen şey "Reform" dur arkadaşlar. Hele hele, taşrada hiç görev yapmamış insanlar için bu o kadar kolaydır ki âdefta günlük bir mevzudan bahseder gibi, basit bir mevzudan bahseder gibi bahseder geçerler. Alırlar önlerine haritaları, şemaları, rakamları ölçerler, biçerler, birimleri oradan alır öbür tarafa bağlarlar, sonra da ahkam keserler "Neden kimsenin bugüne kadar bunlar hiç aklına gelmedi, düşünmedi?" diye. Bu girişimlerin başı sonu yok.

Yaşları müsait olan mülki idare amirleri, yöneticiler gayet iyi bilirler ki MEHTAP projeleri, ilmî projeleri, bütün bunlar konuşulmuş, üzerinde çalışılmış reform çalışmalarıdır. Bu çalışmalara işleri bilen taşra yöneticileri, bu işlerin bu kadar kolay olmadığını bilerek biraz da kıs kıs gülerler değerli arkadaşlar. Çünkü işin bu kadar kolay olmadığını onlar yaşayarak öğrenmişlerdir. Bu girişim biz kamu yöneticileri için bir sürpriz, bir yenilik değildir. Tabiri caizse harita üzerinde sınır çizen çocuklar misali, mal bulmuş mağribi gibi, yahut Amerika'nın bin beş yüzüncü kere keşfedilmesi gibi, keşfeden yarım entelektüeller gibi bir girişim. "Sizden çok var." diyesimiz geliyor kıymetli arkadaşlar ama diğer tüm girişimlerden bir farkı var bu girişimin. İster sağ, ister sol iktidarlar döneminde dillendirilsin, önceki girişimlerin hareket noktası hızlı, verimli, kaliteli ve ucuz hizmet üretmek, daha sade ve anlaşılabilir bir kamu yönetimi oluşturmak idi. Ancak bu çalışma öyle değil, bu girişim Pandora'nın Kutusu misali ülkenin millî ve üniter devlet yapısında tahribat ve çok kısa bir zaman dilimi sonrasında da ülkenin bir bölümünü kopartıp ayırmak gibi çok ciddi ve yaşamsal tehlikeler, riskler içermektedir. Bunları sadece Milliyetçi Hareket Partisi ya da millî kaygıları yüreğinde hisseden vatanseverler değil, bugüne kadar on yıllık iktidarınız döneminde hep sizlerle yan yana yürümüş, size inanmış, size destek olmuş devlet ve siyaset adamları da, yazarlar çizerler, akademisyenler ve diğer düşün adamları da söylüyor. Açın Hasan Celal Güzel'in yazılarını, bakın oradaki feryada bir kulak verin. Bakın, bir dönem, aynen Recep Tayyip Erdoğan gibi belediye başkanlığı yapmış, sonra milletvekilliği, bakanlık görevlerinde bulunmuş Sayın Mehmet Keçeciler'in sözlerine bakın: "Bu yasa zamanla ülkeyi parçalar." diyor. Burhan Özfatura, biraz önce ismini verdiğim Sayın Saffet Arıkan Bedük, vesaire vesaire. Bu isimlere, bu Türkiye'yi bir zamanlar yönetmiş ve bu konuda sözü olan

aklıselim, sağduyu sahibi insanlara bir kulak verin. Hatta, kıymetli arkadaşlar, içinizde “Partinizin akılselimi, sağduyusu.” diyebileceğimiz, bir zamanlar devleti yöneten milletvekilleri var, onlar da kaygılı. İşte Sayın İçişleri Bakanı Sayın İdris Naim Şahin, burada mecburen oturuyor, gözlerindeki ışığın ne anlama geldiğini biz biliyoruz. O da olan bitenden yahut gelecekte kaygılı. Bu konuya gerçekten inansa bildiğimiz İdris Naim Şahin böyle mi davranır, böyle mi oturur? Onlar bilmiyorlar mı, görmüyorlar mı ülkedeki bölücü terörün söylemlerinin nihai hedefini? Neden susuyorlar yani burada neden susuyorlar? Maalesef siyasi kaygı, beklentiler ve parti disiplini; başka bir izahat bulamıyorum.

Sayın Erdoğan daha Refah Partisi İstanbul İl Başkanı iken deklare etmiş bütün Türkiye’ye ülkenin üniter yapısıyla ilgili düşüncelerini. Üzerinden yirmi sene geçmiş, hazrettede değişen bir şey yok, “Değiştim.” laflarına falan da bakmayın. Bu raporu okuduğunuzda zihniyetin aynı zihniyet, düşüncelerinin aynen korunduğunu görüyorsunuz, tersini düşünmek safdillik olur. Değişen o çünkü artık Başbakan. Fincancı katırlarının ürkütülmemesi için söyleyeceğini üslubuyla söylemesi lazım; yumuşatarak, zehrin etrafını albenisi olan şekerlemelerle örterek söylemesi lazım.

Değerli AKP milletvekilleri, Refah Parti İl Başkanı Sayın Erdoğan, 18 Aralık 1991 tarihli, şimdi aynı sıralarda oturduğunuz Adıyaman Milletvekili Mehmet Metiner’e hazırlattığı raporda bakın hangi görüşleri kamuoyuna deklare ediyor: “Bugün ‘Doğu ve Güneydoğu sorunu’ olarak adlandırılan sorun, aslında Kürt sorunudur.” Kıymetli arkadaşlar, bu tanımlamayı o zamanlar sadece PKK yapıyordu -dikkatinizi çekiyorum- PKK’nın siyasal uzantıları dahi henüz böyle bir tanımlama yapabilme cesaretlerini kendilerinde göremiyorlardı. Yine devam ediyor, bu raporda, bugün Doğu ve Güneydoğu olarak adlandırılan bölgelere, tarihte “Kürdistan olarak adlandırılan bölgenin içinde yer alırlar.” yani “Kürdistan’ın bir kısmı Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dur.” diyor.

Bugün, dört parçalı Kürdistan projelerinin dillendirildiği bir ortamda ne kadar tanıdık sözler değil mi? Dil bilimcilerin bile müstakil bir dil olup olmadığını senelerdir tartıştıkları Kürtçe için Sayın Erdoğan “Müstakil bir dildir.” diyor. PKK terörü ile devlet terörü kıyaslaması yapıyor. Bölge halkının PKK’ya arka çıkması dolayısıyla, devletin, özellikle özel harekâtın işkencesi ve baskısı altında kaldığını söylüyor. “PKK terörü kadar, devlet terörünü de kınamalısınız.” diyor.

Sayın Bakan da bir ay kadar önce özel harekât polislerinin 43’üncü dönem mezunları töreninde -28 Eylül 2012- yaptığı konuşmada şu tanımlamayı yapıyordu: “Terörün en büyük düşmanları özel harekâtçılardır.” Sayın Bakan -Başbakanın ifadesiyle- eğer güvenlik güçleri, özel harekâtçılar terör uyguluyorlarsa, siz terörist mi yetiştiriyorsunuz? Onların en büyük amiri siz olduğunuza göre teröristlerin elebaşısı siz misiniz Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kendi paradigmalınıza göre...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – “Güneydoğu bilerek, isteyerek iktisadi bakımdan geri bırakılmıştır.” diyor.

Sayın Bakan, bu “paradigma” lafını o kadar çok sık kullanıyorsunuz ki ne anlama geldiğini de inanın bilmiyorum

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – İlk defa kullandım hayatımda. Beni takip etmediğiniz belli.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Yok, o kadar çok dinledim ki sizin ağzınızdan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – “Paradigma” kelimesi benim ağzımdan ilk defa çıktı.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Onun yerine, en azından akıcı bir konuşma için daha farklı bir kelime bulun.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kendiniz söylüyorsunuz...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Müsaade buyurun Sayın Bakan, müsaade buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ama benim üzerimden konuşma yürütürseniz ben cevap veririm.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Efendim, siz cevap vereceksiniz. Benim söyleyeceklerimi sınırlandıramazsınız.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Geç kalan cevap bazen yersiz olur.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – “Güneydoğu, bilerek isteyerek iktisadi bakımdan geri bırakılmıştır.” diyor. “Kemalist devletin terörle mücadelesi iflas etmiştir.” diyor. Son on yıldır tek başına iktidar AKP. Sözüm ona terörle mücadele eden Hükûmetin, AKP Hükûmetinin de iflası itirafı değil de nedir bu?

Geldik zurnanın son deliğine. “Merkezî devlet küçülmelidir, yerel parlamentolar kurulmalıdır.” diyor, Sayın Bakan...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Kim diyor?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Refah Partisi İl Başkanıyken hazırlattığı raporunda Sayın Erdoğan.

Yerel parlamentolar ancak federal devletlerde olur. Üniter devletlerde merkezde bir parlamento vardır, millî iradenin tecelli ettiği bir de yerel yönetimler vardır. En iyimser yorum ile “Efendim, il genel meclisleri ‘yerel parlamento’ olarak yorumlanabilir.” diyorsanız, beyler, il özel idarelerini de kaldırıyor, il genel meclislerini de lağvediyorsunuz. Arkasında gizlenebileceğiniz, kendinizi

masum gösterebileceğiniz başka taş, maske de kalmamış oluyor böylece. Ne diyeceksiniz merak ediyorum. “Efendim, biz meseleye sizin gibi karamsar, kötümser bakmıyoruz, nereden çıktı bunlar? Nereden duydunuz?” Duymamak, görmemek için kör olmak lazım, cahil olmak lazım. Ülkede bir süreden beri, açıkça, Türk milletinin gözünün içine baka baka, yerel özerklik, yerel parlamento, hatta bağımsızlık istenmiyor mu? Ayda mı yaşıyorsunuz? Hiç mi duymadınız? Yoksa bu şer söylemi kulak ardı ederek en hafifinden sorumluluğunuzu savsaklamıyor musunuz? Suyu bulandırmak, keyfinizi kaçırmak için yapmıyorum bu konuşmayı. Zihninizi açmak ve sağduyunun, akliselimin, parti aidiyetinin sebep olduğu körlüğe galebe çalması için söylüyorum.

Bir kez daha hatırlatıyorum: 23 Ağustos 2010, Ahmet Türk: “Çözüm özerk Kürdistan’dır.” diyor. Selahattin Demirtaş: “Tüm sorunları özerklik çözer.” diyor. 2011 Diyarbakır Kent Konseyinde “Demokratik özerklik yönetim ilanı ve fiilî inşaat sürecini hızlandırma kararı aldık.” diyor, kim? Osman Baydemir, 10’uncu Tunceli Munzur Kültür ve Doğa Festivali’nde. Bakın, devam ediyor “Artık her şeyi karından değil, açık ve beyninden konuşmanın zamanı geldi. Her bölgede bölgesel parlamentolar olacak, biri de Kürdistan bölgesel parlamentosudur. Dersim’de ay yıldızlı Türk Bayrağı yanında Kürt bayrağının yan yana dalgalanması fena mı olur? Kıyamet mi kopar?” diyor. “Özerkliği kentin idari yönetimlerinin, Kürtlerin kendi yerelinde kimliksele kolektif yönetim merkezi olarak görüyoruz.” Dikkatinizi çekiyorum arkadaşlar, demokratik özerklik şartı yani yerel yönetimler özerklik şartı Avrupa Birliğinin... “Bizim özerklik şartımız bu Avrupa yerel özerklik şartından farklıdır ve daha ileridedir.” diyor. Evet, kim bu Osman Baydemir? “Merkez ilçe sınırları yetmez, tüm Diyarbakır’ı ilçe, kasaba ve köyleri ile sana yönetirelim, Diyarbakır’ı sana emanet edelim.” dediğiniz Belediye Başkanı Osman Baydemir.

YSK’nın “Seçimlere giremez.” dediğinde, 2011’de, yeri göğü birbirine katarak “Seçimlere girecekler.” diye çaba gösterdiğiniz, bir yerlere söz verdiğiniz için yargı organına baskı yaparak seçimlere soktuğunuz BDP’nin seçim beyannamesine bir göz atalım. Diyor ki bu beyannamede: “Türkiye sosyoekonomik yapılarına göre yirmi-yirmi beş bölgesel yönetime ayrılacak. Bu meclisler Türkiye’nin bölgesel özgünlüğüne göre siyasi ve idari olarak hukuki, siyasi güvenceye ve kimliğe kavuşturulacak. Bu bölgesel meclisler “Sadece yerel parlamentoyu kuruyoruz.” demiyor, ayrıca merkezle yerel parlamento arasında da bir görev dağılımına da karar vermişler beyler. Bu bölgesel meclisler, eğitim, sağlık, kültür, sosyal hizmetler, tarım, denizcilik, sanayi, imar, çevre, turizm, telekomünikasyon, kadın, gençlik ve spor ve diğer hizmet alanlarından sorumlu olacak yerel parlamentolar. Dışişleri, maliye ve savunma hizmetleri de merkezî hükümet tarafından yönetilecek. Emniyet ve adalet hizmetleri ise lütfetmişler “Ortak yürüteceğiz.” Resmî dil yanında, bölgelere göre ikinci hatta üçüncü diller olacak.

Ülkedeki bölücü faaliyetlerin genişlemesi ve buna uygun kadroların işbaşına getirilmesi de maalesef yine AKP döneminde olmuştur yani bu iş sadece BDP ile sınırlandırmak, aysbergin altını görmemezlikten gelmekle eş anlamlıdır. BDP’nin söylemlerine yakın söylemler ifade eden siyasetçiler, maalesef iktidarda ve hatta yine maalesef ana muhalefet partisi içinde de yer alabilmiştir hem de en üst yönetimlerinde. Örnek mi istiyorsunuz? Temmuz 2011, Tarım Bakanı Mehdi Eker “BDP’nin DTK, Demokratik Toplum Kongresi’nin özerklik talebini Mecliste tartışabiliriz.” diyor. Bülent Arınç: “Eğitim, dil, kültür ve kimlik hakkı, o kimliğin bütün kültürel haklarını vereceğiz, taniyacağız.” diyor daha geçen yılki bütçe görüşmeleri esnasında. Mehmet Metiner: “Aynılıkçılık dâhil, her fikir ve öneri özgürce tartışılabilir.” diyor, ne zaman? 30 Aralık 2011’de. Örnekleri çoğaltabiliriz. Ömer Dinçer’in, Ömer Çelik’in, Hüseyin Çelik’in söylediklerini, zaman almamak üzere burada ifade etmek istemiyorum.

Sezgin Tanrıku diyor ki: “Türkiye özerkliği tartışmadığı için şiddet ortaya çıkmıştır. Ana dilin yıllarca yasaklanmış olması ve bu yöndeki taleplerin cezalandırılmış olmasının sonucudur.” Hüseyin Aygün’ün hepinizin bildiği incileri ise bir tarafta.

Bu sözleri hatırladınız mı değerli milletvekilleri? Aynı sıralarda oturup da vatan ve millet sevgisi, idealî olan hanginizin yüreği sızlamadı? Bunları gördünüz, yaşadınız, birkaç cesur yürek ama cılız sesin itirazları dışında sustunuz. Millî benlik ve şuurunuzun en alt sıralarına, gündemin en alt sıralarına attınız.

Artık iş o kadar çığırından çıkmıştır ki devletin bütünlüğü ve bin yıllık kardeşliğin muhafaza edilmesi aleyhine söylenmedi şey kalmamıştır. İç ve dış bölücü mihrakları artık hiçbir şey kesmemektedir, hiçbir adımı yeterli görmemektedirler. Bunları biz söylemiyoruz; Leyla Zana: “Özgürlük, özerklik, federasyon ve bağımsızlık da Kürtlerin hakkı, işin başında özerklik istediğimiz doğrudur ama bugün Türkiye’deki Kürtler özerkliğin yetersiz olduğunu düşünüyor.” Barzani, hani Ahmet Davutoğlu’nun kardeşi ve AKP’lilerin “Türkiye sizinle gurur duyuyor.” dedikleri Peşmerge reisi: “Kürtlerin haklarını elde etme zamanı gelmiştir ve bu konuda karar almaları gerekiyor. Kürdistan’ın her parçasının kendine has özellikleri var ve hepsinin kendi kaderlerini tayin etme hakkı bulunuyor.” Nerede söylemiş bunu? Mahabad Kürt Cumhuriyeti’nin kuruluş yılı dönümü etkinliklerinde. Aynı etkinliklerde BDP Genel Başkanı Selahattin Demirtaş da “Dört parça Kürdistan’ın halkı birbirinin acısını derinden paylaşıyor. Bu katliamların artık son bulması

için Kürtlerin birliği, olmazsa olmazımızdır.” diyor. Ahmet Türk, Diyarbakır Kürt Ulusal Dil Konferansında “Dört parça Kürdistan’da çalışmalar yapılmaktadır. Gün özgürlük ve birlikte olma günüdür.” diyor.

Evet, Bernie Keenan kim bu zat? Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçiliği Siyasi Müsteşarı: “Bağımsız Kürt milletvekilleri, çok sert muhalefet yapmalı, yerel özerklik –dikkatinizi çekiyorum arkadaşlar yerel özerklik- ve mahallî idareler planlarına işlerlik kazandırılmalı. AB Genel Sekreterliğinde de Kürt temsilci masası kurulmalı.” Evet, bugün biz mahallî idarelere o planlar doğrultusunda, onların diliyle işlerlik kazandırmaya çalışıyoruz ve maalesef 4 Haziran 2012’de ikinci isteği de gerçekleşmiş, Brüksel’de Kürdistan temsilciliği açılmıştır. AKP, CHP ve BDP milletvekillerinin resmî özerklik ve Britanya Hükûmeti yetkililerinin devri maksadıyla bir değil hem de iki kez, İngiltere’ye yaptıkları ziyaretleri de hatırlatmak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bu yaşadıklarımızın hiçbiri tesadüf, rastgele değildir. Sevr’in rövanşını isteyen Batı emperyalizmi ve içerideki yerli iş birlikçileri, maaşlarını başka ülkelerden alıp başka medeniyet ve ideolojilerin sözlerini söyleyenler, bilinçli bir şekilde önceden planlanmış rotalarında ilerliyorlar. Siz sanıyor musunuz ki birileri bir sabah kalktı, “Ülke iyi yönetilmiyor, hadi yeni bir idari sistem inşa edelim.” dediler ve bu çalışmaları başlattılar ve bugün bu tasarı önümüze geldi. Elbette hayır. Biliyorsunuz ilk iddia ettiğimizde şerefsizlikle suçlanmıştık, inkar edilmişti, şimdi, maalesef AKP sözcülerinin her biri bu görüşmeleri sahiplenir, destekler oldu. Neden? Patronuna ters düşmemek için. Evet, Oslo görüşmelerinden bahsediyorum. Hani AKP ile PKK’nın terör müzakerelerini yaptığı, karşılıklı verilen sözler, istekler, taahhütlerin havada uçtuğu, devlet idaresi tarafından acizlik, müflislik ve yüz karası olarak adlandırılacak Oslo görüşmelerinden bahsediyorum. Bakın burada Başbakanın özel temsilcisi, sonra da biliyorsunuz yargı önünde korumaya aldığı Hakan Fidan diyor ki: “İktidar 5 sene önce dedi ki: –İktidar 5 sene önce nerede ne demiş onu da bilmiyorum, muhtemelen birtakım mahfillerde demiş- “Biz yerel yönetimler yasasını geçiriyoruz, belli bakanlıkları ve onların mahallî teşkilatlarını kaldırıyoruz. İlk önce valiliklere, uzun vadede de belediyelere gidecek yani önce merkezî idarenin -1991’de Erdoğan’ın tabiriyle- sözde Kürdistan’da etkisizleştirilmesini temin etmek, sonra da tamamen çekilmesini sağlamak. Yani önce yerel yönetimler üzerinden özerk yetkiler ve statü temin etmek, sonra da dış işleri, maliye ve savunma dışında tüm alanları bölge yönetimlerine terk etmek. Müzakerede “PKK eylemlerinden vazgeçsin.” diye ikna edilmeye çalışılıyor. Hakan Fidan “Hükûmetin de niyeti bu.” diyor ve “Bu niyetinin çok ciddi olduğunu ancak Türkiye’deki siyasi rejim ve şartlar dikkate alındığında hiç kimsenin -özellikle Başbakanın- çıkıp böyle bir şeyi ifade etme şansı olmadığını” söylüyor ve soruyor: “Bu müzakereler kamuoyuna sızarsa, CHP ve MHP ne der acaba?” MHP’nin dediği aynı, MHP aynı yerde duruyor. Bu sözü herhâlde CHP’nin ikna edilmesinden önce söylediğini de hatırlatmak istiyorum. Tüm bunları en az bir kere okuduğunuza, en az bir kere hiç olmazsa birilerinden duyduğunuza bahse girerim. Ne yaptınız değerli AKP milletvekilleri? Niyetleri belli olanları bir tarafa bırakıyorum. Ama sizler sustunuz, üzülünüz belki bu sualleri size, size yönelten çocuklarınıza, çevrenize kendinizi aklayacak göstermelik cevaplar verdiniz. Seçim bölgelerinizde dolaşırken konuyu değiştirdiniz, havaya tavaya baktınız ama tek kelimeyle sessiz kaldınız, hazmettiniz, zaten Başbakanın klasik taktiği de bu değil mi? Hazmettiren hazmettiren yapılacak bunlar.

Size, sırası gelmişken değerli arkadaşlar 1997’de Iğdır Karakoyunlu Kaymakamı iken yaşadığım bir anekdotu anlatmak istiyorum ki bütün bu olan bitenin nereden başlayıp, nerelere götürülmek istendiğini de herhâlde daha güzel anlatmış olurum. Değerli arkadaşlar bir gün, hudut bölük komutanı geldi, Karakoyunlu Iğdır’ın Ermenistan sınırındaki sınır ilçesidir ve bu Karakoyunlu’da kıymetli arkadaşlar, bölük komutanımız dedi ki: “Ağrı Dağından Ermenistan’a iki tane terörist sızmış, termal kameralarla fotoğraflarda var elimizde, bunun karşı taraftan istenmesi lazım. Hudut komiser muavinleri olarak karşı tarafa mektup yazdık. Markara Köprüsünde buluştuk. Önce yok yok falan dediler ama fotoğrafları ortaya koyunca, dediler biz araştıralım, sonra size geri dönelim. Fotoğrafta birinde bir parlama var, muhtemelen bir terörist mayına basmış, o mayının patlama parlaması, onu Erivan’da ameliyat ettirmişler. Dediler ki:” Birini bulabildik, diğerini bulamadık.” Çünkü zaten artık o bundan sonra kendi emellerine hizmet etmeyecek ağır yaralı, hiç olmazsa bunu beslemeyelim, Türkiye’ye iade edelim diye iade kararı almışlar. Biz bu teröristi aldık, ilk sorgusu yapılıyor, doktor var, savcı var, kimlik kontrolü yapılıyor, doktor sağlık kontrolünden geçiyor, bir ara boş kaldık, bende içeri deyim. Merak da ediyorum yani bunlar ne yerler, ne içerler, nasıl düşünürler? Ben de birkaç soru yönelteyim bu teröriste diye, dedim ki:” Bak her şey geride kaldı, şimdi güvenlik güçlerinin elindesin, ne düşünüyorsun? “Pişman değilim beyim.” dedi. Peki. Birkaç daha soru sordum, benim bu sorularımı kendisine yönelik bir tahkir amaçlı düşünerek, bir anda cevaplamaktan vazgeçti ve dedi ki: “Siz kendinizi galip, beni mağlup mu sayıyorsunuz beyim?” dedi. “Sen ne düşünüyorsun?” dedim. Dedi ki:” Çok değil bundan beş sene önce, on sene önce sizin lügatinizda ‘Kürdistan, Federasyon, efendim Kürtçe anadilde eğitim vesaire gibi kelimeler var mıydı?’ Yok. “Ama şimdi var. Konuşuyor ve tartışıyorsunuz beyim biz galibiz.” dedi.

Evet, yani siz bu tasarıyla ilgili ne söylerseniz söyleyin hakikaten hiç girilmemesi gereken konuyu tartışmaya açtınız değerli arkadaşlar. Ülkemiz, hakikaten şartlar itibarıyla son derece hassas dengeler üzerinde kurulmuş. Hani derler ya bu coğrafyada bin kere düşüneceksin, bir cümle kuracaksın. Bazı tabular var, yahut kemer köprüleri gibi orta yerinden bu köprüleri tutan kilit taşları var, hassas mevzular. Eğer sorunu anlamlı bir şekilde bağlayamıyorsanız, herkesin kabulleneceği bir son cümle kuramıyorsanız, hakikaten bu mevzular konuşmaya, tartışmaya gelmiyor. Çünkü bu hususlar için ayrıca karar almaya gerek yok. Onu tartışmaya açmanız başlı başına bir siyasi netice doğuruyor. Sonra çorap söküğü gibi kıymetli arkadaşlar arkası geliyor. O teröristin ve yandaşlarının ilk sözlerine bakın nasıl masumane. Ancak gelinen noktada PKK çıtayı yavaş yavaş yükseltmiş, özerklik ve sonrasında da tam bağımsızlık istemeye başlamıştır. Onlar bu gelişimi kaydederken “Bu ülkede demokrasi var, özgürlük var, her şey konuşulmalıdır.” demenin de kabul edelim ki çok büyük katkıları olmuştur. Bu yaptığının ne ile sonuçlanacağını aslında sizde bizde biliyoruz. Arkasından ne geleceğini kestiremeyen var mı? İşte 1997’deki teröristin söylediklerini böyle yorumlamak lazım kıymetli arkadaşlar.

Çıkardığınız bu yasa için senelerce devlet yönetiminde bulunmuş, sizlerin de saygı duyduğu, biraz önce verdiğim isimlere tekrar dönmek istiyorum. Hadi bizim söylediklerimiz siyaset, hiç olmazsa onların o feryatlarına, o seslerine, o tavsiyelerine kulak verin. Üniter devlet uygulamasının temel esası ve örgütlenme şekli il idaresidir. Bölge ve siyaset esasına dayanacak, federatif sistem, Türkiye’nin bölünmesine, parçalanmasına yol açar. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi’nden bu milletin çektiği yetmiyormuş gibi buna bazı diğer illeri de eklemenin ne anlamı var. Yoksa bazı kişiler özerk bölge sevdasına katkıda bulunmak mı istiyorlar? Getirilecek düzenleme ile il sisteminden, bölgesel yönetim sistemine geçiyoruz ülkeyi.

200 yıllık Osmanlı’nın, Türkiye Cumhuriyeti’nin birçok bedel ödediği sistemden sapıyoruz ve Türkiye Cumhuriyeti’nin millî bütünlüğünü sarsacak bir projeye ahmakça “evet” diyoruz. Birkaç büyükşehiri içine alan bir bölücülük çanağı oluşturuyoruz. Bu sadece Güneydoğu’da değil diğer bölgelerde de ayrışmaya yol açar, etnik çekişmeler artar. Sayın Hasan Celal Güzel’in Türk İdareciler Derneği’nin düzenlemiş olduğu, Rixos Hotel’de düzenlemiş olduğu, bir paneldeki sözlerini aynen aktardım sizlere. “Yapılan iş garabettir, Ankara’dan ülkeyi yönetenler taşrayı bilmezler. Mülki idare amirlerini devreden çıkarırsanız özellikle terörün kol gezdiği, bölünme senaryolarının uygulamaya konulduğu bölgeler de hata edersiniz. Böyle hata yapılır mı?” diye soruyor Mehmet Keçeciler. Başka şeylerde söylüyor, “Konya’da 180 civarında belde var. Onları kaldırıyor ve büyükşehire bağlıyorsunuz. Konya eski belediye başkanı olarak söylüyorum, imkânsız. Değil hizmet vermek bunları bir araya getirmeniz bile mümkün olmaz. Özel idareyi kaldırmakla büyük bir kaos yaratırsınız. İstanbul ve Kocaeli’de bu sisteme ihtiyaç duyulmuş olabilir ama kâfi, orada kalmalı. Bu yasanın uygulama kabiliyeti yok, derde deva olmaz. Eğer niyetiniz üstü kapalı bir federalizme geçmek değilse. Sistemi getirdiniz diyelim, sonuçta 2 bin nüfuslu Kelhasan Belediyesini, Konya Büyükşehir Medisinde nasıl temsil edecek, onun kararlarını nasıl yönetime yansıtacaksınız?” diyor. Bu söz ve çıkışların örneğini artırabiliriz.

Sadece siyaset ve devlet adamları da değil itiraz edenler, akademisyenler var. “Bu bir reform yasası değil, bu bir eyalet yasasıdır.” diyorlar. “Dünyada iki kademeli belediyeçilik var, dünyada metropol belediyeçiliği de var ama dünyanın hiçbir tarafında tüm il düzeyinde tek bir belediyeçiliğin örneği yoktur.” diyor bir profesör yine aynı panelde: “Hesap sorulamaz, denetlenemez bir sistem geliyor. Merkezîyetçilik aslında yerle taşınmış oluyor. Öyle bir figür yaratılıyor ki ne vatandaşın ne da onun seçtiği diğer seçilmişlerin bu dev tiran karşısında hiçbir hükmü kalmıyor.” diyor. “İstanbul ve Kocaeli için uygun olan bu model diğer iller için asla uygun değildir.” diye görüş belirtiyorlar. “Bu yasa ile israf olan kamu kaynaklarını yeniden kullanır hâle getireceğiz, tasarruf yapacağız.” diyorsunuz. Ancak değerli arkadaşlar, genel bütçeden, il özel idarelerine yani kırsaldaki hizmet için aktarılan kaynak genel bütçe vergi gelirlerinin yüzde 1,15’i yani 2,5 milyar lira civarında. Eski parayla 2,5 katrilyon ve bu para ile tüm köylere -beğenin beğenmeyin, öyle ya da böyle- bir hizmet götürülüyor. Bu karar, bu tasarı, bütçeye 8 ila 10 milyar liralık bir yük getiriyor. Üstelik 29 ilin kırsalı kadar hizmet götüreceğiniz alan. Hemen başka bir şeyi söyleyeyim, hakikaten hizmet etmek mi istiyorsunuz bu kırsal alana? 8-10 milyar liralık ek aktarmayı getirin önümüze, bütün partiler ortaklaşa, uzlaşarak çıkaralım. Dolayısıyla kıymetli arkadaşlar, tasarruf bahanesi de geçerli değil bu durumda. “İllere daha fazla kaynak aktaracağız.” Ya, bunu Meclise getirdin de Mecliste “Hayır.” diyen mi oldu? Hâlâ daha teklifimiz geçerli. Milliyetçi Hareket Partisi olarak böyle bir düzenlemeyi getirdiğiniz takdirde sonuna kadar destek oluruz. Ancak niyet bu değil biliyoruz; başkanlık sisteminin altyapısını oluşturmak için getirdiği, millî risklere bakmadan federalizme geçmek. Yoksa mevcut sistemde il belediyelerinin paylarını artırmanın önünde hiçbir engel yok.

Değerli milletvekilleri, aslında hepimiz gayet iyi biliyoruz ki, bu tasarı açıkça Anayasa’ya aykırı. Anayasa’nın 3’üncü maddesi “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.” diyerek üniter devlet yapısına vurgu yapıyor. 4’üncü maddede de bu madde de dâhil ilk üç maddenin değiştirilemeyeceğini, hatta değiştirilmesinin teklif dahi edilemeyeceğini söylüyor. Üniter devlet

nedir? Sözlüğümün başında da çok basit bir tanımlama yaptım: Egemenliğin tek bir elde, merkezde toplanmasıdır. Bu modelde siyasi ademi merkezîyet yoktur, üniter devletlerde siyasi ademi merkezîyet yoktur; olsa olsa idari ademi merkezîyetten söz edilebilir. Merkezî yönetim kendi görev ve yetkilerini ifa edebilmek için taşrada teşkilatlanır, yetki genişliği çerçevesinde yetkilerini bu teşkilata devreder. Merkez hem kendi taşra teşkilatını hem de mahallî idareleri denetler. AKP Hükûmeti bugüne kadar hem yetki genişliğini, sadece yerel yönetimleri ön plana çıkararak merkezin taşra teşkilatını güçsüzleştirmiş, idari vesayetini altını boşaltmış hem de denetimden beklenen beklentileri ortadan kaldırmıştır, denetimin fonksiyonunu değiştirmiştir. Müfettişler, kontrolörler, mülki makamlar, AKP'li belediyeleri mahkemenin önüne çıkarmadan aklamak, muhalefetin belediyelerini ise itibarsızlaştırmak, etkisizleştirmek, tabiri caizse kazandığına pişman etmek gibi bir misyon üstlenmişlerdir.

Başkaları için kurulan tuzak ve pusulara bir gün kendinizin de düşebileceğini unutmayın. Giyotin, bildiğiniz gibi, bir idam aracıdır. Giyotinin mucidi Joseph-Ignace Guillotin. Bu adamın sonunun da kendi icat ettiği giyotin ile olduğunu bir kez daha hatırlatmalıyım. Öyle ki, bu ayıbı taşımak istemeyen tüm akrabaları da sonradan soyadlarını değiştirmek, inkâr etmek durumunda kalmışlardır.

Anayasa'nın 127'nci maddesinde de üç kademeli bir mahallî idareden söz edilmektedir: Özel idareler, belediyeler ve köyler. Şu anda görüştüğümüz yasa il özel idarelerinden yirmi dokuzunu ve köylerin -ki toplamı otuz dört-otuz beş bin civarında- yarısını da ortadan kaldırmaktadır.

Değerli milletvekilleri, şu an büyük bir çelişki içerisinde bulunduğunuzu hatırlatmama bilmem gerek var mı? Hem bir taraftan, insanların kendilerine en yakın yerel idarelerin karar mekanizmalarına katılmasını savunurken, oturduğunuz yerden, sakinlerine sormadan yirmi dokuz il özel idaresi ve on altı bin seksen iki köyü ortadan kaldırılıyorsunuz. Üstelik Sayın İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin Beyefendi daha geçen hafta sonu Ankara Ticaret Odasının konferans salonunda muhtarların gözünün içine baka baka "Köyleri kaldırmıyoruz, bu da nereden çıktı?" demiştir. Herhâlde kastedilen, köyün fiziken buradan kaldırılıp öbür tarafa taşınması değil. Evet, hakikaten böyle yapmıyorsunuz ama Sayın Bakan, siz de çok iyi biliyorsunuz, köylerin...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Büyükşehir sınırları içerisindeki köyler...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Efendim, sanıyorum burada muhtar arkadaşlarımız da var.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – 250 nüfusun altında on sekiz bin köy var. Konuşan benim, herhâlde en iyi ben bilirim.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – O zaman şöyle: Ne kadar söylediğiniz değil, nasıl algılandığınız çok önemli.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Algılama şeyiniz farklıysa bir şey diyemem ben ona.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Müsaade buyurun.

Öğleden sonra ben o toplantıda konuşmacıydım, bütün salon sizin böyle bir söz verdiğinizi söyledi. O zaman, ya anlatamadınız ya yanlış anlaşıldınız Sayın Bakan.

Herhâlde, dediğim gibi, kastedilen, köylerin fiziken kaldırılması değil ama tüzel kişiliklerini kaybederek mahalleye dönüştürüyorsunuz. Hâlbuki o toplantıda mahalle muhtarları da tüzel kişilik beklentisi içerisindeydi. Siz, bırakın onlara tüzel kişilik çözümünü üretmeyi, mevcut köy muhtarlarının, tüzel kişiler olan köy muhtarlarının yarısının da elinden köy tüzel kişiliğini alıyorsunuz.

Şimdi Sayın Bakana şunu sormak istiyorum: "Köyler kaldırılmayacak." dediniz. Devlet adamı ciddiyetiyle hakikaten bu sözünüz bağdaşır mı Sayın Bakan? O salondan gerçeklerin üstünü söyleye geçerek, dolaşarak, teğet geçerek kazasız belasız çıkmış olabilirsiniz ancak bundan sonra muhtarlarla nasıl karşı karşıya geleceksiniz, muhtarlarla nasıl yüzleşeceksiniz Sayın Bakan? Onları nasıl bir yerde yaşamak istedikleriyle ilgili hiç dinlediniz mi? Onlara sordunuz mu, nasıl bir köyde yaşamak istiyorlar, nasıl bir yerleşim biriminde yaşamak istiyorlar? Aynı şey tabii belediye başkanları için de geçerli; bin beş yüz doksan bir belediye tüzel kişiliğini kaybediyor. Hâlbuki 2007'deki sizin seçim şarkınızı ben unutmuş değilim, "Beraber ıslandık, beraber yürüdük bu yollarda." diyordunuz. Evet, beraber ıslandığınız doğru ama sizler herhâlde buralara kadar yürüyerek geldiniz, bir yerlere geldiniz; ıslanmak sanıyorum sadece belediye başkanlarının kârı oldu. Şimdi bin beş yüz doksan bir belediyenin, hem de bunların büyük bir çoğunluğu size güvenmiş, sizle yol arkadaşlığı yapmış belediye başkanlarının elinden belediye teşkilatlarını alıyorsunuz. Oradaki o halkın belki de onlarca yıl önce birlikte karar vererek kurmuş oldukları belediyelikleri kapatıyorsunuz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yasanın mahzurları birçok açıdan ve birçok konuşmacı tarafından dile getirildi, bundan sonra da dile getirilecek. Sanıyorum en büyük yıkım, "Sizi şehirli, hem de büyükşehirli yapıyoruz." dediğiniz köylerimizde, çiftçilerimizde, esnaflarımızda olacak. Efendim, "Beş yıl muafiyetler getiriyoruz." diyorsunuz. Yahu, on yılda, yaşam standartları

açısından köylümüzü, dar gelirimizi şehirli yaptınız da verdiğiniz beş yıllık sürenin arkasına mı sığınıyorsunuz? Bu bile “Evet, bugün bir şey yok ama yarın günah benden gitti.” dediğinizin bir göstergesi. “Büyükşehir kuruyoruz.” kisvesi altında yeni vergiler, harçlar ve yüzde 300'e varan su, elektrik zamları, emlak, çöp ve temizlik vergileri yüklüyorsunuz. Esnafa götürülme usulden gelir vergisine geçişi dayatıyorsunuz. Belediye ve özel idarelerde çalışan personeli dibi görünmeyen havuzlara atıyorsunuz. Üreten kesime, yoksul kitlelere yeni yükler getiriyorsunuz. Artık büyükşehir sınırları içerisinde köylüye rahat yok. Zaten lokmasını çok çiğneyerek, zeytinini de sayarak yiyordu; cebinde parası olmadığı için köy kahvesine çıkamıyor, bankaya, kooperatife, sulama birliğine, gübre ve ilaç satıcısına, tohumcu esnafa görünmemeye çalışarak arka sokaklardan evine ulaşmaya çalışıyordu; şimdi...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – On sene önce...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Siz galiba Türkiye'yi Ankara'dan ibaret sayıyorsunuz Sayın Bakan, köyleri bir dolaşın bakın, bunlar bir şamar gibi size söylenecek. Allah'tan, bakın, Parlamentoda bir milletvekili arkadaşınız söylüyor size bunu.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Başka ülkeden seçimle gelmedik buraya.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bunları dinleyeceksiniz.

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, beş dakika içerisinde, lütfen, toparlamanızı istirham ediyorum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkanım, keşke bu uyarıyı yapmasaydınız çünkü ben devletin ekmeğini yemiş, suyunu içmiş ve Türk milletine söz vermiş olarak Parlamenta geliyorum; ben eğer bugün burada görevimi yapmayacaksam ne zaman görevimi yapacağım?

BAŞKAN – Maddelerde gerektiği kadar söz vereceğiz Sayın Korkmaz, onun için ben şimdi gruplar adına birer saatlik bir görüşmeyi uygun buldum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Kıymetli arkadaşlar, bu kadar zor şartlarda yaşayan köylülerimize, evinde kullandığı suyu parayla ödettirmek gibi bir yolu seçiyorsunuz. İneğine, tavuğuna, davarına içirdiği, sebzesini, meyvesini suladığı su da paralı olacak. Hatta kuyu açsa da onu da ücretlendiriyorsunuz. Sağdığı sütü satarsa binbir mihnetle üreteceği ürünü pazara çıkarsa da bu parayı ödeyemiyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, Kocaeli'de daha önce büyükşehir sınırlarını il sınırları hâline getirdiniz, bütün köyleri de büyükşehir yönetimine dâhil ettiniz. Oradan, daha önce Kocaeli'nin kırsalında yaşayan, orada bir kuyu açmış, hayatını idame ettiren bir köylümüz aradı beni. Bu büyükşehir yasası geçtikten sonra yani Kocaeli yönetimi Kocaeli Büyükşehir'e geçtikten sonra hemen faturalar tanzim edilmiş kuyu suyu için ve kendilerinden tebellüğ etmeleri istemiş. “Hayır, biz tebellüğ etmiyoruz.” demişler. Bu şahsın Kocaeli il merkezinde de evi var; Kocaeli il merkezindeki evinin suyu kesilmiş kıymetli arkadaşlar yani “Sen öyle mi davranıyorsun, madem; peki, o zaman ben Kocaeli il merkezindeki suyunu da keserim.” noktasına kadar gelmiş, dayanmış bu iş.

Merak ediyorum kıymetli arkadaşlar, neden iktidar, köylünün yarısını karşısına alır? Gelir için mi? E, beş yıl beklemesi gerekiyor, beş yıl sonra Allah kerim, ortada ne AKP kalır ne başka bir şey kalır; beş yıl sonra bir gün verilmiş. Sonra, kıymetli arkadaşlar, düşündükçe bunun cevabını buldum. Bakın, İran'da televizyon antenleri ve içki satışı yasak. İran Hükümeti, yalnız, her evde anten olduğunu ve en azından bir kısım evlerde de içki içildiğini bilmiyor mu? Biliyor fakat göz yumuyor, bile bile lades. İnsanları – dikkatinizi çekiyorum- ihtiyaç duyduğunda, istediğinde zapturapt altına alabilmek için aslında onları önce suçla buluşturuyor ve ihtiyaç duyduğunda bunu kullanıyor. Beyler, galiba bu yasa insanlarımızı kaçakçılığa teşvik ediyor, kaçak kullanıma teşvik ediyor. Suça buluşturuyorsunuz, yetmezmiş gibi, köylünün, çiftçinin, esnafın iradesini istediğiniz şekilde kontrol etmek için. Ve bunları yaparken kıymetli arkadaşlar, kimselere de sormuyorsunuz? Hani, bir ara kutsadığınız duvar resimleri vardı, AKP İktidarı döneminden sonra bütün duvarlara asıldı; memnun da olduk. Bir kısım, ayağında ayakkabısı olmayan, altında tumanı, pantolonu olmayan köylüler... “Cumhuriyeti biz kurduk.” yazıyordu altında. Cumhuriyeti birlikte kurduğumuz ne çiftçimizi ne köylümüzü yönetime katılmada karar veren olmaktan çıkardınız ve seyirci hâline getirdiniz.

Milliyetçi Hareket Partisi değerli arkadaşlar, zikrettiğim bu gerekçelerle, devletimizin üniter yapısını bozacak, PKK'nın yıllardır dillendirdiği ve binlerce vatan evladına mal olan siyasi emeli, hedefi olan, Oslo müzakerelerinin ürünü bu yasaya sonuna kadar karşıdır; devletimizin bütünlüğü, binyıllık kardeşliğimizin muhafazası için karşıdır; milletimize verdiği sözün, şehitlerine duyduğu hürmetin gereği olarak karşıdır. Yoksa, bizim karşı olduğumuz ne büyükşehirdir ne daha iyi, daha etkin hizmet edilmesinin önünde durmaktır yahut da illere, işte bu vesileyle kırsala daha çok kaynak aktarmaktır. Bütün bunların hepsine varız ama bu model içerisinde değil. Bu direnişimizi milletimizden alıyoruz. Ama özellikle burada mülki idare Amirliği yapmış, Sayın Bakan başta olmak üzere, Sayın Komisyon Başkanı başta olmak üzere birçok ağabeyimiz, arkadaşımız var. Yalnız, bir olayı hatırlatmak istiyorum neden bu yasaya karşı

direndiğimizi daha iyi anlatabilmek için. Yine, 1996 sonları, Tunceli’de şehit olmuş, İğdir Karakoyunlu, Bayatdoğuşalı köyünden Hümbet Sayan, ismini bugün bile hatırlarım, bir askerimiz, şehitlik haberi verildi, jandarma komutanıyla birlikte Bayatdoğuşalı köyüne gittik, bir akşam üzeriydi ve kıymetli arkadaşlar, kapıyı çaldık tabii, akşamüzeri kaymakamı ve jandarma komutanını karşısında görünce, hele bir de asker oğlu varsa, bir anda tökezledi adam. Bizi, yarım yamalak sözlerle avluya aldı. Jandarma komutanının elinde de birilerinin zaman zaman söylediği “kan parası” dediği, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Güçlendirme Vakfının, şehidin geride kalanlarına yardımcı olmak üzere vermiş olduğu bir maddi değeri olan bir mabuz, 1 milyar 250 milyon lira civarındaydı yanlış hatırlamıyorsam kıymetli arkadaşlar. Biz, tabii bu zor görevi yerine getirmek zorunda kaldık, bütün avlu bir anda komşularıyla doldu, kızılca kıyamet, ayrıldık, o çeki oraya bırakarak. Arkadaşlar, ertesi gün, şehidi defnettik. Birkaç gün sonra, o şehit olan askerimizin kardeşleri, babalarının koluna girmişler, makama geldiler, kaymakamlık makamına, ayağa kalktık, ceketimizi düğmeledik, buyurun dedik, oturttuk, elinde, benim avluda, aileye yardımcı olması için vermiş olduğum çek, dedi ki: “Bu nedir, Kaymakam Bey?” Dedim “Efendim bu asla evladınızın karşılığı değil ama geride kalanlara yardımcı olmak için devlet, bu kadar imkanları, böyle yardım yapıyor” “Hayır, hayır, bunu niye verdiniz bana?” dedi. Ben zannettim ki bu meblağı biraz küçümsedi, küçük gördü, toparlamaya çalışıyorum, asla evladınızın karşılığı vermediği, devletin imkânları nispetinde verdiği bir para. “Hayır evladım, beni yanlış anladın, ben bu çeki senden alırsam, yarın ruzi mahşerde ben evladıyla nasıl göz göze, yüz yüze bakarım, ben evladımı bu vatana bağışladım, satmadım.” dedi ve bu çeki, kaymakamlık masasına bıraktı o içeriye sürüne sürüne giren o baba, bir asker edasıyla, sert adımlarla makamı terk etti. (Alkışlar)

Evet, bizim, Milliyetçi Hareket Partisinin direnci kıymetli arkadaşlar, işte o şehide verdiği söz ve o şehit babasının şerefli haysiyetli duruşuna duyduğumuz hayranlık ve gıptadır. Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, teşekkür ediyorum efendim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Hocam, siz mi konuşacaksınız, buyurunuz efendim.

Sayın Birgül Ayman Güler, buyurunuz efendim.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Değerli Başkanım, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; bugün üzerinde tartışmasını sürdürdüğümüz konu yüz yıl önce tartıştığımız bir konu. Gerçekten de tam yüz yıl önce, Prens Sabahattin ile Hüseyin Cahit arasında geçen bir tartışmanın, hemen hemen aynısı yüz yıl sonra yine gündemimizde. O zamanlar, ortam, birinci dünya savaşı ortamı, öyle görünüyor ki şimdi de ortam küreselleşme adı verilen yok edici süreçle neredeyse üçüncü dünya savaşına hazırlık ortamı. O zamanlar yine Osmanlı İmparatorluğunun sınırlarını tartışma zamanı, şimdi de Ortadoğu üzerinden, ister istemez, Türkiye’yi doğrudan etkileyecek, Türkiye’nin sınırlarını tartışma zamanı. Hatırlayacaksınız Prens Sabahattin, bir yaklaşımın sahibiydi, “ademi merkezîyet” ve “hür teşebbüs”ten söz ederdi. Ademi merkezîyet Hüseyin Cahit tarafından reddedilirdi ki bu bizi eyaletleştirir ve parçalar, hür teşebbüs dediği de bu zamanlarda, hesapsız kâr peşinde koşan düveli muazzamanın baş edemediğimiz bu sermayesi karşısında biz ne yaparız. Ülkenin ulusal iktisadi sistemini geliştirebilmek için bizim başka yollar aramız gerektiği söylenirdi, o zaman da Alman iktisatçı, o zamanlar meşhur, List isimli bir iktisatçının korunma tedbirlerinden dem vurulurdu. Aslında bugün aynı tartışmayı tekrar yapıyoruz. Bir fark var galiba, şu hesapsız kâr güden yabancı, artık küresel diye anılan sermayeyi ne yazık ki çok geniş ölçülerde zihinler kabul etti. Ama yine de Prens Sabahattin fikrine karşı ademi merkezîyet denilen şey bizi federalizme açar diye merkezîyet esası üzerinden bir yeniden yapılanmayı söyleyenler ve o hür teşebbüs denen ama ülkenin bütün bağımsız iktisadi sisteminin kaynaklarını kurutan sömürgeciliğe karşı ulusal direnme gerekir diyenler var.

Cumhuriyet Halk Partisi, bu tasarının, idari federalizm yolunu açacağı kanısındadır ve bu tasarı, iktisadi sistem bakımından da özellikle köy tüzel kişiliklerinin kaldırılması nedeniyle, en güzel yaylaların, dağların, maden alanlarının küresel sermayenin baskısına engelsiz açılacağı kanısındadır. Biz, altın madenleri üzerine verdiğimiz mücadeleyi unutmamak, Kaz Dağlarında yenisini vermeye başladık. Uşak Eşme’de köylülerin, altın madencisi lehine jandarma tarafından dövülmesini unutmamak, unutmak da mümkün değil. Bütün orman tasarruflarımız, bütün toprak, su tasarruflarımız köy tüzel kişiliklerinin âdeta asırlık koruması altındadır. Onların kaldırılması ve büyükşehirin bütünleşme dönüştürülmesi bir, ademi merkezîyet; iki, ülke topraklarının en küçük parçalarına kadar küresel sermayenin hesapsız talanına açılması anlamına geleceği için biz bu tasarıya karşıyız.

Burada, idari federalizm boyutunu özellikle başkanlık sistemiyle ilişkilendirerek dikkatlerinize getirmek isterim. Çok açık olarak, bir politika olarak, kendi resmî belgelerinde yazılmış ve işlenmiş olarak ne yazık ki iktidar partisi “Başkanlık sistemini istiyorum.” demiyor. Bu, Türkiye için büyük kötülüktür. İktidar partisi, kendi, geleceğe ilişkin politikasını açıkça, samimiyetle, tüm halkın anlayacağı şekilde ve onu ikna etmek üzere ortaya koymamışsa o ülkenin derdi var demektir. O nedenle, biz, başkanlık sistemini istemiyoruz ki gibi bir savunmayla karşılaşma riskimiz de var ama pek çok belgeye baktığımızda gördüğümüz şey; AKP’nin bir

başkanlık sistemi projesi olduğudur, yerel seçimleri erkene almak daha sonra yapılacak olan seçimlerle beraber, eğer yetiştirilebilirse anayasa değişikliği üzerinde yükselerek başkanlık sistemi temelinde seçimleri yapmak, öyle anlaşılıyor ki, Başbakan'ın, en azından, temel hedefidir.

Başkanlık sistemi, kitaplarda da bilinir, uygulamalarda da görülür; bakanlığı olmayan sistemdir, başkanlık sistemlerinde bakanlık yoktur. Bakanlık örgütlenmesi, parlamenter demokratik sistemlerin örgütlenmesidir. Anlamı şudur ki: Bakanlık sistemi devlet tüzel kişiliğinin içindedir, bakanlıkların kendi tüzel kişilikleri yoktur. Bakanlıkların kendi tüzel kişilikleri olmadığı için valilik ve kaymakamlıkların da tüzel kişilikleri yoktur.

Parlamenter sistem, bir bütün olarak, merkezden yönetimi tek tüzel kişilik içinde, devlet tüzel kişiliği içinde kurar. Ama başkanlık sistemi, bakanlığı işte bu özelliği nedeniyle reddeder. Başkanlık sisteminde bütün kurum ve kuruluşlar kendi tüzel kişiliklerine sahip olma özelliğine sahiptir. O nedenle, bakanlık sisteminin yani devlet tüzel kişiliğinin olmadığı başkanlık sistemi, il ve ilçe düzeyinde doğrudan doğruya yerinden yönetime dayanmayı gündeme getirir, bunu mümkün kılar. Sonuçta, başkanlık sistemi işte bu örgütlenme özelliği nedeniyle bizde olduğu gibi, il esasına, merkezden yönetime dayanan il esasına değil, yerinden yönetime dayanan bölge esasına uygun bir altyapı gerektirir. Bu tasarı, doğrudan doğruya elbette valilik ve kaymakamlıkları yok etmiyor ama uzunca bir süredir yapılan, alınan önlemler çerçevesinde valilik ve kaymakamlığın alanı zaten daraltılmışken bunları daha da daraltıyor, valilik ve kaymakamlığı destekleyen il yerel idaresi, il özel idaresini 29 ilde ortadan kaldırıyor ve doğrudan belediye yönetimine il idarelerini teslim ediyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, sessizliği temin eder misiniz lütfen?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Burası da bir grup toplantı salonu değil ayrıca.

BAŞKAN – Evet Hocam, buyurun efendim.

Dicle Üniversitesinden Medisi ziyarete gelmişler. Ben, sadece beş kişilik bir gruba bir dakikalık bir bilgilendirme yaptım ama tabii esas gürlüğü onlardan değil, başka şekilde oluyor. Kapıdaki arkadaşlar, lüzumsuz giriş çıkışları önleyebilirsek.

Hocam, buyurun efendim.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu açıkladığım genel çerçeve ve devlet örgütlenmelerinin iradeye değil, kurallara bağlı mantığı nedeniyle bu tasarı, getirdiği önlemlerle idari federal altyapının önünü açmaktadır.

Cumhuriyet Halk Partisi, üniter devletten yanadır. Özerklik ya da BDP'nin ya da Demokratik Toplum Kongresinin dile getirdiği gibi bölgesel özerklik ya da 26 yerde özerklik gibi çözümlere kapalıdır. Demin konuşan MHP temsilcisi arkadaşım Cumhuriyet Halk Partisine haksız suçlamalarda bulunmuştur. Bu bizim hem programımızda hem de bütün resmi belgelerimizde çok açık olarak vardır. Cumhuriyet Halk Partisinin farkı bütün bunların da tartışmaya açılabilceği yönündedir olsa olsa ama içinde bulunduğumuz dönemde, Türkiye'nin üniter devlet yapılanmasından vazgeçilemeyeceği bizim açımızdan tartışma dışıdır. Bu, güçlü yerel yönetimler istemeye engel değildir. Cumhuriyet Halk Partisi üniter devlet örgütlenmesinin güçlü yerel yönetimlerle mümkün olabileceği görüşündedir. Ancak bu, samimiyet ve aleniyet içerisinde öngörülen yasal tedbirlerin gündeme gelmesiyle mümkün olur. Bu tasarı gibi "Ben aslında onu yapmıyorum inanın ki." diye amacı başka, gösterdiği hedef başka tasarılarla olmaz.

Bu tasarı, ikinci olarak bizim için, kontrolsüz ve sahihsiz bir kırsal alan yaratması nedeniyle çok endişe vericidir. Biraz önce söylediğim gibi köy tüzel kişiliklerini kaldırmak demek Türkiye'nin Kaz Dağları gibi bulunmaz alanlarında fırsat kollayan denetimsiz küresel sermaye kesimlerine bütün doğal varlıklarımızı açmak anlamına gelir.

Hemen hemen hepimiz herhâlde köyden geldik, köyde, köye ait olmanın ne demek olduğunu hepimiz biliriz. Köyün ormanında bir küçük yangın çıktığında köylünün telaşının ne olduğunu hepimiz biliriz. Köy bütünsel bir yaşam alanı gerçekten. Kadim su haklarıyla, yeşiliyle, fauna, florasıyla. Onun bilimsel adlarını bilmeyen ama o köyün o kadim tarihi üzerine size saatlerce inanılmaz bilgiler verebilecek yaşlılarıyla ve kendi toprağını vatan toprağı olarak kabul etmiş köylülük zihniyetiyle köy bütünsel bir yaşam alanıdır. Bu alanı siz eğer alır, tüzel kişiliğinden mahrum bırakırsanız bu kanunda söylenen yalana hiç kimse inanmaz. Bu kanunda hukuksal elbise giydirilmiş bir büyük yalan var. Diyor ki: "Ben orman köylerini kaldırıyorum, tüzel kişiliklerine son veriyorum amma orman köylülerinin ormanı kullanma yetkilerine dokunmayacağım inanın ki." Değerli arkadaşlarım, bu, en hafifinde zekâmızla ve hukuk bilgimizle dalga geçmektir. Bir kamu kurumunun tüzel kişiliği yoksa hiçbir kullanılabilir hak, yetki yoktur. Köy tüzel kişilikleri kaldırıldığı zaman şu anda bazı köylerin köy malı diye ekip biçtiği ya da icara verdiği ve köye gelir sağladığı tüm köy arazisi belediye malı hâline gelecek siz orayı mahalle yaptınız diye. Sayın Bakanım, o toprağın yönetimi mahalle muhtarlığında kalmayacak. Köy tüzel kişiliği iktisadi temeli olan en küçük yerel yönetim birimidir. O iktisadi birimin tüm hakları belediyeye geçer. Mahalle hâline gelmiş olan

köy kendi toprağını kendi toprağı olarak savunma, yani benim toprağım vatan toprağıdır zihniyetini sergileme araçlarından mahrum bırakılmış olur. Bu doğal engel, madencilik alanıyla olsun, hibrit tohum yetiştiriciliğı gerekçesiyle olsun köylerimizin en verimli arazilerine kadar serbestçe giren küresel sermayenin karşısındaki bu doğal engel, köy tüzeklişiliğini kaldırdığımız anda mahallelik duygusu adına harekete geçemeyeceğı için ortadan kaldırılmış olur. Bu ülkenin savunması, yalnızca askerî savunma değildir. Her ülkede olduğu gibi bu ülkenin savunması, gerçek savunması, doğasının savunması, geleceğinin savunması, gerçekte kendini bu ülkeye ait hisseden sıradan insanların duygularıyla o insanların zihniyetiyle gerçekleştirilir. Küreselleşme zamanının bu acımasız talan devrinde küçük yerel yönetimleri büyük yerel yönetimlere feda etmek bu ülkeyi savunmasız bırakmak demektir. Küreselleşmeye olumlu bakanlar çok sayıda ama küreselleşmenin gerçekte çağımızın sömürgeciliğı olduğunu da küreselleşmeye inananlar bile dipten bir duyguyla çok açıkça hissetmekte. Türkiye'yi savunmasız bırakmamak, doğal varlıklarımızı ve kaynaklarımızı ulusal çıkarımız doğrultusunda, halkımızın çıkarı doğrultusunda yönlendirebilmek bizim köy tüzek kişiliklerine, yerel yönetimlerin güçlendirilmesine ihtiyacımız var.

Bu tasarı yerel yönetimleri güçlendiren bir tasarı değildir. Bu tasarı, köylerin yüzde 47'sini, mahallelerin yüzde 54'ünü, il özel idarelerinin 29 adedini ortadan kaldırarak yerel yönetimlerin varlığına son veren tasarıdır. Yerel halkın yerel yaşamı kontrol etme gücünü ortadan kaldıran bir tasarıdır. Bu tasarı, yerel temsilin tabanının daraltan bir tasarıdır. Bu tasarı demokratik değerlere aykırı bir tasarıdır. Türkiye'yi yerel yönetimlere bak daha çok kaynak veriyoruz diye savunabileceğı hiçbir yönü yoktur. Bu tasarı, bu yönüyle yerel yönetimleri ortadan kaldırdığı gerekçesiyle ve bunu köylüye, mahalleye sormadan yapması nedeniyle yerel yönetimler özerklik şartına ve Anayasa'ya da aykırıdır.

Üçüncü olarak, bu tasarinın uzun bir süreden bu yana Türkiye'de etnik temele göre yönetsel örgütlenme arayışında olan federasyon talep eden, burada temsilcisi olmayan, dışarıda kalmış bir parti olarak KADEP, KDP tarafından savunulan görüşe hizmet edeceği kanısındayız. Türkiye'de kendi tüzüğüne federal örgütlenme olmalıdır diye yazan tek parti bildiğim kadarıyla KADEP. Demek ki yalnızca niyet itibarıyla federasyon arayışları değil, kurulmuş siyasi partilerin tüzüklerinde bu arayışa sahip olan partiler vardır. O hâlde bu tartışmayı geniş bir şekilde yapmak zorunluluktur. Şimdi sunmaya çalıştığım bu genel çerçeve doğrultusunda elimizdeki tasarıyla ilişkili birkaç genel noktaya daha anayasal, hukuksal özellikleri itibarıyla değinmek istiyorum. Bu tasarı büyük şehirleri il mülki sınırlarına çakıştırarak 29 ilde kurmak istiyor. Tasarinın özünü de aslında bu sav oluşturuyor diyebiliriz. Bunu yapabilir mi? Mevcut anayasa, mevcut yasal sistem geçerliken büyükşehir belediye modeli il mülki sınırlarıyla çıkıştırılıp 29 ile yaygınlaştırılarak uygulanabilir mi? Anayasa ve yasal kurallar bu açıdan ne derler?

Değerli arkadaşlarım, Anayasa'ya baktığımızda büyükşehir modeline temel olan hükmün 127'nci maddenin üçüncü fıkrası son cümlesinde yazıldığı görülür. Buna göre, kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir. Bu çerçevede Türkiye'de 1984 yılında biliyorsunuz büyükşehir belediyesi modeli kuruldu. Üç ilde kuruldu. İstanbul, İzmir, Ankara. Üçünün yerleşim merkezlerinde kuruldu. Üçü Türkiye'nin en büyük kentleriydi, en büyük yerleşim merkezleriydi. 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Anayasa'da öngörülen tanıma olarak inşa edilmişti. Fakat büyükşehir belediyesi o kadar avantajlıydı ki merkezden yönetim gelirleri bakımından size belediye olarak o kadar çok güç veriyordu ki ilinin merkezi büyük bir yerleşim merkezi olmasa bile, yani buradaki duruma uygun olmasa bile onu istememek olmazdı. Pek çok il bunu talep etti ve bildiğiniz gibi sayısı zaman içinde büyükşehir belediyelerinin 16'ya çıktı ama İstanbul ve Kocaeli hariç bunlar il sınırlarıyla çakışan yerler değil, büyük yerleşim merkezi sınırı olarak görülen yerlerden ibaretti. Şimdi, yapılan şey, 29 ilde sınırları çakıştırmak. Soru şudur: İl büyük yerleşim merkezi demek midir, değil midir? Soru basittir. "İl" dediğimiz bu mülki bütüne büyük yerleşim merkezidir diyebilir miyiz? Bu mümkün değil. Bir ilde büyük yerleşim merkezi olabilir, irili ufaklı onlarca başka yerleşme olur, arada dağlar, tepeler, göller olur, küçük yerleşim merkezi, kırsal yerleşim merkezleri köyler olur. "İl" dediğiniz, bir yerleşim merkezi, hatta "il" dediğiniz bir merkez değildir. İl, bir alandır. Pek çok yerleşim merkezini, merkezlerini içeren bir alandır. Anayasa eğer böyle düşünseydi Türkiye'de illerde nüfusu ya da büyüklüğü falanca olan büyükşehir belediyesi ya da özel yönetim biçimi kurulabilir. Anayasa bize "Büyük yerleşim merkezlerinde" diyor, illerde demiyor, ilçelerde demiyor, bölgelerde demiyor. Kurulabileceğı o alt zemini çiziyor. Dolayısıyla bu düzenlemeyi yapmak Anayasa'dan bihaber olmakla mümkündür. Anayasa'nın 127'nci maddesi üçüncü fıkrası son cümlesi "Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir." hükmüne açıkça aykırıdır. Büyükşehir belediyesini büyük yerleşme merkezlerinde kurabilirsiniz. İllerde bütün il mülki sınırlarını kapsayacak biçimde kurma olanağınız yoktur. İller için değil, büyük yerleşim merkezleri için önerilmiş bir yönetim biçimini bu şekilde kullanmak Anayasa'nın yalnızca ruhuna değil, sözüne de aykırıdır.

İkinci olarak, büyükşehir belediyesi bir yerinden yönetim kuruluşudur. Burada herhâlde tartışma yok. Büyükşehir belediyesi yerel yönetim türüdür çünkü merkezden yönetim kurumu değildir. Büyükşehir belediyesini il düzeyinde kuruyorsunuz, yani ili yerinden

yönetim esasına göre yönetmeye başlıyorsunuz. İyi ama Anayasa diyor ki çok açık olarak: İller Türkiye merkezî idare kuruluşu bakımından illere göre illere ayrılır. İllerin idaresi yetki genişliği ilkesine dayanır. Yani yerinden yönetime dayanan bir yapıyı siz bütün bir ili yönetmek üzere valiliğe eş koşamazsınız. Büyükşehir belediyesi valiliğe eş koşulmuştur. Daha önce illerde var olan il özel idaresi Prens Sabahattin zamanından bu yana tartıştığımız şey zaten. Ona göre birinci derecede yetkili olmalıydı. Yani il yerinden yönetime göre yönetilmeliydi. Onun karşısında ve yüzyıldır kazanmış olan görüşe göre olmazdı, o destek, yardımcı birim olabilirdi. Bu, bütün anayasalar gereğince de bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştı. Oysa şimdi anayasa ortada bütün hükümleriyle dururken siz bu tasarıyla diyorsunuz ki biz ülkenin 29 ilini yerinden yönetim ilkesi ve merkezden yönetim ilkesinin eş koşulunda, geri kalan 52 ilini merkezden yönetim ilkesinde yöneteceğiz. Bu kamu hizmetlerinin ülkenin tüm parçalarına, tüm vatandaşlara aynı kurallara göre, aynı nitelikte eşit biçimde verilmesi ilkesine karşıdır. Ülkenin idari yapılanmasını eğer aynı birimler için farklı kurallara bağlamışsanız ülke yönetilebilir olmaktan çıkar. Bu da idarenin bütünlüğü ilkesine, Anayasa itibarıyla açıkça aykırıdır.

Değerli arkadaşlarım, büyükşehir bütün şehir modeli olarak kullanılamaz. İkinci olarak daha önce üzerinde durduğum yerel yönetimlerin zayıflatılması kabul edilemez. Bu tasarı, yerel temsil alanını daraltıp etkisizleştiren bir tasarı. Tam sayı söyleyelim, 1.582, 1591 mi oldu şimdi?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 1.023+559

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Sayı muhtelif demek ki öyle mi? Bize alt komisyon toplantılarında verilen sayıya göre 559 belde belediyesi 2 binden küçük oldukları gerekçesiyle 52 ilde kapatılıyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 1.023.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – 1.023 belde belediyesi de büyükşehir yapılan 29 ilde mahalle yapılarak kapatılıyor. Bunların toplamına göre Türkiye genelinde 1.582...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Her zaman da bu, siz değiştiremezsiniz.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Doğrudur bu rakamlar. 1.582 belde belediyesi kapatılıyor. 559' u köye dönüştürülecek, 1.023' ü mahalle olacak. Buna ek olarak 16.082 köy tüzel kişiliği ortadan kaldırılacak, bunların hepsi mahalleye dönüştürülecek.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Köye dönende tekrar mahalleye dönecek.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Yok, şu anda öyle bir şey yok. İlk olarak bu düzenlemede -559- 2 binden az nüfuslu yerleşmeler köye dönüştürülmek niyetiyle ilk kez 2007-2008 yılında karşılaşmışlardı. O tarihte, 5747 sayılı bir yasa çıkarılmıştı. Bu yasayla bunların tüzel kişilikleri değiştirilmek istendiğinde beldeler ayağa kalkmıştı. Danıştay, Anayasa Mahkemesi süreçleri işletilmişti ve sonuçta çok küçük bir kısmının kapanması yerleşme sakinleri kabul ettikleri için başarılı olmuştu ve bu girişim sonuçsuz kalmıştı.

Bir karşılaştırma yaptık, 559 2 binden küçük belediyenin 426'sı 2007 yılında 5747 sayılı Yasa'nın ekli cetvellerinde var olan belediyelerdir. Yani aslında ders alınmış olması gereken son derece sancılı bir süreçten hiç ders çıkarılmamış ve bunların kapatılmasında yerel halkın iknası yine ihmal edilerek anlaşılması güç bir tepeden inme ısrarcılık sergilenmiştir. Bu belediyeler, bu beldelerin yöneticileri deneyimliler. Size de ulaşmışlardır, geliyorlar; D-2, D-3 kodlardan bahsediyorlar, 5747 zamanında yapılan sınıflandırmalar. "Ben turizm beldesi olduğumu kanıtladığım için kurtarmıştım, şimdi yok mu böyle bir olanak?" ve alt komisyon çalışmaları sırasında dışarıda beklediler. Beldelerini, kendilerinin yaptıklarını ve yapmayı hayal ettikleri şeyleri anlatmak için iki dakika izin diye hepimize biliyorsunuz, ayrı ayrı başvurdular.

Şimdi, bütün bu üzerinden beş yıl geçmiş zengin deneyime rağmen yine "Biz sizi kapatıyoruz." diyorsunuz ve onları bilgilendirmediğiniz gibi yasal, evrensel hakları olan referandum uygulamasını da bu halka çok görüyorsunuz. 559 2 binden küçük nüfuslu belde belediyesinin içinde gerçekten turistik merkez niteliğinde olanlar vardır ki bu belgelenmiştir, örnek, Ordu'nun Mesudiye ilçesine bağlı Yeşilce beldesidir ve buna benzer pek çok beldeden söz etmek mümkün.

1.023 belediyeye gelince, bunlar büyükşehir belediyesi yapılan illerdeki beldelerdir. Yani değerli arkadaşlarım, bunlar Bodrum yarımadasındaki o muhteşem nüfus hareketini yönetmek zorunda olan Gümüşlük gibi örneğin, belde belediyeleri ya da Aydınogulları Beyliğinin başkenti olan belediye tüzel kişiliğini 1889 yılında kazanmış olan, görmüş olanınız varsa mimari yapıyla, o asırlık çınarlarıyla göz kamaştırıcı Birgi belediyesidir. Türkiye'de o kadar çok sayılabileceğim turistik, tarihi, kültürel özelliklere sahip beldeler var ki bunların kapatılmasından söz ediyorsunuz. Aydınogulları Beyliğinin başkentini yani tarihte yaşanmış ve sizin bir kere daha yaratamayacağınız bir tarihsel zenginliği mahalle yapıp, belirsizleştirmek ve ortadan kaldırmaktan söz ediyorsunuz.

ENVER ERDEM (Elazığ) – Anayasa Mahkemesi kararlarıyla ilgili olarak.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı olduğu gibi evrensel halkın kendi sahip olduğu zenginliklerin despotça ortadan kaldırılması haklarına da aykırı diyelim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tarihe de dinamik koyuyorlar.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Gayet tabii. Bunun çok acı bir örneği vardır. Bunu söylemek isterim, doğrusu, marka peşinde koşmak eleştirilecek bir sürü boyuta sahip olmakla birlikte ülkelerin uluslararası alanda markaya sahip olmaları âdeta bir sistematik, orada biz de koşmak zorundayız.

Bizim Hereke İpek Halı diye bir markamız var. Gerçekten, dünya genelinde pazarlaması yüksek fiyatlarla yapılabilen çok özel bir halı. Sümerbankı özelleştirip ortadan kaldırmanın yanı sıra, biz bu etkin ve verimli çalışma hırslımızla Hereke'nin belediyesini de nüfusu düştüğü için kaldırdık ve coğrafi tescille sınırlı olan Hereke markasına o coğrafyada sahip çıkabilecek tüzel kişilik kalmadı, Hereke'yi mahalle yaptık. Dolayısıyla, o coğrafya ismiyle bütün dünyaya üretimini gerçekleştirdiğimiz Hereke Halının markasının Türkiye'de de, dünyada da takip eden aktör bırakmadık ve sonuçta, Hereke Halı alanlarımız şunu gördüler: Hereke "Made in China" Hereke Halı şimdi Çinliler tarafından kullanılan bir marka. Şunu söylemek için özellikle, bunu vurguluyorum ki beldeler şu anda iktisadi değeri olmayan ya da marka değeri üzerinden muazzam bir iktisadi değere dönüşürebileceğimiz üretim alanlarıdır. Beldeler, yalnızca orada yaşayan insanların çöplerini toplansın, suyum aksın, kanalizasyonum güzel işlesin, ya ayağımda şu yolda çamura değmesin taleplerinden ibaret insanların yaşadıkları basit yerleşmeler değildir. Bu körleşme, bu duyarsızlık açıklanmaya kanımca şiddetle muhtaçtır.

Bir Bakanlık, bir Hükümet kendi içinde doğduğu zenginliği bu kadar hoyratça ezemez. Eğer bu kadar hoyratça eziyorsa onun Hükümetinin var oluşunun sebebinde başka ve bizim kabul edemeyeceğimiz dinamikler var demektir.

Belde ve köylerin yukarıdan bir emirle kapatılması, yerel yönetim tüzel kişiliklerinin yerel halka sorulmaksızın toptan yok edilmesi ulusal zenginlikleri koruma görevine ihlal olduğu gibi yerel halkın haklarını da ihlal etmek demektir. Bu anayasanın şu ya da bu maddesine değil, sanırım, Hükümet olma gereğine aykırıdır. Yönetme hakkını elinizden kaybetme nedeni olarak görülebilecek kadar ağır bir suçtur.

Efendim, biz köyleri kapatıyoruz ama muhtarlar boşta değiller. Muhtarlar ve ihtiyar medisleri, ihtiyar heyeti olarak yine paralarını alacaklar. Onlar yine Bağ-Kur primini ödedikçe emeklilik hakkından devam edecekler. Dolayısıyla, muhtarlar "Siz heyecanlanmayın, burada kayıp falan yok." biçimindeki söz yalnızca muhtarların kişisel beklentilerini bastırmaya dönüktür ama muhtarlar yalnızca kişisel beklentileriyle değil, köy tüzel kişiliğinin geleceğiyle de ilgili insanlardır. O yüzden, bu yapılan küçük satın alma operasyonunu anlayacaklarından hiç kuşum yok. Muhtarların peşinde oldukları şey yalnızca muhtarlık fırsatlarının ortadan kalkması değil, onlar köy muhtarıyla mahalle muhtarı arasında nasıl yetki, görev, sorumluluk farkı olduğunu yeterince biliyorlar. Muhtarlar, kendi aylıklarının yanı sıra köy emvalinin yönetiminden de endişeliler. Biz, yeterli zaman verildiği takdirde halkımıza bu gerçekleri bütün derinliğiyle anlatmak için sabırsız.

Ortadan kalkan şey köy tüzel kişiliğidir. Köy tüzel kişiliğiyle mahalle arasında büyük fark vardır. Köy; bir yerel yönetim birimidir, tüzel kişilik sahibidir, mal alabilir, satabilir, kiraya verebilir, borçlanabilir, personel istihdam edebilir ve benzeri. Mahalle; bunların hiçbirini yapamaz. Mahalle muhtarlığının özel malı diye bir kategori yoktur. Mahalle çünkü anayasada da, yasalarda da yerel yönetim türü değildir, tüzel kişiliği yoktur. Mahalle il, belde ve köy halkının, mahallî, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan yerel yönetimlerden biri olarak Anayasada sayılmamıştır. O yüzden hiç kimse: "Köy tüzel kişiliğine bir şey olmuyor canım, işte mahalle tüzel kişiliğine dönüşsün, ne var ki aynı, hatta daha iyi, köy demek köyde demek ama mahalle demek belediyede demek, şehirde demek." diye halkımızla alay etmesin.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) - Dursun Ali Şahin'in bir açıklaması var.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Biliyorsunuz Valimiz o konuyu çözmüş.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Nasıl?

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Yani "'Şehirli' demekle şehirli olmazsınız." diyor.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – "Zenciye 'beyaz' demekle beyaz, beyaza 'zenci' demekle zenci olmuyor." diyor Dursun Ali Şahin.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bizim yaptığımız çalışmada köy tüzel kişiliğinin doğrudan doğruya tapu sistemi, mera sistemi, orman ve orman yangınlarını önleme sistemi, maden-madencilik düzenlemeleri, su kaynakları ve su kullanımı ve güvenlik yönetimiyle ilgili olduğu sonucu çıktı.

Köy tüzel kişiliğini kaldırmak demek jandarma örgütlenmesine son vermek demek. Yasal olarak belediye sınırları içinde güvenlik işlemleri polis örgütlenmesiyle gerçekleştirilirken, kırsal alanlarda güvenlik hizmetleri jandarma örgütlenmesiyle gerçekleştirilir. Bu kanun, büyükşehirleri bütüncül yapıyor doğrudan doğruya güvenlik yönetimi üzerinde de böyle bir etki yaratır ama biz ne kanunun gerekçesinde ne madde gerekçelerinde ne de kanunun değişiklik yapan hükümler bölümünde böyle bir düzenleme gördük. Kimse bize bundan bahsetmedi. Bu konuyu bilen mülki amirler “Acaba jandarma konusu nasıl düzenlenir?” dediğinde, ortaya çıktı ki güvenlik yönetimi bakımından bu kanunun doğrudan etkileri var.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Önce, bir protokolle jandarmaya verip bir süre sonra öz güvenlik güçlerine teslim edecekler.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu düşünülüyor olabilir. Bunun yararlı olduğu savunuluyor olabilir ama bunun...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – “Öz savunma” dediği KCK.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Ha, “öz” boyutunu çıkarmışım ben orada.

Hükûmete düşen, bu kanunun yaratacağı etkiler bakımından kanunu değerlendirecek olan milletvekillerini, tarafları ve doğrudan doğruya halkı açık olarak bilgilendirmektir. Bu bir kara kutu. Bunun sonunda neyin nasıl değişebileceği yönündeki fikirler üzerine hepimiz birbirimize girebiliriz. Siz diyebilirsiniz ki: “Ya, bu merkezileştiren bir şey.” Öbürü diyebilir ki: “Vallahi, yerel yönetimleri çok güçlendiriyor.” Çünkü meraların kullanımı üzerine köy tüzel kişiliği kalkmışsa köylünün haklarının ne olduğu konusuna ilişkin üç gün oturup burada konuşabiliriz. Orman köylüsünün orman ürünlerinden yararlanma, kooperatifleşme hakları bakımından köy tüzel kişiliği kalktığında ne olup ne olmayacağı hakkında gerçekten büyük, uzun ve birbiriyle çok çelişen konuşmalarda yapabiliriz. “Bu kanun idari sistemi değiştirmektedir.” sözü demek ki yetersiz. Şöyle sıralayayım: Bu kanun bir yerel yönetim kanunudur. Bu küllüm, yanlış. “Bu kanun tüm idari sistemi değiştiren bir kanundur.” Bu doğru ama eksik. Bu kanun toplumsal yaşamı değiştiren bir kanundur. Bu kanun toplumsal yaşamdaki dengeleri doğrudan değiştiren, halkın doğal varlıklarla ilişkilerini yeniden tanımlayan bir kanundur. Bu önemdeki bir kanunu yalnızca İçişleri Komisyonunda nasıl görüşebilirsiniz siz? Bu önemdeki bir kanunu Anayasa Komisyonuna göndermeyip, Plan ve Bütçe Komisyonu da “Benim çok işim var, şimdi bununla ilgilenemeyeceğim.” dediği zaman, “Peki, ilgilenmeyen değerli arkadaşlarım.” deyip sizi nasıl kabul edebilirsiniz? Sanki dersiniz ki bu kanunda yapılan şey belediyelerin emlak vergisini yüzde 1’den 1,2’ye çıkarttık, sanki dersiniz ki belediyelerin çöp toplama hizmetlerinde özel sektöre yer açmaktan vazgeçtik ya da biraz daha ona yer açtık, sanki böyle basit şeyler yapılıyor gibi. Öyle olmadığı kanun üzerinde yaptığımız incelemeyle birlikte kendiliğinde ortaya çıkıyor.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – 6 bin yeni kadro oluşturuluyor ama ilgili komisyona gitmiyor.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Başka bir boyutu kadrolaşma boyutu.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) - Maliye Bakanına sormasınız da olur canım.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Efendim, son olarak birkaç konuya değinip sözlerime son vereceğim.

Yalnızca yerel yönetimleri ilgilendiriyormuş gibi sunulup gerçekte tüm idari ve toplumsal sistemi etkileyen bu kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir tasarı olarak değil, taslak olarak gelmiştir. Tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan yasa hâlidir, taslak henüz TBMM Başkanlığına sunulmamış, Hükûmetin elindeki yasa hâlidir. Öyle olduğu için alt komisyon çalışmaları sırasında Hükûmet 27 önerge vererek toplam 7 madden oluşan -ki 2 maddesi yürütme, yürürlük maddesidir- bu kanunu sürekli olarak düzeltmek ihtiyacı duymuştur. Bu tasarı olarak önümüze gelen gerçekte taslak niteliğindeki metin, görüşmelerde ortaya çıkmıştır ki diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yani bakanlıklara sorulmamıştır. Dolayısıyla taslağın hazırlanma süreci geleneksel yerleşik kuralların ihlaliyle gerçekleşmiştir. Bu taslak kamuoyunun bilgisine sunulmamıştır ve bu eksiklik alt komisyon ve İçişleri Komisyonu çalışmalarında da giderilmemiştir. Giderilmesi mümkün değildi, çünkü muazzam bir zaman baskısı altında başka kuruluşları davet için yeterli zaman yoktu. “En azından birkaç akademisyen ve birkaç kuruluşun özgün görüşlerini alalım.” isteğim Alt Komisyon Başkanımız tarafından kabul edildiği için -yazı yazma fırsatımız olmadığından telefon trafiğiyle yani gönül ilişkisi diyelim- arkadaşlarımız geldi ve bir miktar onların uzmanlık görüşlerinden yararlanabilmek mümkün oldu. Ama daha sonra “Niye biz çağırılmadık?” diye sitem eden çok kuruluş da oldu. Önümüze oluşmamış bir metni “Görüşün.” diye getirmesi Hükûmetin bu tasarı görüşmesi devam ettikçe son ana kadar dile getireceğimiz büyük bir eksiklik olacak.

Tasarının komisyon inceleme süresinin eksik bırakılmasını söyledim ama bir kez daha rakamla vurgulamak isterim. Bu tasarinin -Maliye Bakanlığının bize verdiği bilgiye göre- aylık 250 milyon lira, yılda toplam 3 milyar Türk lirası mali yükü vardır. Yılda 3 milyar Türk lirası mali yükü olduğu söylenen bir tasarı nasıl Plan ve Bütçe Komisyonu görüşü olmaksızın yasalaşabilir?

Son olarak, tasarı bir seçim kanunudur. Bu tasarı seçim çevrelerini değiştiren bir tasarıdır. Daha önce köy tüzel kişiliklerinin, belde belediye tüzel kişiliklerinin, ilçe belediye tüzel kişilikleri ve büyükşehir belediyeleri tüzel kişiliklerinin seçim çevresi ile şimdi seçim çevresi arasında en küçük bir benzerlik kalmamıştır ve Hükümet bu tasarımı yerel genel seçimleri erkene alma amaçlı Anayasa değişikliğiyle beraber gündeme getirmiştir. İstenen ilk yerel seçimde, yani 2013 ya da 2014'te yapılacak seçimde bu yeni seçim çevresinin uygulanmasıdır. Elbette, Hükümetin böyle bir hakkı vardır ve bu düzenleme, bu çalışma eğer lafzına bakarsanız kitaba uygundur. Çünkü lafız der ki: "Seçimlerden bir yıl önce bütün işinizi bitirin. Seçimi etkileyen kural içeren bir düzenlemeyi bir yıl önceden yapın, bitirin, o son bir yıl boyunca seçimi etkileyen hiçbir kural değişikliği yapamazsın." Şöyle takvime bakarsanız Hükümet bu kurala uyuyor ama öyle bir uygunluk ki ruhu itibarıyla uyduğunu savunmak mümkün değil. Bizim bu kadar sıkışık bir tempoda çalıştırılmamız ve 27 Ekim eğer kabul edilmiş olsaydı Kurban Bayramı olduğu için 24 Ekimde Resmî Gazete'de yayınlanması gerekebilecek ya da bizim işlerimizi bitirmemiz gerekebilecek olan bu tasarı ancak o zaman yürürlüğe girebilecekti ama kendisine verilen iznin son günü itibarıyla bu işi bitirmek üzere inanılmaz bir baskı yaratılarak. Bu özelliklerine bakınca bir yıl şartına sözde uyan ama gerçekte seçimlerin dayandığı kuralları köklü bir şekilde değiştirerek seçim sonucunu etkileyen bir seçim kanunu ile karşı karşıya olduğumuzu da vurgulamak isterim.

Değerli Başkanım, Cumhuriyet Halk Partisi önümüzdeki tasarımın yeterli hazırlık olmaksızın, gerçek amaçları açıklanmaksızın halkımıza âdeta bir dayatma eseri olarak ortaya çıktığı görüşündedir. Açıklamaya gayret ettiğim çerçevede biz bu düzenlemenin geri çekilmesini uygun görüyoruz. Bunun Türkiye için hayırlı bir karar olacağı kanısındayız.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güler, ben de teşekkür ediyorum efendim.

Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Önder.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bir dar partililik yapsaydım, zaman zaman latifeyle karışık burada onu yapıyorum, bu yasaya "Evet, Oslo'daki mutabakata uygundur." der, muhalefeti bu yasanın karşısına konuştururdum. Bunu da yapmak istiyorum, çünkü bu yasa hangi mutabakata uygundur değildir, bunlar spekülasyon ama insan fıtratına, "ortak iyilik" kavramlarına uygun değildir. Fakat muhalefeti bu yasanın karşısına dikişmek için ille de "Bundan Kürtler fayda görecektir." demek lazım arkadaş, bu nasıl trajik bir durumdur? Bu nasıl bir diken batmışlıktır? Kürt'ün bu ülkede bir Hereke halısı kadar kıymeti yok mudur? Hereke halısının kıymetinin azalmasına gam çeken bir gönül, burada 5 bin yıllık, sizin bu coğrafyada "Türk" adının relafuz edilmesi 14'üncü yüz yıldır, bu ülkede 5 bin yıldır kadim bir millet olan Kürtlerin hiç mi hatırı yok nazarınızda insan olarak, medeniyet olarak, ümmet olarak, nereden bakarsanız bakın? (Gürültüler)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir dakika ben sizi dinledim. Tartışacaksak ayağa kalksın, kim istiyorsa tartışalım. Öyle oturduğunuz yerden de konuşmayın. Bir kişiye müdahale ettim mi? Etmedim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ama onlar sizin gibi değil, onlar daha sakin konuşuyorlar, siz de onları...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Benim sizden ders almaya hiç ihtiyacım yok Sayın Bakan. Konuşma nasıl yapılır? Sizin Başbakanınız "Öfke de bir belagat sanatıdır." diyor. Git, yiğitsen ona söyle!

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Zaman, zaman...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Git yiğitsen ona söyle!

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Zaman, zaman doğru.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sen o kadar kabadayıysan, yüreğin yetiyorsa Başbakana deki: "Bu kadar öfkeli konuşma." Diyebilir misin? Diyemezsin. Onun için kabadayılığı bize yapmayın. Herkes gitsin kendi bulunduğu yerde yapsın ya da tutarlı olmak gibi bir derdiniz olsun. Bana diyeceğine başkasına da de, kendine de de. Amenna, o zaman ben de diyeyim ki: "Öyle değil böyle." Çünkü eğer demagoji yapmıyorsanız Sayın Bakan, sizinle bir hâl lisanıyla konuşmak gibi bir meşrebimiz, bir mezhebimiz varsa şunu söyleyeyim: İnsan sinirlenmeden yapamıyor. Sinirlenmeden yapamıyor. Buna müstehzi olarak güldüğüne göre bundan nasipsiz birisin, seni bıraktım, şimdi tekrar arkadaşlara döneceğim.

Nasip, bu nasip ötesi yok, işte Allah kimisine veriyor kimisine vermiyor. Eğitim, dış şartlar, çevre, aile falan gibi yan şeyleri de var ama en önemlisi nasip. Kısmetinde yoksa yapılacak bir şey yok. Yok, işte nasipsizsiniz.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Tamam, kişisel konuları bitirin canım.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Siz okulda değilsiniz Birgül Hanım. Öyle “Kişisel konuları bitirin, ona geçin, buna geçin.” Bu ne demek ya? Siz benim nasıl konuşacağıma ne karışırırsınız? Komisyon Başkanı mısınız?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Yok, yok öyle demek istemedim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şu hocalık sendromunu bitirin. Ben de bir vekilim öyle neyi bitirim neye başlayacağıma ben karar veririm. Ben size söyledim...

Tamam, şimdi, Kürt'ü katmadan hiçbir yasa tasarısıyla ilgili tavır alınmıyor. Bu trajik değil mi? Ben Milliyetçi Hareket Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisinin, Adalet ve Kalkınma Partisinin bütün kaygılarını anlamaya ve paylaşmaya hazır bir ruh hâlindeyim, hiç bunda bir beis yok. Bakın, en zor lafları bu çatı altında etmiş birisi olarak böyle söylüyorsam politik davranmadığımı takdir etmeniz gerekir. Çok riskli lafları burada edebilecek yüreklilikteyim. Böyle diyorsam bir politika yapma kaygım yok. Şu kaygım var: Üzülüyorum, bu vatanın bölünmesini istemiyorum. “Cumhuriyet” dediğin eşitlerin rejimidir. Cumhuriyetin hür ve eşit yurttaşları olur. Sizin anladığınız ve bugüne kadar anlattığınız şeylerde, cumhuriyetin özde ve sözde yurttaşları var. Bu olmaz. Bölücülükse vallahi, billahi, tallahi bu yaklaşımınız ülkeyi bölecektir, PKK'ye falan da gerek yoktur. Eşyanın tabiatı gereğidir. Bunda ısrar ederseniz, ülke ikiye de bölünmeyecektir, kırk bin parçaya bölünecektir.

Şimdi, biraz tarih konuşmak gerekiyor. Horasan erenleri bu coğrafyaya geldiklerinde iki medeniyeti berhava ettiler, birisi Doğu Hıristiyanlığı, diğeri Yahudilik. Batı Hıristiyanlığı'nı bilmiyorlardı. İki de, bu andığım medeniyetler, takatsiz medeniyetlerdi ve Anadolu'nun da içinde olduğu o büyük coğrafya her türlü adaletsizliğin kol gezdiği, kırılma noktalarının yaşandığı yeni bir tarihsel eşliğin belirtilerinin başladığı bir zamandı. Horasan erenleri bu toprakları nasıl fethettiler? Bir cümleyle: “Biz 72 millete de bir nazardan bakarız.” dediler. Sırrı bu. Silahları var mıydı? Yoktu. Pusatları var mıydı? Yoktu. Orduları var mıydı? Yoktu. Neydi peki? Var olan adaletsizliği doğru teşhis ettiler. “Ulan, burada hiç kimse 72 millete bir nazarda bakmıyor ve hepsini bu takatsiz bırakmış. Biz 72 millete bir nazarla bakarız.” dediler, bununla koca bir medeniyet kurdular. Çok fazla tarih dersi vermek niyetinde değilim, tarihçi de değilim. Sadece dünyanın en büyük ordularını kurduğu zaman, Milliyetçi Hareket Partili çok kıymetli arkadaşlarıma söylüyorum bunu, dünyanın en büyük ordularını, en cesametli, en seri, intikal hızı en yüksek, en iyi örgütlenme şemasına sahip ordularını kurduğu zaman Katolik Hıristiyanlığın karşısında nasıl tel tel döküldüğünü düşünün, bugün için oradan çıkarılacak büyük dersler vardır. “Kürt” demek, “Türk” demek, “Ermeni” demek, “Bunlara karşı bölünmeyiz, kül yutmayız.” demek bu vatanın bölünmezliği için dersini iyi yapmamak demek. En kolayı, ilkokul çocuğunu bile getirseniz ondan sâdır olabilecek şeyler, bizden daha fazlası beklenir.

Şimdi, bu Yasa eleştirilirken düşülen iki yanlış var, birisi şu: Karşı çıkılırken, malum, “Bununla federasyona ya da eyalete gidilecek.” diyor, oraya geleceğiz. Gidilecek mi, gidilmeyecek mi, gidilirse ne olur? Bunu konuşacağız.

İkincisi: Kendi söylediklerini unutuyorlar.

Cumhuriyet Halk Partisinin yanlışıyla başlayalım. Cumhuriyet Halk Partisi bizzat Sayın Genel Başkanının ağzından, “AB'nin yerel yönetim şartlarına konulan muhalefet şerhini kaldıracğız ve tüm şartlarını aynen kabul edeceğiz.” dedi, isteyene buradan okurum, Hakkâri konuşmasında, Van konuşmasında. Şimdi, öte yandan Sosyalist Enternasyonal üyesisiniz. Yapısal politikadaki bağlayıcılıklarını hatırlatmama bile gerek yok. Peki, Avrupa Birliğinin yerel yönetim şartı nasıl bir şeydir? Hiç, sosyal demokrat vekiller zahmet edip düşünmüşler midir? Buradan şöyle bir noktaya varacağım, önce onu söyleyeyim: Üçünüz aynı kaptasınız, Cumhuriyet Halk Partisi, Adalet ve Kalkınma Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi. Tabii ki, şimdi geleceğiz, aynı kaptasınız çünkü ilişkiler diyalektik olarak değerlendirilmezse, sınıfsal yönüne bakmazsanız böyle Kürt ile Türk'ün arasında, efendim, başka türlü günlük politikaların kıskacında savrulur durursunuz. Diyalektik olarak baktığınızda üçünüzün, bu konuda, temelde birbirinizden hiçbir farkınız yok. Bir tane söyleyin. Ben şimdi bir vekil olarak şuna bakarım, halk da buna bakar: “Arkadaş, bu Yasa'ya nereden itiraz ettiler?” Nereden itiraz ettiler? En temel, en öne çıkan yeri “Bu Türkiye'yi eyalete götürür.” E, yok, götürmez. Şimdi onu da... AK PARTİ'yi en son değerlendireceğiz. Onu götürmez.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Siz sözcümüzün konuşmasını herhâlde dinlemediniz, öyle zannediyorum.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ali Ağabey, herkesin konuşmasını son derece dikkatle dinledim.

Şimdi, Avrupa Birliğinin yerel yönetim şartı emperyalist bir projedir, tekeli emperyalist bir projedir. Ya karşı çıkmak gerekir ya geliştirmek gerekir, ötesine geçmek gerekir, demokratik özerklik budur işte. Demokratik özerklik, onu insan merkezine indirmedir. Çünkü yerel yönetim şartı, tıkanan neoliberal sistemin merkezin üzerindeki eğitim, sağlık ve benzeri yükü üzerinden atma projesidir. “Bir cümlede özetle.” dersiniz, budur. “Böyle değildir.” diyen kalsın, söylesin. Şimdi, bunu savunmak ama insan çekirdeğine indirgemek, buna “He” deyip demokratik özerkliği merak etmemek ya da Kürtlerin siyasi bir tezidir, ne özlü bir laf

“Bunlardan da hayırlı bir şey sâdır olmaz.” aralığında itiraz etmek işini iyi yapmamak demektir. Yerel yönetim şartını kaldırdılar. Ne oldu, kuş mu kondurdu? CHP'ye soruyorum. Peki, yine ısrar ediyorum, tam bu proje yerel yönetim şartının kaldırılması anlayışıyla hazırlanmış bir proje, bu önümüze getirilen proje. AB'nin yerel yönetim şartının muhalefetlerini kaldıracaklar bundan bir adım sonra, e, siz de “Destekleyeceğiz.” dediniz Parti olarak, “Bütün şartlarına” diye de üstelik, şeddeli bir şekilde altını çizdiniz. E, neyine itiraz ediyorsunuz? Hükümsüz.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Ben anlamadım ne dediğinizi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Olabilir, dersinize çalışacaksınız. Beni anlamak çok kolaydır, ben hiç metafor kullanmam, alegori yapmam. Sokaktaki insanın anlayamayacağı...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – O zaman eksik bilgi var.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Yok, belki sizde bir kibir var. Belki sizde bir kibir var.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Estağfurullah. Yerel yönetim özerklik şartına aykırılık gerekçesi getiren biri olarak ben, nasıl CHP'nin görüşünü söylememiş oldum. “Yerel yönetim özerklik şartına şu, şu açılardan aykırıdır.” dedim, ki benimsediğimi gösteriyor bu.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Evet, hiçbir aykırılığı yok. Siz aykırılığı şuna dayandırdınız:

Bir: Türkiye'deki cari mevzuata. “Anayasa'ya aykırıdır, Yerel Yönetimler Yasası'na aykırıdır.” o lafı da ettiniz ama yerel yönetim şartlarına burada aykırı olan bir tek şey var, ona da geleceğim, bir tek onu söylemediniz. Onun üç ayağı var: İdari açıdan özerklik, mali açıdan özerklik ve hizmetler bazında özerklik. Burada bunların hepsi bir arada değil. Fakat sizin itiraz ettiğiniz noktayı, tutanaklardan getirin, hiç bu özerklikler bahsine girmeden, sadece kaynaklarla sınırlı, yapılanmayla sınırlı bir iki cümleden ibaret. Sizi çok iyi dinledim. Neyse şimdi karşılıklı tartışmaya girmeyelim. Ben bitireyim Birgül Hoca.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Tüzel kişiliklerin kaldırılmasıyla ilgili hükümlerden söz ettim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – E, ne olur yani bunu bir insan evladı yapmış, biri de kaldırır. Ne bu? “Tüzel kişilikler” Bu söylenecek laf mı yani? Söylenecek laf mı? Yerel yönetim şartındaki eleştiri buradan mı olmalı? Tüzel kişilikler kalkmış! E, kalkar, gökten şeritle mi indi, ne var yani? Geri de konulur. Lazımsa kullanırsın değilse kaldırırın.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Oradaki mahalli halkın...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, bir müdahale edin.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Oradaki mahalli halkın görüşü alınır.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Yahu, oradaki mahalli halkı...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Benim söylemediğim şeyleri varsayarak bana ilişkin fikir söylüyorsunuz. Nasıl müdahale etmeyeyim şimdi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – E, biraz tahammüllü olacaksınız.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – İyi de ama benim söylemediğim şeyleri söylüyorsunuz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – E, siz sabahtan beri Kürtleri yok sayıyorsunuz ben buradan müdahale ediyormuyum? Bir Hereke halısı kadar kıymet biçmiyorsunuz. Şurada insan, bir sosyal demokrat vekile şunu sormaz mı? “Bir saat konuşunuz, yahu, bu Kürtler de insandır, bunların da kendilerini temsil hakkı vardır...”

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Elbette.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – ... yerel yönetimler de bu iş için bir reform kapısı olabilir ya da olamaz.” dediniz mi? Bir tek bu Yasa'ya iki muhalefet partisi de -maazallah, hafazanallah, estaizübillah- bu Kürtlerin işine yarar. Buralardan bakıyorsunuz.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Biz böyle bir şey söylemedik ama...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Geleceğiz şimdi.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Kürtlerin değil, bölücülerin işine yarar.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Gelelim o kavramlara, şimdi geleceğiz. Bölücülük mölücülük neymiş, ne değilmiş, nereden gelmiş?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kürt'ü bize bırak da, öteki tarafa geçsin. Kürt bizim kardeşimiz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şu, Sayın İçişleri Bakanına bir uyarıda bulunabilir misiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hem de Komisyonunda.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bu “Kürtler bizim kardeşimiz.” lafı kibrin en vücut bulmuş halidir. Hele bir kere de ki: “Bizim ağabeyimizdir.”

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ağabeyimizdir.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Hah, böyle de. Çünkü ağzını açan “Benim Kürt kardeşim, bizim Kürt kardeşlerimiz.”

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kardeş büyüğü de küçüğü de kapsar.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Yok, siz bir hiyerarşi öneriyorsunuz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Süreyya Önder...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şimdi, İçişleri Bakanının yanına oturun beraber cevap vereyim o zaman ya da sıranı bekle Lütfü Ağabey.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Dışişleri Bakanı “Amca” dedi ya, yeter.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bu “Kardeşimiz” lafıyla hiçbir yere varılmaz. En büyük savaş dünyada kardeşler arasında çıkmıştır. “Eşitimiz” diyeceksin, tamam, budur. Dünyanın en büyük savaşı kardeşler arasındadır. Açın, biraz tarih bilginizi yoklayın, bunu görürsünüz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yoksa tarih bilmediğimizi mi sanıyor?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Tarihi dinleyeceksin Sayın İçişleri Bakanı. Bildiğin yanıldığına yetmiyor çünkü tarih şuuru sende olsaydı, İslam ahlak ve fazileti zaten yok, tarih şuuru olsaydı böyle konuşmazdın. Şimdi dinleyeceksin, öğreneceksin. Demokrasi bunun için güzeldir işte. Adıyamanlı biri gelmiş, İçişleri Bakanına demokrasi dersi verecek, tarih dersi verecek, bu yüzden güzeldir. CHP'lilerden ve MHP'lilerden fırsat kalırsa.

Şimdi, bu devlet kurulduğu zaman ya da ta Lozan'a gidelim, Birinci Lozan'a. Birinci Lozan'a gidildiğinde “30 Ekim tarihi itibarıyla bizim olan her yeri muhafaza etmek” demek olan o Misakımillî bir resmî savunma tezimiz olarak masada mıydı? Masadaydı. Buna gücü yetti mi bu Heyetin? Yetmedi. O zaman Mediste iki grup vardı. İkinci Lozan'a gittiğinde Medisteki diğer grup tasfiye edilmişti, tek gruba. Barışı ya da o günkü kavramıyla sulhu hedefleyen bir yapılanma olmuştu. Gittiler, Musul'dan vazgeçip geldiler, özeti bu. Peki, bizim... Bunu söylediğim de, ben diyorum “Hep bütün, iktidarıyla, muhalefetiyle aynısınız.” Şöyle öfke gösteriyorsunuz: Ömer Çelik, AK PARTİ sözcüsü, Medis Genel Kurulunda “Büyük Atatürk'ün dediği gibi: ‘Yurtta sulh, cihanda sulh’” dedi. Çıktım, dedim ki: “Bu bir Türk izolasyonizmidir. Bu ‘Biz eski bakiyemizle ilgilenmeyeceğiz.’in Atatürkçe acziyetidir, ifadesidir, Atatürkçe.” İzmir İktisat Kongresi'nde esas olarak dile getirilmiştir, yani “Kardeşim, ben etrafımdaki komşularıyla senin planlarınla hiçbir şekilde plan bozucu, oyun bozucu olmayacağım”ın ifadesidir. “Yurtta sulh, cihanda sulh.” Öyle bir aforizma, fiyakalı bir söz değildir; arkasındaki tarihsel gerçeklikler bunlardır. Niye, çünkü, bir zorunluluklar ve imkânlar meselesinin ortaya çıkardığı sorulara verilmiş cevabın adıdır cumhuriyet.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sana göre Sayın Önder... Doğru yorum değil.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ya değilse... Sen de şimdi her seferinde Sayın Valim araya girme ki değilse sıra sana geldiğinde söz alıp söylersin.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Hayhay.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şuna dişe dokunur, içinde hamaset olmayan, slogan olmayan tarihsel bilgiyle cevap verin göreyim bakayım ben. Niye öyle değilmiş? Ne? Atatürk durdu, durdu “Ulan, ne diyeyim? Yurtta ne iyi? Sulh. Cihanda? Cihanda da sulh. Yurtta sulh, cihanda sulh.” Böyle mi dedi yani?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Venizelos'u bile bağışladı biliyorsun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bağışlamak ne demek ya?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Elbette...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ne demek?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – İşgalciydi, bağışladı.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Tarih öyle bir şey değildir. Emin Oktay'da kalmışsın, orada pause'lanmışsın. Tarih iktisadi, sosyal, sınıfsal bir sürü çatışmaların, çelişmelerin birleşimidir. Yani onun için, böyle “Venizelos'u bağışladı.” ötekini... Sana göre belki Çanakkale de geçilmedi Allah bilir.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Geçilmedi tabii.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ee, işte bak, buyur; ben sana diyorum şeyde kaldınız, Emin Oktay tarihinde kaldınız.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Önder, UNESCO' nun...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şimdi bir anlaşalım...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, bir dakika... Bir dakika... Karşılıklı şey yapmayalım.

Sayın Serindağ...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – UNESCO' nun Atatürk hakkında oy birliğiyle aldığı kararı lütfen okuyun, tamam mı?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ne olur ki? Ben Atatürk'ü kıymetsiz biri olarak mı tasvir ediyorum? Bu yüzyılın gördüğü en büyük dehalardan birisidir, en kıymetli insanlardan birisidir.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Çevir kazı yanmasın.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ne çevir kazı yanmasın ya? Benim adım “İdris Naim” mi? Benim adım “İdris Naim” mi?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Olamaz zaten.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – “Çevir kazı yanmasın” sa emniyet müdürüne sahip çıksaydın. Bak, iki günde nasıl başınız bir tarafa, bedeniniz bir tarafa gittiniz? Çevir kazı yanmasın, yok.

Atatürk'ü sevmek, onu doğru yere oturtmaktır. Bütün insanlığı sevmek böyle bir şeydir. Yani, şimdi...

ALTAN TAN (Diyarbakır) – Sevmek zorunda değil kimse canım.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şimdi, bu anlayışın Atatürk'ü sevmesi sizin Başbakanınızı sevmenizden farklı değildir. Tam bir kutsallaştırma.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Bu kadarı da fazla yahu!

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Atatürk'e laf söyleyecek adam mısın?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Bu kadar da olmaz!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir dakika...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, müdahale edin.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Ne zaman müdahale edeceksiniz Sayın Valim? Atatürk'e hakaret ediliyor.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Atatürk'e hakaret eden yok burada.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Atatürk'e hakaret etti! Atatürk'ü sevmiyorsan çıkacaksın dışarıya.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Niye çıksın canım? Şart mıdır yani?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Şarttır!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir dakika Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – “Atatürk'ü sevmem.” diyor.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ya zorla sevda olmaz, sevda iki baştan arkadaşlar.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sen bu lafı söyleyecek adam mısın? Eliniz kanlı, diliniz kanlı, sen Atatürk'e laf söyleyecek adam mısın?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bu Meclis, Atatürk'ün kurduğu Meclis.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Senin gram değer yok! (Gürültüler)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, istirahat ediyorum...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Yani hoşgörüyü, müsamahaya da biraz saygılı olun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sevgili arkadaşlar, kimse bize terbiye vermeye kalkmasın.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Terbiye meselesi değil.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Mesele şudur: “Sevda” dediğiniz şey iki baştan olur, yani bir adamın içinde...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Ders vermenize gerek yok.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ama ağabey siz ders veriyorsunuz. Falancayı seveceksin, filancaya söveceksin...

Böyle iş var mı?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Aynı şeyi sen yapıyorsun!
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Böyle iş var mı?
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Aynı şeyi sen de yapıyorsun!
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Niye, ne yapıyorum, ne yaptım?
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Aynı şeyi sen yapıyorsun!
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ne yaptım? Bu kadar...
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Aynen Bakanın dediği gibi, çevir kazı yanmasın!
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bu kadar...
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sen eğer bu millete saygılıysan, bu milletin değerlerine de saygı göstereceksin. Atatürk bu milletin en büyük değeridir.
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bitir, bitir...
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hem Atatürk'e acziyet içinde laf söyleyeceksin hem de "Atatürk'ü seviyorum." diyeceksin.
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bitti mi?
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bitti.
BAŞKAN – Arkadaşlar...
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bitti mi, söyleyeceğin bitti mi?
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Ya, sana daha ne laf söylenecek kardeşim?
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Hele söyle işte, bittiyse ben söyleyeyim.
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bu laflar bana söylenece şurada bir dakika oturmam.
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Niye?
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Niye? Yüz var çünkü bende, yüz!
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – İyi o zaman sana bir laf söyleyeyim, bakayım hele bir dakika oturacak mısın.
Şimdi, arkadaşlar, "Atatürk bu milletin en yüce değeridir." Sen böyle düşünüyor olabilirsin, ben de böyle düşünmem. Bunun için ben niye halkın Kâbesi'ni terk edeyim ya? Ben sana desem ki: "Marx insanlığın en yüce değeridir, bunu idrak etmeyenlerin burada durmaya hakkı yoktur." Bunu ne kadar ciddiye alırsan ben de senin bu değerlendirmeni o kadar ciddiye alırım. Bilim...
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Marx'la Atatürk'ü karşılaştıracak kadar...
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Tabii, ikisi de sonuçta bir fanidir, ikisi de insandır. Onun için...
MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Medis bu noktaya gelmemeli Sayın Başkan, bu Meclis bu noktaya gelmemeli.
BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlarım, Sayın Önder; bu kanun tasarısının...
MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Yani hoşgörüyü muhafaza tamam da...
BAŞKAN – Müsaade buyurun, bir dakika... Bir dakika...
Sayın Önder, bu tasarıyla ilgili lütfen görüşlerinizi dinliyoruz. Burada gerginliğe sebep olacak arkadaşlarımızın...
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, ben kimsenin hoşgörüyü manifestosunu bilmek zorunda değilim.
BAŞKAN – Yani, genel kabul gören değerleri de...
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Genel kabul gören değerler de umurumda değil, umurumda değil. Halk, topluluklar...
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Her söylediğinin karşılığını unutmuyacaksın!
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Genel kabul değerleri dediğiniz örfi şeydir, örf de değişir arkadaş.
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Her söylediğinin karşılığını unutmuyacaksın!
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bak, bana "Terk edeceksin." diyordun, sen gidiyorsun Sayın Vekilim.
BAŞKAN – Sayın Korkmaz, siz şey yapmayın. Lütfen, karşılıklı olmasın.
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hâlâ daha artistlik yapmaya devam ediyorsun.
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Artistlik değil! Lütfen sizi terbiyeye davet ediyorum. Ben hiçbirinize...
S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sen önce davet edildiğin yere gel!
SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ben hiçbirinize saygısızlık etmedim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Daha ne yapacaksın ya?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Daha ne yapayım? Ben, tarihsel tezlerimizi, tespitlerimizi dile getirmeyecek miyim?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, burada konuşma hakkım yok, kısıtlanıyor; bunu sağlayana kadar konuşmama ara veriyorum. Böyle olmaz! Ben kimseyle münazara... Bakın, şuradan şuraya kadar herkes karşı çıkıyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, bakın, toplantının başından itibaren arkadaşlarımızın konuşma haklarına fazla müdahale etmeden...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bir şeyi provoke etme!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Neyi provoke ediyormuşum?

BAŞKAN – Bir dakika... Rica ediyorum bana bırakın bu işi arkadaşlar.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Burada ben konuşuyorum kardeşim, tane tane, bir çocuğun anlayabileceği basitlikte. Neyi provoke ediyorum?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Burada çocuk yok!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – İşte, bak, ben ona rağmen, bir çocuğun seviyesine indiriyorum. Bunu anlamıyorsanız bu sizin sorunuz ama bana saygı göstereceksiniz. Ben hepinize saygı gösterdim çünkü, ben hepinize saygı gösterdim.

BAŞKAN – Sayın Önder, buyurun rica ediyorum, buyurun konuşmanıza devam edin ama...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bana rica etme Sayın Başkan, bence arkadaşları uyarın, Bakan da dâhil buna.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bir dakika... Bir dakika... Dur ya!

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Devletin Bakanına da saygılı ol arkadaş ya, böyle şey olmaz!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ya Mehmet Ağabey, bana bu yaştan sonra... (Gürültüler)

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sen kaçırdın ama huzuru?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Mehmet Ağabey, ben tabii huzurunuzu kaçırmak için buradayım, çünkü bir ezberin arkasına sığınıyorsunuz. Bunlarla memleketi hayır gelmeyeceğini düşünüyorum.

Size bir saygısızlığım vaki mi bugüne kadar?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Heyete saygısızlık yapıyorsun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Hayır, ben kime saygı göstereceğimi bilirim.

BAŞKAN – Beş dakika ara veriyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 12.38

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.50

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP: Gülay SAMANCI (Konya)

----0----

BAŞKAN – Değerli üyeler, İçişleri Komisyonunun 15'inci Toplantısı İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Önder kaldığınız yerden devam edelim ancak biraz önce yaşanan olayla ilgili ben de görüşümü ifade edeyim: Atatürk Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusudur, müşterek değeridir. Gönülümüzdeki saygın yeri her zaman korunmaktadır, siz de bunu ifade ettiniz. Bu anlamda speküle edilecek bir beyan, bir görüş; bir düşüncenin burada incitici olabileceğini de ifade ediyorum ve bu minval üzerinde Kanun Tasarısı ile ilgili olmak üzere görüşlerinizi ifadeye devam edin.

Buyurun efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, Atatürk ve bu ülkenin kurucuları, bu ülkenin harcında emeği geçen herkes şüphesiz ki çok saygıdeğerdir. Bu fikre inanmayanlar bile asgari bir saygıyı göstermek durumundadır fakat sevip sevmemek bahsi dediğim gibi... Sevdalık iki baştan bir şey yani insanları sevmeye... Böyle bir icbar dili doğru da değil, hayatta bir karşılığı da yok. Onun için... Ama saygı göstermek herkesin boynunun borcudur. Malum, ceza yasamızda düzenlenmiş, hakaret engellenmiş, hakaret suç olarak... Ama kimse sevmemekten dolayı herhangi bir şey yapamaz yani. Bu anlamda bunun çok abartıldığını ve yanlış bir zemine çekildiğini düşünüyorum.

Şimdi, belli ki, ben biraz önce, üç parti de buna aynı yerden karşı çıkıyor, aynı şekilde yaklaşıyor, aynı şekilde düşünüyor, dediğim de bu ülke belli şeyleri hâlen duymaya hazır değil yani Lozan denince herkesin açık sinir uçlarına dokunmuş oluyorsunuz, Misakımillî deyince hakeza yine öyle. Onun için şimdi bu minval üzere sürdürmeyeceğim, başka bir yerinden yaklaşacağım.

Bu yasa ne peki? Ve görülmeyen, burada Kürtlerden fırsat bulup da, Oslo'dan fırsat kalıp da, altı çizilmeyen yönü ne? Bu bir servet transferi projesidir, bir kaynak yaratma projesidir ve sürüp giden bir zincirin önemli üçüncü halkasıdır. Birincisi Kentsel Dönüşüm Yasası'ydı, ikincisi Mera Yasası'ydı, üçüncüsü de bu Büyük Şehir Yasa Tasarısı'dır. Çünkü burada, daha fazla yerellik, hizmetlerin, yörenin kendi demokratik iradesini de işin içine katan bir yapılaşma önerisi söz konusu değildir. Ne vardır burada? Tabloyu... İşte gönül ister ki muhalefet bu noktalarını da görsün, buraya da deşinsin. Burada şey şudur: Kentsel dönüşümle tahkim edilen bir anlayışa son ve kalıcı çivileri çakmaktır çünkü Kentsel Dönüşüm Yasası bir talan yasasıydı, bu topraklarda Moğolların yaptığı zulümden bile büyük bir talan yasasıydı. Etkilerini hep birlikte yaşayacağız, göreceğiz. Bir servet transferi...

Peki ne yaptılar bunu yaparken? Bölge belediyesini son derece işlevsel bir konuma getirdiler yerel yönetimlerde. Bunun mağduru olacak insanların dava açmasını, değere itiraz etmesini, hukuki yollardan hakkını aramasını, mevcut bina hacmini aynen yapmasını... En önemlisi bu. Yani, sekiz dairesi bir bina varsa Alibeyköy'de, orayı yıktığınızda artık sekiz dairesi bir bina yapamıyorsunuz. Peki ne yapmanız gerekiyor? Parselleri birleştirmeniz gerekiyor. Zaten anılan bölgeler yoksul bölgeler. Bunu yıkmak, yıkımın parasını verme, yerine yeniden istenilen şartlarda bir şey yapma şartına haiz değiller. Ne yapacaklar? Müteahhide gidecekler. Peki, belediyenin bundaki işlevi dolayısıyla ne yapacaklar? Belediye hangi iktidarın elindeyse onun müteahhidine gidecekler çünkü bu ülkenin kanını, iliğini emdiler, kamuda para kalmadı, kamudan yaratılacak bir kaynak transferi de yok. Geriye ne yapıyor? Halkın elindekini alıp halka geri satma projesidir. Bin yılın en büyük icadıdır bu. İster adına "Deli Dumrul yasası" deyin ister... Yani, daha fazlasını söylemeye terbiyem mani. Bin yılın gördüğü en büyük soygun formülasyonudur.

Peki, yıkımına başlanan yerlerde bunun yerel seçimlere gelirken yapılmasının önemi ne? Şu: Belli bir etnisite -daha adını, açık söyleyeyim- Alevilerin olduğu mahalleler, BDP'ye oy veren Kürtlerin olduğu mahalleler öncelikli yıkım planı içindeler fakat ağırlıklı olarak AK PARTİ'ye oy çıkan bölgeler bu işin henüz zulmünü ve hisşimini hissetmediler. Bu ne demek? Lanet olsun, ev Türkiye toplumu için çok büyük bir şeydir, dünyadaki insanlara bir İngiliz'e ifade ettiğinden örneğin çok daha fazla, bir Hintliye ya da bir İranlıya ifade ettiğinden çok daha fazla anlam ifade eder bizde. Ne diyecekler? Ah aman belediyede AK PARTİ'ye verelim, burayı bari yıkmasınlar. Üç-beş sene daha oturalım, belki satarız, belki şöyle ederiz.

Şimdi, Büyükşehir Yasa Tasarısı'nda belediyeyi mali ve idari açıdan valiye bağlama projesidir. Bu kadar basit anlatılabilir: Valiye bağlama projesidir. Vali de sultana bağlı. Dolayısıyla her şey kontrol altında. Yani Kentsel Dönüşüm Yasası'yla formüle edilen

soygunun önündeki çapaklar ayıklanmaktadır. Bu da Oslo mutabakatının hiçbir yerinde yoktur, hiçbir yerinde. Yerelliği güçlendiren burada bir tek bir şey yok ki. Oslo mutabakatını sayeyi devlette hepimiz okuduk. Neresi var, neresi benziyor? Yani Büyükşehir icadı, daha önceki icatlar eyalet sistemini mi getirdi ki, bu getirsin? Bu de facto olarak yapılabilecek bir şey midir ki, yapılsın? Meselenin burasına geldiği zaman, işte başta söylediğim o, biz kavramının bu devletin Osmanlıdaki bakiyesine hitap edememesi yani Musullunun da burayla birleşmek için gönül atmaması... Ki çok önemli bir şey söyleyeyim: 1922'de Özdemir Bey'in komutasında 15 kişilik müfrezelerle 80 kişilik Kürt boyları İngilizleri tarumar etmişlerdir Musul'da. O kadar tarumar etmişlerdir ki savaş kanunlarını hiçe sayarak hastaneler dâhil bütün Musul'u İngiliz uçakları havadan bombalamıştır. Kürt isyanı dediğiniz şey bundan üç sene sonradır. Bir Türk komutanın önderliğinde ve 80-100 kişilik bir müfrezeye bütün İngiliz'e kök söktürmeden üç sene nasıl isyan noktasına gelmiş, oturup "Bu ülke bölünmesin." diyen ve gerçekten ortak bir vatana, ortak bir bayrağa inanan –ben bunların ikisine de inanıyorum- herkes için cevabı verilmesi gereken soru bu, kafa yorulması gereken yer de burasıdır. Siz, "biz" kavramını teke irca etmişsiniz: Erkek olacak, Sünni olacak, Türk olacak. Olmaz ki. Alpaslan'daki akıl sizde yok; Yavuz'un, Fatih'in, Kanuni'nin ayağının tozu bile olamaz bu anlayış. Atatürk'ün başlangıçtaki yaklaşımından eser yok, öyle bir uz görüşlülük, öyle bir kapsayıcılık, öyle bir projeksiyon yok. Bununla ne olur? Söyleyeyim, bölünürüz. Öyle iki parçaya da bölünmeyiz, iki bin parçaya bölerler. Niye? Masayı kalabalıklaştırdınız çünkü. Niye? Kriter koymadınız. "Kardeşim, doğuştan sahip olunan şey hiçbir müzakerenin konusu edilemez. Bana ne haksız, ne farksız aynı sana da haktır." demediniz. Hâlen verme, alma dili üzerinden konuşuyorsunuz. "Şunu veririz, kusura bakmasınlar, şunu veremeyiz. Benim Kürt kardeşlerim kusura bakmasın." diyor. Her tarafı faul yaklaşım bu. Niye bu? Bir, "veririz, alırız" dedin mi sahibi sen oluyorsun; iki, doğuştan sahip olunan haklar hiçbir yerde, hiçbir müzakerenin konusu edilemez. Onun için, cumhuriyet bir eşitler rejimidir, cumhuriyetin hür ve eşit yurttaşları olur, cumhuriyetin ikinci sınıf yurttaşları olmaz, cumhuriyette yurttaşların bir kısmı öbürüne "vereceğiz, alacağız" demez. Onun için, meseleye burasından bakmak lazım, bakacaksak, kafa yoracaksak, gerçekten birliği, bütünlüğü istiyorsak arkeolojisini yapacağımız yer burası, rahmet de burada, bereket de burada, kardeşlik de burada, dünyanın hür ve eşit yurttaşları arasına girmenin en önemli kanalı da burası, öbürü hamaset. "PKK şunu istiyormuş." isteyebilir. Sen kendi evinde bunun neşvünema bulmasını engelleyecek bir iklim düzenlemesi yaptın mı yapmadın mı? Senin kendine ve insanlık ailesine vereceğin cevap budur. Öbürü ne zaman bunu verirse... Zaten varsa ayrı, aykırı yaklaşımları hayatiyet bulamaz.

Arkadaşlar, dünyanın hiçbir yerinde 3 milyon kişilik bir terörist yoktur, dünyanın hiçbir yerinde, dünyanın hiçbir zamanında yoktur. 3 milyon kişilik, 3 milyon tane terörist olur mu bir ülkede? Varsa daha vahim, oturup düşünün. Yoksa, terörist gibi yaklaşmayın, taleplerine de, sizin Atatürk'e duyduğunuz haklı saygı talebine, onların da taleplerine de asgari bir saygı olarak gösterin ki konuşabilelim. Bana biraz daha söverseniz, benim karşımda biraz daha beraber ve solo olarak sesinizi yükseltirseniz benim yapacağım bir tek şey var, susmak. Akşam başımı yastığa biraz üzgün ama rahat olarak koyarım. "Ben bugün aklımdan geçeni, kalbimden inandığımı söyledim ama karşıda bu feraset yok, ben ne yapayım? Elimden geleni yaptım." derim. Susarım, yani eğer muradınız buyusa daha da konuşmam. Buyurun, yıkın, viranenizde oturun, yapın, sarayınızda oturun. Bunun bedelini bu paradigma otuz senedir söylüyor, nereye geldiğini hiç görmediniz mi? Doğru bir şey olsaydı, kucaklayıcı bir şey olsaydı, çözümleyici bir şey olsaydı buraya kadar gelirmiydi bu mesele?

"Bu bir özünde servet transferi yasasıdır." dedik, hiçbir demokratikleşme içermiyor. Çok veciz bir şekilde ifade ederek sözlerimi sonlandırmak istiyorum. Bu yasaya bir şartla "evet" oyu veririm, bir şartla, partimiz olarak. Buna bir madde eklenecek ve bu iyi bir şey olacak mesela, bunu bütün kurulun düşünmesini istiyorum. "Valiler seçimle gelir." bitti, gitti. Şimdi, içimizde bu kadar vali çok, özlük haklarından da dört oturdumdur bahsetmiyoruz, latife yapıyorum, lütfen. "Valiler seçimle gelir." dediğinizde bu yasa bihakkın demokratik bir yasa olur, değilse yerleşmeyi bırakın, gücü merkezde kenz etmenin, biriktirmenin en önemli ayağı olur ve kentsel dönüşümle birlikte başlayan operasyonun son adımı olarak uygulamada. Karşı çıkacaksak burasından çıkmalıyız ve tam tersine, daha fazla yerleşmeyi savunmalıyız. Tıpkı bugün merkezleşmeyi savunmak, bugün daha fazla gücün merkezde birikmesini savunmak 1453'te Bizans'ın, İstanbul'un, meleklerin cinsiyetini savunması kadar geri bir paradigmadır. Yerleşmekten korkmayacağız. Ne mâni? Ne olur yani bölgede yaşayan insan idari, mali, ekonomik, sosyokültürel açıdan kendi geleceğine kendisi karar verse ülkenin bütünlüğü, birliği, dış politikalar vesaire gibi hariç konularda? Yani bu, şu anlama geliyor: Bu sizi niye bu kadar irite ediyor? Bunu böyle yaptığınızı zaman kimse gelip sizin toprağınızı, kurdunuzu, kuşunuzu yerinden etmeyecek "HES" adı altında. Oturacak, Fatma Nine, Ayşe Teyze, Hasan Emmi, Abdurrahman Bey diyecekler ki: "Kardeşim, burada bizim bin yıllık bir ekolojik dengemiz var. Buna Ankara'da, Kızılay'da, bir bakanlığın x bir odasında ya da herhangi bir holdinge servet aktarmak için birileri karar veremez. Buna ben karar veririm. Lazım değil." Siz bir müfredat uyguluyorsunuz, bunu bu ülkedeki her etnisiteye, her gelir grubuna, her farklı sosyokültürel yapıya

dayatıyorsunuz. Biraksanız bunu Hemşinli kendine göre, Diyarbakırlı kendine göre, Karslı kendine göre, Edirneli kendine göre yapsa ne olur ve ne mâni? Cumhuriyet -ne dedik- bir imkân ve zorunlulukların kesiştiği yerdeki sorulara verilmiş bir cevabın adıdır, bir zorunluluktan o gün. Fena mı oldu? Bu ülke yüz yıllık bir avans kazandı. Emperyal sisteme dedi ki: “Senin buradaki planlarınla alakalı değilim.” Bir feraset gösterip dinlemeye tahammül etseydiniz bunu da söyleyecektik. Fena mı oldu? İyi oldu, ülke yüz yıllık bir avans kazandı ama şimdi tekrar unsurlarına bölünme tehlikesi taşıyor. Niye? Siz o kurucu unsurları “Sen Ermeni’sin, sen Kürt’sün, sen Laz’sın, sen Çerkez’sin. Böyle bir şey yok. Herkes Türk’tür, imtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kütleyiz.” dedin, olmadı. Bakın, size Kazakistan’dan bir örnek vereyim: Kazakistan’da doksan küsur yıl Sovyet bürokratik sosyalizmi hüküm sürdü. Rejim tasfiye olurken ben oradaydım. Bir günde, bir Makhambet Bayramı’yı ayaklanma oldu, bir günde doksan beş yıl önceki durumlarına döndüler. Akımler akim oldu, atamanlar ataman oldu, bir günde. Kimlikler öyle sizin “Türk olacaksın.” demenizle “Elhamdülillah olduk.” denilecek bir şey değildir ya da “Kürt olacaksın.” demenle olunacak bir şey değildir. Hepsinin arkasında on binlerce yıllık antropolojik, sosyal, kültürel bir birikim vardır. Onun için, öyle mühendislik yaklaşımlarıyla bunu yok edemezsiniz. İnançlar bahsi de böyledir.

Şimdi, demek ki yerellikten korkmanın bir manası yok, yerle inisiyatif tanımaktan korkmanın bir manası yok. Ya birleşerek büyüyeceğiz ya “Ben artık senin bu kibrine, bu dayatmana, bu yok saymana, bu nobranlığına dayanamıyorum kardeş.” deyip, çekip gidecekler. Masa kalabalıklaşacak çünkü Kürt’le Türk bir masaya oturursa “Az yiyecek çok yiyene helal etsin.” deyip helalleşebilir ama siz bölgedeki emperyal planlarınıza, gübrenize göre bostan ekmeden kalkıp Orta Doğu’ya nizamât vermeye kalktığınızda Kürt’le birlikte oturacağınız masaya Orta Doğu’da kimin çıkarı varsa onun da oturmasına pullu, yaldızlı davetiye gönderiyorsunuz demektir. Bu açıdan, Kürtler tarih boyunca taleplerini en minimize duruma getirmişler. Biraz önce Sayın Ayman Hoca dedi ki: “Tüzüğünde federasyonu savunan bir partimiz var, KADEP.” Doğru, BDP savunmuyor mesela. BDP de bunu bir riyakârlık ya da bir tatlı su kurnazlığı olarak yapıyor. Bu tezi tümünden terk etti. “Demokratik özerklik” diye tutturmasının arkasında bir şeytanlık yok. Düşünün, bu ülkede sisteme her türlü kafa tutan bir yapı bundan mı utanacak, bundan mı korkacak? Yok. “Derde derman değil federasyon.” diyor. “Eyalet” dediğin şey derde derman değil.” diyor. “Özerk olalım ve etnisitiye dayalı da olmasın.” diyor, bu daha ne desin? Bölgesel olarak, iklimsel olarak her türlü yirmi-yirmi beş bölge arasında bu işi ayırabiliriz, bütün Türkiye’nin projesi yapabiliriz. “Bayrağımız tek olsun, resmî dilimiz tek olsun.” diyor. Bu kadar minimize etmiş “Ama statüm belli olsun, bir halk olarak tanınayım, onun bunun da ‘siz benim kardeşimsiniz’ yollu, inayetçi yaklaşımına mahkûm olmayayım.” diyor. “Benim toplumsal çağrışım hafızam bu konuda sizin bu kardeşinize çok zulüm ettiğinizle dolu.” diyor. “Dersim’i unutmadım, Şeyh Said’i unutmadım.” diyor, daha ne desin? İsteddiği de üç tane şey: Ana dilde eğitim. Ne mâni? CHP daha son bir aydır Anayasa Komisyonuna bu konudaki görüşünü netleştirip getiremedi. Vatandaşlık: “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı” dediğinizde hangi sırtmanız dökülür? Getiremedi. Şimdi, bununla çözemeyiz. Siz, getirirler, iktidar bir servet transferi, bir sermaye transferi yasası. Türk’ün önüne de bir alan açmışlar, her türlü hacir altında, her türlü sıkıntının içinde, her yönden kelepeçelenmiş, bir alan var Türk’e diyor: “Kardeşim, sadece Kürt’e düşmanlık edebilirsin.” Türk’ün önünü açtığı sistemin bir tek alan var, herkes buna koşturuyor. Yapmayın, böler bu ülkeyi. Bütünleştirmenin yolu tanımaktan geçer. Bu kadar da minimize edilmişken... Diyorum bak: Federasyonu savunan parti var, resmî tez olarak federasyona karşı çıkan bir parti var. Bunda da riyakârlık yapmayacak kadar dik duruşlu bir partiden bahsediyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; herkesin bagajını bilmeyecek kadar ham, ervah bir insan değilim. Yani elbette ki bir meseleyi tarihselliği içinde ele almamak, işte burada slogan olmak ya da çok saygı duyduğum bir vekilin sözüyle “artistlik yapmak” olur ki sanatçıları da aşağılayan bir yaklaşım. Ben tarihselliği içinde bakıyorum, herkesi de anlamaya çalışıyorum çünkü...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hayır, bunu hakaret olarak değil çünkü sen zaten dil dünyasından geliyorsun.

SİRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ya, şimdi tatlı su kurnazlığına gerek yok yani.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Onun için bunu da kolay anlarsın.

BAŞKAN – Beş dakika içinde bağlıyorsunuz lütfen efendim.

SİRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Retorikse ben retorik yaparak on beş sene evime ekmek götürmüşüm. Hayatını cümle kurarak kazanan bir adamım. Onun için şey etme yani, onun için hiç gerek yok.

BAŞKAN – Beş dakika içinde bağlamanızı rica ediyorum efendim.

SİRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Kalben konuşuyorum, inanmadığım hiçbir şeyi söylememeye çalışıyorum.

Şimdi, tarihsellik dedik. Elbette ki CHP’nin bagajı, Milliyetçi Hareket Partisinin bagajı, rezervleri, temsil ettiği anlayış, AK PARTİ’nin anlayışı, BDP’nin durduğu yer, bunların hepsine tarihselliği içerisinde bakmazsak sloganik bir yaklaşım olur, derde de derman olmaz. Birbirimize bağırırız, çağırırız, en fazla bir iki hatırı, gönül yıkarız ki ben yaptığım zaman sonrasında gerçekten

çoğunlukla pişman oluyorum yani sebebi ben olduğum zaman derin teessür duyuyorum çünkü ne gereği var yani hiçbir buradaki vekil arkadaşımı bir diğerinden aziz, bir diğerinden vatanını daha çok seven ya da bir diğerine göre vatanına daha düşman olarak görmedim, görmemek istiyorum, böyle de değil. Sadece bu tarihselliği de göz önüne alarak çok basit iki üç ölçü var, artık bu da insanlığın kadim bilgisi. Bedel ödeye ödeye buraya getirmiş. İnsan hakları evrensel kuralları, bunu kriter alabiliriz; hukukun genel ilkeleri, bunu kriter alabiliriz. Bunu kriter almaya başladığımız anda bu cumhuriyetin özde ve sözde yurttaşları olmayacak, hür ve eşit yurttaşları olacak. “Kürt” dediğinde kimse iğne batmış gibi zıplamayacak, “yerellik” dediğinde korkulmayacak ya da Türklerin endişeleri de Kürt’ün onuru kadar, aynı katta gözetilmezse, aynı kantarda tartılmazsa aynı şey Kürtler açısından geçerli olacak. Kürt de boşa konuşmuş olacak ama bütün bunların önündeki tek engel birbirimizi dinlemememiz yani müzakere. Ne mani? Neresiyle istersen yaparsın. Devlet, o anki konjonktürel durum neye elverişleyse ona yapar. Niye? Giden bir çocuğun –asker olsun, gerilla olsun, sıradan insan olsun- giden bir insanın canından daha mı aziz? Yani daha önce görüşmüşsün, şimdi görüşmenin önünde ne mani? Savaşanlar birbiriyle konuşur kardeşim, barış da savaşanlar arasında olur yani iki dost, iki arkadaş niye barış için görüşsünler birbirinden, bundan niye korkalım? Niye bununla görüşenin vatani satacağı gibi bir önyargıyla yaklaşalım? Vatan satılırsa bu tür servet transferi yasalarıyla sınıfsal yapının dağılımı değiştirilir. Servet yüz sene buradadır, yüz sene tutarlar buraya alırlar. Buna da sınıfsal bakış lazım.

Daha fazla zamanınızı almayayım. İncittiğim vekiller olduysa özür diliyorum, böyle bir kastım yoktu. Hepinizi saygıyla selamlayarak bu meseleleri bir kez daha düşünmeye davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

Muhalefet şerhimizi –kamunun önünde sorayım- ne zaman vermek zorundayız?

BAŞKAN – Görüşmelerin bitimine kadar onu biz size bildireceğiz Sayın Önder.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bitiminden sonra bize makul bir süre verilecek değil mi?

BAŞKAN – Evet efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, gruplar adına ifade edilen sözlerden sonra Sayın Bakanım yemek arasından önce bir ifadede bulunmak ister misiniz, bir görüş serdetmek ister misiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Müsaade ederseniz...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – İktidar Partisi Grubu grup adına konuşmayacak mı?

BAŞKAN – Affederseniz, evet onu hiç şey yapmadım. Evet, Adalet ve Kalkınma Grubu adına Sayın Alpaslan Kavaklıoğlu.

Efendim evet, planlamada vardı da ben isim olarak da...

O zaman şöyle yapalım mı arkadaşlar: Bir ara verdikten sonra mı yapalım yoksa...

Evet, peki 14.30’da toplanmak üzere kapatıyorum efendim.

Kapanma Saati: 13.20

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.30

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP: Gülay SAMANCI (Konya)

----0----

BAŞKAN - Değerli arkadaşlarım, toplantıyı açıyorum.

Sabahleyin ilk oturumdaki görüşmelerimizde parti grupları adına görüşmeler başlamıştı.

Şimdi de Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Alpaslan Kavaklıoğlu.

Buyurun Sayın Kavaklıoğlu.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, İçişleri Bakanlığımızın ve diğer bakanlıklarımızın çok değerli bürokratları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında bir konuya açıklık getirmek istiyorum. Sabahki oturumumuzda Avrupa Birliği yerel özerklik şartı gündeme geldi birkaç defa, “Avrupa Birliği” dendi. Aslında bu çok karıştırılan bir kavram, Avrupa Birliği değil, Avrupa Konseyi Özerklik Şartı. Avrupa Konseyi, bizim kurucu üyesi olduğumuz 47 ülkeden oluşan bir konsey, daha çok insan hakları konusunda çalışmak üzere hükümetler arası bir kuruluş; bunu belirtmek lazım. Orada da o “özerklik şartı” konusu, buradan aynen okumak isterim size: “Özerk yerel yönetim kavramı, yerel makamların kanunla belirtilen sınırlar çerçevesinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü kendi sorumlulukları altında ve yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı ve imkânı tanır.”

Şimdi, bu tabii bizim dışımızdaki diğer 46 ülke tarafından çok önemsenmiyor, bizde de abartılarak önemseniyor bu kavram maalesef çünkü herkes bunu kendi istediği gibi kullandığı için çok önemli gibi gözüküyor. Aslında çok üzerinde durulması gereken bir kavram değil; onu öncelikle belirtmek istiyorum.

Sayın Başkanım, Türkiye’de belediyeçilik tarihine baktığımızda en önemli gelişmelerden birinin büyükşehirlerin oluşturulması olduğu bilinmekte. 1984 yılında kanun hükmünde kararname olarak çıkarıldıktan sonra aynı yıl kanunlaşan 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun’la bir taraftan büyükşehir belediyeleri yönetiminin hukuki statüsü, hizmetlerin planlı, programlı, etkin ve uyum içinde yürütülmesini sağlayacak bir düzenleme yapılmış, diğer taraftan da Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde büyükşehir belediyesi kurulmuştur.

1984 yılında büyükşehirler kurulurken bu belediyelere kamu gelirlerinden daha çok pay verilmiş ve İmar Kanunu’nda yerel idareyi güçlendiren yapı ortaya çıkmıştır. Dünyadaki küreselleşmenin kendini gösterdiği 80’li yılların başında atılan bu adım, İstanbul başta olmak üzere, büyükşehirlerde kümelenen sorunların çözümü konusunda gerçekten çok etkili olmuştur.

2004 yılında büyükşehir belediyesi yönetiminin hukuki statülerinin düzenlenmesi ve buralardaki hizmetlerin planlı, programlı, etkili ve verimli, uyum içinde yürütülmesi için 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu çıkartılmıştır. Bu Kanun ile aynı zamanda İstanbul ve Kocaeli illerinde büyükşehir belediye sınırları il sınırı olarak kabul edilmiştir.

Tabii bugünkü ele aldığımız Büyükşehir Belediyesi Kanun Tasarısı’na gelirsek, burada en önemli değişikliğin il özel idarelerinin kaldırılarak il özel idareler tarafından yürütülen hizmetlerin büyükşehir belediyeleri -daha çok- ve onun altında yeni kurulmakta olan izleme ve koordinasyon başkanlığı ve bir nebze de ilçe belediye başkanları tarafından bu hizmetlerin yürütülmesi öngörülmüş ve verilen hizmet sınırlarının da il sınırı olarak genişletilmesi olarak öngörülmüştür.

Tabii günümüzde gerçekten ulaşım ve haberleşme imkânları çok gelişmiştir, vatandaşların hizmet talepleri çok çeşitlenmiştir, çok genişlemiştir ve devletin de, hizmet veren kurumların da hizmet verme şekli, kavramı, büyüklüğü çok değişmiştir. Buna örnek verecek olursak, işte daha önce tartıştık, bizde de aynı şekilde oldu meteoroloji istasyonları bölge müdürlükleri vardı eskiden, bilirsiniz ve orada Niğde’de 11 kişi çalışıyordu. O 11 kişiyi aldılar, şimdi bir tane küçük bir alet koydular. Bu alet, o 11 insanın yaptığından daha sağlıklı ve anlık dijital datalar üretiyor ve daha faydalı oluyor ama şimdi hâlâ biz “Bu bölge müdürlüğünü kaldırmayalım, yerinde koyalım.” diye koşutuyoruz. Tabii bu geldiğimiz gerçekten...

Gerçekten büyükşehir belediyelerinin yapmış olduğu hizmetlere de şimdi bakarsak, beş sene öncesinden ele alırsak, gerçekten çok hızlı bir çeşitlilik var. Şimdi burada en büyük sıkıntımız bizim, şu anki durumla değerlendiriyoruz yani bu gelecek kanunu

şu anki durumla. En büyük şikâyet nedir? “Bu büyükşehir belediyeleri, bütün il sınırlarına hizmet veremez.” diye değerlendiriyoruz. En büyük şikâyetimiz budur, endişemiz de budur.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – O değil, o değil...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – “Köyleri kaldırmayın.” diyoruz, köyleri, köylerin tüzel kişiliğini kaldırmayın. “Köylülere sordunuz mu bunu?” diyoruz. Köylü vatandaş bize geldi bahçede soruyor: “Siz benim köylülüğümü kime sorarak kaldırılıyorsunuz?” Haklı değil mi arkadaşlar?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Şimdi, tabii, burada şey de eleştirildi “Yetki genişliği ilkesinden vazgeçiliyor.” filan diye eleştirildi. Aslında...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Geçilmiyor mu?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Geçilmiyor, bence geçilmiyor çünkü yeni kurulmakta olan izleme ve koordinasyon başkanlığı gerçekten bu yetki genişliğini en güçlü bir şekilde korumakta yani özel idareler tarafından verilen merkezî idareye ait hizmetlerin çoğunluğu bu başkanlığa geçiyor ve bu başkanlık da çok geniş yetkilerle donatılıyor. Şöyle bakarsak yaptığı işlere...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Bu gaye başka. Bunu anlatmanız mümkün değil.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonu.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Bu büyükşehir değil, bütünşehir.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Acil çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, ilin tanıtımı, gerektiğinde merkezî idarenin taşrada yapacağı yatırımların yapılması ve koordine edilmesi, temsil, tören, ödüllendirme ve protokol hizmetlerinin yürütülmesi, ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve bunların denetlenmesini gerçekleştirmek üzere bu başkanlık kurulmuş. Yani yetki genişliği konusunda bunu okursak hiçbir sıkıntı olmadığı rahatlıkla görülmekte.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Belediyelere devredilenleri söylerseniz daha iyi anlatmış olursunuz.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Tabii, bu kanunun getirdiği avantajlar ne, bir de onlara bakarsak... Gerçekten, mesela bir de şey var, ona da değinmek lazım, 2 binin altındaki belediyelerin hepsini kapatıyoruz. Bu büyükşehir belediye sınırları dışında da olsa hepsini kapatıyoruz. Bu gerçekten maalesef çok...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Avrupa Yerel Yönetim Şartı...

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Hiç sıkıntı yok...

BAŞKAN – Değerli basın mensupları, görüntüyü aldıktan sonra şöyle bir açarsanız, stenograf arkadaşlar konuşulanları kaydediyorlar.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – O belediyeler, maalesef hizmet verme yeterliliğini ve kabiliyetini kaybetmişlerdir, 2 binin altındaki belediyeler. Hepsi borç yükü altında ve gerçekten bize sıkıntı verir duruma düşmüş hâldediler..

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Yani kapatılarak sorunlar çözülüyor mü?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Hayır, kapatılarak değil, onlara daha iyi hizmet vererek.

Bizim Niğde’de il özel idaresi tarafından hizmet verilen belediyelerin hepsinde kanalizasyon, yol, su, elektrik hiçbir sıkıntı yok ama belediyelerimizin hepsi perişan yani 2 binin altındaki belediyelerimiz ya da 2 bin seviyesindeki belediyelerimizin hepsi perişan, borçlu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yerel Özerklik Şartı’nın 9’uncu maddesi “Merkezî idare, belediyelere bu payı vermek zorunda.” diyor.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Şimdi, bu kanunun...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, lütfen arkadaşlara müdahale etmeyelim, söz sıramız geldiğinde bu fikirlerinizi beyan edersiniz.

Buyurun Sayın Kavaklıoğlu.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Şimdi, tabii, bilindiği gibi, bir il genel meclisimiz vardı, onu kaldıracağız, tek meclis hâline gelecek. En büyük avantajlardan biri bence bu olacak yani millet tek bir meclisle temsil edilmiş olacak.

Şimdiki durumla düşünmemek lazım onu yani siz şu anki durumla düşünüyorsunuz, güçlendirilmiş, geliştirilmiş bir büyükşehirle...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Alpaslan Bey, bir şey soracağım: Bu yasa hazırlanırken mutfakta çalıştınız mı, çalışmadınız mı?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Ben çalışmadım.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Tasarı önünüze geldikten sonra gördünüz...

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Hayır, daha önce bildiklerim vardı.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Üç gündür onunla mülhaza ediyorsunuz, çok güzel!

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Şimdi, illerdeki iki meclisi yapı sona erecektir. İmar bütünlüğü sağlanacak. Belediyeler hizmet verme açısından optimal büyüklüğe ulaşacak yani kaynak alma ve kaynak kullanma...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Kaç günde bu kanaate sahip oldunuz?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Açık bu yani belediyelere verilen...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Tasarıya kaç gün önce sahip oldunuz, kaç günde bu kanaate sahip oldunuz?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Belediyelere verilen kaynaklara baktığımız zaman yani çok güçlü kaynaklar veriliyor.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Kaç günde bu kanaate sahip oldunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hiç üniversiteden görüş aldınız mı?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Belediye sayısı azaldığı için hizmet maliyetleri düşecek ve etkili bir koordinasyon sağlanacak. Bu da çok önemli, etkili bir koordinasyon sağlanması çok önemli. Bu koordinasyon işte il genel meclisi marifetiyle çalışma sağlanıyor ama çok arıza çıkıyordu.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Belde, ilçe belediyelerinin bu konuda görüşünü aldınız mı, toplantı yaptınız mı?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Güçlü büyükşehir ve belediyeler oluşacak.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Alpaslan Bey, on senedir bu sorunu belediyelerle nasıl yaşadınız? Birdenbire mi aklınıza başınıza geldi yani bu belediyeleri açarken düşünmediniz de... Faydasızdı niye açtınız, maliyetliydi? Niye kapatıyorsunuz?

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Hayır.

Şöyle söylemek lazım: Şimdi, gerçekten bu belediyeleri hepimiz yaşıyoruz, içindeyiz. Ben, bir yıllık milletvekiliyim ve bir yıldır bire bir muhatabım. Vanası patlayan belediye başkanı bana geliyor, su vanası patlıyor bana geliyor. Böyle bir belediye anlayışı, böyle bir hizmet anlayışı olamaz.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Gelmeyeceğini garanti edebilir misiniz? Bundan sonra da öbürü...

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Ama demek ki bu işi çözmek lazım. Bu şekilde... Bu özel idare de olsa bunu anında yapıyoruz yani özel idarede hiçbir sıkıntımız yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Özel idareyi de kapatıyorsunuz.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Hayır, hayır. Ama o özel idarenin yerine burada teşkilat getiriyoruz, yeni bir teşkilat getiriyoruz. Büyükşehir belediyesini niye küçümsüyorsunuz siz?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – TEDAŞ bile gidip elektriğini aynı günde tamir edemiyor şu anda.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Arkadaşlar, şu anki duruma göre değerlendiriyorsunuz. Büyükşehir belediyelerimizin hepsi özel idare yetkilerini haiz olacaklar yani özel idarenin yaptığı işleri yapacaklar.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Dediğiniz, yetki genişliğinde hiçbir problem yok. Şimdi diyorsunuz ki “Bu özel idarenin yapacağı işleri belediye yapacak.” Özel idare...

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Hayır, yetki genişliği genel idareye ait bir iştir, mahallî idariye ait bir iş değildir. Mahallî idarelerin daha güçlü olmasını sağlıyoruz, kendi işini yapmasını sağlıyoruz. Yani belediyenin yapmadığı işle yetki genişliğinin ne alakası var?

BAŞKAN- Değerli arkadaşlarım, bakın, istihdam ediyorum sizlerden, konuşmacı konuşmasını yaparken soru yöneltmek konuşma bütünlüğünü bozuyor.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Ben uzatmayacağım Sayın Başkanım.

Kanun tasarısıyla, çağımıza uygun, vatandaşların değişen ve gelişen beklentilerinin karşılanmasını yetecek kabiliyetli, etkin, verimli bir yerel yönetim yapısının düzenlenmesinin hedeflendiğini görüyoruz ve bu kanunun başarılı olacağını düşünüyorum ben.

Tasarının hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kavaklıoğlu, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, gruplar adına konuşmalarda ifade edilen hususlarla ilgili olarak dile getirmek istediğiniz bir konu varsa bu aşama zati alinize söz vereyim, yoksa diğer milletvekillerimizin görüşlerine başvurayım.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Görüşlerden sonra...

BAŞKAN – Peki.

Şimdi, gruplar adına ifadelerde bulunuldu.

Milletvekili arkadaşlarıma da söz vereceğim, bir görmek istiyorum söz almak isteyen arkadaşları.

Şimdi, tabii, Komisyon adına gruplar konuştuğu için müsaade ederseniz önceliği bu sefer misafirlere vererek...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika.

ATILLA KART (Konya) – Sayın Başkan, Divanı göremiyorum.

BAŞKAN – İşte ben de sizi göremiyorum efendi.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, Komisyon üyeleri olarak biz konuşmadık, önce biz konuşalım, ondan sonra konuşsunlar.

BAŞKAN – Ama geçen seferde öyle dediniz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama geçen sefer de önce konuşmadık, daha önce de konuşmadık.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Komisyon üyeleri hiç konuşmadan geçen sefer de misafirlere verdiniz, Komisyon üyelerini hiç konuşturmadınız.

BAŞKAN – Peki, peki. Tamam efendi.

Sayın Şandır, Sayın Erdem, Sayın Uzunırmak, Sayın Türkkkan, Sayın Tan, Sayın Dinçer, Sayın Işık, Sayın Kesimoğlu...

MEHMET ERSOY (Sinop) - Sayın Başkan, beni atladınız.

BAŞKAN – Pardon, siz demin kaldırmadınız da onun için.

MEHMET ERSOY (Sinop) - Ama ben en başa döndüğünü bilmiyordum.

BAŞKAN – Şimdi söz alanların listesini yapıyorum.

Peki, Sayın Uzunırmak'tan sonra sizi yazıyorum. Sayın Işık'tan sonra arada Sayın Kesimoğlu, Sayın Havutça, Sayın Kart, Sayın Demiröz...

Sayın Tanal, bugün yanlış yere konuşlanmışsın. Bak, geçenki yerin gayet güzeldi, oradan, aradan bir girip şey yapıyordun. Hayır, Sayın Tanal geçenki yerin bayağı şeydi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eğer buradan mutlu değilseniz geçirim.

BAŞKAN – Hayır, hayır. Söz sırasında geri kaldın da onun için diyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Fark etmez, öncelik, takdir Komisyon Başkanının. Öyle uygun görürse geçirim.

BAŞKAN – Sayın Akçay'ın en başta talebi vardı.

Sayın Oğan...

Efendim, tabii, Grup Başkan Vekili olduğu için Sayın Şandır başta olmak üzere Sayın Akçay, Sayın Erdem, Sayın Uzunırmak, Sayın Erdoğan, Sayın Türkkkan, Sayın Tan, Sayın Dinçer, Sayın Işık, Sayın Kesimoğlu, Sayın Havutça, Sayın Kart, Sayın Sarıbaş, Sayın Değirmendereli, Sayın Ersoy, Sayın Demiröz, Sayın Tanal ve Sayın Öner'in söz talepleri...

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Ben de varım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Dudu...

Sayın Yeniçeri Hocam, sizi atlamadık değil mi?

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Ben başladım ama...

BAŞKAN – Nasıl oldu Hocam? Hayret bir şey, nasıl oldu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, beni görmediniz!

BAŞKAN – Hayret bir şey ya, nasıl... Sayın Tanal'ın gölgesinde mi kaldınız siz...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Tanal'ın gölgesinde kaldım ben.

BAŞKAN – Evet.

Yirmi söz talebi var.

Değerli arkadaşlarım, tabii ki maddelerde de arkadaşlarımızın hepsinin görüşlerini ayrı ayrı alma imkânımız olacak ama herkese makul sürelerle söz vermek durumundayım. Onun için, arkadaşlarım beni başışlasınlar. Ben arkadaşlarımızın meramını mümkün olduğu kadar anlatmalarına da fırsat vermek istiyorum ama herkesi de dinlemek istiyorum. Program akışını da sağlamak durumundayım.

Sayın Şandır, sizden başlıyoruz efendim.

Buyursunlar.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tabii, Sayın Şandır'ın süresini herkes emsal olarak almasın.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Aslında Sayın Bakan, geneli üzerinde yapılan açıklamalara bir cevaben bu kanun tasarısının kapsamını, amacını ve muhtemel sonuçlarını anlaşılabilir bir şekilde anlatabilse, ondan sonra konuşsak iyi olurdu ama zannediyorum Sayın İktidar Partisi Grubu adına konuşan arkadaşımız, başışlasın -kişiliğiyle ilgili değil söylediklerim- hiçbir şey söylemedi. Anlaşıyor ki bu kanunla ilgili Sayın Bakanın da söyleyeceği çok fazla bir şey yok.

Değerli Başkanım, önce zatiatalinizi ve Divanı, Sayın Bakanı ve sayın milletvekili arkadaşlarımı, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz, bu kanunu sonuçları itibarıyla ülkemizin geleceği açısından, milletimizin birliği, devletimizin siyasi birliği açısından tehlike ötesi bir tehdit unsuru olarak gördüğümüzden, farkındaysanız, her oturumunuza bir grup başkan vekili olarak katılıyoruz, bazen ikimiz birden katılıyoruz. Gerçekten, Milliyetçi Hareket Partisi camiası olarak biz, bu kanunu çok önemsiyoruz ve her aşamasını takip etmeyi gerekli görüyoruz. Bu sebeple, bana söz vermiş olmanızdan, öncelikle söz vermiş olmanızdan dolayı size çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, kanunun üzerinde, öğleden önce birinci oturumda, bana göre hem endişeleri ifade eden, duyguları ifade eden hem de konunun hukuki, siyasi, tarihî altyapısıyla ilgili çok değerli konuşmalar oldu. Çok faydalandığımı ifade ediyorum, yazdım, not aldım. Ümit ederim ki İktidar adına Sayın Bakan da bu konuşmalardan gereken etkilenmeyi almıştır -ders demiyorum, yanlış anlamalardan endişe ederim, korkarım ama- bir sonuç çıkartılmıştır diye düşünüyorum. Hem ifade edilen endişeler önemli hem de Anayasa'ya aykırılık anlamında, evrensel hukuk anlamında işte etkin ve verimli kullanımı gerekçe göstererek yapılan bu değişikliğin kaynak israfına sebep olacağını, demokrasimizi daha geriye götüreceğini, kazanımları geriye götüreceği yönündeki iddialar ve bilgiler doğru ifade edildi. Bunların sonucunda ümit ederim ki bir kanaat oluştu, oluşması lazım. Ben, Sayın Bakan konuşacak -kameralar pozisyon alınca samimi söyleyeyim ümitlendim- Sayın Bakan burada bir açıklama yapacak, "Biz bu kanunu geri çektik." diyecek diye ümitlendim. Toplantıdan önce, Sayın Başkan "Toplantıya başlamadan önce bir görüşelim." diye bana bir söz söylemişti, o da bu ümidimi pekiştirdi ama görüyorum ki... Yine de bu umudumu kaybetmemeye çalışıyorum Sayın Bakan.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Öyle bir ihtimal var mı?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – İnaniyorum ki bu çalışmalar, bu konuşmalar değerli arkadaşlar yani şekil şartının yerine gelmesi amacıyla burada konuşmuyoruz. Endişelerimizi ifade ederken, bilgilerimizi ifade ederken doğruyu yapmak, ülkemizin ve milletimizin faydasına doğruyu yapmanın gayretindeyiz. Burada bir samimiyet sorgulaması var, biz samimiyiz sözlerimizde, inaniyorum ki Hükümet de bu noktada milleti aleyhine, devleti aleyhine gelecek endişeleri, gelecek tehditleri besleyecek böyle bir yasaya belli bir müddetten sonra "Yok." diyecektir diye ümit ediyorum, en azından AKP Grubu üyelerinden bunu bekliyorum.

Değerli arkadaşlar, tüm bu söylenenler... Tabii, şunu söylemek lazım: Biz birbirimizin rakibi değiliz bu türlü konularda yani konuştuğumuz konu, endişelerimiz ülkemizin geleceğiyle ilgili, devletimizin siyasi birliğiyle ilgili. Bu konularda hiç kimse bir diğerini daha az vatansever, daha çok vatanseverlikle suçlamıyor, endişelerimizi ifade ediyoruz. Beklerdik ki Hükümet de bu endişeleri izale edecek gerekçelerini ikna edici bir şekilde ifade edebilir ama ben, Sayın Bakanın birinci konuşmasını dinlemedim, arkadaşlarıma sordum, bu yönde bir şey söylemediler bana, şu ana kadar da gördüğümüz bir şey yok, Hükümet sözcülerinden de bu yönde bir şey yok.

Değerli arkadaşlar, kanunun detaylarıyla ilgili söylenmesi gereken hemen her şey söylendi, biliniyor. Benim endişem şudur, Milliyetçi Hareket Partisi olarak endişem şudur: Değerli arkadaşlar, siyaset adamı ve devlet adamı dünü bilerek, bugünü doğru anlayarak geleceği doğru öngörmesi lazım. Eğer bunu yapamazsanız o gelecek dünün akıbetine sizi düşür eder. Dünü yaşadık, sebep ve sonuçlarıyla bugün ders almamız gereken önümüzde değerli bir hazine. Dün bir devletimiz yıkıldı, dün birtakım politikalarla coğrafyalar parçalandı, devletler, imparatorluklar yıkıldı, coğrafyalar parçalandı, hatta kıtalar parçalandı. O süreçlerin adım adım nasıl işlediğini bugün biliyoruz. Şimdi, bugün gene aynı akıbet tekrar önümüze konuluyor, kabul edersek.

Değerli arkadaşlar, bakınız, bugün önümüze konan bu hadise, Sayın Önder' in bana göre çok duygusal, aşırı bir hassasiyetle meseleyi Kürt öznesinde görerek, sanki burada konuşanlar, işte kendini Kürt olarak ifade eden vatandaşlarımıza karşı bir peşin hüküm içerisinde, onlara bir şey vermemek veya onları yok saymak adına bir gayret içerisinde oldukları gibi bir duygusal yaklaşımla yanlış noktalara çekilen faydasız bir gerginliğe, tartışmaya sebep olan konuşmasının dışında burada gerçekten önemli şeyler konuşuldu.

Değerli arkadaşlar, dünün temel karakteristiği, her yüzyılın ilk çeyreğinde küresel güçler küresel projeleriyle hedef olarak gördükleri bölgeleri, milletleri kontrol altında tutabilmek için parçalamayı amaçlayan projelerini bir masaya yatırır ve dünyayı yeniden paylaşırlar. Bu, 20'nci yüzyılın ilk çeyreğinde de böyledir, 19'uncu yüzyılın ilk çeyreğinde de böyledir. 1815 Viyana Kongresi'ni böyle değerlendirmeniz lazım, 18 Ocak 1919 Paris Konferansı'nı da bu anlamda değerlendirmeniz lazım. 1815 Viyana Kongresi'nden bize düşen, şark meselesidir ve "Türkler bu yüzyılda, bu coğrafyadan yani Avrupa coğrafyasından çıkartılacaktır." kararıdır; gereği yaşanmıştır gereken tedbirleri alamadığınız için. Gerçekten, 20'nci yüzyıla geldiğimizde, koca Osmanlı İmparatorluğu Avrupa'dan çekilmek durumunda kalmıştır. Aslında, bir Balkan devleti olan Osmanlı İmparatorluğu, Balkanlardan çekilmek durumunda kalmıştır. 20'nci yüzyılın ilk çeyreğindeki yaşanan Birinci Dünya Savaşı, Balkan Savaşları sonucunda ortaya konulan karar, Türkler geldikleri Orta Asya karanlıklarına geri dönmesi meselesidir, tarihen sabittir. Kudüs'ü Türklerden alan İngiliz Generali Edmund Allenby'nin sözü ortada, diyor ki: "Bu savaş burada bitmez. Bu savaş, Türkler geldikleri Orta Asya karanlığına geri dönünceye kadar devam edecektir." Önümüze konan nedir? Sevr Anlaşması'dır. Sevr Anlaşması'nda bize bırakılan topraklarda devlet olmak mümkün değildir yani ümmet birliğimizi parçalamışlardır, Arapları bizden kopartmışlardır. Millet birliğimizi de parçalamak için çok ciddi gayretler içerisine girmişlerdir. Sabah Sayın Nevzat Korkmaz'ın okuduğu mektup çok önemli. Sevr Anlaşması'nın 62, 63 ve 64'üncü maddelerinde Kürtlere İngiliz ve Fransızlar, İtalyanlar, üçü, bir devlet kurma teklifinde bulundular ama sabah okunan mektupla da cevaplarını aldılar ve denildi ki: Biz Turan ırkından gelmeyiz, biz Türklerle aynı milletiz, biz ayrılmak istemiyoruz, kurulacak devlet bizim de devletimiz." diye reddedilmiştir ve self determination hakkını veya bu yöndeki rüşveti kabul etmemişlerdir ve Sevr Anlaşması'nın 62, 63, 64'üncü maddeleri metinden çıkartılmıştır. O yüzyılın, geçen yüzyılın ilk çeyreğinde gerçekleştirilemeyen bu husus şimdi bu yüzyılın ilk çeyreğinde gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, aydın hassasiyetinize sunuyorum: Dünya hızla küreselleşirken -globalizm, küreselleşme- yani artık, hudutlar anlamsız hâle gelip coğrafyalar birleşip küresel bir olgu yaşanırken küresel güçler bizim gibi coğrafyaları farklılıkların üzerinden ayrıştırarak parçalamaya çalışıyorlar. Bunu anlamamız lazım, bu bir küresel proje. Bu küresel proje doğrultusunda -uzun etmeyeyim, bildiğiniz hikâye- bizim bölgemizde yeni bir devlet kurmak için, işte "Büyük Orta Doğu Projesi" diyebilirsiniz, başka başka şeyler söyleyebilirsiniz, önümüze konuluyor ve iddia ediliyor, ifade ediliyor. Bunu gerçekleştirmek üzere PKK yaklaşık otuz yıldan bu yana, yaklaşık 50 bin insanımızı da katlederek, kan akıtarak bu toplumu bölmeye çalışıyor. Kan üzerinden bu toplumu kan düşmanı hâline getirmeye çalışıyor. Yoksa biz kan kardeşiyiz, kanımız birbirine karışmış. Biz inanıyoruz, Kürtlere biz bir milletiz.

Bakın, değerli arkadaşlar, aranızda çok değerli ilim adamları var. Aynı ırktan olmak aynı millettten olmak gibi bir sonuç getirmiyor. Biz Bulgarlarla da aynı ırktanız ama aynı millet değiliz. Ama ben, aynı ırktan olduğuna inandığım Kürtlere biz aynı milletiz. Bin yıldır, 5 bin yıldır bu coğrafyada beraber yaşıyoruz. Kanımız birbirine karışmış, terimiz birbirine karışmış. Kız alıp vermişiz, kardeş olmuşuz, kaderimiz aynı. Dünyü beraber yaşamışız, yarını da beraber yaşamamız aklın gereğidir. Dolayısıyla bu milleti, bir etnik farklılığı özne yaparak, sorun tartışarak o soruna çözüm üretmek adına parçalamaya çalışıyorlar. Milletimizi parçalamak... Bunu geçen yüzyılda yapamadılar. Niye? Çünkü bir millet yaratamamışlardı. Şimdi bu yüzyılın ilk çeyreğinde "Kürt" diye bir millet yaratarak bu coğrafyayı kendi küresel projeleri doğrultusunda kontrol altında tutmak isteyen küresel güçlerin, küresel projeleri, küresel oyunlarıyla bölgemize ve milletimize ihanetiyle karşı karşıyayız. Bu oyuna geliyoruz.

Şimdi, Sayın Birgül Ayman Güler karşımda oturuyor, onun çok güzel bir sözünü söylemek istiyorum. Diyor ki Hoca bir kitabında: "Mumdan yapılmış gemilerle ateş denizinden karşı kıyıya geçmeye zorlanıyoruz." Böyle bir sözünüz var Hocam.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir)- Keşke o muhteşem sözü ben söylemiş olsaydım ama Şeyh Galip'in "Hüsni Aşk" kitabında geçen bir söz.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Yani şu: Özgürlük adına, demokrasi adına, evrensel hukuk adına, barış adına öyle bir şey dayatılıyor ki bize, en az bin yıldır et-tırnak misali bir olmuş olan bu milleti, birtakım yanlış uygulamaların... Ben o uygulamaların sonuçlarına saygı duyuyorum yani şiddetle kınıyorum, en az Sırrı Süreyya Önder kadar kınıyorum. Yani zulme dönüşen devlet uygulamalarının sonucunda birtakım gönül kırıklıkları olmuştur, haksızlıklar, adaletsizlikler, zulümler olmuştur.

Ben Diyarbakır Hapishanesinde yatıyım yani orada yaşananları bir nebze biliyorum.

SEYFETTİN YILMAZ (Adana) – Mamak ondan aşağı mı?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Mamak ondan aşağı değil ama bunları gerekçe göstererek, et-tırnak misali olmuş, bin yılda hamuru karılmış bu milleti birilerinin yanlısının üzerine gerekçe geliştirerek ayırıştırmak hiçbir şekilde bu coğrafyaya, bu topraklara, bu topraklarda yaşayan topluma, halka, bu millete fayda getirmeyecektir; küresel güçlere fayda getirecektir. Onlar bu coğrafyayı bizatihi kendileri gelerek kontrol edemez duruma geldiler. Biliyorsunuz, Irak'a geldiler, Afganistan'a geldiler, başaramadılar. Şimdi, bu coğrafyayı, bu coğrafyanın insanlarını birbirine kırdırarak, kan akıtarak, kan düşmanı hâline getirerek kontrol etmeye çalışıyorlar. Bu oyunu görelim lütfen. Bu oyunu dün yaşadık. Bu oyunu dünyanın başka bölgelerinde başka milletler yaşadı. Balkanlar böyle parçalandı, Afrika böyle parçalandı, Orta Doğu böyle parçalandı. İşte Irak. Şiisi de, Sünnisi de Arap, birbirini boğazlıyor. Kürt'ü de, Türkmen'i de, Arap'ı da Müslüman, birbirini boğazlıyor. İşte Suriye. Bu oyunu görelim. Bütün amaç bu coğrafyada kardeş olmuş... Hangimizin ailesinde Kürt yok değerli arkadaşlar? Hatta hangimizin ailesinde Arap yok? Hangi Kürt ailesinde Türk yok? Farklılıkları öznelştirerek, onu kimlikleştirir, o farklılığın üzerine sorun çözmek üzere proje geliştirirseniz bu toplumu ayırıştırırsınız, bu bir tarihî gerçek, bu bir ilmi gerçek. Yaşadığımız hadise bu. Endişemizin kaynağını ifade etmek üzere böyle anlatıyorum.

Şimdi, bu ülkede terörle yaşanan bir ayrışma süreci var. İyi yönetilemediğini söyleyebiliriz, iyi yönetilemediği için kangrenleştiğini söyleyebiliriz ama bir ayrışma süreci yaşanıyor. Bu ayrışma süreci gönüllerde yaşanıyor. Bunu hukuka taşınmanın bir anlamı yok. İtizarımız bu Sayın Bakan.

Büyükşehir belediyesi hudutlarını ile teşmil ederek bu ülkede merkezî üniter yapının dışında bir başka otorite oluşturmanın muhtemel sonuçlarını, bir federal, bir ayrılıkçı otorite oluşturmanın muhtemel sonuçlarını bugünden öngörmemiz lazım. On yıl sonrasını düşünün, yirmi yıl sonrasını düşünün. Burası Orta Doğu bölgesi değerli milletvekilleri; burası Avrupa değil, burası Amerika değil yani "Burada ne olur federal yapı olsa?" diyemeyiz. Birinci husus bu.

Bitirebilmek için kısa ifade etmek istiyorum. Bir diğer husus şu değerli arkadaşlar: Türkiye Cumhuriyeti devleti hepimizin ortak paydası. Bu devlet bir millî mücadele sonrası kurulmuştur. Bu millî mücadele çok ağır geçmiştir. Bu toprakların bedelini bilmem kaçınıcı defa yine atalarımız kanla ödemiştir. Kanla ödeyerek bu toprakları vatanlaştırdık. Yoksa bu toprakları bizden tekrar Hristiyanlığa geri kazandırmak için elimizden alacaklardı. Kanla bedelini ödeyerek vatanlaştırdığımız bu topraklarda kurduğumuz devlet üniter bir devlet, millî bir devlet. Bu devleti kuranlar, kurucu kahramanlar iki tane hukuk ortaya koymuşlardır; biri Lozan Barış Anlaşması. Lozan Barış Anlaşması yeni kurulan devletin uluslararası camiayla yaptığı bir hukuk anlaşmasıdır. Lozan Barış Anlaşması'ndaki kazanımlar, tanımlardan vazgeçmek hakkına sahip değiliz.

İkincisi, 1924 Anayasası. 1924 Anayasası da kurucuların kendi toplumuyla, kendi halkıyla yapmış olduğu bir sözleşmedir. Buradaki temel ilkelerden, kuruluş felsefesinden de vazgeçmek imkânımız yok. Vazgeçsek ne olur? Vazgeçemezsiniz. O zaman bu devleti yıkarsınız değerli arkadaşlar. Örneği var mıdır? İşte Fransa'yı düşünün; 4'üncü cumhuriyet, 5'inci cumhuriyet falan konuşuluyor. Kurucu hukuku değiştirmek kurulan devleti yıkmak demektir. Kurucu hukuku değiştirmeye de 550 milletvekili, 75 milyon insanın hakkı yoktur. Bu devleti kuranlar bir hukuk ortaya koymuşlar, bir kuruluş felsefesi ortaya koymuşlar. Bu kuruluş felsefesi, kuruluş hukukuna göre biz üniter, millî bir devletiz. Milletimizin adı "Türk milleti". Milliyetçi Hareket Partisi olarak söylüyorum, bunu çok önceden bu yana söylüyoruz, duymak, görmek, anlamak istemeyenlere bir daha söyleyeyim: Bu millet bu topraklarda yaşayan halkın adıdır, tüm farklılıklarıyla. Türk milleti, Türkiye Cumhuriyeti devletine vatandaşlık bağıyla bağlı olanların adıdır. Bu ortak payda bizim çok değerli bir varlığımız, herkes buna sahip çıkmalı. Efendim, "Bu ortak vatandaşlık, eşit vatandaşlık adil uygulanmıyor." Eyvallah, doğrudur, gelin beraber düzeltmeye çalışalım. İşte, kurucuların tanımladığı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin, Türk milletinin resmî dili Türkçe, bayrağı Ay Yıldızlı Bayrak, başkenti Ankara; bunları değiştirmeye 550 milletvekili, 75 milyon insanın hakkı yoktur, yaparsa gayrimuşru olur. Devleti yıkarsınız yeni bir devlet kurarsınız. Bu ilkeleri gevşetecek... Bugün değilse bile yarın bu ilkeleri değiştirmek noktasında silahlı da kullanarak bölücülük yapanlara güç verirsiniz, zemin oluşturursunuz. Bizim AKP İktidarını suçlamamızın sebebi bu. Bugüne kadar bilerek veya bilmeyerek, şuurlu veya gayrışuurlu, kendi kararlarıyla veya yabancıların baskısıyla ortaya koydukları politikalar, ortaya koydukları hukuk maalesef bu ülkenin millet birliğini parçalamıştır.

Sayın Bakanım, sayın milletvekili arkadaşlar; "Kürt kimliğini tanıyorum, Kürt sorunu benim sorunumdur. Bu sorunu siyaset üretmek demokrasi içerisinde çözeceğim." sözü bu milleti parçalamıştır. Bir başbakan, Türk milleti adına konuşan, Türk milletini temsil eden bir başbakan bu toplumun, bu milletin içerisinde bir unsuru tanırsa, siyaseten tanırsa o tanıdığı siyasi kimliğin egemenlik hakkını vermek mecburiyetindedir. Geldiğimiz nokta bu. PKK şimdi egemenlik istiyor KCK'yla. Paralel devlet yapılanmasının anlamı bu, özerklik bu, otonom bu. E şimdi bunu adım adım, hazmede hazmede gerçekleştirmek için böyle bir kanun tasarısını getiriyorsunuz yerel

yönetimleri güçlendirmek adına. Eyvallah, güçlendirelim. Ama bu yerel yönetimin hudutlarını niye ilin hudutlarıyla birleştiriyorsunuz? Niye ili kaldırıyor, köyü kaldırıyor, yeni bir yapı kurarken bir başkasının bu türlü emellerine imkân ve zemin hazırlıyorsunuz? Bu sorunun cevabı mutlaka verilmeli.

Sözlerimi şununla bitirmek istiyorum: Değerli arkadaşlar, tarih bize bugünü anlamak ve geleceği doğru öngörmek açısından çok ciddi fırsatlar vermektedir. Eğer tarihi doğru okumasını bilmezsek, oradaki ders ve fırsatları doğru değerlendirmeysek devlet adamları, siyaset adamları olarak, inanınız ki, tarihte geriye dönün bakın, birilerini farklı cümlelerle anıyoruz, farklı kelimelerle anıyoruz, o duruma düşmemiz mukadder olur. Ben daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda anlattım. O Genel Kurulda bulunan bazı arkadaşlarımız var aramızda hatırlarlar ama olmayanlara da bir daha anlatayım, duyduğumuz endişenin kaynağını ifade etmek açısından gerekli görüyorum.

Değerli arkadaşlar, sizler de bilirsiniz, Osmanlının son dönemi gerçekten çok sıkıntılı bir süreçtir. Bu süreci durdurabilmek, geriye çevirebilmek için devletimiz, o günün yöneticileri, aydınlarımız çok fedakâr, çok ferasetli adımlar atmışlardır. Yani “Avrupalılaşırsanız yıkılmazsınız.” diye kendine gelen teklifleri ciddiyetle değerlendirmiş ve birtakım adımlar atmıştır. Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı, Birinci Meşrutiyet, bu arada yapılan birçok şeyi bu kapsamda sayabiliriz. 1800 yılının başından itibaren Osmanlı Devleti yıkılmamak için Avrupalılaşmaya, Avrupa'nın değerlerini özümsemeye, ona göre bir yapı kurmaya samimiyetle sarılmış, bunun için de birçok adım atmış. Bakın, bu süreci yöneten 3 büyük sadrazamımız var: Mustafa Reşit Paşa, Ali Paşa ve Fuat Paşa. Mithat Paşa'yı da sıralayabilirsiniz akabinde. Bunların ortasındaki Ali Paşa, Tanzimat Fermanı sonrasında oluşan iklimi de kullanarak Ruslara karşı Kırım Savaşı'nı organize ettiler. 1856, Kırım Savaşı sonu, Rusların zannediyorum tarihlerinde yaşadıkları en ağır yenilgiyle sonuçlandı. Karadeniz, Rus donanmasına kapatıldı, Baltık Denizi'ni geçmek mecburiyetinde kaldılar. İngiliz, Fransız ve Türkler -Osmanlı- iş birliğiyle Rusları, üç yıl süren Kırım Savaşı'nda yendi ve işte, 1856 Paris Anlaşması imzalandı, 30 Mart 1856. Hemen bunun öncesinde, 18 Şubat 1856'da Islahat Fermanı imzalandı.

Islahat Fermanı, bugünkü Avrupa Birliği süreci gibi bir hadisedi. Avrupa'nın bugünkü ülkelerinin o günün İstanbul'daki büyükelçileri tarafından hazırlanmış bir layihaydı, o zamanın Sadrazamı Ali Paşa bunu padişaha kabul ettirdi ve ilan etti Islahat Fermanı dediğimiz. Neydi Islahat Fermanı'nın özelliği? Islahat Fermanı'nın özelliği, deminki anlattığım endişenin kaynağı değerli arkadaşlar. Neydi? Osmanlı Devleti'nin kuruluş hukukunu değiştiriyordu. Islahat Fermanı'nı incellerseniz, Osmanlı Devleti'nin vatandaşlık hukukunu değiştiriyordu. Gayrimüslimlere eşit vatandaşlık, doğrudu yanlıştı, o değil tartıştığımız ama Osmanlı Devleti'nin o altı yüz süren o büyük imparatorluğunun kuruluşunda ortaya konan hukuku değiştiriyor, sırf Avrupa Birliği üyesi olabilmek veya yıkılmayı geciktirebilmek adına, Sadrazam Ali Paşa, Mehmet Emin Ali Paşa. Çok değerli bir devlet adamı, 5 defa Sadrazamlık yapmış, 8 defa Dışişleri Bakanlığı yapmış, 1871'de, -değerli arkadaşlar mukadder akıbeti söylüyorum 1871- hatta Eylül ayında bugünlerde, rahmetli olduğunda, öldüğünde Fatih Camiinde kılınan cenazesine cemaat helallik vermemişti. Değerli arkadaşlar, devlete o kadar hizmet etmiş, Paris Anlaşması'nı imzalamış, Islahat Fermanı'nı imzalamış yani son dönemin en değerli sadrazamlarında bir Ali Paşa'nın cenazesinde cemaat helallik vermemiştir, Fatih Camiinde. Sebebi? Devletin kuruluş hukukunu değiştirdiği için. Ben, şimdi tekrar -Sayın Bakan o zaman dinlemiş miydi bilmiyorum- söylüyorum: Türkiye Cumhuriyeti devleti bir millî mücadele sonrası kurulmuş bir millî devlettir. Bu devletin hukukunu değiştirdiğinizde mukadder akıbet odur Sayın Bakan. Bunu size yakıştıramam, acırım. Yani bu kadar emek, çile, bu kadar ömürden sonra musalla taşında o cemaatin hayır duasını almadan öbür tarafa intikal etmek, sizin inancınıza da, aklınıza da yakışmaz zaten bunu da size ben yakıştıramam. Gelin, bu devletin kuruluş hukukunu değiştirmeyelim.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak söylüyorum: Sorunlarımız yok değil, var. Bu sorunları özne yaparak, merkeze alarak birliğimizi parçalayıcı hiçbir davranışa hukuk oluşturmak bu Meclise yakışmaz. Bu Meclis, bir millî mücadele sonrasında o mücadeleyi de organize ederek bu milletin ve bu devletin birliğine dayalı kurulmuştur. Şimdi, bunu parçalamaya hakkımız yok. Yaparsanız, tarihte, işte, başka anlamlarla anılan devlet yöneticilerinin kaderini paylaşırsınız, o sebeple söylüyorum.

Daha pratik bir şey söyleyeyim. Bu yasa önemli. Muhtemel cumhuriyet tarihimizde, bu kapsamda, yani devletin yapısını değiştirmeyi amaçlayan, sonuçları itibarıyla büyük tehditler ve tehlikeler içeren bu yasayı bir daha tezekkür edin, bir daha konuşun. Seçimlerin erkene alınma hususu, ertelendi. Zaman sıkışıklığı da yok yani ille de 27 Ekimden önce çıkacak diye bir mecburiyetimiz de yok, acele de etmeyin, gelin tartışalım. Biz söylüyoruz yani kaynakların etkin ve verimli kullanılması için küçük belediyelerin kapanması, tartışılır ama yetkileri, merkezî otoritenin illerdeki yetkilisi, valinin yetkilerini il özel idaresinin yetkisini belediyeye yüklediğiniz takdirde ve bunu tüm ile genişlettiğinizde bunun, bu ülkeyi parçalayacağını bilmenizi istiyorum. Bu, Batı'da sorun

olmayabilir ama ayrılıkçılığın, bölücülüğün silahla dayatıldığı doğu ve güneydoğu illerimizde, bunu engelleyebilmeniz mümkün değil Değerli Bakanım. Nasıl engelleyeceksiniz?

Bir şey daha söylememe lütfen müsaade edin sözlerimin sonunda. Bakın, Milliyetçi Hareket Partisi olarak Sayın Genel Başkanımızın bir projesi var, bir teklifi var, diyor ki: "Farklılıkların farkında olarak, farklılıklarımıza da saygı göstererek birlikte yaşamayı cazibe merkezi hâline getirelim." Biz farklılıklarımızın hukukunu, kavgasını vereceğimize birlikte oluşturduğumuz bu kimliğin ve bu devletin kavgasını versek daha akıllıca olmaz mı? Sabah konuşan BDP'li arkadaşım burada yok, olsa ona söyleyecektim. Yani, farklıyız, eyvallah. Farklılıklarımıza saygı göstererek ama birlikte yaşamaktan asla vazgeçmeden, dişimiz tırnağımızla bin yılda oluşturduğumuz kimliğimizden asla vazgeçmeden, tüm farklılıklarımıza saygı göstererek birlikte yaşamayı cazibe merkezi hâline getirsek, bundan da bireysel çıkarımı maksimize edecek projeleri hayata geçiresek daha akıllıca yapmış olmaz mıyız? Dünyanın küreselleşmeye evrildiği, küreselleşmenin, bir, artık, evrensel hukuk hâline getirildiği günümüzde, bizi farklılıklarımız üzerinden ayırıştırarak bu toprakları parçalamaya çalışan bu hain niyetlere ve emellere biz niye katkı veriyoruz? Akıl mıdır bu, doğru mudur değerli arkadaşlar? Onun için, biz bu yasanın geriye çekilmesini, tekrar düzenlenmesini... Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasının tedbirlerinin alınması; bunlara hiç itirazımız yok ama henüz daha tasarı hâline bile gelmemiş taslak hâlindeki bu konuyu, -efendim, Sayın Başkanın, Sayın Komisyon Başkanımızın tabii ki görev hassasiyetiyle çıkartılması için gösterdiği aceleciliğe saygı duyabiliyim ama bu konuyu- bence bu heyet de tartışmalı, Türkiye Büyük Millet Meclisi de tartışmalı, siyaset kurumu tartışmalı, siyasi partiler tartışmalı, kamuoyu tartışmalı. Sabahleyin konuşmacıların, bazı arkadaşlarımız söyledi: Vatandaşa sordunuz mu siz, adamın köyünün ismini kaldırırken, belediyesini kaldırırken? Siz, hangi hakla -yani kanun koyucu olarak- kazanılmış hakları ortadan kaldırmaya ne hakkınız var? Bunun neresinde adalet var? Tekrar tezekkür etmeye, tekrar düşünmeye, tekrar değerlendirmeye... Bu kanunun sahibi kim? Hükümet. Hükümet içerisinde sahibi kim? Kimse kim, ben hiçbirinizi ilzam etmiyorum Sayın Bakan, kimse kim ama bir millî hassasiyetle, bu topraklara olan borcumuzun, bu millete olan borcumuzun ve geçmişte yaşananın muhtemel gelecekte yaşanmaması için bir daha bu sahiplik iddia edenlere gidip bu meselenin bu yönüyle tehlikelerini ve tehdit unsuru olmasını tekrar anlatıp bu yasanın geriye çekilmesini temin etmenizi sizden istirham ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bütün bu ısrarımıza rağmen "Bu yasa çıkacaktır!" dayatması olursa, biz kendi kabullerimiz, kendi hassasiyetlerimiz doğrultusunda bu yasa'yı milletimizin birliği, devletimizin siyasi birliğini parçalayıcı bir ihanet yasası olarak göreceğimizi ifade ediyorum, hiç kimse bundan alınmasın. Bu yasanın çıkmaması için İç Tüzük'ten kaynaklanan tüm imkânlarımızı kullanarak engelleme yapacağımızı da burada Sayın Hükümete, Sayın Divana arz ediyorum.

Ben akla tekrar geri dönüleceğini, sağduyuya geri dönüleceğini ve Medisin bu yasama yılının başlangıcında böyle bir tartışmayla -önümüzde daha anayasa var tartışacağımız, çok sıkıntılı bir dış politika süreci var- bu süreci sabote etmemenizi tekrar istirham ediyorum, süreyi uzattığım için Sayın Başkandan özür dileyerek, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şandır, teşekkür ediyorum efendim.

Efendim, değişik partilerden arkadaşlarımızın -30'a yakın arkadaşımızın- talebi oldu, hepsini dinlemek istiyoruz. Müsaade ederseniz onar dakikalık sürelerle dinleyelim hepsini. Maddelerde de tekrar kendilerine söz vereceğiz. Mümkün olan her fikri dinlemek anlamında...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Başkan, ben daha hiç konuşmadım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, Komisyon üyeleri olarak hiç konuşmadık.

BAŞKAN – Peki, Komisyon üyelerine bir ayrıcalık anlamında eğer bir talebiniz olursa ona da ayrıca bakarım. Komisyon üyelerine biraz daha farklı olmak üzere...

Değerli arkadaşlar, hepinizi dinleyeceğimi ifade ettim.

Sayın Erkan Akçay, buyurun efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum yalnız bu on dakikalık konuşmayla sınırlandırılması fevkalade kısıtlı bir konuşma süresidir ve yetersizdir.

BAŞKAN – Maddelerde de söz vereceğim efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O nedenle ben de biraz sabrınızı ve hoşgörünüzü de devreye sokarak konuşmamı mümkün olduğunca özet bir şekilde yapmaya çalışacağım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli basın mensupları, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Sayın Başbakanın 2011 yılında bazı illeri -bu arada Manisa da dâhil olmak üzere- büyükşehir kapsamına alınacağını söylediği zaman, böyle bir çalışmayı olumlu karşılayacağımızı ifade etmiş idim ve bu, o zamanın basın yayın organlarında da yer almıştı. Biz de, örneğin, Manisa'nın büyükşehir olmasını diliyor ve savunuyorduk. Ayrıca, bu kapsamda, 23'üncü Dönem Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Akif Paksoy'un da bir kanun teklifi bulunmaktaydı; 20 kilometre yarıçapında ve 400 bin nüfusa sahip şehirlerin büyükşehir kapsamına alınması. Tabii, artık, on yıldır iktidarda bulunan Adalet ve Kalkınma Partisinin niyetlerini de okumak gibi bir kabiliyet ve yetenek de kazandık biz bu süreç içerisinde. Anadolu'da bir deyim vardır: "Ağzını büzüşünden Ömer diyeceğini anladım." der, Anadolu'daki bu söz. Biz, hakikaten, AKP'nin bazı lafları, ipuçlarını dile getirmesiyle şimdi tartışmakta olduğumuz bir yasa tasarısıyla karşı karşıya kalacağımızı da en az bir yıl evvelinden biliyor idik.

Şimdi, özet geçmek bakımından bu tasarımı önce usul bakımıyla sonra şekil bakımından üçüncü olarak esas ve içerik ve bu esas ve içeriğe bağlı olarak da siyasi, idari, ekonomik ve mali yönlerden değerlendirmek gerekmektedir. Usul açısından, sık sık dile getirildi, bu tasarı, kesinlikle Anayasa'ya aykırıdır, Anayasa'nın 3'üncü, 123, 126 ve 127'nci maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Aslında bu tespiti İçişleri Komisyonu da yapabiliirdi. Anayasa Komisyonuna da havale edilmesi gerekirdi, bu yapılmamıştır, bu önemlidir.

Yine, bu tasarıda, pek çok ekonomik ve mali hususlar düzenleniyor. Yeni bir teşkilatlanma kuruluyor. Bu özellikleri nedeniyle, -işte, büyükşehirler ve ilçelerin kurulması söz konusu, kadroların ihdası nedeniyle- Meclis Plan ve Bütçe Komisyonunda mutlaka görüşülmesi gerekirdi. Ve Plan ve Bütçe Komisyonunun işlerin yoğunluğunu gerekçe göstererek görüşemeyeceğine ilişkin yazı gönderdiğini de üzüler ve esefle öğrenmiş bulunuyorum. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının bu yazısı kesinlikle doğru değildir, Plan ve Bütçe Komisyonunun gündemi, bu tasarımı ziyadesiyle tartışmaya müsaittir. O nedenle böyle yanlış bir cevap vermesini de kınıyorum. Bu konudaki girişimlerimizi de Plan Bütçe Komisyonu nezdinde yapacağız.

Ve yine, şekil açısından mevzuat hazırlama kurallarına hiç uyulmamış. Adalet Kalkınma Partisi torba kanunlarda, bu tür teşkilat kanunlarında maalesef bunlara uymuyor.

Düzenleyici etki analizi yapılmamış. 5018 sayılı Kanun'u çıkaran, yürürlüğe koyan iktidar partisi. Bunun 14'üncü maddesi, bu tür kanunların mutlaka ne getirip ne götürdüğünün ayrıntılı olarak değerlendirmesinin yapılması gerektiğini ifade eder ama öğrendiğime göre bir 3 milyar Türk liralık bir maliyetten bahsediliyor. Bunun da ciddi bir çalışma yapılmadan uydurulduğu kanaatindeyim.

Hadise tabii, önemli olan esastır ve bizi de esas yönüyle ilgilendirmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilimiz Sayın Şandır ve sabahleyin de yine Sayın Korkmaz, özellikle ülkemizin birliği, bütünlüğü bakımından taşıdığımız endişeleri en iyi ve ayrıntılı şekilde dile getirmiştir.

Esas açısından baktığımızda, bu, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını vatandaşlık hukuku bakımından ikili bir statüye tabi tutmaktadır. Büyükşehir belediyesi olan iller ile büyükşehir kapsamına dâhil olmayan iller arasında bir vatandaşlık hukukunda farklılık vardır. Bazı vatandaşlar il özel idaresi, belediye ve köy kanunlarına tabi olurken yeni düzenlemeye tabi olacak vatandaşlar bu Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı bir şekilde farklı bir statüye tabi tutulmaktadır.

Yine, dile getirildiği, önemli olduğu için özellikle vurgulamak istiyorum. Büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırı olarak belirlenmesi ve il özel idareleri, köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmasının da hem Anayasa'ya aykırılık bakımından hem de yani özü itibarıyla büyük bir yanlışlık içerdiğini ve telafisi zor, geri dönmekte büyük sıkıntılar yaşayacağımız zararlara yol açacağını düşünüyorum. İl özel idaresi, belediye ve köy kamu tüzel kişilikleri Anayasa'yla öngörülmüştür ama burada maalesef yasayla kaldırılmaktadır.

Yine "İdarenin kuruluşu, görevleri ve merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır." hükmünü amirdir. Tasarı, yirmi dokuz ilde kurulan bir denge içerisinde tesis edilmiş merkezî idare-mahallî idare ilişkisini de sabote etmektedir, ihlal etmektedir ve ne tesadüftür ki 2005 yılında yine bu Hükûmet tarafından yirmi dokuz ilde vergi dairesi başkanlıkları kurulmuştur defterdarlıklar bölünerek ve hep böyle bir yirmili rakamlar üzerinden talepler, düzenlemeler yapılıyor.

Birtakım ajanslar da kuruldu yirmi altı tane. Bu biraz evvel bahsettiğim niyet belirtisi olarak görmek mümkündür.

Ve üniter yapıyı parçalayacak vesayetin ortadan kaldırıldığını, üniter yapıyı zedeleyen bir durum olduğunu görüyoruz.

Orman, orman köyleri, orman köylüsü Anayasa'nın koruması altındayken bu durumu ortadan kaldırılmaktadır.

Yine, Köy Kanunu'yla ilgili mera, yayla, otlak gibi ortak alanların akıbetleri âdeta bir talana açık hâle getirilmektedir ve bir rantiyeciliğe mahkûm edilmektedir.

Ve kurgulanan büyükşehir belediyeleri yapısında valilikler, kaymakamlıklar, il özel idareleri, köye hizmet götürme birlikleri gibi hususlar devre dışı kalmakta ve bu tasarıdan sonra oluşacak ortamda il merkezleri bir cazibe merkezi hâline gelecek ve nüfus da doğal olarak bu merkezlere doğru akacaktır.

Benim şahsen, ayrıca hem grup olarak hem de şahsen ifade etmek ve dikkat çekmek istediğim en önemli husus, bu tasarı kesinlikle köyden kentlere göçü olağanüstü tetikleyecektir ve kırsal kesimde yaşayan vatandaşlarımız da hizmet alamamalarının yanında, ilgili yasalardan kaynaklanan, biraz sonra da kısaca bahsetmeye çalışacağım pek çok mali külfete de katlanmak zorunda kalacak. Vatandaşlarımız elektrik faturalarını zamlı ödeyecek, emlak vergileri pahalı olacak -yüzde 100 artıyor- suyu daha pahalı kullanacak, imar konusunda büyükşehir statüsüne tabi olacaklar ve vatandaşların âdeta taş üstüne taş koyması dahi zorlaşacak. İmar ruhsatı, imar harçları gibi, önceden muhatap olmadığı pek çok mali külfetlerle de karşı karşıya gelecek ve dolayısıyla, ortada bir nimet paylaşımı da olmayacak belki de bugüne kadar o külfeti paylaşmayan kırsal kesimler de bu külfeti paylaşmaya başlayacak.

Ben burada hem örnek olması bakımından...

BAŞKAN – Sayın Akçay, bir dakikalık süre içinde tamamlayalım, maddelerde tekrar görüşünüzü alalım müsaade ederseniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi o zaman gerçekten zorlanıyoruz. Maddeler geldikçe madem söz alalım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O zaman, meramımızı iyi anlatmak bakımından bu tasarıyla ilgili, hatırlarsınız okul kitaplarında Ahmet Kutsi Tecer'in "Orada Bir Köy Var Uzakta" diye bir şiiri vardı:

"Orada bir köy var uzakta,
O köy bizim köyümüzdür.
Gezmesek de tozmasak da
O köy bizim köyümüzdür.

Orada bir yol var uzakta,
O yol bizim yolumuzdur.
Dönmesek de varmasak da
O yol bizim yolumuzdur." anlayışının yasallaştırılmış bir hâlidir.

Şiir güzeldir ancak gezip gitmediğimiz ve hizmet götürmediğimiz köy, maalesef bizim köyümüz diyemeyiz ve verilecek hizmetleri de aksatacak ve yerelde merkezleşmeye yol açan ve yönetim biliminin, yönetim tekniklerine de aykırı olan bir tasarı söz konusudur.

Hepimiz lütfen hatırlayalım, bir "yönetim" kavramının veya bir yönetim biliminin beş ana fonksiyonu vardır. Bu da planlama, örgütleme ve kadrolama, koordinasyon, yönetme ve denetim. Bu beş fonksiyonu da allak bullak eden, karmakarışık hâle getiren bir tasarıdır.

Şimdilik sözlerime burada son veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Enver Erdem'de.

Sayın Erdem, buyurun efendim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanımız, Bakanlığımızın değerli temsilcileri, sivil toplum örgütlerinin ve meslek kuruluşlarının kıymetli temsilcileri, değerli basın mensupları; sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün gündemimize getirilmiş olan bu Büyükşehir Belediyeleri Kanunu'nda değişiklik yapmak suretiyle yeni büyükşehir belediyeleri oluşturan bu düzenlemenin gerçek anlamda "büyükşehir" kavramıyla alakası olmadığını vurgulayarak sözlerime başlamak istiyorum.

İsminin “büyükşehir” denmesini, tamamen bir aldatmaca, bir kandırmaca, gerçek niyetin gizlenmesi olarak görüyorum çünkü “büyükşehir” demek, Anayasa’nın 127’nci maddesinin üçüncü fıkrasında da belirtildiği gibi, belirli bir yerleşim biriminin büyüklüğünden bahsediyor ama maalesef, siz bu düzenlemeyle bunu göz ardı ediyorsunuz.

Daha önceki Büyükşehir Belediye Kanunu’na da bakacak olursanız, zaten şehir merkez nüfusunun 750 bin olma şartını getirmiştir ama şimdi siz bu uygulamayla bu kriterleri tamamen ortadan kaldırılıyorsunuz, ismini “büyükşehir” demek suretiyle de büyükşehirlerle ilgili bir düzenleme yapıyormuşsunuz gibi bir görüntü ortaya çıkarılıyorsunuz.

Yine büyükşehirler, bu yerleşim birimlerinin plan bütünlüğünün sağlanması, içme suyu, ulaşım, kanalizasyon gibi hizmetlerin çevre belediyelerle beraber planlanıp çözülmesi için oluşturulmuş yönetim şekilleriydi, Anayasa’nın 127’nci maddesinin son fıkrasında da zaten bunlar için “Özel yönetim şekilleri oluşturulabilir.” deniyordu ama bir önceki fıkrada da dediğim gibi, şehir merkez nüfusu özenle belirli bir büyüklüğün olması gerekiyordu.

Şimdi, benim memleketim olan Elâzığ’da bana soruyorlar Sayın Bakan. Diyorlar ki: “Merkez nüfusu 80 bin, 90 bin olan Mardin ili büyükşehir oluyor. İşte, merkez nüfusu 60 bin olan Muğla ili de büyükşehir oluyor. Yani Kanun da büyükşehir merkezini belirli bir merkez olarak tarif ettiğine göre, 400 bin nüfusu Elâzığ niye büyükşehir olamıyor?” Yani bunun tabii -ben gerçeklerinizi çok iyi biliyorum da- mantıklı bir açıklamasının olmadığını siz de biliyorsunuz. Buradaki amaç da zaten büyükşehir düzenlemesi değil.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tasarımı, iyi niyetle hazırlanmış bir tasarı olarak da ben görmüyorum. Eğer iyi niyetli bir tasarı olsaydı, ülkemizin yönetim sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak bir düzenleme olurdu. Biraz önce bahsedildi, belde yönetiminde, belde belediyelerinin hizmetlerinin yürütülmesinde ciddi sıkıntılar vardı, doğru, köy yönetimlerinde sıkıntılar vardı ama bu sıkıntıları, sorunları çözmek, bunları kaldırmak şeklinde algılanmasını da oldukça enteresan bir çözüm tarzı olarak da ifade etmek istiyorum.

Yine, bu eğer iyi niyetli bir düzenleme olsaydı zaten üzerinde belirli bir mutabakatın sağlanması aranabilirdi. Bir defa vatandaş bu hususta ne düşünüyor, bu merak edilirdi. Kamuoyundan, milletvekillerinden, Bakanlık personelinden, üniversitelerden, sivil toplum örgütlerinden gizlenerek pimi çekilmiş bir el bombası gibi bugün yönetim sistemimizin ortasına, tarafınızdan Sayın Bakanım, bu düzenleme atıldı. Yani önümüzdeki dönemlerde bu ülkenin üniter yapısını, birliğini, beraberliğini bozacak gelişmelerin başlangıcı olarak değerlendirdiğimiz bu düzenlemede tarih sizin de hakkınızı kesinlikle verecektir, ondan emin olunuz.

Bu düzenleme yine iyi niyetli bir düzenleme olsaydı, Türkiye Büyük Millet Meclisine geldikten sonra Anayasa Komisyonunda görüşülürdü. Şimdi Anayasa’ya aykırılıkla alakalı, burada birçok üniversite hocası, Anayasa Komisyonu üyesi, milletvekili, herkes bunun Anayasa’ya aykırı olduğunu söylüyor ama maalesef, gerek Komisyon Başkanımız gerekse ilgili birimler bu konuda kılını kıpırdatmıyor.

Şimdi, Anayasa’nın 3’üncü maddesine aykırı, devletin birliğine ve bütünlüğüne.

10’uncu maddesi olan kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı.

Anayasa’nın 90’ıncı maddesine, uluslararası antlaşmalarla ilgili hükme de aykırı çünkü Avrupa Yerel Yönetimler Şartı’ndaki bazı maddelere de aykırı bir düzenleme getiriyorsunuz.

Anayasa’nın 123’üncü maddesindeki idarenin bütünlüğü ilkesine aykırı.

Anayasa’nın 126’nci maddesindeki illerin idaresinin, yetki genişliği ilkesine dayanacağı hükmüne de aykırı bir düzenleme.

Anayasa’nın 127’nci maddesindeki mahallî idareler il, belediye ve köy olarak belirtilmiş olmasına aykırı bir durum.

Yine, Anayasa’nın 169’uncu ve 170’inci maddelerindeki orman köylüleri düzenlemesine, tarifine aykırı bir düzenleme.

Yani bu normlar hiyerarşisine de aykırı bir düzenleme olarak bunu görüyoruz.

Ve aslında bu, sizin Anayasa’yı kanunlarla değiştirdiğiniz ilk kanun değil. Daha önce de bir sürü bu anlamda düzenlemeleriniz olmuştu belki ama en son, Cumhurbaşkanlığı Seçim Kanunu’nda da bunu karşımıza çıkarmıştınız. Yani siz Anayasa’yı sayısal çoğunluğunuzla -yasa yapmak suretiyle- değiştirmeyi kural hâline getirdiniz. Bu düzenleme iyi niyetli bir düzenleme olsaydı dediğim gibi Anayasa Komisyonunda görüşülürdü, Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilirdi. Plan ve Bütçe Komisyonunda 6 bin civarında yeni kadro oluşturulan, 3 katrilyon bütçeye yük getiren bir konunun görüşülmemiş olmasını ciddi bir eksiklik olarak değerlendiriyorum.

Yine bu tasarı, iyi niyetli bir tasarı olsaydı İç Tüzük’e aykırı olarak da huzurlarımıza getirilmezdi. Yani kanun hükmünde kararname sıradaki beklerken yine böylesine, daha önce gördüğümüz torba kanunlar düzenlemesi vardı -Hükümetiniz tarafından veyahut da milletvekilleriniz tarafından gündeme getirilen ve kabul edilen- şimdi bu uygulamayla da torba maddelerle bir düzenleme

karşımıza geliyor. 6 maddesi, 133 civarında fıkrası, çok sayıda bendi olan böyle bir düzenleme. Yani bu neresinden tutsanız aslında elinizde kalacak bir düzenleme olarak karşımıza çıkmakta. Yani bunu daha önce de söylemişim, bu düzenleme aslında Temel'in "Sarıdır, kafeste yaşar, cik cik öter." bilmesinin bir karşılığı olarak söylenebilecek de bir düzenlemedir. Yani Temel'e sorular: "Sarıdır." Cevabı ne derler. "Hamsi" der. Ya sen sarıdır dedin. "Sarıya boyadım onu." Kafeste yaşar dedin. "Vallahi kafese koydum onu." Cik cik öter dedin. "O da yanılmacasıdır." Yani büyükşehir demek bu kanunun yanılmacası, başka bir şey değil yani.

Değerli milletvekilleri, bu düzenleme lafıyla, ruhuyla, amacıyla, kapsamıyla Anayasa'ya aykırıdır. Bu düzenleme öylesine masum, amaçsız bir düzenleme değildir. Bu düzenlemenin mantığı ve temelleri 2006 yılında atılmıştır. Önce Birleşmiş Milletler UNDP programı, Avrupa Birliği tarafından finanse edilerek Diyarbakır Bölge Mahkemesinin temelleri atıldı. 23 Kasım 2006'da kalkınma ajansı kurularak Türkiye önce 12 bölgeye, daha sonra da 26'ya çıkarıldı kalkınma ajansı sayısı. Yine, 7 Ekim tarihinde istinaf mahkemelerini kurdunuz. 11 Temmuz 2012 tarihinde de 13 ilde bölgesel ağır ceza mahkemelerini kurdunuz. Böylece bölgesel yönetimlerin yargı ayağını oluşturduktan sonra sürecin şimdi de yönetsel ayağını oluşturuyorsunuz. Bunu kimseden gizlemenize gerek yok. Yani bir de, burada, aslında Hükümetin, Sayın Bakanımızın ve AK PARTİ Grubunun kesinlikle burada açık sözlü olması gerekir.

Şimdi, değerli mülki idare kökeninden gelen milletvekillerimiz var AK PARTİ sıralarında. Bu arkadaşlarımızla konuştuğumuz zaman -Allah'a yemin ederek söylüyorum- hepsi ağlıyorlar, üzülüyorlar ve böyle bir düzenlemeyi istemiyorlar. Çünkü niye? Yıllarca, onlarca yıl bu teşkilatın, bu yönetim sisteminin içerisinde bu işlerin nereye gideceğini biliyorlar ve ekmeğini yedikleri bu teşkilata ihanet etmek istemiyorlar. Ancak, şu anda sizin karşı karşıya bıraktığınız durumdan dolayı da herkes vicdan azabı çekiyor.

ALİ TURAN (Sivas) – Vekilim, onların ismini açıklayın da biz de bilelim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Ne yapacaksın ismini açıklayınca, yakasına mı yapışacaksın?

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Bunu bizim açıklamamız değil, zaten ben de onların kendilerinin açıklamasını istiyorum.

ALİ TURAN (Sivas) – Yanlışları neyse biz de ona göre davranalım. Arkadaşlarımızı itham etmeyin.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Çıkışta konuşuruz isterseniz yani isim noktasında. Eğer bu konuda bir sıkıntınız varsa size yardımcı da oluruz. Sanki buna vicdanınızın... Allah rızası için sizin çok mutlu olduğunuza... Öyle bir görüntü vermeye çalışıyorsunuz. Bunu böyle söyleyiniz, ifade etmeniz bile kimseyi inandıramazsınız. Kusura bakmayın.

ALİ TURAN (Sivas) – Niye inandıramayalım?

BAŞKAN – Evet. Karşılıklı konuşmayalım Sayın Erdem. Belli bir sürede tamamlamanızı istirham ediyorum.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Çünkü Türkiye Büyük Millet Medisi'nde yemin etmiş hiçbir milletvekili bunu gönül rızasıyla, bu milleti bölecek, parçalayacak, federalizme götürecek bir düzenlemenin altına imza atamaz. Kusura bakmayın.

ALİ TURAN (Sivas) – Siz bu ülkenin bölüneceğine, parçalanacağına inanıyor musunuz?

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Evet. Yani bu süreç ortada.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Geldiği noktada siz bile sahip çıkamayacaksınız.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Şimdi, bu talep kimlerin talebidir diye baktığımız zaman, bu talep BDP'nin seçim beyannamesindeki vaadi olan "Demokratik özerk yönetimler oluşturulacaktır." sözünün hayata geçirilmesidir. Bu talep Kandil'in talebidir, bu talep Oslo'daki taleptir, bu talep İmralı'nın talebidir, bu talep yol haritasının maddelerinden birisidir.

Şimdi, bunların dışında Türkiye'de herhangi bir kesim yani kapattığınız belediyelere sorun. İşte, muhatap olduğunuz insanlara sorun, üniversitelere sorun, bilim adamlarına sorun. Kim buna evet diyor? Sadece bunlar evet diyor. Onun dışında evet diyen kimse yok maalesef. Bu talep Türkiye'de yeni bir yönetim şekli düşleyenlerin, ana dilde eğitim isteyenlerin, özerklik ve federalizm isteyenlerin, başkanlık sistemini arzu edenlerin talebidir. Bu talebin gerçek amacı nedir? Bu talebin gerçek amacı cumhuriyetin temel dayanaklarını ve ülkenin birlik ve bütünlüğünü bozmak, merkezî yönetimin gücünü azaltmak, özerklik ve bağımsızlık yolunda bölücü ve yıkıcı düşüncelerin hayata geçirilmesini sağlamaktır. Bu amaçla bölgesel kuruluşlar oluşturulmuştur. Bu amaçla yeni anayasada bu hususlar düzenlenmek istenmektedir. Bu amaçla bugün işte büyükşehir yasasını çıkarıyorsunuz. Yine başkanlık sistemini gündemimize getiriyorsunuz. Ana dilde eğitim veyahut da Kürtçenin ikinci resmî dil olmasıyla ilgili gerek kongrenizde konuştuğunuz şeyler gerek de şu ana kadar ki yapmış olduğunuz uygulamalarda da bunu zaten gösteriyorsunuz. Bu talepleri yapbozun parçalarından her birisi olarak biz görüyoruz. Yalnız şu hususu hiçbir zaman unutmamalım ki: Türk milleti 18'inci yüzyıldan itibaren üç kıtadaki 22 milyon kilometrekarelik sınırlarından 780 bin kilometrekarelik Anadolu sınırlarına milyonlarca şehit verip çekilirken 5 bin yıllık devlet kurma geleneklerini de göz önünde bulundurarak bu devletin ismini, yapısını, millî ve üniter olarak belirlemiştir. Bunu değiştirmeye hiç kimsenin gücü yetmeyecektir. Bu üniter yapıyı bozmak için iç ve dış güçler mücadelelerini bugüne kadar sürdürmüştür. Talep bağımsız

bir Kürt devletidir. Bu talebi gerçekleştiremeyeceklerini anladıkları zaman da bu talep özerklik ve federasyon talebine dönüşmüştür. Bu amaca ulaşmak için de önce ülkenin üniter yapısını bozmak, federalizme doğru götürmek için merkezî yönetimin gücünü tartışmaya açmak gerekmektedir. Merkezî yönetimin temsilcileri olan vali ve kaymakam ve onlara bağlı birimleri etkisiz hâle getirmek lazımdır. Peki, şimdi yıllarca biz de yaptık, kaymakamlar bu düzenlemeden sonra ne iş yapacak? Yani bunları herhâlde Devlet Personel Başkanlığının havuzuna göndererek onlara yeni işler bulacaksınız diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Erdem ben o tür görüşlerinizin devamını maddelerde de istirham edeyim. Sürenizi epey geçtiniz.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Başkanım, birkaç dakikaya bitireyim.

BAŞKAN – Evet, bağlayın lütfen.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Bu yetkiyi... Söylediklerim biraz ağırsa daha hafif ifadeler kullanayım ama...

BAŞKAN – Estağfurullah. İçeriği anlamında söylemedim Sayın Erdem. Yani egzajere etmeyin lütfen. Böyle bir şeyi ifade etmedim ben.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Ve üçüncü aşamada da bu yetkiyi belediyelere devretmek gibi bir stratejiyi kabul etmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, bu düzenlemeyle neler yapılıyor diye baktığımız zaman şunları görüyoruz: Büyükşehir yapılan illerin mülki sınırlara kadar sınırları genişletiliyor. 29 ilde il özel idareleri kapatılıyor, 1.582 belde belediyesi kapatılıyor. Yine, 16.082 köyün tüzel kişiliğine son veriliyor. Belediye sınırlarının mülki sınırlara çıkarılmasıyla valilikler, kaymakamlıklar, il özel idareleri ve köylere hizmet götürme birlikleri gibi kırsal alana hizmet sunan ana yapılar devre dışı kalmış olacaktır. Yani Anayasa'nın 127 nci maddesinin son fıkrasında "Özel yönetim şekilleri oluşturulabilir." deniyor ama belediyelerin de bu bağlamda etkili olmadığını bütün dünya âlem biliyor. Büyükşehirlerimizin hizmet üretme kapasitelerinin tartışıldığı bir dönemde, daha büyükşehirler kendi merkezlerinin sorununu çözememişken mesela Ankara Büyükşehir Belediyesi daha Ulus'un sorunlarını çözememişken Evren ilçesinin sorunlarını çözmesini beklemek ham hayalden başka bir şey değildir. Yine, büyükşehir belediyelerinin bütçeleri içerisinde yatırımlarının oranı her geçen yıl düştüğü hâlde, borç stokları yıllar itibarıyla hızla artarken 2008 yılında 30,9 milyar olan toplam dış borç stokları 2009 yılında 34,9 milyara, 2010 yılında 43 milyara, 2012 yılı itibarıyla da bu rakamın çok çok üzerine çıktığı bilinmektedir. Bu uygulamayla belediyeçilik anlayışının geniş kırsal alanlara hizmet etmeye elverişli olmadığı göz ardı edilmektedir. Mevcut büyükşehirlerde imar uygulamaları, gecekondulaşma sorunları bile çözülmemişken büyükşehir belediyesiyle diğer belediyelerin farklı partilerden olması durumunda ortaya çıkacak sorunların çözümü sağlanamamışken 29 ile daha bu sorunları yaygınlaştırmış olacağız. Örnek olarak, Çankaya Belediyesiyle Ankara Büyükşehir Belediyesi farklı partilerden olduğu için geçen yıl yoğun yağın kar yağışları nedeniyle bizim ikamet ettiğimiz Cevizlidere mahallesinin sokaklarının yolu açılmadığı için araçlarımızla Medise gelip gidebilme imkânını bile yakalayamadık.

Yine, il özel idareleri bu bağlamda kapatılıyor. 1864 yılından beri varlığını devam ettiren il özel idareleri ne yazık ki kapatılıyor. İlk etapta 29 ilin il özel idaresi kapatılacak ve uzun olmayan bir süre içerisinde de bu, bütün Türkiye'deki 81 ile yaygınlaştırılacaktır. Bunun yerleşmeyle, ileri demokrasiyle, kendi tarihimize ve değerlerimize saygıyla ne alakası vardır? Yani dünyada kendine göre her milletin yönetim şekilleri kendi kendinelerini oluşturmuş ve yıllar itibarıyla da bunların sorunlarını çöze çöze bugünlere getirmişlerdir. Ama biz ne yapıyoruz? Sürekli yapboz şeklinde sistemi değiştirerek tarihle bağlarımızı koparıyoruz. İl özel idarelerinin kaldırılmasıyla valiyeye ait bir kısım yetkiler büyükşehir belediye başkanlarına geçiyor. Yani stratejik planların hazırlanması, taşradaki imar yetkisi, sosyal hizmetlere ait bir kısım yetkiler, ruhsatla ilgili birçok yetkilerde olduğu gibi bunlar büyükşehir belediye başkanlarına geçiyor. İl özel idareleri kapatılırken Topraksu, YSE, köy hizmetleri, il özel idaresi süreçlerinden geçen bu personel şimdi bir serüvene daha atılıyor. Yerel memur olan bu görevliler artık Devlet Personel Başkanlığının havuzunda hangi ile gönderileceği konusunda bilgisi olmadan bu endişeyi onlara yaşatacaksınız.

BAŞKAN – Sayın Erdem, bu görüşlerinizi maddelerde de... Lütfen bakın kaç defa...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Değerli Başkanım, iki, üç sayfa kaldı, onları da...

BAŞKAN – İki, üç sayfa ama hayır o zaman sürenizi iki misli kullanırsınız. Diğer arkadaşlar da aynı şeyleri yapmak durumunda kalacaklar. Bakın, ben sistemi...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Başkanım, geneli üzerindeki ifadeler bittikten sonra maddeler üzerinde ayrıca konuşurum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Efendim bugün konuşulmayacak da ne zaman konuşulacak?

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Yani maddeler üzerinde konuşmuyorum.

BAŞKAN – Peki efendim peki.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yetişmemiz gereken bir yer mi var Sayın Başkan?

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Ayrıca değerli milletvekilleri, KÖYDES Projesi'nden Sayın Başbakan son derece mutlu ve her gün övüldüğü bir proje olarak karşımıza çıkmaktaydı ve bu proje de Sayın Bakanımızın Bakanlığında yürütülmekteydi. Şimdi, demek ki bu birimleri kaldırarak bu KÖYDES Projesi'nin de ne kadar başarısız olduğunu da kabul etmiş olacaksınız. İl özel idaresinin yerine Yatırım ve İzleme Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, önce özerk ve tüzel kişiliği olan birim, şimdi İçişleri Bakanlığı Teşkilat Kanunu'na eklenmiş bir maddeyle her halükârda sorunlu bir düzenlemeyi de burada karşımıza çıkarıyorsunuz.

Yine, 1.582 belde belediyesini kapatıyorsunuz. Şimdi ben size soruyorum: Belediyesini kapatmak isteyen herhangi bir vatandaş var mıdır? Avrupa Yerel Yönetimler Şartı'nın 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrası vatandaşın en yakın birimdeki hizmetlerden istifadesini öngören maddesine de aykırı davranmaktasınız. Bu belde belediyelerinin kapatılmasıyla ilgili olarak burada çok sayıda örnek verildi. Fransa örneği verildi özellikle. Tabii, nüfus büyüklüğü olarak bize yakın olan Fransa'da 36.500 belediyenin bulunması, bizde olan 2.950 belediyenin de 1.300'lü rakamlara indirilmesi gerçekten manidar bir uygulama olacaktır. Yine, 16.082 köy kapatılmaktadır. Köy tüzel kişiliklerinin kaldırılması, bütün ekonomik hak ve menfaatlerinin ortadan kaldırılması, mallarının belediyeye geçirilmesi oldukça manidar bir uygulama olacaktır yine.

Köylerin, köy yönetimlerinin sorunları vardır değerli milletvekilleri ancak bunların sorunlarını çözmek yerine onları kapatmak suretiyle sorunlarıyla baş başa bırakılması, hatta sorunlarıyla baş başa bırakılması da yetmiyormuş gibi ilave mükellefiyetler, zorunluluklar getirilmesi de oldukça önemli bir uygulama olacaktır. Tarım ve hayvancılıkla köylüleri perişan eden AK PARTİ hükümetleri bu defa da köy tüzel kişiliklerini kaldırıyor. İçme suyuna, elektriğe yüzde 300'lere varan zamlar geliyor. Ayrıca emlak vergisi, imar harcı, yol, su, kanalizasyon maliyetlerine katılım payı gibi yükler getiriyorsunuz. Köylünün tarım ve hayvancılık yapmasının önünü kesiyorsunuz yani biraz önce söyledim, bunun ismi sadece büyükşehir. Şimdi köydeki vatandaş, köyü mahalle yapacaksınız ve büyükşehirde yaşıyor diyeceksiniz ve ondan sonra da köylünün hayvancılık yapmasına elbette ki mâni olacaksınız. Tarım arazilerini imar rantına feda edeceksiniz. En önemlisi de insanların aidiyet duygularını yok edeceksiniz. Bütün insanlar kendilerini tanımlarken hangi ilin, hangi ilçesinin, hangi köyünden olduğunu daha önce bu şekilde kendisini tanımlarken, şimdi artık filanca mahallesinden demek suretiyle herhalde şehirli bir görüntü arz edecektir.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak büyükşehir belediye kavramına karşı değiliz. Mülki sınırların büyükşehir belediye sınırlarına çıkarılmasına karşıyız. Yirmi dokuz ilin il özel idare teşkilatının kapatılmasına karşıyız. Köylerin kaldırılmasına karşıyız. Belde belediyelerinin kapatılmasına karşıyız. Bu düzenlemeyle idari yapımızda ikili bir görüntü getirilmesine de karşıyız. Bugünkü görüntüsü itibarıyla büyükşehir belediyelerinin performansları tartışılırken 2008 yılından itibaren bütçelerinde yatırımların payları azalırken, borçlarının payları artarken büyükşehir belediyelerinin kendi merkezlerindeki ulaşım, imar, kentsel dönüşüm gibi sorunlarını çözememişken yüzlerce kilometre uzaklıktaki köylerin sorunlarını çözmesini beklemek akılcı bir yaklaşım olarak görmediğimiz için bu düzenlemeye karşıyız. Yine Anayasa'ya, İç tüzük'e, Avrupa Yerel Yönetimler Şartı gibi temel düzenlemelere aykırı olduğu için bu düzenlemeye karşıyız. Bu düzenlemenin PKK'nın talebi, Oslo ve İmralı'nın talebi, yol haritasının bir maddesi olması nedeniyle bu düzenlemeye karşıyız. Yine, üniter yapımızı bozacağı ve federalizme ve özerk yönetimlere yol açacağı için bu düzenlemeye karşıyız. Köylüye ilave külfet getirdiği için bu düzenlemeye karşıyız. Bu düzenlemeyi biz zehirli bir şerbet gibi görüyoruz. Şu anda içmesi güzel ama idari yapımız açısından, milletimizin birlik ve beraberliği açısından sonuçları itibarıyla son derece acı olacağını söylüyor, bu düzenlemeden bir an önce vazgeçilmesini istiyor, hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdem, teşekkür ediyorum.

Anlaşılan o ki Komisyon üyeleri biraz daha bu toleransı kullanmak istiyorlar. Bunu komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin dikkatine sunuyorum.

Sayın Ali Uzunırmak, buyurun efendim.

MEHMET ERSOY (Sinop) - Sayın Başkanım, bir cümleyle katkıda bulunabilir miyim?

BAŞKAN – Alt komisyon başkanı olarak buyurun efendim.

MEHMET ERSOY (Sinop) – Hayır efendim, Mehmet Ersoy olarak bir söz istedim. İnsicamı da bozmak istemem değerli Enver Erdem kardeşim konuşurken ağlayan mülki idare amirlerinden olduğundan bahsetti. Şimdi iktidar partisinden bir mülki idare amiri olarak buna hiçbir söylemezsem kabullenmiş oluruz. Elbette ki...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – “Oluruz” değil “Olurum.”

MEHMET ERSOY (Sinop) – Sayın Erdem, kırk dakika konuştunuz, bir cümle söyleyeceği m.

BAŞKAN – Maddelerdeki konuşmalarından keseceği m zaten, onları Mehmet Erdoğan'a ilave edeceğim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) - İlk defa ben Komisyonda konuştum.

MEHMET ERSOY (Sinop) – Ben Adalet ve Kalkınma Partisinde sorumluluk üstlenmiş mülki idare amiri kökenli bir milletvekili olarak partimdeki mülki idare amiri kökenli milletvekili arkadaşlarımızla, ağabeylerimizle bu tasarımı çok konuştuk, çok tartıştık ama ben hiç ağlayana tanık olmadım. Elbette ki fikirlerimiz, düşüncelerimiz itibarıyla katkıda bulunacağımız muhakkaktır. Tasarımın oluşmasına her türlü katkıda bulunmuşuzdur ama tasarı olduktan sonra partimizin ve iktidarımızın tasarısıdır, bütün arkadaşlarımızın sahip çıktığını biliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Uzunırmak, buyurun efendim.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sürem yeniden başladı değil mi Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, süre yeniden başladı. Bir dakika ilave süreden sonra şimdi sistemi ona göre kontrol edeceğim.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyon üyelerine biraz daha ayrıcalık tanıyarak.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sayın Bakana ve değerli hazıruna her şeyden önce saygılarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye çok enteresan bir vetireyi, bir süreci yaşıyor. Çok ama çok önemli dönüşümler, değişimler toplumda hiç tartışılmadan, aktörlerle hiç tartışılmadan, basınla, siyasetle hiç tartışılmadan yaptım oldu mantığı içerisinde bir süreçle yasallaştırılıyor ve kanun zoruyla toplum dönüştürülüyor.

Değerli arkadaşlar, on sekiz yaş gibi bir tartışma var. Asker oy kullansın bütün veya büyükşehir dediğimiz bu yasa bunlar çok önemli dönüşümler ve çok önemli vetireler ama ne siyaset ne toplum bunları hiç tartışmıyor. Ben şimdi Sayın Bakana soruyorum ve vicdanına emanet ediyorum bazı şeyleri. Bu yasa Bakanlıkta kaç ay tartışıldı? Bürokrasi ne kadar tartıştı bunu ve ne kadar hazırlık yaptı?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Kaç ay yeter sizin için?

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – İşte zaten problem orada Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Söyleyin ona göre...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Benim içim mesela bir altı ay, yedi ay... (Gürültüler) Sayın Bakan, mantığımı anlayamadığı için hemen atladı zaten. Zaten o kadar süre tartışıp da kamuoyundan bu kadar gizleyebildiğiniz, siyasetten gizleyebildiğiniz bir tasarımı İçişleri Bakanlığının hakikaten gizli bir örgüt olduğunu ben anladım şimdi yani o kadar uzun süre tartıştınız bunu Bakanlıkta, basından, kamuoyundan, siyasetten, taraflardan bunu gizlediniz. Ne kadar büyük bir başarı. Ama gizleyemediğiniz şeyler o kadar güzel şeyler tabii ki. Bu çok enteresan Sayın Bakan. Yani bir ülkede bu kadar önemli bir yasa, bu kadar dönüştüren bir yasa Bakanlıkta sizin için çok geniş süre olarak tartışılmış ama şu Komisyon üyeleri dâhil, aktörler dâhil, halk dâhil, basın dâhil hiç kimse bundan haberdar değil, bravo, çok tebrik ediyorum! Ve buraya geldi, aman bir hafta içerisinde bitsin bu iş, bu da çok takdire şayan! Bu ülke böyle yönetilir zaten! Kararları alırsınız, uygularsınız ve bu iş geçer gider.

Değerli arkadaşlar, bütün şehir, büyükşehir falan tartışmaları içerisinde neyi konuşursanız konuşun ama bir şeyi atlıyorsunuz. Büyükşehir uygulamalarının bir hedefinin ve mantığının olması lazım ve yapılanla bu hedef ve mantığın tutup tutmadığını önce usul, esas olarak, içerik olarak tartışmak lazım. Büyükşehir uygulamasının en birincil gayesi nedir? Plan bütünlüğünün ve hizmet bütünlüğünün sağlanması. En birincil gaye plan bütünlüğüdür büyükşehir uygulamasında. Neden? İç içe geçmiş nüfuslarda, iç içe geçmiş yerel yönetimlerde plan bütünlüğünü sağlayabilmek için bir üst otoriteye ihtiyaç duyar. Peki, şimdi burada bu bütün şehir yapılmakla il sınırları büyükşehir sınırına çıkartılmakla acaba plan bütünlüğü mü sağlanmak isteniyor, başka bir şey mi? Plan bütünlüğü dediğiniz zaman ben şimdi Aydın ilinden ve Muğla ilinden örnekler vereceğim. Aydın ilinde merkez ilçenin nüfusu 140 bin civarında. Nazilli ilçesinin 50 kilometre uzakta oranın da nüfusu 140 bin civarında. Söke ilçesi, Kuşadası ilçesi, Didim ilçesi, bunun gibi ilçelerimiz 100 kilometre uzaklıkta, 120 kilometre uzaklıkta ve hemen hemen merkez ilçe nüfusuna yakın nüfuslar. 120 kilometre uzaklıkta birbiriyle iç içe geçmemiş yerde hangi plan bütünlüğünü sağlayacaksınız? Birisi dağda, birisi deniz kenarında. Buradaki neyin plan bütünlüğünü sağlayacaksınız? Muğla'da merkez ilçe nüfusu 50 bin, 60 bin, Fethiye'nin nüfusu 120 bin civarında falan herhalde bildiğim kadarıyla. Şimdi yani arasında da herhalde bir 170 kilometre falan var değil mi? 130 140 kilometre. 130, 140 kilometre ötedeki merkez ilçe nüfusunun bu kadar küçük kaldığı bir yerde siz Fethiye ilçesinin, Nazilli ilçesinin, Söke ilçesinin gelirlerinin yüzde 25'inin büyükşehire alacaksınız, e ben buraya düzgün bir hizmet götüreceğim falan iddiasında bulunacaksınız. Ya adamın elindekini alıyorsun küçük nüfuslu bir yerde, merkezde imkânları topluyorsun, ondan sonra da burada ben hizmet sağlıyorum diyorsun. O gelişmiş, büyük ilçeleri, merkez ilçesinden büyük olan ilçeleri kademe belediyesi durumuna getiriyorsun. Şimdi, bu yasa işte böyle tartışılmadan masa

başında Türkiye'deki... Bakın, Türkiye'de baştan aşağı 80, 90 yılda bazı kurumların, bazı yönetim birimlerinin reorganizasyonu gerekebilir ama bu reorganizasyon azami mutabakat içerisinde olmalıdır ve hakikaten gerçekten öngörülerek, aksaklıkları ve geleceği de öngörerek bu işler yapılmalıdır. Masa başından, yaptım oldu mantığı içerisinde bu işler mümkün değil ki olmaz.

Etkin ve verimli hizmet... İşte küçük beldelerin kapatılması. Söylediğim gibi, gerekli birtakım düzenlemeler yapılabilir ama bunlar gerekçeleriyle ve uygulamalarıyla hakikaten geçerli olmalıdır. Şimdi, bir yandan iddia ediyorsunuz ki işte yerleşmek lazım. E, hizmetin etkin, verimli olması için yerleşmesi lazım denirken bir bütün şehir uygulamasıyla köylere ve uzak beldelere birtakım yerleri kapatarak mahalle durumuna geçirek yerleşmek lazım derken yerelde merkezileşmeye gidiyorsunuz. Böyle bir mantık çelişkisi neyle izah edilebilir? Ancak gayenin gizlenmesiyle izah edilebilir böyle bir mantık çelişkisi yani esas olan başka, gösterilen başka, arkadaşımızın söylediği gibi.

Şimdi değerli arkadaşlar, bu yasa usul olarak da, esas olarak da, içerik olarak da deve kuşu gibi bir şey. Dolayısıyla bu yasada her şeyden önce bu kadar geniş nüfusu devletin geleceğini, yarını, her şeyi ilgilendiren bir konu doğru tartışılarak il bazında, iller bazında halkla referanduma giderek bu iş hallolmalı. Eğer bunu yapmıyorsanız siz demokrat falan değilsiniz, hiç öyle şeyler yapmayalım.

Değerli arkadaşlar, tabii ki ülkeyle ilgili endişelerde doğru örneklemeler yapmak lazım. İşte bölünme endişesi başka federatif yapının alt yapısı gibi şeyler bölünmenin hangi noktada ne olacağı noktasında Türkiye'de çok yanlış tartışmalar oluyor. Bakın Batı'da yani Avrupa'da ve başka birtakım Batı ülkelerinde bölünmeler gelişmiş bölgelerin başını çekmesiyle olmuştur. Yugoslavya'nın parçalanmasında Slovenya en gelişmiş bölgesidir ve demiştir ki: "Ben Makedonya'nın yükünü niye çekeyim?" Öyle zannettiğiniz gibi Makedonya az geliştiği için ben ayrılmak istiyorum falan dememiştir. Slovenya demiştir ki: "Ben Makedonya'nın yükünü niye çekeyim? Ayrılıyorum Yugoslavya'dan." IRA Kuzey İrlanda'da zengin petrol yatakları bulunduktan sonra gelişmiştir, daha büyümüştür Kuzey İrlanda'da. Bakın İspanya'nın Katalanlar hemen hemen en gelişmiş bölgesidir yani birtakım örneklemeleri yaparken bu örneklemelerde IRA, ETA örnekleri verilirken, yok işte IRA'yla görüşüldü mü görüşülmedi mi?

Değerli arkadaşlar, Kuzey İrlanda kurulmuş bir devlettir ve İngilizler oraya devlete son vermek için gittiler. Mezhep problemleri vardır, başka savaşları vardır ama Türkiye'de biz hiç kimsenin Bizans'ın dışında devletine falan son vermedik. Geldiğimizde Bizans'ın vassalı olan kardeş toplulukları kurtardık Bizans'ın vassallığından ve bugün bunlara baktığımızda bu örneklemeleri doğru yapmamız lazım. Bölünmeler gelişmiş bölgelerden başlamıştır. Bugün siz bu kent devletlerini, şehir devletlerini kurarken yarınlar da farklı bir noktada hukuk ve o insanların, o yörelerde oturan insanların mantık öngörülerıyla karşılaşacaksınız. Bu mantık öngörülerini bugünden çok farklı öngörüler olacaktır. Bu öngörüler yönetilebilir olmayacaktır tarafınızdan, dolayısıyla bugün Türkiye'de Hükümet başta olmak üzere aydın, sivil bütün insanlara sesleniyorum: Türkiye kuşatılmış medyayla meselelerini o kadar yanlış tartışıyor ki mantık inşa etmemiz mümkün değil.

Değerli arkadaşlar, PKK'nın veya Türkiye'deki bazı siyasi grupların talepleri mi yanlıştır, talep ediş metotları mı yanlıştır? Bugün, Hükümet çevrelerine baktığımızda talep ediş metotları yanlış gibi bir algıya gidiyorum ben. Yanılıyorsam arkadaşlarım lütfen işaret buyursunlar, şey yapsınlar. Talep ediş metotları yanlış benim, işte PKK bunu silahla talep etmemeli. Silahla talep ettiği birtakım konular doğru tartışılmadan, bu işler acaba devlet aklı ve devlet mantığı içerisinde...

BAŞKAN – Sayın Uzunırmak, bağlamanızı rica ediyorum efendim.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Vallahi Hükümet o kadar dağınık ki toparlamam mümkün değil Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, lütfen, istirham ediyorum.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Yani şimdi, bir TRT spikeri... TRT'den de sorumlu olduğu için Sayın Bülent Arınç çıktı ki maşallah ne güzel yetişmiş, karnı laf dolu, hiç de bitmiyor çek Allah çek. Yani şimdi, Sayın Bülent Arınç gene ağlamayla ilgili o kadar güzel şeyler söylüyor ki ona da değinmeden geçmek mümkün değil yani bir devlet adamı mı yoksa ağlamadan, böyle işte insan tarifleri, sorumlular...

Sayın Bakan, size bir şey sormak istiyorum. Acaba siz Bakanlar Kurulu olarak hiç bu meseleleri Bakanlar Kurulunda tartışıp bir yek vücut olarak çıkamayacak mısınız? Bakanlar Kurulu Bremen mızıkacıları mı ya? Birisi başka şey çalıyor, birisi başka şey... Yoksa rol mü paylaşıyorsunuz? Bunu Allah aşkına bize söyleyin ya. Yani bir insan nasıl olur, defalarca, kerelerce beraber yönettiğini iddia ettiği ülkede ortak karar alması gereken konularda ayrı düşünür ve bu birlikteliği sürdürür? Ya bunun neticesi yüzüzlük olması gerekir yani bunun neticesi yüzüzlük olması gerekir.

BAŞKAN – Sayın Uzunırmak, bakın, şimdi... Ya, Sayın Uzunırmak bu şekilde olur mu ya? Bunlar yaralayıcı sözler yani.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Şimdi Sayın Başkan, kamufle edip burada Hükûmete, Sayın Bakanlara, Hükûmetin hükmi şahsiyetine hakaretimiz değerlendirmeler yapıyor. Hakaret ediyorsunuz.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Yok, hakaret etmiyorum.

BAŞKAN – Sayın Uzunırmak, bakın ama yaralayıcı, kırıcı sözler olmasın.

Lütfen sözünüzü bağlayın Sayın Uzunırmak, rica ediyorum.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Bağlıyorum Sayın Başkan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Söyleyecek bir sözünüz varsa yasa üzerinde konuşuruz, yasa ortada ...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Ben burada ülke meselesini konuşuyorum Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yasa da ülke meselesidir, bir başka ülkenin yasası değildir. Sözünüz varsa söyleyeceksiniz ama...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Yasa da ülke meselesidir, doğrudur. Sizin, bu Hükûmetin tasarısıdır, Bülent Arınç'ın imzası var bu tasarıda, yok mu imzası? Bülent Arınç'ın imzası yok mu bu tasarı da? Hükûmetin yasası bu.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Onu bilmeyecek kadar cahil olduğunuzu düşünmüyorum, var her hâlde.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Herhâlde siz cehaletten diplomayı aldınız.

BAŞKAN – Sayın Uzunırmak, rica ediyorum efendim. Lütfen, artık...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Bu tasarinın altında Bülent Arınç'ın imzası var, benim imzam yok.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Bu, hakaret etmenizi gerektirmez ama ya.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Hakaret de etmiyorum. Yani şimdi, bu kadar...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bakın, hükûmet etmeye yüzsüzlük diyemezsiniz Sayın Uzunırmak.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Hükûmet etmeye yüzsüzlük demiyorum, siz anlamıyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ne dediniz?

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Ben kişilerle ilgili konuşuyorum burada.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sıkışınca kişilerle ilgili diyorsunuz.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Yani siz Sayın Başbakanla bu kadar ters düşeceksiniz ve orada, kabinede yönetmeye devam edeceksiniz. Ertuğrul Günay aynı şeyi yaşadı, ikinci defa yaşadı kabinenizde, Bülent Arınç aynı şeyi üçüncü defa yaşıyor. Yani şimdi böyle bir kabineyi eleştirmeyecek miyim ben?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Böyle bir şey var mı? Bunun konusu değil.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Yani siz iktidar olacaksınız, muhalefetin rolünü de paylaşacaksınız, ondan sonra bana diyacaksınız ki: "Ben bu işlerden mesuliyet duymuyorum."

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hangi işlerden?

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Siz muhalefetin rolünü de paylaşıyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Demediği mi nereden çıkartıyorsunuz?

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – E dedinizse...

BAŞKAN – Sayın Uzunırmak, rica ediyorum efendim, lütfen son cümlelerinizi söyleyin.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Varsa sözünüz lütfen yazılı olarak...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir dakika efendim.

Lütfen sözünüzü tamamlayınız Sayın Uzunırmak.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Şimdi, ülkeye, ülke geleceğine bu kadar kesin şekiller veren, halka bu kadar yükümlülükler getiren ve bu yükümlülükler zımnen Hükûmet tarafından da kabullenildiği, gelecek olan vergileri beş yıl ertelemekle ortaya çıkan bir durum karşısında bu kadar hızlı, bu kadar halktan gizlenmeyi başarmış bir yasanın halka gitmeden yasallaşmasını ben bir milletvekili olarak, milletime karşı sorumlu olarak protesto ediyorum ve bunun iller bazında doğru bilgilendirilerek halk -aydınıyla vatandaşıyla bütün katmanlarıyla, aktörleriyle doğru bilgilendirilerek- iller bazında bunun referandumla yapılması gerektiğini savunuyorum.

Sayın Bakan da bazı duruşlarından dolayı takdir ediyorum ama o da bazı mecburiyetlerden dolayı bir şeyler söylüyor, onu da mazur karşılıyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Uzunırmak, sağ olun efendim.

Sayın Lütfü Türkkan, buyurun efendim.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Affedersiniz, ben anlamakta zorlanıyorum Sayın Bülent Arınç'ın Başbakanla, Hükûmetle her defasında ayrı düşüp, tavır ortaya koymasını anlamakta zorlanıyorum. Ali Bey de onu soruyor “Ne oluyor?” diyor yani.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim efendim, sağ olun.

Evet, Sayın Türkan, buyurun efendim.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, Divan Kurulu ve milletvekili arkadaşlarım; önce ben Başkana sabahdan bu yana badem şekeri ve dondurma için teşekkür ediyorum. Bu Komisyon toplantısını çok sevdi biz, ikramı bol bir komisyon toplantısı.

BAŞKAN – Öğle yemeğini de unutmayalım efendim. Madem saydınız ben...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyoruz.

Bu kanun tasarısı Anayasa'mızın 3, 10, 123, 126, 127, 169 ve 170'inci maddelerine ciddi bir şekilde aykırılık teşkil etmekte, bunu sabahdan bu yana her arkadaşım dile getiriyor. Anayasaya aykırılık teşkil eden bu kanun tasarısının Anayasa Komisyonunda mutlaka görüşülmesi gerektiğini söylüyoruz, siz de dinliyorsunuz ama bu konuda henüz bir girişiminizi göremedik. Bu kanunun anayasaya aykırılık teşkil eden bölümlerinin düzeltilmesi sağlandıktan sonra görüşmelere devam edilmesi bu kanunun sağlığı açısından da çok önemli.

Adalet ve Kalkınma Partisi bu tasarıyla kendine göre bir idari reformdan bahsediyor, ancak Adalet ve Kalkınma Partisi bu tasarıyla çok büyük bir medeniyetin uzun asırlar boyunca meydana getirdiği ana sistemle oynadığının farkında bile değil. Eğer farkındaysa bunun adı reform değil ihanet olduğunun da farkına varmalıdır. Tasarı, Türkiye Cumhuriyeti'nin yönetim yapısını yakından ilgilendirmektedir. Bu kanun tasarısını sadece bir belediye tasarısı gibi değerlendirecek sakat düşünceler sakat sonuçların da doğmasına sebep olacaktır.

Kanun tasarısının doğuracağı yeni sonuçların ilgilendirdiği hiçbir kurumdan fikir alınmaması, gerekli komisyonlarda tasarının görüşülüp ilgili komisyonların fikirlerinin alınmadan kanun tasarısının alâcele gündeme taşınması hem bir hukuk faciası hem de Adalet ve Kalkınma Partisi İktidarının maalesef karanlık pazarlıklarının bir sonucudur.

Kanun tasarısıyla birlikte merkezî idarenin yapısı değiştirilmekte ve idarenin bütünlüğü ilkesi sekteye uğramaktadır. Tasarı bir bütün olarak ele alındığında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını vatandaşlık hukuku açısından da farklı statülere sokmaktadır. Bu, Anayasa'nın eşitlik ilkesine de aykırı bir durumdur.

Büyükşehir uygulamasında daha önce benim seçim bölgem olan Kocaeli'nde de rastlanıldı, hâlen yaşıyoruz. Hizmetin daha çabuk ve daha iyi verilmesi iddiasıyla yola çıkılan bu tasarıda Kocaeli'deki uygulamalarını gördük. Kocaeli Kandıra'nın bir köyünde Kocaeli merkezde bulunan belediyenin herhangi bir hizmet yapması mümkün değil. Yaptıkları bir tek şeyden bahsediyorum, samimiyetle, köylerin meydanına plastik birer oyuncak kaydırak koydular, köylü geldi başına “Ben kayabilir miyim?” diye dalga geçmeye başladı. Şu ana kadar tek hizmet bu Kandıra'nın köylerinde. Diğer köylerde de öyle, dağ köylerinin tamamında böyle. Zaten işin ben burada Büyükşehir Belediyesini de suçlamıyorum, yapmadı demiyorum, işin fiziken şartları buna müsait değil.

Belediyeler aslında bu Hükûmetin, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin yolsuzluk karnesinde en kötü dersiyken, yatırım ve hizmetlerin merkezî idareden tamamen alınıp belediyeye devredilmesi de manidar. Sayın Bakan da biliyor, kendisine gelen yolsuzluk haberleriyle başı şışıyor, ben de farkındayım ama İktidar Partisine ait belediyelere yaptırım gücü elinde olmadığı için bu konuda naçar kaldığını da biliyorum.

Bir şey daha beyan etmek istiyorum, valiler illerde cumhurbaşkanının temsilcisidir bizde yani devletin temsilcisidir. Devlet ezel ebet müddet dediğimiz bizim için kutsal bir kavramdır. Bu kanunla beraber valilerle birlikte devlet de etkisizleştirilecektir, devletin etkisini kuramayacaksınız, yetkilerini devrettiğiniz belediye başkanının zaman zaman bazı hezeyanlarına maruz kalacak devlet ama devletin valisiyle ilgili böyle bir konu olduğu zaman hemen müdahale, anında müdahale mümkün. Bir belediye başkanıyla ilgili bu mümkün değil. Onun yaptığı herhangi bir yanlışta müfettişler göndereceksiniz, rapor alacaksınız vesaire vesaire. Geleceği nokta itibarıyla devlet kurumunu çok ciddi bir şekilde yaralayacaktır diye düşünüyorum.

Ben, öğleden evvelki oturumda, Sayın Sırrı Süreyya Önder'in konuşmasından yola çıkıp, ülkenin geldiği bu durumda Önder'in taleplerini meşru kılacak ortamı sizin yarattığınızı düşünüyorum. Sayın Sırrı Süreyya Önder'in içinde ciddi tepki gösterdiği, asla ve kata kabul edemeyeceği bahsettiği konuların tek müsebbibi var, o da sizsiniz. Bu noktaya siz getirdiniz ama bilerek getirdiniz ihanet ettiniz, ama bilmeyerek getirdiniz sınıfta kaldınız ama ülkeyi de sınıfta bıraktınız. Bu sonuç aslında Habur'da başladı Sayın Bakanım. Sayın Sırrı Süreyya Önder'in bu bahsettiği konulara kolay gelmedi bu ülke. Habur'da başlattınız bunu, Oslo'da devam ettiniz,

en son partinizin kongresinde de bunda tavan yaptınız. Düne kadar bölücü örgütün en büyük destekçisi dediğimiz Barzani'yi aldınız "Türkiye sizinle gurur duyuyor." diye kürsüye taşındınız. Sayın Sırrı Süreyya Önder az söyledi, ben onun yerinde olsam daha farklı şeyler de söyledim size, hiç ona kızmaya hakkınız yok. O sizin layık olduğunuz cümleleri ifade etti.

Bakın, ben bir şey söyleyeceğim, bu konuda zaman zaman şüpheye düşüyorum, bu ülkeyi bölme konusunda BDP mi görevli AKP mi görevli? Yoksa her ikiniz iş birliği mi yapıyorsunuz? Zaman zaman yaptığınız kayıkçı kavgasını görmemezlikten geldiğimizi zannetmeyiniz. Birlikte yaptığınız bu iş birliği sonucunda yarın öbür gün o ihanet yaftasını birbirinizin boynuna takacaksınız.

Ben, Adalet ve Kalkınma Partisi içinde, benim hassas olduğum bu konularda, benim hassasiyetimi ifade ettiğim bu konularda, grup üyesi arkadaşlarımın hassasiyetini ifade ettiği bu konularda Adalet ve Kalkınma Partisi grubu içinde de arkadaşlarım olduğunu biliyorum, aynı hassasiyeti taşıyan arkadaşlarım olduğunu biliyorum ama bakın, ben size bir şey söyleyeceğim, milletin vekili olmak burada başlıyor, milletin vekili olmak millettten aldığı iradeyi millete teslim etmekten geçiyor. Eğer hakikaten mevcut durum sizi rahatsız ediyorsa kalkıp bunu deklere edersiniz ve siyasete de gerekirse Allaha ismarladık dersiniz. Bu hayatta olmazsa olmazlarımız değil, böyle bir ihanet çemberinde bulunmak yarın öbür gün çocuklarınıza cevap veremeyeceğiniz soruları da beraberinde getirecektir.

Ben, Sayın Bakanın bugüne kadar olan tavrından Türkiye Cumhuriyeti devletini koruyup kollamasına uygun, zaman zaman maksadı aşan ifadeler de olsa dahi çok eminim, bundan en ufak kuşku yok ama Sayın Bakana rica ediyorum, Sayın Bakan bu tasarıyla beraber Türk milleti arasında temayüz etmiş bulunan vatansever, milletini düşünen, bu vatanın, bu ülkenin bütünlüğü konusunda hassasiyeti olan milliyetçi, muhafazakar imajınızı zedelemeyiniz. Bu sizin çocuklarınıza bırakabileceğiniz en önemli miras olacaktır, bu tasarıdan çok daha önemli olacaktır. Bizler ellili yaşlarını çoktan geçmiş insanlarız. Hayatımızın bir köşesinde, ardimıza baktığımızda pişmanlıklarımız olabilir ama bu pişmanlıklarımız ihanet içermemeli. Resneli Niyazi vardır. Resneli Niyazi İttihat Terakkide çok önemli görevler almış, kendisine göre bu vatana hizmet ettiğini zannetmiş. En son da Tiran'da Arnavutluk'ta bir vatansever tarafından kafasına tek kurşunla öldürülmüş. Şu anda Resneli Niyazi'nin sarayına "O vatansever Resneli Niyazi'nin sarayı." diye gitmiyor insanlar Resne'ye, "Bu vatana ihanet etti bu adam." diye gidiyorlar. Geyik muhabbeti vardır meşhur, o geyik muhabbeti Resneli Niyazi'ye atfedilir. "Bu sarayda oturdu, bütün gün geyik yaptı, biz de onu vatansever zannettik." diyorlar. Resneli Niyazi'nin durumuna düşmemek lazım.

Ben Sayın Bakanın da, geçmişten tanıdığım, bildiğim Sayın Başkanın da bu konularda benden farklı düşünmediğini biliyorum, öyle düşünmek istiyorum. Bu söylediklerimi de hem Komisyon üyeleri hem Sayın Başkan hem Sayın Bakanın da sıra savmak adına dinlemediğini, benim de bu sözleri sadece ve sadece söz almak adına söylemediğimi bildiğinizi düşünmek istiyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Türkkkan, ben de teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Erdoğan, söz sırası sizde ama Sayın Tan uçağa yetişmek üzere olduğunu söyledi, bir sonraki konuşma da Sayın Tan'ın. Eğer sizce bir mahzuru yoksa...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Önce Sayın Tan'a verin.

BAŞKAN – Evet, zaten bir sonra konuşacaktı.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Mehmet Bey Komisyon üyesi olarak uzun konuşabilir.

BAŞKAN – Evet. Sayın Erdoğan ve Sayın Tan sıradaydı. Şimdi Sayın Tan'ı dinleyeceğiz.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Sayın Başkan, söz isteme sırasını biz butona basarak aldığımızı sanıyorduk.

BAŞKAN – Şimdi artık, maddelerde öyle yapacağım.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Yanlış anlaşılma.

BAŞKAN – Şimdi zaten sıra buraya geliyor. Böyle bir ayırım düşünülerek yapılmış bir şey değil.

Sayın Tan, buyurun efendim.

ALTAN TAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; size ve söz sırasını veren arkadaşımıza teşekkür ederek sözlerime başlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yıllar önce bir şekerleme reklamı vardı bir bisküvi firmasının, "Çokomilk" isminde bir markayı tanıyordu ve reklam oyuncusuna ne gösterilirse gösterilsin "Çokomilk" diyordu hiç alakası olmamasına rağmen. Yani portakal da gösterildiği zaman "Çokomilk" diyordu, bisiklet de gösterildiği zaman "Çokomilk" diyordu, başka bir oyuncak da gösterildiği zaman "Çokomilk" diyordu. Sorunca da "Ne alakası var?" "Hiç aklımdan çıkmıyor ki." diye cevap veriyordu ve çok güçlü bir reklamdı, bugüne kadar da unutulmadı.

Şimdi, Türkiye'nin bütün sorunlarını tartışırken de en makul, en olması gereken sorunlarını tartışırken de bir anda önümüze Kürt sorunu geliyor, ilgisi olsun olmasın, bir şekilde irtibatlandırılıyor ve aynen o Çokomilk reklamından olduğu gibi esas mevzu bir tarafa bırakılıyor ve bunun üzerinden tartışmalar sürdürülüyor. Tabii ki hiç istenilmeyen yönlere doğru da gidiyor.

Şimdi, burada Türkiye Cumhuriyeti'nin çekince koyduğu Avrupa Yerel Yönetimler Şartı'yla da ilgili olarak bir yeni düzenleme var. Bu düzenlemenin doğru yanları var, yanlış yanları var. Zaten vaktim kalırsa ben idari konulardaki muhalefet şerhlerimizi de söylemeye çalışacağım. Ancak mesele hemen dönüyor dolaşılıyor siyasi bir zemine geliyor ve o şekilde de geliyor ki partiler ve konuşmacılar birbirlerini ihanetle suçlayacak noktada eleştiriler getiriyorlar.

Şimdi, tabii ki madem bu siyasi mevzudan başladık, ben birkaç cümle söylemek istiyorum bu konuyla alakalı çünkü çok tarihî, siyasi, sosyal, bölgesel, küresel değerlendirmeler yapıldı burada. İsrarla bu düzenlemeye karşı çıkan arkadaşlarımız ki turnak içinde söylüyorum, bizim de ciddi muhalefetimiz var ve bu şekilde eğer geçerse "Hayır" oyu kullanacağız.

Bu düzenlemeleri, ülkeyi bölmenin bir başlangıç süreci olarak değerlendiriyorlar. Türkiye'nin birkaç yüz yıllık sorunları var yani birçok sorun var, bunlardan birisi de Kürt sorunudur. Bu ülke bu sorunu çözebilecek midir veya nasıl çözecektir? Bir konuşmacı arkadaşımız şöyle dedi: "Her yüz yılın başında dünya yeniden dizayn edilir." Doğrudur yani bu, yüz yılın başında da olabilir, İkinci Dünya Savaşı'nda olduğu gibi hem başında hem ortasında da olabilir. 1815'ten başlayan bir süreç anlatıldı, bunlar da büyük oranda doğrudur fakat cevabı verilmeyen soru şudur: Biz bu sorunlarımızı bugün 21'inci yüzyılın başında, ilk çeyreğinde -tabir aynen öyleydi- nasıl çözeceğiz veya çözemeyecek miyiz? Nasıl devam edeceğiz? Esas tartışma konusu buydu.

Yine birçok arkadaş şunu iddia ediyor: 1876'da Birinci Meşrutiyet oldu, 1908'de İkinci Meşrutiyet oldu ve Türkiye değişecekken, demokratikleşecekken -Osmanlı İmparatorluğu'nu kastediyorum tabii- dağıldı ve çözüldü. Sevgili arkadaşlar, bu da büyük bir yanılsamadır, büyük bir yanılgıdır.

Bakınız, Türkiye'de en önemli hamlelerden birisi 1839 Tanzimat Fermanı'dır ama Yunan isyanı 1821'dir, yeniçerilerin lağu edilmesi 1826'dır. Bundan önce Senedi İttifak var, 1808'dir yani biz 1876'ya gelene kadar neler neler geçirdik, hangi seviyelerden geçtik. Çok uzun uzadıya bir tarih değerlendirmesi yapacak kadar vaktim yok ama şunu sormak lazım: Peki, Avrupa'da gelişen ulus devlet modasına uygun olarak Yunanlılar, Bulgarlar, Sırlar, Romenler, Ermeniler isyan ettiler. Peki, biz hilafet merkezi olmamıza rağmen Müslüman Arapları ve Arnavutları niye tutamadık birlikte? Yani bu sorulara doğru düzgün cevaplar veremezsek bugün öğleden önceki tartışmalarda olduğu gibi yine birbirimizi kıranız ama bir yere de varamayız diye düşünüyorum.

Cemal Paşa'nın Suriye Valiliği var biliyorsunuz, 1916-1917. Ben, bu ara "Arap Gözüyle Osmanlı" diye Türkiye'de Klasik Yayınları'nın on ciltlik bir serisi var, defalarca bunu okuyorum Orta Doğu'yu iyi anlayabilmek için. Ürdün Kralı Abdullah'tan tutun, Beyrut Belediye Başkanı Selim Ali Selam'dan, Irak Başbakanı Cafer El Askeri'ye kadar o dönemin hepsi de birer Osmanlı milletvekili ve paşası olan, belediye başkanı olan, veziri olan aydınlarının hatıratlarını okuyorum. Aynen o gün de Suriye ve Lübnan'da Arap aydınlarının ana dille eğitim talepleri var, bugün Kürtlerin talepleri gibi. Yine aynı şekilde, mahkemelerde Arapça mahkeme ilanı yayınlama talepleri var ama Cemal Paşa ne yaptı, hepiniz biliyorsunuz, içlerinde Hama Milletvekili Abdulhamid Zührevi'nin de bulunduğu Parlamento üyelerini bir gecede Şam ve Beyrut meydanında astı.

Sonuç ortada: Gelinek noktada Kürtler ile Türklerin ilişkisine gelince: ben şu an önümde böyle kabaca bir hesapladım, Türklerin Avrupa'da kalış süreleri Süleyman Şah'tan itibaren 1918 tarihine kadar üç yüz altmış üç sene ama üç yüz altmış üç senenin sonunda geldiğimiz nokta 200 kilometre ötesi. Bakın, 200 kilometre daha gerisinde tutunamamışız. Bizim hiç mi kabahatimiz yok?

Prens Sabahattin yırtındı, teşebbüsü şahsi, ademi merkezîyet. Prens Sabahattin de vatan haini değil, Sultan Abdülhamid'in kız kardeşinin oğlu. Dayısına karşı bunları anlattı uzun uzadıya. "Arapları, Arnavutları bu şekilde tutamazsınız, Bakanları, Kafkasları, Orta Doğu'yu bu şekilde idare edemezsiniz." dedi.

Yine, işte bir millet olma, bu da çok tartışılmalı bir şey. Yine bir arkadaşımız "Bulgarlar Türk." dedi ama biz bir birliktelik oluşturamadık. Ben ekleyeyim, Macarlar da Türk, Finliler de Türk. İki: Azeriler ile Osmanlılar hiçbir zaman bir siyasi birliktelik ortaya koyamadılar, ikisi de Türk. Efendim, onların da mezhebi ayrıldı. Bulgarlar, Macarlar, Finliler Hristiyan'dı, Azeriler de Şiiydi ama Timur'la Akkoyunlularla da yine Akkoyunlu Türkmenleriyle de Sünni olmalarına rağmen yine bir siyasal birliktelik ortaya konulamadı ama bin yıldır Türkler ile Kürtlerin bir kader ortaklığı var.

Şimdi, dediğim gibi bunları uzatmak... Peki, yol nerede ayrıldı? Sık sık bir kurucu iradede bahsediliyor. Arkadaşlar, kurucu irade Birinci Büyük Millet Meclisidir, 23 Nisan 1920'de faaliyetlerine başlayan, yarısı da biliyorsunuz İstanbul Meclisinden gelmiştir bunların ve bu Birinci Büyük Millet Meclisi içinde Mehmet Akif Ersoy'un da olduğu, Trabzon Milletvekili Ali Şükrü Bey'in de olduğu

bu kitle, kahraman kitle, Kurtuluş Savaşı'nı yürüten kitle 27 Mart 1923'te Ali Şükrü Bey'in öldürtülmesiyle beş gün sonra 1 Nisan 1923'te Meclisin feshedilmesiyle devre dışı kalmıştır, kurucu irade devre dışı kalmıştır. Mehmet Akif tekrar seçilememiştir İstiklal Marşı'nın yazarı İkinci Mecliste.

Şimdi, gelelim, peki ne oldu? 1924 esas alınıyor. Bu kurucu iradenin tarihini, şeklini ve zatını da tespit etme mecburiyeti vardır. Bu 23 Nisan 1920 ve Birinci Meclis midir? 29 Ekim 1923 günkü kadrolar mıdır? Yoksa 1924'te bütün o kadroları tasfiye ederek anayasayı değiştirip "Türk itlak olunur." maddesini koyanlar, hilafeti kaldıranlar mıdır? Bunları biz soğukkanlılıkla tartışamazsak birbirimize küfür ederek, hakaret ederek bir yere varamayız. Bizim görüşümüz çok açık: Biz 23 Nisan 1920'deki iradeye sadığız bugün. O günkü Türk-Kürt birlikteliğine sadığız, bağlıyız, kararlıyız. O günkü millî mutabakata da bağlıyız, Urfa, Antep ve Maraş'taki vatan müdafaasına da yine sadığız, bağlıyız. Peki, bugün ne yapmak lazım? Bugün nasıl ki...

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Hilafetin ne alakası var?

BAŞKAN – Evet, bağlıyoruz sözlerimizi efendim.

ALTAN TAN (Diyarbakır) – Son bir iki dakika rica ediyorum, bitiriyorum çünkü tek ben konuşuyorum parti adına. 5-6 arkadaşımız konuştu, beni hep eleştiriler.

Bugün, bu yeni yüz yılda dünyadaki şartları doğru okuma mecburiyeti vardır, Orta-Doğu'yu doğru okuma mecburiyeti vardır ve Kürt meselesini de, Türkiye'yi de doğru okumak ve yeni bir toplumsal anlaşma, sözleşme inşa etme mecburiyeti vardır.

Sevr Antlaşması'nı yırtıp atan Kürtlerdir Türklere önce. Seyit Abdülkadir dâhil, Bediüzzaman Saidi Kürdi, Nursi dâhil, Paris'teki Şerif Paşa'ya ve o dönemdeki uluslararası güçlere telgraflar çekerek "Bizim irademiz bu değil." diyenler yine Kürtlerin kendileridir.

Bugün yeni bir birliktelik, kimsenin hakkının, hukukunun çiğnenmediği bir yeni düzen kurabilecek miyiz? Bu, tabii sadece Kürt-Türk ilişkilerinde değil, Suriye'yle de böyle, Irak'taki Şiiler, Türkmenler, Kürtlerle de böyle, bütün bir Orta-Doğu'yla, Kafkaslarla, Balkanlarla hepsiyle böyle. Böyle bir şey oluşturabilirsek yeni dünyada, hak ve hukuka dayalı, evrensel değerlere dayalı doğru bir yolda ilerleyeceğiz ama yoksa, maalesef bu sıkıntılar yine yüz yıl evvelki gibi bizi nereye götürür? Onları da bilemeyecek durumdayız.

Son olarak, idari olarak da bir iki eleştiri getirmek istiyorum. Burada Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının ne olduğu tam olarak anlaşılammıştır. Bir büyükşehir belediye başkanı vardır doğru, yanlış bütün yetki ve düzenlemeleriyle, bir de vali veya vali yardımcısı ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı vardır. Bu yetkiler nedir, kimlerdedir, kim ne kadar sorumlu ve yetkilidir, belli değildir. Çok genel ifadelerle geçilmiştir ve bu gelen taslak 2003'te yine AK PARTİ İktidarının, Sayın Ömer Dinçer'in hazırladığı Yerel Yönetimler Yasası'nın gerisindedir. Yani okullar, hastaneler, diğer kurumlara ilgili yerel yönetimlere verilen yetkilerin veya verilmesi gereken yetkilerin büyük bir kısmı yoktur. Yerleşme yetkileri merkezden taşraya devretme doğru bir yoldur ama mevcut yasa yetersizdir, büyük boşlukları vardır.

Zamanım olsaydı biraz daha konuşma imkânım olurdu.

Çok teşekkür ederim. Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim Sayın Tan.

Sayın Erdoğan, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bakanlıklarımızın değerli temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, en son söyleyeceklerimi en baştan söyleyerek sözlerime başlamak istiyorum ve başta söylediklerimin hepsini konuşmamın içerisinde ayrıntılarıyla izah etmeye çalışacağım. Bu tasarı İçişleri Bakanlığının tasarısı değildir. İkincisi, AKP bu tasarı hakkında iyi niyetli değildir. Türkiye'nin idari yapısını kökten değiştiren böylesine önemli bir yasayı, kamuoyundan gizli bir şekilde... Geçen hafta buraya pazartesi günü geldi bu tasarı, çarşamba günü 15.30'da Komisyon ilk toplantıya çağrıldı. Komisyonun ilk toplantıya 15.30'da çağrılması bile zaman planmasının bir sonucuydu. İç Tüzük'e göre en az 48 saat sonra komisyon toplanabilirdi için en erken saatte, çarşamba günü 15.30'da Komisyon toplantıya çağrıldı. Kimse duymadan bu kanunu bir an önce Meclisten çıkartalım, çıktıktan sonra nasıl olsa millet alışır gider havasında.

Şimdi, bu kanun çalışılmadığı çok aşikar. En basit örnek, bu yatırım koordinasyon merkezi ilk tasarıda bizim önümüze kondu, arkasından özerk bütçeli bir şey, özel bütçeli bir şey, arkasından yatırım koordinasyon başkanlığı dendi. Şimdi, İçişleri Bakanlığı teşkilat yasası içerisinde kadük bir birimden ibaret hâle geldi. Bu birim ancak İçişleri Bakanlığı birimlerinin kaymakam konutlarını,

kaymakam araçlarını, vali konutlarını, vali araçlarını falan düzenleyebilir. İçişleri Bakanlığı teşkilat bünyesi içerisindeki böylesine büyük bir birimin, merkezî idarenin bütün yatırım koordinasyon iş ve işlemlerini yürütmesi, hayal bile edilemez.

Efendim, İçişleri Bakanlığının tasarısı değil, 2003 yılında -ben o zaman bakanlık merkezinde görevliydim- gene bakanlık dışarısından çok reformcu arkadaşlarımızdan, değişik öğretim üyelerinden, değişik bakanlıkların elemanlarından oluşan bir komisyon kuruldu. Kızılcahamam toplantıları yapıldı, efendime söyleyeyim, Gölbaşı toplantıları yapıldı, Devlet Planlamada toplantılar yapıldı, Başbakanlıkta toplantılar yapıldı, bir tek bakanlıkta yapılmadı ve 5272 sayılı Belediye Kanunu çıkartıldı. Anayasa Mahkemesi örtülü af getirdiği için 5272 sayılı kanunu şeklen iptal etti, usulen iptal etti. Birkaç ay sonra aynı Hükümet, aynı Bakan, aynı Komisyon her şey aynı, 80 maddelik kanunun 60' dan fazla maddesi yeniden yazılarak kanun çıktı. Ben iddia ediyorum, sağ duyulu Meclis, Atatürk' ün kurduğu Meclis, bugün milletten berat alıp buraya gelen milletvekilleri bu kanunu bu Meclisten geçirmezler. Ama vev ki grup disiplini akla galebe geldi, o zaman 2010 referandumundan sonra oluşturulan Anayasa Mahkemesi bile bu kanunu iptal eder ve bir daha hiç kimse bu kanunu bu şekliyle tekrar buraya getiremez.

Şimdi bu kanun "Oslo sürecinde verilen sözlerin, İmralı'daki varılan mutabakatın, yol haritalarının bir sonucudur." dediğimiz zaman, bütün Hükümet yetkilileri ve AKP'li arkadaşlarımız bizi rüya görmekte, hayal âlemine dalmakla suçluyorlar ama 2010 yılında da -biz buna alıştıkız- Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli: "Siz Oslo'da PKK ile görüşüyorsunuz, siz İmralı'yla görüşüyorsunuz, siz şunları yapıyorsunuz." dediği zaman kem sözlerle Sayın Genel Başkanımızı, bizzat Başbakan itham etti ama zaman içerisinde o kem sözler sahibinin boynuna asıldı. Çünkü "Görüştükse biz görüştük, talimat verdikse biz verdik..." Artık kabul edildi, bunun tartışılacak hiçbir şekli, hiçbir noktası kalmadı. Şimdi, bunları niye hatırlatıyoruz? Kanunun ilerleyen noktalarına geldiğimizde bunları teferruatlı olarak izah edeceğim.

Şimdi, geçtiğimiz hafta gene Diyarbakır Emniyet Müdürü Recep Güven bir sürü laf etti ve hâlâ yerinde. Efendim onun hakkında soruşturma açtık. Biz de 25 yıl devlet memurluğu yaptık. Bununla bizi kimse kandıramaz, 657' de başka bir hüküm vardır. Önce soruşturmanın selameti bakımından bu durumdaki vatandaşlar, kamu görevlileri görevden alınır, sonra soruşturma açılır. Bundan cesaret alan Tunceli Emniyet Müdürü de başka bir şekilde saçmaladı. Şimdi, bizim buradan endişemiz şudur: Şimdi siz bu kanunun sonucunda zaten jandarmayı, polisi yeniden istesiniz de istemesiniz de dizayn edeceksiniz. Bu büyükşehir belediyelerine öz savunma gücünü kururma yetkisini vereceksiniz, bu gidişatın akıbeti budur. O zaman acaba bu emniyet müdürlerimiz, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin öz savunma gücü komutanlığına mı taliptir? Bunun da cevabını Hükümetin açıkça vermesi lazım. Yoksa hemen o görevlinin en azından soruşturma sonuçlanıncaya kadar alınıp ondan sonra diğer işlemlerin yürütülmesi lazım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Türk Milleti binyıllara dayanan bir devlet geleneğine sahiptir. Şimdi, reform yapıyoruz diye yola çıkanları biz tarih boyunca hep gördük. "Efendim işte ben şöyle bir şey yakaladım, şunu fark ettim, şu şöyle..." Şimdiye kadar hiç kimse bunları hayal bile edememiş, ya bunlar basit şeyler, şunu şöyle yaparsak, bunu böyle asarsak, şunu da şuradan getirirsek Türkiye düze çıkar. Bu reformcuları çok gördük ama o reformcuların gözünden kaçan bir şey var. Bugünkü devlet kurumları, bugünkü bakanlıkların yapısı, illerin yapısı, ilçelerin yapısı, köylerin yapısı, kaç bin yılda bu noktaya gelmiştir? Niye bu noktaya gelmiştir ve kurucu irade niye bu yönetim biçimi üzerinde durmuştur, niye bu yönetim biçimini benimsemiştir? Bunu, ben reformcuyum diyen herkesin öncelikle bir sorgulaması lazım. Şimdi, bunları düşünmeden yapacağınız reformlar elinizdeki ipin ucunun kaçmasına sebep olur. İpi elinizden bir defa kaçırdınız mı, bir daha yakalayamazsınız o kaçan ip sizi de biçer gider, bunu kimse durduramaz.

Şimdi, gene Osmanlıdan bu yana devam eden mülkî idare sistemi. O dönem merkezden atanmış eyaletlerin başında çok güçlü valiler var, padişah yetkisini kullanan valiler var. Bugün cumhuriyetin başında da yetki genişliği esasına göre bir yapılanma oluşmuş ve bu yapılanmanın başına illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar atanmış ve ülkenin karşılaştığı her sorunda bu mülkî idare amirleri gerçekten canlarıyla, kanlarıyla, gece gündüz demeden, yangın olmuş, sel olmuş, harp olmuş, darp olmuş, her zaman başarıyla sınav vermişler; ülkeyi bir, beraber tutmak için terör zamanında, savaş zamanında, iyi günde, kötü zamanda, düğünde, bayramda her zaman bu milletin yanında, bu milletin içinde, bu milletin bir parçası olmuşlar. Ama şimdi siz, bu kanunla mülkî idarenin elindeki bütün yetkilileri alıyorsunuz. Bu durumda 29 il ve 500 ilçe oluşturuyorsunuz. Eğer bu kanunu geriye çekmeyecekseniz, bu kanun bu şekliyle çıkacaksa -artık buradaki o belediye çalışanları, özel idare çalışanlarıyla ilgili devlet personel havuzuna göndermeyle ilgili hükümler koymuşsunuz- 29 il valisi ve 500 kaymakamla ilgili ve bu 29 ildeki vali yardımcılarıyla ilgili de bu hükümleri lütfen bu kanuna yerleştirelim.

Şimdi, mülki idareyi çektiğiniz zaman, ülkenin birliğinin tehlikeye gireceğinden hiç kimsenin şüphesi olmasın. Bir sürü uluslararası kuruluşun, Sorosçuların Türkiye üzerinde yaptıkları çalışmalarda, mülki idarenin yerinin ne kadar önemli olduğu bir sürü

araştırma tarafından ortaya konmuştur. Mülki idareyi çektiğiniz zaman yolsuzluk ekonomisi güçlenir. Tabii, bu kanun tasarısıyla ilgili gene eylül ayının son haftasında 32.Gün'de, Mehmet Ali Birand'ın iki konuğu var; Orhan Miroğlu ve İlhami Işık. İlhami Işık bu programda çok ciddi açıklamalarda bulundu, dedi ki: "Oslo ve İmralı görüşmelerinin başlangıcında ben rol aldım. Buralarda varılan mutabakatın sonucu olarak Türkiye'deki birçok kanun değişecek, özellikle yerel yönetimler kanunu değişecek ve örgüte yönetilecek alan bırakma konusunda mutabakata varıldı. Bununla ilgili düzenlemeleri de çok zaman geçmeden göreceksiniz." dedi ve hakikaten eylül ayının sonunda yapılan ve bu 32.Gün programından hemen sonra bu kanun tasarısının önümüze gelmesi de gerçekten manidar.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Erdoğan, komisyon üyeliği olman hasebiyle biraz daha tolerans tanıyoruz. Lütfen toparlayalım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim yani sözlerimize yeni başladık. İsterseniz konuşmayı keselim, Komisyonu terk edelim. Daha sözüme başlamadık.

Şimdi, 16.082 köy tüzel kişiliğini sonlandırıyoruz, Anayasa ile teminat altına alınan orman köylüsünü yok ediyorsunuz, köylünün aidiyet duygusunu, örfünü, âdetini, geleneklerini, üretim biçimini, tüketim biçimini, şenliğini, düğününü, bayramını, hepsini ortadan kaldırıyoruz. Köylünün sırtına yüzde 300 yeni yük sarıyorsunuz ve herkes de biliyor ki hiçbir belediye, dağın başındaki birkaç yüz seçmeni olan beldeye, birkaç yüz seçmeni olan köye -şimdi burada herkes siyaset biliyor az çok yani burada siyasetten anlamayan kimse yok- o kadar parayı harcayarak hizmet götürmez. Bunun yerine daha şirin, daha çok oy getirecek harcamalar her belediye başkanı bulur. 1.582 belediyeyi kaldırıyoruz, vatandaşın kapısındaki hizmeti onlarca kilometre öteye taşıyorsunuz.

Şimdi, bu 1.582 belediyenin 559 tanesinin kapatılma gerekçesi nüfusunun 2.000'den aşağıda olması. Şimdi arkadaşlar, bu konuyla ilgili olarak daha önce siz 5747 sayılı Kanun'la işlem yaptınız. O zaman Anayasa Mahkemesi bir karar verdi. Gene Danıştay karar verdi. Şimdi, ben "Bu tasarı İçişleri Bakanlığının tasarısı değildir." derken en çok buna dayandırarak diyorum. İçişleri Bakanlığındaki herkes, Mahallî İdareler Genel Müdürümüz... Kendi arşivinde var, hukuk müşavirliğimizin arşivinde var, bakanlıktaki birçok birimin arşivinde var bu mahkeme, Danıştayın, 8'inci dairesinin ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun kararları. Şimdi, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 11'inci maddesine göre siz nüfusu 2.000'in altında düşen belediyeleri İçişleri Bakanlığı olarak kapatabilirsiniz ve doğru olanı da budur. Çünkü belde belediyeleri kanunla kurulmamıştır, belde belediyeleri 5393- daha önceki... 1580 hükümleri içerisindeki usule göre- müşterek kararname ile kurulmuştur. Aynı usul ile... Hukuktaki usul budur, bir şeyi nasıl getirdiyse öyle götürürsünüz, hukukta "işlemden paralellik ilkesi" vardır.

Şimdi, bunun niye önemi var, onu tekrar vurgulamak istiyorum. Siz İçişleri Bakanlığı olarak bu 5393'ün 11'inci maddesine göre nüfusu 2.000'in altında düşen belediyeleri kapatırsanız Anayasa Mahkemesinin kararlarını uygulayabilirsiniz. Anayasa Mahkemesi size 5747'nin sonucunda ne dedi? "Tarihî ve turistik özelliği olan belde belediyelerini kapatamazsınız." dedi. Ama siz gene "saymak" usulüyle nüfusu 2.000'in altında diye Anayasa Mahkemesinin kararlarına aykırı bir düzenleme getiriyorsunuz. Hâlbuki siz hem o kanuna göre, 5393'e göre kapatmak istediğiniz belde belediyelerini kapatırsınız hem de Anayasa Mahkemesinin kararını uygularsınız. Dolayısıyla, bu tasarı İçişleri Bakanlığında çalışılmamıştır arkadaşlar. Bu tasarı orada çalışılmış olsaydı, o bakanlığın arşivinde bu kararlar varken bu tasarı bu şekilde buraya gelmezdi. Cahillik falan yok, herkes ne yaptığını biliyor. Şimdi, Anayasa Mahkemesinin teminat aldığı tarihî ve turistik belediyeleri de bu şekilde korumuş olurdunuz. Anayasa Mahkemesini hiç kale almayan bir yapı burada karşımıza çıkıyor. Oysa, idarenin bütün iş ve işlemleri yargı denetimine tabidir. Burada Danıştayın da kararları var ve ben şunu iddia ediyorum: İçişleri Bakanlığının bütün bürokrasi Türkiye'deki bütün hukukçular kadar, idari yapıyı, idari mevzuatı bilirler. Eğer bu, Bakanlıkta çalışırsaydı benim meslektaşlarım bunu asla atlamazlardı.

Şimdi, bu kanun tasarısının sonucunda belediye ve özel idare çalışanlarını perişan edeceksiniz. Şu anda geçici işçiler kadro beklerken siz kadrolu işçileri de darmadağın edeceksiniz, belki yerinden, yuvasından edeceksiniz.

Yeni kurduğunuz ilçelerin bir kısmı yeni büyükşehir olan illerin merkez ilçeleri ya da birkaç tane... İşte Muğla'da olduğu gibi farklı durumda olan ilçe var. Muğla'da bir merkezde Menteşe ilçesi kuruluyor, bir de Fethiye'de "Seydikemer" adıyla bir ilçe kuruluyor. Sınırlar öyle güzel hesaplanmış ki -şu anda AKP'nin Muğla'da sadece Kavaklıdere ilçe belediyesi var- AKP'ye Muğla'da ikinci bir belediye nasıl kazandırılır hesabıyla bir sınır çizilmiş. Buna da itirazımız yok ama bu Hükümetin Adalet Bakanlığı... Hemen ona 20 kilometre mesafedeki Eşen beldesinde bölgedeki en büyük kapalı ve açık cezaevi birlikte yapıldı. İlçe merkezinin, bu cezaevinin de bu yatırımla birleştirilmesi lazımdı. Diğer bakanlıkların görüşü alınmadığı için, bu tasarı Hükümet tasarısı şeklinde de -yani şeklen getirildiği için bu da göz ardı edilmiş. Yani burada biz daha önce-gerçi birleştirilmesi kabul edilmedi ama- hem Kemer'in hem Eşen'in ayrı ayrı ilçe olmasını teklif ettik çünkü bunların birisi Fethiye'den Antalya istikametine giden yayla yolunda, birisi sahil yolundadır. İki ayrı güzergâhtaki köyleri toparlayacak iki ayrı ilçe olması... Ama illaki "Biz işimizi sağlama almak istiyoruz, tek ilçe kuracağız."

diyorsanız da Adalet Bakanlığının yaptığı yatırımı da düşünerek bu ilçenin merkezinin Eşen olması lazım. Ama tabii, bunun ötesinde, Muğla'daki bir Bodrum Yarımadası'nı düşünün; yazın nüfusu 1 milyona yaklaşır. Şu anda on bir tane merkez belediyeyle birlikte belde belediyesi var. Siz burayı tek belediye yapacaksınız. Yani Fethiye'yi bölmeye nasıl ihtiyaç duyduysanız Bodrum'u da muhakkak bölmeniz gerekir. Yüz on dört köyü, ondan fazla beldesiyle Milas'ı muhakkak bölmeniz gerekirdi. Yani burada sonuç öyle gözüküyor ki, ya Muğla haritasına, Muğla coğrafyasına hiç kimse bakmamış ve hiç kimse bilmiyor ya da hiç kimse bu konu üzerinde çalışmamış. Şimdi, bu kanun tasarısını çalışırken eğer birileri Muğla hakkında azıcık bilgi sahibi olsaydı bazı şeyleri farklı dizayn ederlerdi. Muğla'nın 1.100 kilometre kıyı şeridi var, Türkiye'nin en uzun kıyı şeridi. Bir tek merkezdeki belediyeyle, Dalyan'ını, Turgutreis'ini, Ölüdeniz'ini, bütün dünyaya mal olmuş turistik belediyelerini, beldelerini yok sayarak Muğla'yı bütünşehir yaptığınızı düşünüyorsunuz.

Şimdi, tarım beldelerinde ve köylerde tarım nasıl yapılacak? Köylü zaten AKP İktidarının girdi fiyatları altında inim inim ezilmektedir. Seracıyı sanayici sayıyorsunuz, seracının kullandığı elektriği tarım tüketimi saymıyorsunuz.

Muğla'nın koylarına gelen yatlara mazotu 1,5 liraya veriyorsunuz ama hemen arkasında, üretim yapan köylüye 4,5 liraya veriyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, AKP döneminde anguslar, kurbanlıklar ithal ettik, yetmedi, şimdi de saman ithal ediyoruz. Şimdi bütün köyleri büyükşehir yaptığınızda bundan sonra daha çok saman, çok angus ithal ederiz. Bu ne demek? Artık, köylü saman bile üretilmiyor, bundan sonra hiç üretilmeyecek. Şimdi, tutmuş, "Büyükşehir tarıma destek versin." diyorsunuz. Yahu, sizin büyükşehiriniz Ankara'nın göbeğinde metroyu bile yapamadı, onu bile Ulaştırma Bakanlığına devretti. Kendi merkezindeki, Kızılay'ın göbeğindeki metroyu beceremeyen büyükşehir tarımı mı düzeltecek? Yani bunu hangi akla, hangi fikre koyuyorsunuz da bunlara böyle bir görev veriyorsunuz?

Ayrıca bu durum merkezî idarenin, dolayısıyla bu görev, tarımı destekleme görevi vali ve kaymakamların yetki ve görevi değil miydi? Şimdi, "Onların görevine tırpan atıyorsunuz." dediğimizde itiraz ediyordunuz, e, bunu o zaman niye belediyelere devrediyorsunuz? Şimdi, gene, belediyelere sınırsız sosyal yardım imkânı, kamuoyundaki vali ve kaymakamların "devlet baba" imajını ortadan kaldıracaktır. 1986 yılında sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları devreye girdi, devlet fakirine fukarasına, yeti mine, duluna vali ve kaymakamlar aracılığıyla sahip çıktı. Bundan sonra, belediye başkanları vakıf toplantısına niye gelsin? Ben size soruyorum şimdi: Ankara Valiliği ve kaymakamlıkları mı daha çok sosyal yardım harcaması yapıyorlar yoksa Ankara Büyükşehir Belediyesi mi daha çok sosyal yardım harcaması yapıyor? Şimdi, vatandaş o zaman devletin kapısında niye beklesin? Yani bundan sonra, ihtiyacı olan olmayan herkese belediyeler sosyal yardım yaparak oy avcılığı yapacaktır. Bu, kimsenin gözünden kaçmaz. Sonuç itibarıyla sosyal yardımların belediyeler tarafından sınırsız ve kontrolsüz yapılması vali ve kaymakamları bu manada da etkisiz kılacaktır.

Velhasıl, bugüne kadar İstanbul ve İzmit dışında ilin tamamını kapsayan bir mahallî teşkilat yoktu. Şimdi, 56 milyon insana ulaşacak yirmi dokuz dükük kuruluyor, merkezî idare zayıflatılıyor. Bundan böyle, kademeli olarak, Oslo'da verdiğiniz sözleri yerine getirirsiniz, sağlığı, eğitimi, trafiği, iç güvenliği de zaman içerisinde belediyelere devredersiniz. Sonuçta bu belediyelerin eksik bir yetkisi kalır, para basmak. Ona da gerek yok, doları ortak para birimi yaparsınız, o mesele de çözülür gider. Efendim, bayrak meselesini çözmek kolay; herkese kendi flamlarını belirleme yetkisini verirsiniz, belediye meclisleri kendi yörelerine uygun olarak onları da çözerler. Sabrınız taşıyor, "Canım, sen de bu belediyelerin yetki ve görevlerini çok abartıyorsun." diyeceksiniz. Aslında ben çoğunu dile bile getirmedim. Çok anlatmaya da gerek yok aslında, her şey ayan beyan ortada. Yeni seçilecek belediye başkanları, Bakanın büyüğü ve ya Başbakanın küçüğü ya da Sayın Başbakanın hayalindeki şekliyle devlet başkanının küçüğü olacak. Diyeceksiniz ki: "Amma da abarttın kardeşim, bu kadar da olmaz." Eksik söylüyoruz arkadaşlar. Aylardır bütün basın Kabinenin yarısının bundan sonra yapılacak büyükşehir belediye seçimlerinde büyükşehir belediye başkanı adayı olduğunu ilan etmiyor mu? Yalanlayan kimseye rastladınız mı? Bu görev Bakanlıktan daha iyi değilse bu zaman içerisinde Bakanlıktan daha güçlü hâle getirilmeyecekse yıllardır Bakanlık yapan Kabinedeki bunca büyüklerimizin belediye başkanı olmak için koşmaları ne anlama geliyor? Siz bizi ve milleti akıl fukarası mı zannediyorsunuz?

Gelelim, işin bir başka boyutuna: Vali ve kaymakamları devre dışı bıraktığınızda, seçilmiş belediye başkanlarıyla Hükümet ve devlet politikalarını nasıl uygulayacaksınız? Yani merkezî idarenin taşradaki ajanını kıpırdayamaz hâle getirdiğinizde bu güçlerle, bu yetkilerle seçilmiş belediye başkanları -sizin devlet politikanızı, sizin Hükümet politikanızı- kafasını kaldırıp "Hadi kardeşim, işinize bakın." dediğinizde ne yapacaksınız?

Son olarak bir konuyu daha dile getirmek istiyorum. AKP'nin son seçimdeki oy oranı yaklaşık yüzde 50 ama köylerdeki oy oranı yüzde 70'ler civarında. Şimdi siz bu köylü vatandaşlarımızı zorla şehirli yapıyorsunuz; köylerini, beldelerini elinden alıyorsunuz

ve onlara bu işlemleri yaparken de bir sürü yeni yük yükleyorsunuz. “E, üç sene erteledik, beş sene erteledik.” falan filan diyebilirsiniz ama bu, kendilerine yüklenen bedeli gören yeni şehirli vatandaşlarımız da elbette uyanacak ve ilk seçimde sizden bunun hesabını sandıkta soracaktır. Kimse gariban köylüyle alay etmesin.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Erdoğan, ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Sayın Celal Dinçer’de.

Grup Sözcüsü olduğunuz için Sayın Serindağ -siz en sona yazıldınız ama- şimdi bundan sonraki konuşmayı size vereceğim, arkadaşlar herhâlde ona itiraz etmezler.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Bize yok herhâlde.

BAŞKAN – Size var efendim. Grup Sözcünüzü önünüze geçirdim.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Sayın Valim, biz dokuz buçukta geldik ama sözde en sona kaldık.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, sizin söz sıranız burada efendim, kayıtlı.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Şimdi, tabii, bu şeyden kaynaklanıyor, butona basmakla söz sırası alındı zannedildi, öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Evet, yarın ona bir sistem kuracağız ve baştan söyleyeceğiz size arkadaşlar, tabii.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Aslında doğrusu odur.

BAŞKAN – Evet, doğrusunu yapacağız efendim. Bu da yanlış değildir canım, hemen “Doğrusu değil.” demeyin.

BAŞKAN – Evet, şimdi buyurun Sayın Dinçer.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarım ve kıymetli basın mensupları; konuşmama başlamadan evvel hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Aziz Atatürk’ün kurduğu bu Mecliste Atatürk’e dil uzatmanın kimsenin haddi olmadığını söylüyor ve burada dil uzatanları kınıyorum.

Suriye krizinin gölgesinde ülkemiz gündeminde çok da tartışılmadan ülkemizin geleceğini yakından ilgilendiren bir konuyu biz burada görüşüyoruz. Bilindiği üzere, “bütün şehir” olarak anılan Büyükşehir Belediye Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı kamuoyunda, bilimsel çevrelerde, STK’larda tartışılmadan, ansızın, 8 Ekim 2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiştir. Bizim bildiğimiz AKP’nin bir şarkısı vardı: “Beraber yürüdük biz bu yollarda.” Ama şimdi sanıyorum bu şarkı değişti, AKP’nin yeni şarkısı “Bir gece ansızın gelebilirim.” oldu.

Konuşmamın başında çok önemli bir hususu ve endişemi belirtmek istiyorum. “Bütün şehir tasarısı” olarak da bilinen kanun tasarısı mevcut hâliyle yasalastığı takdirde Türkiye’yi federasyona götürecek eyalet sisteminin temeli oluşturulacaktır. Bütün konuşmacılar bunu dile getirdiler, tekrar kayıtlara geçsin diye ben de söylüyorum. Tasarı ile üniter devletin temsilcisinin zayıflatılması amaçlanıyor. Tasarı il idaresi sisteminin önce zayıflatılması, sonra da tamamen ortadan kalkmasını öngörüyor. Böyle olduğu takdirde, devletin kararlarını uygulayacak makamlar tüm bölgelerde etkinliğini kaybedecek; bu da doğal olarak devletin iradesini kaybetmesine, belediyelerin ise devletin boşluğunu doldurup âdeta küçük devletler hâline gelmesine sebep olacaktır. İl idaresi sisteminin aşındırılması, taşrada devletin tarafsızlığını ve hukukun üstünlüğünü uygulayacak makamların zayıflamasına ve zaman içerisinde ortadan kalkmasına sebep olacaktır. İl idaresi sisteminin zarar görmesi, bugün zaten zorlukla sağlanan kamu düzeninin sağlanmasında da güçlükler e sebep olabilecektir.

Peki, bu tasarı ülkemize neler getirmektedir arkadaşlar? Bu tasarıyla özerk şehirler ortaya çıkacaktır. Tasarının yasalmasıyla birlikte büyükşehir, bütünşehir belediye sınırları il sınırlarına çıkarılacak; bu durum kendiliğinden bölgesel yönetimlerin ihdas edilmesine sebep olacaktır. Bu yasa devreye girmeden bile Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde bazı belediyelerin başına buyruk davrandıkları göz önünde tutulursa, işin ne kadar vahim bir duruma gelebileceği daha iyi anlaşılacaktır. Yerel yönetim düzeyinde ortaya çıkan bu yapılanma, bölgesel otonomiye bile gündeme getirecektir. Güçlerini devletten değil, yerel halktan alan belediyelerin ortaya çıkması bir süre sonra o bölgelerde millî egemenliği tartışılmalı hâle getirecektir. Bu durum “federal yapı”, “otonomi”, “özerklik” gibi tartışmaları da beraberinde getirecektir.

Tasarı ile ikili yönetim sistemi oluşturulmuştur: Bütünşehir modeli ve il sistemi. Tasarı yirmi dokuz il için devletin topraklar üzerindeki örgütlenmesini kökten değiştirmektedir. Bu değişiklik sadece idari bir değişiklik değildir. Anayasa'da idarenin bütünlüğü ilkesi çerçevesinde düzenlenmiş bulunan merkezî yönetim-yerel yönetim ilişkisi iki farklı şekilde fiilen yeniden tanımlanmaktadır. Türkiye'nin iktisadi, toplumsal, siyasi ve idari yapısı radikal bir dönüşüme gebe dir. Tasarı bu dönüşümün dışı vurumudur. Alt Komisyon Başkanı "Mülki idare amirleri üzülüyor." dedi. Değerli Meslektaşım, mülki idare amirlerinin tümü çok üzülüyor ama Bakanlıktan çekindikleri için ses çıkaramıyorlar. Oysa hepsinin, bire bir görüşüğünüzde bu yasaya kökten karşı olduklarını bilmenizi istiyorum.

"Yerel yönetimler" ve "demokrasi" sözcükleri buhar olmuştur. Yerel demokrasi Türkiye'de geliştirilmesi gereken bir alandır. Yerel temsil sisteminin demokratikleştirilmesi, halkın yönetime katılımını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Kanunlar sadece sermayenin ihtiyaçlarına değil, toplumsal ihtiyaçlara da yanıt vermelidir, aksi takdirde devletten söz edilemez.

Bugün Türkiye'de halkın ihtiyacı olan fazla otorite değildir, daha fazla iktidarın tek elde yoğunlaşması ise hiç değildir. Aksine, halkın ihtiyacı olan, daha fazla demokrasidir, halk demokrasisidir. Bu tasarı Türkiye'de demokrasi rüyasını, hayalini kâbusa çevirmektedir. Köylülerin ve belde halkının kendini yönetme hakkı, hak düzeyinde bile elinden almaktadır. Tasarı demokratik olmadığı, gibi aynı zamanda yerel yönetimin varlığını da ortadan kaldırmaktadır.

Bütünşehir ölçeği siyasal, toplumsal, yönetsel optimal ölçek değildir; iktisadi optimal olduğu ise şüphelidir. Yönetsel ve siyasal optimal ölçek demokratik bir düzende katılım ve demokrasi ilkelerini temel alır; iktisadi ölçek ise hizmet üretenlerin kârını temel alır. Türkiye'nin idari yapısı kâra mı kamu yararına mı dayanmaktadır?

Tasarı'nın gerekçesinde, bütünşehir modeli ile ölçek ekonomileri sayesinde daha az kaynakla daha kaliteli hizmet sunulacağı iddiası yer almaktadır. Oysa Türkiye'de diğer illerle pek benzerlik göstermeyen İstanbul ve Kocaeli gibi sanayileşmiş ve yapısal olarak bütünleşmiş illerde bütünşehir uygulaması mevcuttur. Bu pilot şehirlerde hizmet maliyetleri düşmüş müdür? Elimizde hiçbir belge yoktur.

Hizmet ölçeği genişletildiğinde toplu ulaşım, arıtma, numarataj, ve bunun gibi. hizmetleri vermek imkânsız hale gelecektir. Bu model, belediye hizmetlerinin aksamasına ve hizmetlerin aşırı derecede pahalılaşmasına yol açacaktır. Nitekim tasarı, mali imkansızlıklara ilişkin yeterli bir çözüm de içermemektedir. Ölçeğin büyümesi ve görevlerin artırılması büyükşehirlerin üzerindeki borçlanma baskısını dayanılmaz kılmaya mahkumdur.

Tasarıda "Yönetim, planlama ve koordinasyon açısından belediye sınırı mülki sınır olacak biçimde optimal ölçekte hizmet üretebilecek güçlü yerel yönetim yapılarına duyulan ihtiyaç" gerekçe olarak gösterilmiştir. Böylelikle kaynakların etkin ve verimli kullanılacağı ileri sürülmektedir.

Henüz İstanbul ve Kocaeli uygulamasının ölçek hizmet analizi yapılmamıştır. Ölçeğin büyümesi hizmet açısından hangi sorunu çözecektir? İstanbul ve Kocaeli'de 2004'ten bu yana devam etmekte olan bütünşehir uygulaması hangi sorunları çözmüştür ki bu uygulama yaygınlaştırılmak istenmektedir? Ben, uzun yıllardır İstanbul'da yaşayan birisiyim. İstanbul'da başta trafik sorunu olmak üzere bütün sorunlar her geçen gün daha da artmıştır.

Bütünşehir, büyükşehir ve iller arasındaki eşitsizlikler de artacaktır bu yasayla. Türkiye'de halen iki bütünşehir ki bunlar İstanbul ve Kocaeli, 14 büyükşehir, 65 il, 892 ilçe ve 1977 belde belediyesi olmak üzere toplam 2900 belediye bulunmaktadır. Tasarıyla, büyükşehir belediye sınırı il mülki sınırına genişletilmektedir. 2004 yılından bu yana İstanbul ve Kocaeli'de uygulanmakta olan bütünşehir modeli, 27 ile yaygınlaştırılmak istenmektedir. Halk arasında "pergel" olarak tanımlanan 20, 30 ve 50 km'lik yarıçaplar içinde varlığını sürdüren büyükşehirler yerine, ilin tümünde görev ve yetki sahibi bütünşehirler ortaya çıkarılmaktadır. Diğer iller idari yapının "ötekileri" mi olacaktır?

Köyler ve beldelerin tüzel kişiliği kaldırılmaktadır. Büyükşehir olacaklarla birlikte 29 ilin sınırları içinde yer alan köy ve beldelerin tüzel kişiliği iptal edilmekte; köyler mahalle olarak, belde belediyeleri de mahalleleriyle birlikte bağlı buldukları ilçeye katılmaktadır.

Söz konusu yerel yönetim birimlerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasının yanı sıra malları da tasfiye edilmektedir. Bu durum mülkiyet hakkına da aykırıdır. Hem kişilikleri hem de malları yok edilmektedir.

Tasarı antidemokratik bir merkezleşme tasarısıdır. Tasarı, yereli yok sayan merkezleşmeyi yoğunlaştıran bir modeldir. Yerel yönetimlere nefes alacak alan bırakmayan bir yönetim sistemi inşa edilmektedir. Tasarının gerekçesinde "etkin, etkili, vatandaş odaklı, katılımcı, saydam ve olabildiğince yerel bir yönetim anlayışı" vurgusu yapılmaktadır. Oysa il özel idaresi, belediye, köy

ülkemizdeki üç yerel yönetim türüdür ve tasarı, 29 il özel idaresini, 1591 belde belediyesini, 16.082 köyü kaldırmaktadır. Bir başka ifadeyle, hep söylendi, il özel idarelerinin yüzde 36'sı, belediyelerin yüzde 53'ü, köylerin yüzde 47'si yerel halka sorulmadan ortadan kaldırılıyor. Bu sistem, gerek bütüncül sınırları içinde gerek Türkiye genelinde "güçlü başkan" "tek adam" sistemini, merkezî ve yerel düzeyde seçimle gelen kralları ve prensleri getirecektir. Ölçeğin genişlemesi, demokrasinin gelişmesine değil, kontrol ve kâr adına otoritenin yoğunlaşmasına yol açacaktır.

Tasarının ilk haliyle il yerel yönetimi kalkmaktadır. Yerine merkezî yönetim birimi olarak yatırım ve izleme koordinasyon merkezi kurulmaktaydı. Oysa şimdi, bunu da gene ne olduğu belirsiz bir başkanlığa dönüştürmektedir.

Devlet tüzel kişiliğinin bir parçası olmayan, kendi tüzel kişiliği adına hareket edecek olan hü yapı merkezî yönetimin taşıyıcı teşkilatını da eritecektir ve ucube bir yönetim sistemi kurmaktadır.

Kamu hizmeti dengeli planlanamayacaktır. 82 Anayasası, büyükşehirler için özel yönetim modeli getirilebileceğini öngörmektedir ancak illerin bütüncül modeliyle yönetiminin anayasal dayanağı bulunmamaktadır. İl genel yönetimini zedeleyen il yerel yönetimini, il özel idarelerini kaldıran bir büyükşehir yönetim modeli kamu hizmeti bakımından da sorunlar yaratacaktır. Bütüncül modelinde kamu hizmetlerinin planlanması nasıl yapılacaktır? Örneğin eğitim hizmeti merkezî bir hizmet midir yoksa yerel bir hizmet midir? Halk, eğitim hizmetini belediye başkanından mı almak ister merkezî hükümetten mi alacaktır? Bunlar tartışılmamıştır.

Eşitsizlik derinleşecektir. Bütüncül model, büyükşehir belediyeleri için kendi sınırı içerisinde geniş yetkilerle donatılmış, diğer illerle bağıni koparmış bir yapıya yol açmaktadır. Her büyükşehir belediyesi adeta "bir yurt" haline gelmektedir. Bu tasarı, bütüncül içinde hizmete erişim bakımından da eşitsizlikler içermektedir. Türkiye genelinde de bölgelerarası gelişmişlik farkı artacaktır. Tasarı, devletin kamu hizmetlerini ülke geneline dengeli bir biçimde dağıtma olanağını da ortadan kaldırmaktadır.

Belde belediyeleri çok önemlidir. Bütüncül model, belediye yönetimini tarihe gömmektedir. Belde belediyeleri ve köyler, halka en yakın yerel yönetim birimleridir. Belediyelerde ve köylerde yaşayan halka sormadan bu yönetim birimlerinin tüzel kişiliklerini kaldırmak, demokratik devlet ilkesiyle bağdaşmaz. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, hizmetin halka en yakın yönetim birimlerinde verilmesi ilkesi üzerine yükselmektedir. Türkiye'nin, bu Şart'a imza atan ilk devletlerden biri olduğu hep söyleniyor. Belde belediyeleri, halkın yönetime ulaşması ve hizmet ölçüğü bakımından vazgeçilmemesi gereken yönetimlerdir. Belde düzeyinde yerel halkın yönetim yetkisini ortadan kaldırmak yerine, bu yönetim birimlerini idari ve mali açıdan güçlendirme yolu tercih edilmeliydi. Yerleşim yeri sınırları içinde yaşayanların ortak sorunlarının nasıl çözüleceğine yine o sınırlar içinde yaşayanlar insanlar karar vermelidir.

Kırsal alan yönetimi belediyelere devredilerek, kırsal alanın planlanmasında köy muhtarı, ihtiyar heyeti, kaymakam ve vali devre dışına çıkarılmaktadır. Tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi ile köyün özel mülkiyetinde bulunan söz konusu taşınmazlar ile birlikte köye ait her türlü taşınır mal, hak, alacak ve borçları 5393 sayılı Belediye Kanununun 11'inci maddesi gereğince katıldıkları belediyeye otomatikman intikal edecektir. Şehrin gelişme alanı içinde kalan köylerin tüzel kişiliğinin kaldırılarak idaresinin büyükşehir belediyelerine bırakılması, büyükşehir belediyelerine bu köyler üzerinde istediği gibi planlama yapma ve uygulama yetkisi sağlar. Aynı zamanda köy muhtarı ve ihtiyar meclisi, kaymakam ve vali engeli aşılmış olur.

Sayın Bakanım, çok teknik konularda konuşuyorum, başkaları gibi, diğer arkadaşlar gibi ben de biraz siyasi dokunma yapsaydım belki beni dinleyecektiniz ama lütfen, konsantrem bozuluyor, yani çok rica ediyorum, eğer, dinlemeyecekseniz ben, konuşmamı keseyim burada. Ben bunları sizlere hitap ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAIM ŞAHİN (Ordu) – İstirham ederim, çok yararlanıyorum.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Yani teknik konularda konuşuyorum, ister yararlanın ister yararlanmayın biz muhalifet olarak sözlerimizi söylemek zorundayız. Ama kırıcı bir konuşma yapmıyorum, yani teknik olarak konuştum.

Köylü yaşam alanı üzerinde haklarını kaybetmektedir. Bu tasarı, köylünün kendi yaşam alanı üzerindeki tüm yönetim haklarını kaybetmesi anlamına gelmektedir. Köy tabelasının sökülerek mahalle haline getirilmesi köylünün yaşamını iyileştirmeyecek aksine kötüleştirilecektir. Gerek 6292 olarak bilinen 2/B Kanunu gerek diğer kanunlarla yapılan değişikliklerle hazine arazilerinin ve 2/B alanlarının belediyelere proje alanı veya kentsel dönüşüm adı altında devri ile bu arazilerin şehirleşmeye açılması sonucu oluşan rantın tamamı belediyelere aktarılmaktadır. Köy topraklarının proje alanı veya kentsel dönüşüm bölgesi olarak belirlenmesi durumunda, tarım ve hayvancılıkla geçinen dar gelirli köylüler arazileri kıymetlendiği halde bu ranttan herhangi bir pay alamayacaklardır. Üstelik yandaş değilse başka yer gösterilerek veya kamulaştırma yoluyla köylerinden sürülebilecektir.

Köylü yoksullaşacaktır bu yasa çıkarsa. Tarım ve hayvancılıkla uğraşan, suyu bedava kullanan, vergi muafiyetine sahip köyler, belediye sınırlarına alınmakla bu hak ve muafiyetleri kaybettiklerinden köylü için hayat daha pahalı hale gelecektir. Burada bir örnek vermek istiyorum: Bu yasa çıktığı zaman, konutlarda binde 1 olan vergi ki bu 5 yıllık süre geçtikten sonra binde 2'ye katlanacak yani yüzde 100 artacak. Konut dışı binalarda binde 2 olan vergi binde 41'e çıkacak, yüzde 100 artacak. Arsalarda binde 3 olan oran, binde 6 olarak uygulanacak bu da yüzde 100 artacak. Demek ki 5 yıl sonra köylülerimizin hayat yükü daha doğrusu vergi yükü daha da çok artacak.

Köylerin kaldırılması ile bu alanlarda yabancılara toprak satışının önü de açılacaktır. 2003 yılında 4916 Sayılı Kanun yani Köy Kanunu'nun 87'nci Maddesinin değişikliği ile yabancı gerçek kişilerin köy arazilerinde taşınmaz edinmeleri yasağı kaldırılmış, ancak bu değişiklik Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilmiştir. Tasarı ile bütüncülerde bu kararın geçerliliği de ortadan kalkmış olacak. Bu konuya da ben, Sayın Komisyonun ve sizlerin dikkatini çekmek istiyorum.

Orman köylerinin kentsel ranta açılması kolaylaşacaktır. Büyükşehirlerin gelişim alanlarında, özellikle İstanbul ve Kocaeli sınırları içinde kalan orman köyleri, bakir ve merkeze yakın olmaları nedeniyle İstanbul sosyetesini için cazip yerleşim yerleridir. Bu nedenle orman köyleri belediyeler için gözde proje alanlarıdır. Orman köylüsü buralarda yaşamaya devam etmek isteyeceği ve köy tüzel kişiliklerinin Köy Kanunu'ndan kaynaklanan yetkileri bu projelerin uygulanmasında engel teşkil edeceğinden daha önce tüzel kişilikleri devam ettirilen orman köylerinin tüzel kişiliği bu yasayla kaldırılıyor. Orman köyü ve orman köylüsü bu alanlardan taşınarak, daha üst gelir grupları için orman içinde yeni, lüks yerleşim alanları tesis edilecektir.

Borçlanma tetiklenmektedir. Büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumlulukları artacağı için giderleri de artacaktır. Bu düzenleme borçlanmayı tetikleyen bir sürecin de başlangıcı olacaktır. Büyükşehir belediyesi modeli ile borçlanma limiti artırılmaktadır. Ancak bu limit artışı mevcut büyükşehirlere yeterli gelmemiştir. Belki Hükümetimiz kendine yandaş belediyelerin borçlarını, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde olduğu gibi bir gecede silebilecektir. Bunun da yükü bütün aziz milletimize yüklenecektir.

Özelleştirme politikası sürmektedir. Borçların ödenmesinde yaşanan sorunlar, hızla yeni özelleştirmelerin yolunu açacaktır. Tasarı il düzeyinde orman, mera, kıyı gibi tüm kamu varlıklarını belediyelere devretmektedir. Bu kez de kamu kaynakları büyükşehir borçlanması üzerinden talana uğrayacaktır. Tasarı, söz konusu illerdeki tüm kamu mallarının tasfiyesi anlamına gelmektedir. Bu illerde mülkiyet yapısı da hızla dönüşecektir.

Mevcut büyükşehir modeli sorundur, değerli arkadaşlar. Tasarıda izlenen yol Ankara Büyükşehir Belediyesi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi örnekleridir. Ne var ki mevcut büyükşehir modelinde büyükşehir belediyesi ilçe belediyesi ilişkisi sorundur. Görev yetki paylaşımı ve kaynaklar konusunda çözülmesi gereken birçok sorun bulunmaktadır. Uygulamadaki modelin bilimsel analizi yapılmadığı gibi, işleyişteki mevcut sorunlar da dikkate alınmamıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi, Çankaya Belediyesine adım attırmamaktadır. Ataşehir Belediye Başkanı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanından bir buçuk yıldır görüşmek için randevu dahi alamamaktadır. Bu da bu sorunlar çözülmeden gene aynı sistemin devam ettirilmesi bu yasanın amaçlarının bu olmadığı ilçenin ve ilin sorunlarını çözmek olmadığı apaçık ortadadır.

Tasarı kamusal kaynakların elde çıkarılmasına zemin hazırlamaktadır. Tasarı, iktisadi bakımdan irdelendiğinde rantın denetlenmesi ve bölüşümü sürecinde küçük yönetsel birimleri ortadan kaldırma ve yasal engelleri ayıklama projesidir. Tasarı, devletin toprak üzerinde, hem yerel hem küresel sermaye odaklarının taleplerine yanıt verecek şekilde, daha kolay kontrol edilebilir bir ölçekte örgütlenmekte olduğunun göstergesidir. Yatırım alanı arayan sermayenin iktisadi ve siyasal egemenliği, bu egemenliğe uygun toplumsal ve yönetsel yapıların kurulmasıyla gerçekleşmektedir. Tasarı, kamu hizmeti götürme amaçlı değildir. Kamusal kaynakların satılması ve ranta açılmasına endekslenmiştir.

Tasarı toplum için yıkıcıdır. Toplumsal açıdan değerlendirildiğinde bu tasarı köylü, küçük üretici, memur açısından yıkıcı sonuçlar barındırmaktadır. Keyfi, otoriter bir rejim inşa edilmektedir.

Siyasi bakımdan değerlendirildiğinde bu tasarı, köylü, işçi, memur ve küçük üreticiyi, küçük esnafı yönetim kanallarından tamamen uzaklaştırmaktadır; 640 kilometre uzaktaki bir köylünün o şehirdeki belediye başkanına ulaşması 250 kilometre mesafedeki bir vatandaşın büyükşehir belediyesine ulaşması fiziken dahi mümkün değildir.

İnsan ve kamusal hizmete odaklı değil, kâra odaklıdır; demokrasiye değil, keyfi yönetime dayalı bir yönetim modeli getirilmektedir. Bu tasarı yerelleşme getirmemektedir. Bu tasarı hizmet etkinliğini gözetilen anlayışın ürünü değildir. Bu tasarı yerelde antidemokratik ve otoriter bir rejim inşa etmektedir. Başkanlık rejiminin bir altyapısıdır.

Tasarı bu haliyle geri çekilmelidir. Büyükşehir modeli daha demokratik bir işleyişe kavuşturulmalıdır.

Yönetim sistemini değiştiren yasal düzenlemeler "halkın gereksinimleri" dikkate alınarak ve "halkla birlikte" gerçekleştirilmelidir. "Egemenlik kayıtsız şartsız halkın" diyerek belde belediyeleri kapatılamaz. O hâlde belde belediyelerinin kapatılması kararı, o yörede yaşayan halkın iradesine bırakılmalıdır.

"Bütünşehir" değil, "demokratik büyükşehir modeli" getirilmelidir.

Mevcut büyükşehir yönetim modelinin sorunları analiz edildikten ve bu sorunlara çözüm geliştirildikten sonra büyükşehir sayısı artırılabilir. Ancak kentsel yerleşmelerle kırsal yerleşmeleri metropol kent yönetimi modeli içinde eriten "bütünşehir modeli" kesinlikle reddedilmelidir.

Demokrasi sürekli "iktidarda nasıl kalırım" için yasa yapmak değildir. Bu tasarıda, "biz nasıl belediyeleri alırsız" düşünülmüştür, halk düşünülmemiştir. Bu yasa AKP'nin tüm belediyeleri almasını ve cumhurbaşkanlığı için seçim kampanyalarında altyapı ve destek oluşturulması için planlanmış bir tasarıdır. Peş peşe çıkarılan yasalarla AKP'nin değirmenine su taşınmaktadır. Toplum mühendisliği yapılmaktadır. Toplumun dönüştürülmesi için her şey yapılmaktadır. Askerlerin oy kullanması, on sekiz yaşındaki gençlerin oy kullanması gene bu ileride seçim kazanmanın ilginç yöntemlerinden biridir. 35 bin nüfuslu bir ilçede 40 bin nüfuslu garnizonlar vardır. Bunların tümünün oy kullandığını düşünürseniz o yöredeki halkın iradesinin o seçimlere yansımayacağını çok rahat görebilirsiniz.

Bir diğer önemli konu...

BAŞKAN – Sayın Dinçer, lütfen tamamlayalım artık. Maddelerde lütfen.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Bitiriyorum, birkaç cümle kaldı Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BDP'nin kongresindeki beyanatlarda tesadüf olmasa gerek değerli arkadaşlar çünkü bazı belediye başkanları şöyle demektedir: "Oh nihayet yüzyıllık özlemimiz bitiyor." Bu çok açık. Bu belediyelerin kimler olduğunu siz tahmin edebiliyorsunuz. 2005'te terör örgütü liderinin "Türkiye'yi 25 bölgeye ayırmalı, bunlardan 18'i Türk bölgesinde, 7'si Kürt bölgesinde olmalı." diye bir söyleminin olduğunu basında hepimiz duyuyoruz. Şimdi, işte bunlar adım adım gerçekleştiriliyor. Batı'da otoyol için referanduma gidiliyor. Ancak siz 1.600 küsur belediyeyi kapatıyorsunuz ve bir gecede bir kanun teklifi getiriyorsunuz, kimseye sormuyorsunuz. Bu büyük siyaset projesinin başlangıcıdır. O da başkanlık sistemine geçiştir, idari federasyon modelidir. Büyükşehir-ilçe belediyesi arasındaki görev ve yetkiler çözülmeyen bu yasayla sorunların daha da artacağını tekrar tekrar söylemek istiyorum.

Son olarak: AKP -son olarak- Kürt sorununu bu yolla çözeceğini zannediyor ama yanılıyor. Son söz: Bu tasarı siyasi bir darbedir, Anayasa'ya aykırıdır.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Dinçer, teşekkür ediyorum.

Grup sözcüsü olduğu için Sayın Serindağ'a bu sıralamada öncelik veriyoruz.

Sayın Serindağ, buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan evvel, benden evvel konuşan bazı sayın milletvekillerinin Partimiz hakkındaki değerlendirmelerine kısa bir yanıt vermek istiyorum. Cumhuriyet Halk Partisi, üniter devletten taviz vermeyen, üniter devlete bağlı bir partidir. Cumhuriyet Halk Partisi, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerini temel alan bir partidir. Cumhuriyet Halk Partisinin temeli Kuvayımilliye'ye dayanmaktadır. Bundan hiçbir şüphe yoktur. Cumhuriyet Halk Partisi, cumhuriyeti kurmuştur, daha sonra 1946 yılında Türkiye'yi çok partili düzenle tanıştırmıştır.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Hüseyin Aygün dâhil mi buna?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Cumhuriyet Halk Partisi, gelişmeleri devamlı izlemiş ve gelişmelere ayak uydurmuştur. 1960'tan sonra işçi haklarıyla Türkiye'yi tanıştıran Cumhuriyet Halk Partisi olmuştur.

BAŞKAN – Bizimkiler söyleyince kızılıyorsunuz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Daha sonra sosyal demokrasi Türkiye'yle tanıştırmıştır ve bundan sonra da Cumhuriyet Halk Partisi devam ederek değişecek ve değişirken de devam edecektir. Sorun şu: Biz elbette günün şartlarını mutlaka değerlendiririz ama Cumhuriyet Halk Partisi köklerinden kopacak olan bir parti değildir. Cumhuriyet Halk Partisi, İçişleri Bakanlığına verilen bir dilekçe üzerine kurulmuş bir parti değildir. İçişleri Bakanlığına verilen dilekçelerle kurulan partilerin önemli bir bölümü şu anda yoktur ama bizim partimiz gücünü Kuvayımilliye'den almıştır ve dünyanın en eski partilerinden biridir.

İkinci konu şu: Büyük Atatürk'le ilgili değerlendirme yapıldı. Bakın, UNESCO'nun 152 üyesinin oy birliğiyle yapmış ve dünyaya dağıtmış olduğu Atatürk tanımlaması şöyle. 1981 yılı biliyorsunuz UNESCO tarafından Atatürk Yılı olarak ilan edilmiştir, doğumunun 100'üncü yılı nedeniyle ve tanımlaması şöyle: Uluslararası anlayış, iş birliği ve barış yolunda çaba göstermiş üstün bir kişi, olağanüstü reformlar gerçekleştirmiş bir devrimci, sömürgecilik ve emperyalizme karşı savaşılan ilk lider. İnsan haklarına saygılı, dünya barışının öncüsü, bütün hayatı boyunca insanlar arasında renk, din ve ırk ayrımı gözetmeyen eşsiz bir devlet adamı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu. 152 üyenin oy birliğiyle aldığı karar bu değerli arkadaşlarım.

Şimdi, bunları belirttikten sonra şunu da söyleyeyim: Bugün Atatürk'ün Cumhuriyet Halk Partisi Kurultayında Nutuk'u okumaya başladığının yıl dönümüdür. Bunu da dikkatlerinize sunuyorum.

Bunu belirttikten sonra şimdi tasarıyla ilgili değerlendirmelere geçiyorum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Keşke Nutuk' u şurada okusaydı da...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Herkesi Nutuk' u okumaya davet ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi tasarıyla ilgili görüşlerimi izninizle arz etmek istiyorum. Pek çok arkadaşımız tarafından dile getirildi. Bu tasarı kamuoyundan gizlenerek, kamuoyunun bilgisinden kaçırılarak hazırlanmış ve Meclisin gündemine getirilmiş bir tasarıdır. Ülkeler zaman zaman yönetim yapıları konusunda reformlar yapabilirler, günün şartlarına uygun değişiklikler yapabilirler ancak bunu gizli yapmazlar. Bunu kamuoyu önünde yaparlar, mümkün olduğunca genel bir katılımı yaparlar, bilim çevrelerinde tartışılır, muhtelif görüş sahiplerinin görüşlerinden yararlanırlar, siyasi partilerin görüşlerinden yararlanırlar, geniş bir uzlaşmaya yönetim yapılarında zaman zaman reformlar yapabilirler. Bunda hiçbir sakınca yok. Bunu tüm ülkeler yapıyor. Bizim üzerinde durduğumuz husus, bizim karşı çıktığımız husus, Türkiye'nin idari yapısını önemli oranda değiştiren bir tasarinin bilim çevrelerinde tartışılmadan, üniversitelerde tartışılmadan, ilgili kamu kuruluşlarının görüşleri alınmadan, diğer siyasi partilerin bu konudaki görüşlerine başvurulmadan ve alâcelele bu tasarinin Meclis gündemine getirilmiş olmasıdır. Yoksa zaman zaman elbette idari reformlar yapılabilir. Şimdi yalnız buna bakalım. Bu reform mu, değil mi; bir de meseleye o açıdan bakalım.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bu yasa ne getiriyor? Yasa öncelikle büyükşehir belediyelerinin sınırlarını mülki sınırla çakıştırıyor. Birinci temel özellik bu. İki: Var olan 16 büyükşehir belediyesine 13 yeni büyükşehir belediyesi ekleniyor, toplam 29 büyükşehir belediyesi meydana getiriliyor. 29 ilimizde il özel idareleri kapatılıyor. 16.082 köyümüzün tüzel kişiliğine son veriliyor. 1.582 belediyemizin belediye olma vasfı ortadan kaldırılıyor. Tüm bunlar yapılırken orada yaşayanların iradesi hiçe sayılıyor. Onların iradesi görmezden geliniyor. Bakınız, bugün, daha doğrusu dün bazı beldelerde gayriresmî referandumlar yapıldı. Antep'in bir beldesinde yapıldı.

BAŞKAN – Hangisinde?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kahramanmaraş'ta iki beldede yapıldı. Pek çok ilde yapıldı.

BAŞKAN – Gaziantep'te nerede yapıldı?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Pek çok ilde yapıldı.

Bakınız, örnek olsun diye değerli arkadaşlarım, nüfusu 5 binden fazla olan, Türkiye'nin en eski demiryolu istasyonlarından biri bulunan Kahramanmaraş'a bağlı Narlı Belediyesinin kapatılıp kapatılmamasıyla ilgili bir anket yapıldı. Ayrıca da değerli arkadaşlarım, referandum düzenlendi. Bakınız, seçim sonuçlarını burada okuyorum, daha doğrusu referandum sonuçlarını, kayıtlara geçsin diye. Meclis İçişleri Komisyonu Başkanlığına da bunu takdim edeceğim.

Halk oylamasına katılan toplam seçmen sayısı: 3.461. Bu beldemizde bundan önceki seçimde kullanılan oy sayısı da 3.900 civarında. Demek ki büyük oranda katılım olmuş. Halk oylamasında belediyenin kapatılması yönünde "evet" oyu kullanan seçmen sayısı 3. Evet, değerli arkadaşlarım, 3. Halk oylamasında belediyenin kapatılmaması yönünde "hayır" oyu kullanan seçmen sayısı 3.457. Bunu dikkatinize sunuyorum.

Sayın Başkanım, ortada böyle bir durum var. Gene aynı ilin kapatılmış bir beldesinde daha referandum yapıldı. Aynı sonuçlar alındı. O da Bakış Belediyesi'dir. Bunu da dikkatinize sunuyorum.

Ayrıca Sayın Başkanım, Gaziantep'in kapatılan Uluyatır beldesinde de referandum yapıldı. Onun da -bakın, tutanağı bize fakslandılar- referandum sonucunu söylüyorum: Değerli arkadaşlarım, 2 sandık var, 2 sandıkta kullanılan oyları, "hayır" ve "evet" oylarını ayrı ayrı tasnif etmişler. 1 numaralı sandıkta kullanılan oy sayısı 536, geçersiz oy yokmuş. "Evet, belediye kapatılsın." diyen 4 seçmen, "Hayır, belediyem kapatılmasın." diyen 532 seçmen.

2 numaralı sandıkta da 455 seçmenimiz oy kullanmış. “Evet, belediye kapatılsın.” diyen 3 kişi “Hayır, belediyem kapatılmasın.” diyen 452 kişi.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, ben bunları bilgi olsun diye Komisyon Başkanlığına takdim edeceğim. Artı, bakınız, Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinden 3 köy Pazarcık'tan alınıyor ve Türkoğlu ilçesine bağlanıyor. Bakın, değerli arkadaşlarım, Türkoğlu ilçesi de Pazarcık ilçesi de yeni kurulmuş ilçeler değildir. Bunlar, hele Pazarcık 1800'lü yıllarda ilçe olmuştur.

Bu üç köyün bir özelliği var değerli arkadaşlarım; bakın, son genel seçimde bu üç köyde Cumhuriyet Halk Partisinin aldığı toplam oy 393 oy, Adalet ve Kalkınma Partisinin oyu 23. Dikkatinize sunuyorum, Adalet ve Kalkınma Partisinin aldığı oy 23, Cumhuriyet Halk Partisinin aldığı oy 393. Pazarcık'ın dokuz köyü de Maraş'ta yeni kurulan ilçeye bağlanıyor. Bu on iki köyün oy dağılımı şöyle değerli arkadaşlarım: Adalet ve Kalkınma Partisi 311, Cumhuriyet Halk Partisi 1.764. Şimdi, bu köylerin neden oradan alınıp öbür tarafa bağlandığını düşünebiliyor musunuz? Şimdi, şu denebilir: İki ilçe de, üç ilçe de Kahramanmaraş'a bağlı doğru ama bakınız öyle şeyler planlanıyor ki yarın belediye seçimleri yapılacak, Pazarcık'da Cumhuriyet Halk Partisi oylarıyla Adalet ve Kalkınma Partisi oyları bir birine yakındır. Şu anda Pazarcık Belediye Başkanı Cumhuriyet Halk Partilidir, kapatılan Narlı beldesinin Belediye Başkanı da Cumhuriyet Halk Partilidir.

Şimdi, yarın tüm bu seçmenler oy kullanacaklar çünkü ilçe sınırlarındaki sınırlarındaki seçmenler oy kullanacak ve bu şekilde bir avantaj sağlanmaya çalışılıyor. Bu bir iktidar partisine yakışıyor mu, bir hükümete yakışıyor mu? Bu kadar küçük hesaplar peşinde koşmak bir hükümete yakışıyor mu? Şimdi, Adalet ve Kalkınma Parti'li Grup Başkan Vekilinin biri şöyle diyor: “Aslında, Narlı'da gidiyordu zar zor öndedim.” Sanki babalarının mülkünü bölüşüyorlar. Böyle bir şey düşünülebilir mi arkadaşlar?

Daha önce gündeme geldi, Hatay'da ilçe sınırları tespit edilirken nelere dikkat edilmesi gerektiğini Sayın Genel Başkanımız grup konuşmasında belirtti, benden evvel konuşan bundan önceki toplantı da konuşan arkadaşlarımız konuştu.

Değerli arkadaşlarım, Hükümete düşen, iktidar partisine düşen ülkede birlik ve beraberliği tesis etmektir, insanları ayırıştırmak değildir kim olursa olsun, ne olursa olsun insanları birleştirmektir. İnsanları ayırıştırarak o ülkede huzuru sağlayamazsınız, bu küçük hesaplardan vazgeçmenizi diliyorum değerli arkadaşlarım. O köy muhtarlarının da “Biz eski ilçemize bağlı kalmak istiyoruz.” yolundaki fakslarını da Komisyon başkanlığına gene takdim edeceğim değerli arkadaşlarım.

Şimdi, izninizle, değerlendirmeme devam ediyorum. Demek ki: Bu tasarı nedir? Bu tasarı bir seçim tasarısıdır. Yani Adalet ve Kalkınma Partisinin bugüne kadar nüfuz edemediği yerlere nüfuz edebilme tasarısıdır, bugüne kadar seçim alamadığı yerleri ele geçirme tasarısıdır.

Adalet ve Kalkınma Partisi ne kadar gayret gösterdiyse de bugüne kadar, bilhassa kıyı kesimlerine hep uzak kalmıştır. Daha doğrusu, kıyı kesimlerindeki vatandaşlarımız Adalet ve Kalkınma Partisine yüz vermemişlerdir. Adalet ve Kalkınma Partisine gerek düşündükleri oranda oy vermemişlerdir. O nedenle, Adalet ve Kalkınma Partisi şimdi, oraları da ele geçirmek için bu tasarıyı önümüze getirmiş bulunmaktadır. Öyle olmasaydı, böyle bir tasarıyı neden düzenlesin? Öyle olmasaydı ülkenin idari yapısını bu kadar derinden etkileyen bir tasarıyı gözlerden uzak bir şekilde neden hazırlasın? Başka bir nedeni tasarının şudur: Bu bir rant tasarısıdır, değerli arkadaşlarım. Artık şehir rantı Adalet ve Kalkınma Partisini tatmin etmemektedir, şehir rantı, artık Hükümete yetmemektedir. Bu nedenle, yeni rant alanları lazımdır, değerli arkadaşlarım. Kıyı rantı bu açıdan çok önemlidir. O nedenle, şimdi, kıyı rantını, kırsal alanda el değmemiş rantı, Hükümet başka bir çaresi kalmadığı için olacak herhâlde ele geçirmek istemektedir.

Şimdi, bu yasayı, diğer üç yasayla da bazı yasalarla birlikte düşünmek lazım. Benden önce de Sayın Dinçer de bir nebze değindi, yabancılara mülk satışı, Kentsel Dönüşüm Yasası ve 2/B'yle beraber mütalaa etmek lazım bunu değerli arkadaşlarım. O nedenle tüm herkesi tüm bu yasaları birlikte değerlendirmeye çağırıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bundan bir süre önce tekrar gündeme gelmişti Adalet ve Kalkınma Partisi Türkiye'nin yönetim yapısıyla neden bu kadar sorunlu? Yani neden yönetim yapısını değiştirmek istiyor? Şimdi, anayasamızın amir hükmünde Cumhuriyetin temel nitelikleri belirtilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Demokrasiden eser kalmamıştır, yargı bağımsızlığını yitirmiştir, yargı, Adalet ve Kalkınma Partisinin arka bahçesine dönüşmüştür, şeklinde vatandaşlarımızda geniş bir kanaat vardır, yaygın bir kanaat vardır.

Değerli arkadaşlarım, bu yargıyı değiştirmek hem iktidar partisinin hem yargının görevidir. Laikliğin içi boşaltılmıştır, Tevhid-i Tedrisat Kanunu rafa kaldırılmıştır. Şimdi, günümüzde artık değerli arkadaşlarım, medreselerin tekrar kurulması çalışmalarını gündeme getirilmektedir, bu konu tartışılmaktadır. Daha yakın zamanda bu husus basına da yansımıştır.

Sosyal devlet yerlerde sürünmektedir. Bugün 20 milyonu aşkın insan yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Yani Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde Anayasa'nın temel ilkeleri, maalesef, çok zayıflatılmıştır. Zaten, Adalet ve Kalkınma Partisinin önemli ideologlarından olan Sayın Ömer Dinçer bunu yıllar evvel makalesinde belirtiyor, diyor ki, bakınız: "Türkiye'de "cumhuriyet" ilkesinin yerini..." ondan önceki bölümünü de okuyayım, daha tamamlayıcı olur. Yine başlangıçta kurulurken ortaya atılan cumhuriyet ilkesinin de zayıfladığını ve işlevini kaybettiğini görüyoruz. Halk için ve halk adına yönetim diye tarif edilen "cumhuriyet" kavramının aslında, artık bizim için fazla bir mana ifade etmediğini söylememiz de mümkündür. Devam ediyorum, "Türkiye'de cumhuriyet ilkesinin yerini katılımcı bir yönetime devretmesi gerektiği ve nihayet laiklik ilkesinin yerinin İslam'la bütünleşmesinin gerekli olduğu kanaatini taşıyorum. Böylece Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta ortaya koyduğu bütün temel ilkelerin laiklik, cumhuriyet ve milliyetçilik gibi birçok temel ilkenin yerini daha katılımcı, daha ademi merkezî, daha Müslüman bir yapıya devretmesi zorunluluğu ve artık bunun zamanının geldiği düşüncesini taşıyorum.

Değerli arkadaşlarım, demin Sayın Ali Uzunırmak konuşurken dedi ki. "Toplumunu dönüştürüyorsunuz, yasayla toplumu dönüştürüyorsunuz. Bu toplum yeni dönüştürülüyor, Adalet ve Kalkınma Partisi göreve geldikten bu yana toplumu dönüştürmekle meşguldür, bunun altyapısını oluşturmakla meşguldür.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, elimizi vicdanımıza koyalım, siz dünyada hiç yerel yönetimleri kapatarak, yerel yönetimlerin güçlendirildiğini ifade eden bir devlet gördünüz mü, duydunuz mu? Böyle bir şey olabilir mi? Bir taraftan, yerel yönetimleri kapatıyorsunuz, belediyelerin yüzde elliden fazlasını, köylerin yüzde 47'sini özel idarelerin de neredeyse üçte birinden fazlasını kapatıyorsunuz ve biz yerel yönetimleri güçlendiriyoruz." diyorsunuz. Dünyanın hiçbir yerinde yerel yönetimler kapatılarak güçlendirilmez. Yerel yönetimleri nasıl güçlendirirsiniz? Yerel yönetimlerin mali kaynaklarını artırırınız, mali kapasitelerini geliştirirsiniz, teknik kapasitelerini geliştirirsiniz, idari kapasitelerini geliştirirsiniz ve yerel yönetimleri daha fazla işlevsel hâle getirirsiniz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, 5216 sayılı yasanın 4'üncü maddesinde büyükşehir belediyeleri kurulurken bazı kıstaslar getirilmişti. Nüfus kıstasının yanında fiziki yerleşim durumu, ekonomik gelişmişlik düzeyi de dikkate alınacaktı. Getirilen bu tasarıyla, yapılan bu değişiklikle sadece nüfus kriteri esas alınmaktadır hâlbuki dünyanın hiçbir yerinde öyle bir şey yoktur, değerli arkadaşlarım.

Sabah toplantısında zannediyorum Sayın Nevzat Korkmaz dile getirmişti değerli arkadaşlarım. Şimdi, çok yabancıysanız bazı bu konuda deneyimli kişilerin görüşlerini dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bakın, bu Türk İdareciler Derneğinin yayın organıdır bu ve yönetim Cumhuriyet Halk Partisine yakındır diye kimse söylemez herhâlde bunu herkes biliyor. Demin, öğleden önce Sayın Dernek Başkanımız buradaydı. Dernek Başkanı, rahmetli Özal zamanında Başbakanlıkta genel müdürlük yaptı, daha sonra Emniyet Genel Müdürlüğü yaptı, pek çok ilde valilik yaptı, Doğru Yol Partisinde genel başkan yardımcılığı yaptı, milletvekilliği yaptı yani geniş deneyimi olan bir siyaset ve devlet adamıdır.

Değerli arkadaşlarım, görüşlerinden bir pasajı okuyorum ben size: "Kocaeli ve İstanbul örnekleri ülke geneli için geçerli değildir. Kocaeli ve İstanbul örneklerinin başarılı olduğu varsayımıyla büyükşehir modeli 29 ile yaygınlaştırılmaktadır". Şunu tekrar ediyorum: biz büyükşehir uygulamasına karşıyız, biz sadece karşı değiliz pardon, biz bütünşehir uygulamasına karşıyız yani mülki hudutlarla, belediye hudutlarının çakıştırılmasına karşıyız, yoksa büyükşehir belediyelerine karşı değiliz. İki: yerel yönetimlerin mali kaynaklarının artırılmasına karşı değiliz "Tam tersine, artırılmalı." diyoruz, "Teknik kapasiteler artırılmalı" diyoruz, "İdari kapasiteleri artırılmalı" diyoruz ve bunu belirttikten sonra devam ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Serindağ başlayalım ama artık.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, izin verirseniz kısa kısa arz etmeye başlayacağım, bakınız...

BAŞKAN – Lütfen başlayın.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bu çok önemli. Bilindiği üzere İstanbul'un yüz ölçümü 5.712, Kocaeli'nin yüz ölçümü 3.505 kilometrekaredir. Oysa yeni kurulacak büyük şehirlerden yalnızca Konya'nın yüz ölçümü yaklaşık 39 bin kilometrekaredir. Ülkenin en gelişmiş bölgesini oluşturan ve tarihî, kültürel, coğrafi, beşerî ve benzeri sebeplerle il geneli şehre dönüşen bu iki vilayetin durumunun diğer büyükşehirlere örnek olmayacağı ortadadır. Bakınız, devam ediyor daha. "Bazı ülkelerde il sınırlarının büyükşehir belediye sınırlarıyla örtüştürüldüğü ülkelerde federal sistem uygulanmaktadır ve bu şekilde olan belediyelere federal birim veya federal şehir statüsü verilmiştir." Örnek de veriyor, değerli arkadaşlarım, Almanya'da en büyük iki belediye olan Berlin ve Hamburg belediyelerine bu statü verilmiştir. Rusya'da da Moskova ve Petersburg belediyelerine verilmiştir. Şimdi, başka bir görüş bakın, Hasan Celal Güzel,

bizden çok size yakındır, hanımefendisi de zannediyorum, partinizin milletvekilidir. Bakın, “Büyükşehir belediye sınırlarının il sınırlarıyla örtülmesi resmen bölge sistemine geçiştir.” diyor.

Değerli arkadaşlarım, Mehmet Keçeciler, bakın, Konya Belediye Başkanlığı yapmıştır Milli Selamet Partisinde, ne diyor :”Bu yapılanmanın İstanbul ve Kocaeli için doğru olabileceğini savunuyorum ama diğerleri için yanlıştır ve hatalıdır. Şimdi, değerli arkadaşlarım, tasarıya bakıyoruz, yeni bir birim oluşturuluyor, ona bir değineyim kısaca. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı. Bu nasıl bir birimdir? Doğrusu ben bu birimin hukuki statüsünü çözemedim.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Ucube birim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bu birim, İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanuna bir ekleme yapılarak kuruluyor. Öyle mi? Sayın Başkan, siz personel işlerini çok iyi bilen bir görevden geldiniz, eski Personel Genel Müdürünüz, İçişleri Bakanlığının teşkilat ve görevlerini de çok iyi bilirsiniz. Şimdi, bu ne biçim bir birimdir? İçişleri Bakanlığının bir birimimi midir, yoksa değil midir? Şimdi, İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun değişikliği yaparak oraya monte ediyorsunuz ama valiliğe bağlı bir Başkanlık olarak kuruluyor. Biliyorsunuz valilikler İçişleri Bakanlığının taşra birimleri değildir, İl İdaresi Kanunu'yla kurulmuştur. Valilikler İçişleri Bakanlığının taşra birimleri değildir. Bu ne biçim bir teşkilattır? Bunun hukuki statüsünün de Sayın Bakan tarafından izah edilmesi lazım.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) - Anayasa'ya aykırı bir hüküm var, kanuna aykırı ne olacak ki yani?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, bu Başkanlığa verilen görevlerin bir bölümünü arz etmek istiyorum, çok azını: Bakınız, “Bakanlıklar ve diğer merkezî idare kuruluşları kaynağını aktarmak suretiyle illerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu Başkanlık aracılığıyla yapabilirler.” Öyle mi? E, bu hüküm Özel İdare Kanunu'nda vardı, siz de biliyorsunuz vardı. Madem öyle bir şeye ihtiyaç duyacaksınız niye özel idareleri feshediyorsunuz?

Değerli arkadaşlarım, devam ediyoruz. “İldeki kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülmesi gereken yatırım ve hizmetlerin aksadığının ve durumun halkın sağlığı, huzur ve esenliğiyle kamu düzeni ve güvenliğini olumsuz etkilediğinin vali veya ilgili bakanlığınca tespiti durumunda vali uygun süre vererek hizmet ve yatırımın gerçekleşmesini ister.” Devam ediyor, zaman almamak için söylemiyorum. Devam ediyor. Bu benzer hüküm Özel İdare Kanunu'nda vardı özel idareler için. Ne oldu? Madem öyle bir şeye ihtiyaç duyacaktınız özel idareleri niye kaldırdınız? Yani kısaca şunu söylemek istiyorum: Özel idarelerin yaptığı görevlerin önemli bir bölümünü bu Başkanlığa veriyorsunuz. Hâlbuki özel idare neydi? Bir yerel yönetim birimiydi. Yani sizin tüm derdiniz il genel meclislerini ortadan kaldırmak mıydı? İl genel meclislerini bir kenara çıkarın, özel idarelere verilen görevlerin pek çoğu burada var zaten.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) - İl genel meclisi üyelerinin özlük haklarını vermemek için...

BAŞKAN – Evet, Sayın Serindağ, rica ediyorum efendim, lütfen artık bağlayalım.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Maaş istiyorlar, özlük hakları istiyorlar.

BAŞKAN – Evet, Sayın Serindağ, rica ediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, sözlerimi bitiriyorum.

Değerli arkadaşlarım, tüm derdiniz il genel meclislerini mi ortadan kaldırmak? İl genel meclislerini ortadan kaldırmak için bu kadar yasal değişikliğe gerek yoktu ki. Hâlbuki şöyle yapsaydınız biz anlardık sizi: Özel idareler muhafaza edilirdi, genel meclisler özel idarelerin yönetiminden tümüyle sorumlu olurdu, vali bir denetim makamı olurdu, onu anlardık, tamam. Belediyelerde olduğu gibi bir özel yerinden yönetim birimi olurdu, bunu anlardık, buna destek de verirdik ama siz ne yapıyorsunuz? Öyle yapmıyorsunuz değerli arkadaşlarım.

Şimdi, anlaşılacak şu: Bu bir siyasi projedir değerli arkadaşlarım yani tüm mesele budur. Bu konuda bizim bir anlaşmaya varmamız lazım ve bunu bu şekilde değerlendirmemiz lazım. Şimdi, siz ülke genelinde ikili bir yapı oluşturuyorsunuz, 52 ilde farklı bir yönetim, 29 ilde farklı bir yönetim. Bir ülkede öyle bir şey olabilir mi? Yani şimdi, Elâzığ'la Malatya'yı yan yana getirin Elâzığ' da özel idare var, Malatya' da yok. Afyon'la Denizli'yi yan yana getirin, Afyon' da özel idare var, Denizli' de yok. Sebep ne? Yani şimdi diyelim ki Ordu' da 35 bin nüfus daha olsaydı ne olacaktı yani? Büyükşehir kurulacaktı. Yani her şey 35 bin nüfusa mı bağlı Sayın Bakanım?

BAŞKAN – Sayın Serindağ, istirham ediyorum efendim, bakın kaçınıcı kez ben... Kesmek istemiyorum sözünüzü ama ilgili maddede yapaım ama lütfen yani.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, bitiriyorum. Efendim, müsaade buyurun bitirelim Sayın Başkan. Şimdi, müsaade buyurun.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başkanım, on dakika oldu daha.

BAŞKAN – On dakika mı oldu? İnsaf ya, Namık Bey insaf ya, insaf ya.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Efendim, müsaade buyurun.

BAŞKAN – Namık, bari sen söyleme şunu ya.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Şimdi, müsaade buyurun değerli arkadaşlar. Sayın Başkan, müsaade buyurun. Biz çok önemli bir konuyu tartışıyoruz. Şimdi, bakın, hazırlık çalışmasına yeteri kadar katılım sağlanmadı, alt komisyonu aceleye getirdiniz, hiç olmazsa müsaade buyurun.

BAŞKAN – Verdim size söz Sayın Serindağ. Yani bakın yarım saat oldu size söz vereli.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) - Alt komisyonu da bunun için istemiştiniz.

ALİ SERİNDAG (Devamla) – Şimdi, Sayın Başkan, bakınız, komisyonlar ihtisas komisyonlarıdır. Tasarıların enine boyuna ihtisas komisyonlarında tartışılması lazım.

BAŞKAN – Maddelerde vereceğiz Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Maddelerde ne vereceksiniz efendim? Burada da konuşacağız, maddelerde de konuşacağız.

Şimdi, bakınız, badem şekeri vereceğinize bize zaman verin, bunu böyle söylüyoruz.

BAŞKAN – Peki, Sayın Serindağ teşekkür ederim o zaman.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Şimdi, bakınız...

MEHMET EMİN DİNDAR (Şırnak) - Konuşmayan insan kalmadı, “Biraz zaman ver.” diyorsunuz.

BAŞKAN – Ya insaf ya, vallahi böyle olur mu?

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Efendim, söyleyecek sözü olan konuşur. Söyleyecek sözü olan konuşur, söyleyecek sözü olmayana biz ne diyelim yani?

BAŞKAN – Sayın Serindağ, bak grup sözcüsüsün, lütfen... Ama bakın kaçınıcı kez söz verdim.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Efendim, müsaade buyurun. Yani şimdi, müsaade buyurun efendim.

MEHMET EMİN DİNDAR (Şırnak) – “Badem şekeri yerine zaman verin.” bu kadarı da el insaf yani.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Sen oranın savunucusu musun?

BAŞKAN – Sayın Serindağ, rica ediyorum, bağlayın efendim.

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Devamla) – Şimdi, Sayın Başkan, bakınız...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Vekilim, siz dışarı çıkabilirsiniz.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Sayın Başkan, bakınız...

BAŞKAN – Bitirmeniz gerekiyor Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) Efendim, bakınız, şimdiye kadar sözlerimi bitirirdiniz.

Şimdi, şöyle Sayın Başkan: Toplantıyı siz mi yöneteceksiniz, başkaları mı yönetecek? Başkaları yönetecekse ona bir şey demem ama zati aliniz yönetecekse onları susturmanız lazım.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, ama benim kaç kez size “Bağlayın.” dememe de hiç itibar etmediniz.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Efendim, ben niye bağlayayım konuşmamı, ben konuşmamı devam ettiriyorum.

Şimdi, bakınız, bizim parti programımızda yerel yönetimleri güçlendireceğimiz açıkça yazılıdır. Bakın, ne diyoruz biz? “Hedef gelecekte tüm coğrafyanın belediyelere dönüşmesidir.” Bu bizim partimizin programıdır. Söz sırası size gelirse siz konuşursunuz, şimdi toplantıyı yöneten Başkan'dır, siz kendinizi kâh orada kâh orada zannetmeyin, sizin yeriniz oradır Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Yerimden memnunum.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakınız, ama biz ne diyoruz? Biz diyoruz ki değerli arkadaşlarım: “Bu yöredeki köyler gerektiğinde birleştirilerek kırsal belediyelere dönüştürülecektir. Biz kırsal yörelerdeki köylerin tüzel kişiliğini kaldırmıyoruz, onları birleştirip belediye tüzel kişiliği hâline getiriyoruz. Beldeleri kapatmıyoruz. Yine biz diyoruz ki: “Tek tür belediyecilik anlayışı Türkiye'nin gerçeklerine uymaz.” Ya ne olur? Her yöreye göre turizm yörelerine ilişkin belediye çalışmaları farklı yürütülmelidir. Metropollerle ilgili belediyeler farklı olmalıdır. Ama bunlar, değerli arkadaşlarım, bir planlama dâhilinde, tüm görüşler alındıktan sonra mümkün olursa uzlaşmayla oluşturulmalıdır.

Biz Türkiye'nin yönetim yapısını konuşuyoruz. Böyle iki dakikanın, üç dakikanın hesabını yaparsak Sayın Başkanım hiç burada bizim bir şey söylemememiz lazım.

Şimdi, şöyle siz kendiniz de belli bir süreyle sınırlı görüyorsunuz, sayıyorsunuz ama burası bu sorunların tartışılacağı yerdir. Burası ihtisas komisyonudur. Kısaca şunu ifade ediyorum: Biz beldelerin kapatılmasına karşıyız. Büyükşehirlerden yanayız, beldelerin kapatılmasına karşıyız, köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmasına karşıyız, özel idarelerin kaldırılmasına karşıyız, genel meclislerin feshedilmiş olmasına karşıyız ve biz bunları savunuyoruz. Yeri geldiğinde, maddelerde de ayrıca tartışacağız, bu görüşlerimizi dile getireceğiz ama şunu bilirsiniz ki: Sözümü tepkiler üzerine kesmiyorum. Ben zaten burada sözlerimi kesecektim, konuşma sürem bu kadar olarak planlanmıştı. Şimdi, şunu söylüyorum Sayın Başkan: Lütfen, bize müdahale etmeyin. Biz konuşmamızı suhuletle yapalım. Bize kimse müdahale etmesin. Zaman sınırlaması olmasın. Bildiklerimizi söyleyelim. İstediklerimizi söyleyelim. İster dinlersiniz ister dinlemezsiniz ama kayıtlara geçsin. Şimdi, rica ediyorum, bir talimat vererseniz demin söylediğim tutanakları komisyona teslim edeceğim Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Serindağ ama bir zaman planlaması varsa, Başkanın da ricası, istirahatı varsa ona da uyulması gerektiği...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Başkanım, sizin planınız nedir? Ne zamana kadar çalışacağız, kaç saat çalışacağız? Hiçbir şey bilmiyoruz.

BAŞKAN – Ama bakın geneli üzerindeki bütün görüşleri almak üzere bir planlama yaptık.

Sayın Özcan Yeniçeri'nin sırasını Sayın Murat Başesgioğlu Bakanımıza veriyorum.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) - Sayın Başkanım, bize sıra gelmeyecek mi?

BAŞKAN – Gelecek efendim.

Hemen söyleyeyim size sıra gelecektir. Bir dakika... Sayın Kesimoğlu, okuyorum sırayı, burada efendim. Celal Dinçer, Ali Serindağ, -sizin isteğiniz üzerine aldım- Özcan Yeniçeri, Muharrem Işık, Mehmet Siyam Kesimoğlu. Bunu geldiniz, siz gördünüz, istirahat ediyorum.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Başkanım, bizim sıramız?

BAŞKAN – Sizin sıranızı okuyayım, Sayın Kesimoğlu, Sayın Havutça, hemen peş peşeymiş.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Ben Celal Bey'den sonraydım Sayın Başkanım, nasıl oldu?

BAŞKAN – Hayır efendim, araya grup sözcünüz girdi.

Sayın Bakanım, buyurun efendim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlar, bakanlıklarımızın değerli temsilcileri, meslek kuruluşlarımızın, sivil toplum örgütlerimizin değerli başkan ve üyeleri; çalışmaların başarılı geçmesi dileğiyle hepinize saygılar sunuyorum.

Değerli Başkanım, yaklaşık iki saattir Komisyon çalışmalarını izliyorum, "Acaba dile getirilen görüşler karşısında bir değişiklik fikriyatı oluşacak mı, oluşmayacak mı?" diye ama şu ana kadarki izlenimim bu noktada bir değişiklik olmayacağını gösterdi bana. Herkes saflarında çok mukim bir şekilde duruyor. İnşallah bu uzun görüşmeler neticesinde bir uzlaşmayla bu tasarı bu yüce Komisyondan geçerse ülkemiz için daha faydalı olur diye düşünüyorum.

Tabii, burada hemen yasama yürütme ilişkileri aklımıza geliyor. Meclisin ihtisas komisyonlarının yürütme karşısında daha bağımsız olması, daha özgün olması parlamenter demokrasinin özüdür. Bu Meclis, bu komisyonlar geçmişte bunun güzel örneklerini vermişlerdir. Yani yürütmeden, Hükümetten gelen bir tasarını noter havası içerisinde komisyonlarda onaylamak ve Genel Kurula indirmek çoğumuzun, yahut da hepimizin içine sindirebileceği hadiseler değil. Neyse bu Parlamentomuzun çalışmasıyla ilgili bir husus. Ben dikkatlerinize birkaç kavramı getirip sözlerimi uzatmayacağım. Sabrınız için de şimdi den teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; birkaç kavram var altını çizmek istediğim. Bunlardan birisi "hükümet" ve "devlet" kavramlarıdır. Son zamanlarda Hükümet ve devlet kavram ve kurumları maalesef bir ayniyet içerisinde girdi. Nerede devlet nerede Hükümet olduğunu anlayamaz olduk. Bazen devlet işleri partilerde görüşülmeye başlandı, Meclis, Parlamento ve devletin kurumları ve platformları kullanılmaz oldu. Bu iyiye bir gidişat değil. Ben bu tasarının da devlet, hükümet ayniyetini daha pekiştirecek bir tasarı olduğunu ifade etmek istiyorum.

Şimdi, hemen gireyim. Mesela Antalya veyahut da Konya, dört tane büyükşehir adayı çıktı değerli Komisyon üyeleri, Değerli Başkanım, Sayın Bakanım, yüzde 20'yle, 25'le bir arkadaşımız belediye başkanı seçildi, ahalinin yüzde 75'i muhalif durumda. Şimdi, bir tarafsızlığı, objektifliği sınanmış, denenmiş bir devlet valisiyle yüzde 25 oy almış bir partili belediye başkanının oradaki devlet hizmetlerini, kamu hizmetlerini yürütmesi arasındaki farkı anlatmaya gerek yok. Bu, özellikle il hudutlarıyla belediye hudutlarının ayniyeti son derece bir hadise, arkadaşlarımız bunu ifade ettiler.

Şimdi, bu tasarının gerekçesini dikkatlice okumaya başladım, okudum ama açık ve samimi olarak ifade etmem gerekirse beni tatmin eden bir gerekçe bütünlüğüne rastlayamadım. İmar konularının bütünlüğü veyahut da hizmetlerin birleştirilmesi vesair yani yerel hizmetlere ilişkin birtakım gerekçeler var. Yani bunların hiçbiri önümüzdeki on yıllarda bizi kavga ettirecek, millî birliğimizi, bütünlüğümüzü, ekonomik, sosyal hayatımızı belki de büyük değişikliğe uğratacak bu tasarının gerekçesi olmaması gerekir. Şimdi, illerden mi şikâyetçisiniz? Ödenek başı şey göndermeyin, toplam bütçe gönderin illerimize. Sayın Valim Antep'te yaptı, Samsun'da yaptı, İstanbul'da yaptı. Samsun iline, Antep iline neyse 50 trilyon lira para gönderin, program başına, bütçe başına göndermeyin. Deyin ki valimize de: "Ey Sayın Vali, sana 50 trilyon lira para gönderiyorum, iki sene sonra senin performansını buna göre ölçeceğim, başarılıysan görevine devam ettireceğim." Bakın, o zaman o ildeki faaliyet nasıl gidecek? Çin eyalet valilerine kota koymuş, demiş ki: "İhracatınız şu kadar olursa göreve devam edersin, ihracat kotan bunun altında olursa yok. Başarısız prim yok." diyor.

Diğer bir husus, çoğu mülki idareli arkadaşlarımız, beraber çalıştık, Sayın Bakanımızın da mülki müktesebatı fazla, güzel görevler yaptılar. İlçelerimizin il özel idaresi yok. Kaymakam valinin güler yüzüne muhtaç. Eğer vali o kaymakamı seviyorsa para gönderir, sevmezse göndermez. KÖYDES bunu biraz telafi etmeye yöneldi ama KÖYDES olmadan emin olun, kaymakamlarımızın durumu yani ilden gelen telefonlara bakmakla geçiyordu. Hiçbir fonksiyonel durumu yoktu. Ee yapalım il özel idaresini, bütçesi olsun ve ilçelerimiz de bu şekilde yürüsün, gitsin. Şimdi, çok büyük tehlikeyle karşı karşıyayız, özellikle Karadeniz illeri. Köylerimiz boşalıyor Sayın Bakanım. Elli hanelik köylerde üç hane var, beş hane var ama devlet olarak, kamu olarak buraya hizmet götürmek zorundasın. Şimdi, bununla birlikte köyleri kaldırıyoruz, mahalle yapıyoruz. Köyler en doğal yerel yönetimlerdir. Örf, âdetimizin, muhafazakârlığın en derin şekilde yaşadığı belki de toplum olarak bugün ayakta durabiliyorsak onların yaşattığı bu güzellikler sayesinde bu toplum büyük ölçüde ayakta durabiliyor işin hakkını teslim etmek gerekirse. Ee köyü lağvediyoruz, tüzel kişiliği olmayan mahalleye devrediyoruz. Kimlik, aidiyet, bütün evrensel değerler, bütün birikimlerin hepsi gitmiş olacak.

Şimdi, bu tasarının gerekçesi ne? Tamam, baktığınız zaman, Sayın Valim söyledi. Siyasi olarak iştahınızı kabartacak bir pozisyon var. Yani şimdi, Antalya'da büyükşehir belediye başkanı olmak, Konya'da büyükşehir belediye başkanı olmak büyük bir şey. Yani bakanlıkların yanında bile büyük bir şey çünkü bakanlığın işte -Sayın Bakanım yapıyor, çoğumuz yaptık- yani icracı anlamda belediye başkanı kadar bir fonksiyonelliği yoktur. Sayın Bakan cebinden "Şuraya şu çeşmeyi yap." diyemez ama belediye başkanı ihşanı boldur, istediğini verir. Şimdi, böyle bir siyasi iştahı kabartacak, belki önümüzdeki seçimi kotaracak diye ülkenin birliğini, bütünlüğünü ve ileri de bizi çok kavga ettirecek bir projeyi hayata geçirmemiz biraz yerinde değildir diye düşünüyorum.

Başka ne olabilir, sizin belki çoğunuzun söylediği, benim duymadığım veyahut da telaffuz edilmeyen? Uzun yıllardır ülkemizde belediyeçilik görüşüyle merkezî idare arasında gizli bir sürtüşme vardır, gizli bir çekişme vardır. Ha bunda kabahat kimindir? Bir mülkiye müfettişi gitmiştir, belediye başkanının ensesinde boza pişirmiştir, haksız davranmıştır. O bir travma yaratmıştır belediye başkanında ve gün geldiği zaman onu, o tepkisini dile getirmiştir. Bu, uzun yıllardır ülkemizde "Belediyeçilik mi, merkez yöneticisi mi -hatta daha sloganlaşmış ifadeyle- atanmışlar mı, seçilmişler mi?" mücadelesini en had safhaya çıkarmıştır. Bu tasarı belediyeçilik görüşünün hâkim olduğu ve final gösterisinin seremonisinin de mülkiyelilere yaptırıldığı bir tasarıdır.

Şimdi, burada bakıyorum, bir tane Devrek Belediye Başkanım var, özür dilerim, tanımadıklarım var. Sayın Bakanımız da başta olmak üzere burada çoğu arkadaşımız mülki idareden gelen arkadaşlarımız. Hatta bizim arkadaşlara dedim, ya mülki idare olarak bu işleri halledemediniz, burada şimdi herkesi uğraştırıyorsunuz, diye de şaka yollu takıldım. Yani bugün, geçmişte de bunun bazı aşınmaları olmuştur, 2005'te çıkarılan İl Özel İdare Yasası da belediyeçilik görüşünün merkezî idareye hâkimiyetini göstermiştir ama bu tasarı ister "geçmişte yaşanan travmalardan" deyin, isterse "kendi anlayışına göre belediyeçilik görüşünün merkezî idareye daha üstün gelmesi ülke açısından faydalıdır diye düşünülen görüş" deyin ama bugün itibarıyla belediyeçilik merkezî idare anlayışını bertaraf etmiştir. Peki, bu, kötü bir şey midir? Bu anlayış görüşten görüşe fark eder ama Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; biz bu topraklar üzerinde birliği, beraberliği sağlamak için çok bedeller ödedik. Selçuklu da ödedi, Osmanlı da ödedi, Cumhuriyet döneminde de ödedik. Yani bu topraklar üzerinde birlik, bütünlük ve üniter devlete kolay gelmedik. Şimdi, üniter devleti bir çadıra benzetirsek -tabiri caizse- bunun

orta direği merkezî idaredir. Bu merkezî idareyi çöktüğünüz zaman kim çok bağırsın bu ülkede, hangi bölgesel yönetim çok bağırsın bu ülkede onun sözü geçer.

Şimdi, şöyle bir senaryo canlandıralım gözümüzde: Yirmi dokuz vilayet büyükşehir oldu, teşvik ettik, özendik, iyi olduğunu göstermek için prim verdik. O zaman 750 bin nüfusu bulmak için birçok vilayet kendi arasında organizasyona girecek. Mesela, benim vilayetim Kastamonu diyecek ki Sinop'a, Çankırı'ya, Karabük'e: "Hadi şu 750'yi tamamlayalım, büyükşehir olalım biz de." diyecek veyahut da bunun gibi birçok il kendi arasında birleşip büyükşehir olma noktasında siyasi iradeyi zorlayacaklar. Zaten bu ikili yapıyı sürdüremezsiniz, nüfusun 56 milyonu bir sistemde A klasta, 20 milyonu B klasta. Vatandaşlar arasında ikilik yaratmak anayasal açıdan da, insan hak ve hürriyetleri açısından da mümkün değil. Yani bu usule ilişkin, Anayasa'ya ilişkin gerekçelere değinmek istemiyorum, onu zamanınızı almamak adına. Arkadaşlarımız onların hepsini söylediler ama bir kez daha ufuk açınizi, düşünme sisteminizi değiştirmek adına diyebilirim ki bu il sınırları konusunu, Sayın Bakanım, Değerli Başkanım; bir daha gözden geçirin. Bu bizi ileride telafisi imkânsız çok büyük tartışmalara götürür. Ben yani, burada, işte Oslo'ydu mosloydu, onlara hiç girmek istemiyorum ve beynim, vicdanım kabul de etmiyor yani hiçbir ülkede, bu ülkenin ekmeğini yemiş insanların o anlayışla böyle bir tasarımı gündeme getirmeleri aklımın, hayalimin ucundan geçmez, geçmemelidir de ama siyasi rant, siyasi iştah ve seçimi kotarma adına bu kadar önemli bir tasarımı lütfen bir daha düşünün. Bu çünkü çok problem çıkaracak, çok tartışma yaratacak ve millî birliğimiz ve bütünlüğümüz adına da çok önemli sıkıntılar doğuracak. Şu anda zaten ülke çok kritik bir konjonktürden geçiyor. Millî birliğimize ve bütünlüğümüze yönelmiş büyük bir tehdit var. Çevre ülkelerle olan sorunlarımız ortada. Onun için böyle bir ortamda hem Parlamentoda uzlaşma sağlamış hem de ileride bizi sıkıntıya sokmayacak bir tasarının geçmesinde fayda var, diyor, hepimize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ederiz efendim.

Buyurun Sayın Canalıoğlu.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, İçişleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarımız, değerli, kamu kuruluşundan gelen, sivil toplum kuruluşlarından gelen arkadaşlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; gerçekten yoğun bir şekilde mesai harcayarak büyükşehir belediye yasa taslağını görüşmek üzere sürekli toplantılar yapıyoruz ve ortaya çıkan sonuçta da -ben geçen konuşmamın sonunda da fıkıyla bağlamıştım- aynı durum cereyan ediyor gibi görüyorum. Çünkü burada, çok değerli komisyon üyesi arkadaşlarımız, muhalefet olarak görülse de, onlar, gerçekleri ortaya koyuyorlar, anlatıyorlar. Bu yasayla ilgili çekincelerini ortaya koymalarına rağmen maalesef Hükümet kanadı ve AKP'deki arkadaşlarımız bunu ancak dinliyorlar. Oysa, bu yasanın getireceği sıkıntılar ülkemiz açısından çok önem taşıyor. Bunu, biz burada engellememiz gerekiyor. Ben belediye başkanlığı da yaptım ve bu süre içerisinde gerçekten hizmet getirme noktasında bilhassa Doğu Karadeniz Bölgesi ve onun merkezi durumunda olan Trabzon'da -ki büyükşehir belediyeleri içinde olduğu için merkezi durumda diyorum- arazinin dağınık olması ve 4685 kilometrekare alan içerisinde, dağınık olması hizmet götürme açısından da büyük sorunlar getireceği bir gerçek. Ve ben, konuşmamın bu bölümünde, arkadaşlarımız çok şeylere değindi ama belde ve köy tüzel kişiliklerinin kaldırılması noktasında görüşlerimi ortaya koyacağım kısa ve net olarak.

Şimdi, bakınız, 2005 yılında Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kaldırıldığı zaman Sayın Başbakanımız kamuoyuna şunu söylemişti: "Amacımız köye ve köylüye daha hızlı ulaşmak. Bu nedenle yerel yönetimleri güçlü kılmak istiyoruz. İl özel idaresine devredilen işçilerin sadece işvereni değiştirecek, bunun dışında başka bir sorun yaşamayacaktır, kefilim benim." diye söz vermişti. Buna rağmen 6111 sayılı Torba Yasası'yla işçiler yerlerinden edilmiş, iş yerleri değiştirilmiş, yurtları, yuvalarından edilmiş ve başka şehirlere nakledilmişlerdir.

Şimdi, burada ortaya çıkan tabloda da "Köyler ve beldeler mahalle olacak ve bu mahalle içerisinde de hizmet alacaklar ancak belde belediyesindeki ve köylerdeki ve diğer kamu kuruluşlarındaki vatandaşların, çalışanların durumlarını biz güvence altına alıyoruz." söylemleri var. Oysa aynı durumlar onlar için de geçerli olacaktır. Ve burada baktığımız zaman geçmişte köylerimizde -hepiniz anımsayacaksınız- yalnızca köylerde yaşayan vatandaşlarımız üç vergiyi biliyorlardı. Bunlar: Bir, avarız vergisi; iki, salma; üç, imece. Ve bunlar da artık imece durumu ve avarız vergisi zaten 1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Yasası'na ilave edilmişti, o öyle gitti ve salmayla imece var.

Şimdi, köylülerimiz neyle karşılaşılıyor, biliyor musunuz arkadaşlarımız? Burada çoklarının, bu karşılaşacakları vergi türlerini bildiğini düşünerek tekrar anımsatmak istiyorum. Öncelikle, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu diye köy ve belde yaşayan, iktisaden zayıf halka ve dar gelirli esnafa, buraların mahalleye dönüşmesi nedeniyle ilave yükler gelecektir. Bunlar belediye vergileri içerisinde sıralamak istiyorum, bakınız, hemen sizin de aklınıza gelsin: Bir ilan ve reklam vergisi, yeni bir gündem olacaktır köylü

vatandaşımıza, eğlence vergisi, akaryakıt tüketim vergisi, haberleşme vergisi, elektrik ve hava gazı tüketim vergisi, yangın sigorta vergisi, çevre temizlik vergisi, temizlik ve aydınlatma harcı –harçlara girdiğimiz zaman- işgal harcı, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı, kaynak suları harcı, tellallık harcı, hayvan kesim, muayene ve denetleme harcı, ölçü ve tartı aletleri harcı, bina inşaat harcı, kayıt ve suret harcı; imarla ilgili harçlar olarak da parselasyon harcı, ifraz ve tevhid harcı, plan ve proje teslim harcı, zemin ölçme, izin ve toprak hafriyat harcı, iş yeri açma izni harcı, muayene ruhsat ve rapor harcı, sağlık belgesi harcı, esnaf muafılığı harcı; ayrıca yol harcamalarına katılım payları olarak da yeni yol açılması, mevcut yolların yüzde 40'tan fazla genişletilmesi, kaldırımsız veya bakımsız yolların yenilenmesi, kaldırım yapılması veya şose asfalt yapımı, mevcut kaldırım veya parkelerin sökülmesi, yapılması, kanalizasyon katılım payları, yeni kanalizasyon harcı yapılması, mevcut kanalizasyonların ıslahı, yeni içme suyu şebeke yapılması, mevcut şebeke tesisatının yenilenmesi gibi otuz dört kalemi bulunan vergi ve harçlar gündeme gelecektir. Bu kavramlar köyde yaşayan vatandaşlar için yeni bir kavramdır. Onlar çünkü bu kavramları bilmiyorlar ama şu anda “büyük” olacağımız düşüncesiyle vatandaşlarımız heyecan duymuşlardır. Ancak bunları vatandaşlarımıza iyi anlatın ve biz de iyi ortaya koyduğumuz zaman, köylü vatandaşımıza da sorduğumuz zaman, inanın ki büyükşehir sınırları içerisine köylerin girmesini engelleyecek ve istemeyeceklerdir.

Ayrıca, yine bu yasada birbiriyle çelişen, açıklığa kavuşmayan bir husus da şu Sayın Bakanım: Şimdi, biliyorsunuz, büyükşehir belediyelerine, yol ve buna bağlanacak olan mahallelere köy yolu yapılması, onarımı, kar mücadelesi ile açık tutulması, köylere içme suyu getirilmesi, kanalizasyon yapılması, tarım alanlarının sulanması, gölet yapılması, asfaltlanması, yama yapılması, kamu binalarının inşaatı, tamiri ve tadilatı, duble yolların yapılması, bakım ve onarımlarına kadar halkımızın son derece hayati değişiklikler geçirmesinde aksaklıklar yaşanacaktır. Çünkü niye? Köy Hizmetleri kapandığı zaman oradaki personelin çoğu 6111 sayılı yasayla başka yerlere gitmiş ve vasıflı, iş bilen elemanlar dışlanmış ve onların yerine taşeronlarla çalışılmaya başlanmış ama taşeronlar gerekli bilgi ve beceriye sahip olmadığından, bu işleri yapması süratli değil, çok zaman ve ağır aksak gitmiştir ve aynı zamanda burada bir Karayolları, Devlet Su İşleri gibi kamu kurumlarının da durumları büyükşehir belediyesi içerisinde hangi aşamada olduğunu da burada açık ve net olarak da gözlemlememiz gerekiyor.

Geçen bir köyde yaşayan vatandaşımız beni aradı. “Başkanım, biz mahalle oluyormuşuz.” dedi. “Evet, mahalle olacaksınız.” dedim. Peki, mahalle olunca ne olacağız?” Dedim ki: “Öncelikle bir kere suya para vereceksin.” “Ben suya para vereyim ama ev yapabilecek miyim?” dedi. Dedim: “Vallahi ev yapma şansınız yok. Şundan yok, uzun vadede. Öncelikle köylerimizde ve hatta pek çok beldelerimizde bile çevre düzeni planları, hâlihazır planları, 1/5.000'likler, 1/10.000'likler, 25.000'lik yapılmamış ve bunun yapılması da ilçe belediye başkanları ve onların yaptığından sonra da büyükşehir onaylar veya geri gönderirse veya resen onaylamasına bağlı olduğundan bu çok uzun zaman alacaktır. Sevgili Bakanım, Müsteşarınızla birlikte siz Karadenizlisiniz, Karadeniz'in sorunlarını çok iyi biliyorsunuz. Bizim daha 3194 sayılı Yasa'nın 18'inci madde uygulamaları yapılmamıştır. Baba vefat ettiği zaman yerine gelen çocukları kendi aralarında bile anlaşma sağlayamamış ve arazileri henüz daha parselasyon durumuna da geçmemiştir. Bunlar, gerçekten, vatandaşa yerelde çok iyi hizmet getireceğiz düşüncesiyle ortaya atıyorsunuz ama uzun vadede çok büyük zorluk getireceği bir gerçektir. Ayrıca aynı vatandaş “Hayvancılık yapabilecek miyim?” dedi. Sayın Bakanım “Hayvancılık yapamayacaksınız.” dedim. Dedi “Niye?” Dedim ki: “Mahalle oluyorsunuz. Mahallelerde zabıta gelecek diyecek ki artık siz mahalle oldunuz, burada siz ahırcılığı kaldıracaksınız.”

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Niye?

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Bakın, Sayın Bakanım, bunları açıklayın, bunları ortaya koyalım.

Bu sefer dedi ki...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yanlış bilgi veriyorsunuz.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Yanlış bilgi veriyorum Sayın Bakanım. Vatandaşın bize ilettiğini ben söylerim. Sizler köye gidiyorsunuzdur veya vatandaşa koruma çevresinden çıkıp da ulaşabiliyorsanız vatandaşlar size bu bilgileri size açık olarak anlatırlar.

Şimdi, buradan, köylü de hayvancılık da yapamayacaksa mahallede, ileri aşamada -belki ilk beş yılda yapabileceklerini söylüyorsunuz ama- ondan sonraki süreçte bu vatandaşlarımız hayvancılık yapamayacaksa, hayvanlardan elde edeceği ekonomik mamulleri kendi ekonomisine katkı sağlayamayacaksa o zaman ne yapacak? Büyükşehir olan yerlerde hayvancılık yapılamayacaksa bunlar taşımalı hayvancılık yapacaklar. Nereye? Diyelim ki Trabzon büyükşehir oldu, her taraf mahalle oldu, kışın da yaylalara çıkamazsınız, o hâlde en yakın Rize, Giresun ve Bayburt, Gümüşhane illerinde köy olduğu için oraya taşımalı getireceğiz. Yani öğrencilerimizi taşıyorduk, şimdi de -özür diliyorum- hayvanlarımızı taşıyacağız. Bunlara da bir açıklık getirerek...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayal gücünüz bayağı yüksekmiş Sayın Başkan.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Hayal değil.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Efendim, siz diyorsunuz ki: “Büyük düşün, sen Türkiye’ sin. Hayaldir.”

Bunlar vatandaşın gerçekleri Sevgili Bakanım. Bunların vatandaşın gerçekleri olarak ortaya konulan gerçekler. Yani köyü kaldırıyoruz, mahalleye dönüştürüyoruz. Mahallede yaşamın şartlarını biliyoruz. Ben belediye başkanlığı döneminde sürekli vatandaş şikâyet ediyordu mahallede. “Benim apartmanımın altında ahır var, bu inekleri buradan kaldırsın vatandaş.” Gerede’ de bize sürekli şikâyetler geliyordu. O nedenle bizim burada ifade ettiğimiz bu büyükşehir olayına karşı değiliz ama bütün şehir il sınırlarıyla çalışmasına karşıyız. Beldelerimizin ve köylerimizin tüzel kişiliklerinin korunması, belde belediye başkanlarımızın da hizmetlerini süresi içerisinde yapmaları için katkı sağlamak gerekiyor. Bakınız, siz bir de aynı zamanda beldeleri kapatarak seçilmiş belediye başkanlarına toplu azil yapıyorsunuz. Diyorsunuz ki: “Kardeşim, erken seçimle birlikte altı ay önce sizi azlettim.” Oysa belediye başkanları projelerini ortaya koyarken, seçime girerken vatandaşa söz veriyorlar. Diyolar ki ben şu şu projeleri yapacağım ve bu süreçte de eksik olduğu için süresi bu projeleri ortaya koyamıyor. Bazen onlarda da psikolojik bir travma yaratıyor çünkü vatandaşa verdiği sözü yerine getirememenin ezikliğini duyuyor. “Tamam kardeşim, Hükümet öyle gördü, erken seçim çıktı, ne yapayım, ben onun için hizmetlerimi yerine getiremeyeceğim” diyebilirsiniz ama bu da çözüm olmaz. İnsanları toplu azletmekten de kurtarmamız gerekiyor. Herkesin yasal hakkını kendisine vermek bu Türkiye Büyük Millet Meclisinin de görevidir. Yani kışın nasıl hizmet gidecek? Sevgili Bakanım, Sayın Müsteşarım, sizin köyünüzde Uzungöl’ ün yaylasına, Şekersu Yaylası mahalle olacak, bu mahalleye nasıl hizmet gidecek? Yolu yok, yordamı yok, suyu yok, altyapısı yok, imarı yok, buradaki insan nasıl yapacak? Bunları lütfen düşünelim ve akılselim davranalım.

Ayrıca burada BDP’ den konuşan arkadaş burada yok. Onun bir şey söyleyemeyeceğim ama yeri geldiği zaman burada denk düşsek de söyleyecek sözlerimiz elbette olacaktır. Burada demokrasi anlayışı içerisinde herkes fikirlerini söylüyor ve bundan daha rahat bir ortam var mıdır? Atatürk’ ün kurmuş olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisinde herkes fikirlerini özgürce söyler ama Atatürk’ e dil uzatamaz. Şiddetle ben de kınıyorum ve bu noktada, burada olmadıkları için onlara cevap vermiyorum ama bizim burada bulunan bütün arkadaşlarımızın, inanıyorum ki tek bir düşüncesi vardır, ayrımcılık yapmadan Misakımillîye sadık kalarak millî sınırlar içerisinde “Vatan bir bütündür, bölünemez” ilkesi içerisinde hareket etme düşüncesinde ve kararlılığında olduğunu ben burada çok iyi biliyorum çünkü sizler devlet yönetiminde bulunmuş olan insanlarsınız, devletin ne olduğunu bilen insanlarsınız. Biz de bir söz vardır: “Ya devlet başa ya kuzgun leşe.” Şimdi, bu durumda valilik müessesesini de ortadan kaldırdığınız zaman devletin büyükşehirlerdeki etkinliği, saygınlığı ne şekilde korunacaktır? Bu da bu yasa görüşülürken lütfen görüşler olarak ortaya koyulsun ve bu yasa en güzel şekilde, herkesi kapsayacak, kucaklayacak şekilde, millî bütünlüğü sağlayacak şekilde Genel Kurula gelsin ve geçsin, ondan sonra uygulansın ama biz de Sayın Sözcümüzün de söylediği gibi, büyükşehirle asla karşı değiliz ama beldelerin ve köylerin kapatılmasına karşıyız. Bu konuda da yeniden bir değerlendirme yapılmasını ve bu arada -geçen konuşmamda da söylemişim- Trabzon merkezinde 305 bin nüfus yaşıyor ve burada tek bir ilçe kuruluyor. Bu ilçe yeterli olmaz, buna mutlaka -zaten önerge de verdi arkadaşlarımız- bir ilçe daha kurulması ve merkez köylerin bu ilçeye bağlanması, Trabzon’ un merkezinde en azından hizmet alma noktasında daha katkı sağladığına inanıyorum, çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Başkan, biz de teşekkür ediyoruz.

Sayın Özcan Yeniçeri Hocam, buyurun efendim.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu getirilen kanun tasarısı ya da teklifiyle ilgili olarak aslında tarihe kayıt düşmek bakımından üç beş cümle etmek istiyorum. Şimdi, bugün gerek bizim coğrafyamız gerek kültür coğrafyalarımız gerek inanç coğrafyamız gerekse siyasi coğrafyamız soğuk savaş sonrasında dizayn ediliyor. Herkesin bunun farkında olarak adımlarını atması, tavırlarını koyması, pozisyonlarını alması gerekiyor. Bizim içinde bulunduğumuz coğrafya, küresel güçler tarafından “küreselleşmenin ozon deliği” olarak kabul edilmekte ve öyle görülmektedir. Dolayısıyla küreselleşmenin ozon deliği olarak ifade edilen bu bölgenin küreselleşmeye eklenmesi için yapısal, siyasal, sosyal ve kültürel bir değişim ve dönüşümden geçmesi gerektiğini düşünüyorlar. Bundan bir süre önce henüz yeni İnkiz Kuleler’ e saldırı olmasının arkasından Amerika’ nın derin akıllarından Bernard Lewis bir açıklama yaptı, dedi ki: “Terörün nedeni Müslümanlar değildir, İslam dinidir. İslam dini yapısal olarak teröre uygun bir dindir.” Onun için Müslümanları ikna ederek terörü önlemeniz mümkün değildir. O hâlde yapılması gereken şey yapısal olarak İslam dininin değiştirilmesi ve dönüştürülmesi gerekiyordu. Peki İslam dininin yapısal olarak değiştirilip dönüştürülebilmesi için nelerin ortaya konması ya da nelerin yapılması gerekiyordu? İşte teröre uygunluktan çıkarılması ve dolayısıyla İslam’ ın modernizme, demokrasiye, liberalizme ve serbest piyasa ekonomisine uygun bir din hâline getirilmesi

gündeme geldi. Bugün yapılanların aslında bu paradigmalardan kaynaklanan yaklaşım biçimleri olduğunun herkes tarafından bilinmesinde yarar var. Bunun yolu ya İslam dinini yapısal olarak uluslararası sisteme, küreselleşmeye, modernleşmeye, liberalizme uygun hâle getirebilmek için ya iki yol izleyebilirsiniz. Bunlardan birisi ya medeniyetler arası çatışmayla bunu yaparsınız ki bu uygulandı. İsevi ve Musevi medeniyetinin Batı, Müslüman ve Hristiyanlık medeniyetinin ise Doğu kabul edildiği bir noktada her iki medeniyeti çatıştırarak güçten düşürüp onları denetim altına alabilirsiniz.

İkincisi ise yine Amerika'nın derin aklı tarafından ortaya konulan "Vuku bulan şey medeniyetler arası çatışma değil. Aslında vuku bulan medeniyet içi çatışmadır." şeklinde ifade edilen husustur çünkü söylendiğine göre İslam dini kendi içerisinde çatışmacı bir dindir. Bu çatışmacı din olma özelliğinin içerisinde barındırdığı mezhep farklılıklarının -ki bu Şii ve Sünni- etnik farklılıklarının kimi yerde Türk ve Kürt, bir başka yerde Arap ve Kürt, daha başka yerde ise buna benzer bir ayırmda ele alarak ifade edilmesi gerekiyordu ve delil, bu düşüncenin doğal sonucu olarak da İslam medeniyeti kendi içerisinde çatıştırılarak güçten düşürülüp sonra da üzerinde istenilen tasarrufun meydana getirilmesini sağlamaktır. Bugün Arap baharı denilen şey, küreselleşmenin ozon deliğinin tamir edilme operasyonudur ve dolayısıyla bu bölgeyi küresel sisteme ikame edebilmek, eklemleyebilmek için bölge üzerinde harekât yapılmaktadır.

Şimdi, bunlar olurken, yani Mısır'da, Tunus'ta, Libya'da, Bahreyn'de, Yemen'de ve son olarak Suriye'de -Irak'ta daha önce olmuş- bütün bunlar olurken Türkiye'nin bundan arı olması veya Türkiye'nin devre dışı düşünülmesi hiç kimse tarafından normal karşılanabilecek bir olgu değildi. O hâlde Türkiye'nin de kendi kendine, kendi eliyle bu sisteme eklenilebilmesi için siyasal, yasal, yapısal, anayasal olarak değiştirilmesi gerekir, dönüştürülmesi gerekir. Şöyle bir bakın, çok basit bir şekilde bakın. On senedir bu memleketi aynı anayasayla idare edenler, birdenbire bu Anayasa'nın darbe anayasası olduğunu ve bu Anayasa'yla ülke idare edilemeyeceği söylemlerini ifade edip yeni bir anayasa yapalım şeklinde bir yaklaşım içerisinde ortaya çıktığını görüyoruz. Eski milletlere yeni anayasa yapamazsınız beyler. Köklü milletler, köklü gelenekleri, köklü töreleri, köklü adetleri, köklü örfleri olan milletlerdir ve bu millet "Ey Türk, yukarıda gök, altta yer delinmedikçe senin ilini ve töreni kim bozabilir." diyen bir millettir ve bunu bin beş yüz sene önce söyleyen bir millettir ve dolayısıyla böyle bir milletin sıfırdan boş bir kâğıda yazacağınız birtakım dogmalarla, yön göstermelerle böyle bir milleti siz tanzim ve tayin edecek duruma ve konuma gelemezsiniz. Kaldı ki bizim anayasal düzenimize de -burada bu vesileyle söyleyeyim- bu topraklar iki tane önemli kanun yapıcısı çıkarmıştır, dünyanın en önemli kanun yapıcılarından iki tanesi bu topraklardan çıkmıştır. Bir tanesi Hammurabi'dir, diğeri de Kanuni Sultan Süleyman'dır. Kanuni Sultan Süleyman'ı şimdi birileri hareme hapsetti ama o öyle değildir. Dolayısıyla "Kanuni" vasfıyla Kanuni Sultan Süleyman temayüz etmiş büyük bir Türk sultanıdır, hakanıdır. Bu kadar mükteşebatı olan bir millet 1808 yılında Senedi İttifak, 1839 yılında Tanzimat, 1856 yılında Islahat, 1876 yılında Teşkilatı Esasiye, 1908 yılında II. Meşrutiyet ve 1921 1'inci cumhuriyet, 1924 2'nci Cumhuriyet Anayasası, 1960 3'üncü Cumhuriyet, 1982 4'üncü cumhuriyet Anayasası yapmış. Siz gitmişsiniz, bir boş kâğıt koymuşsunuz; "Biz efendim çok evrensel bir anayasa yapıyoruz!" Bir evrensel anayasa yapacaksanız, yapamazsınız. Küresel sistem istiyor diye yapamazsınız. Küresel sisteme Türkiye'yi dizayn etmek için yapamazsınız ve dolayısıyla bu millet kendi kültürüne, kendi tarihine ve kendi kimliğine her şeyden evvel kendi seçtiği kişilerin saygı göstermesini istiyor ve bekliyor.

Şimdi, niye bunları bu genel yaklaşım biçimini ortaya koydum, şunun için koydum: Bugünkü yerel yönetimlerle ilgili bu gelen yasa tasarısı da bu sözünü ettiğimiz sistemin bir parçası. Bakın, ben burada uyarıyorum ve yüksek sesle de ifade ediyorum; bu teklif kanunlaşır ve bu teklif bu kanunlaşma vasıtasıyla bir federalleşme, bir eyaletleşmeye giderse o zaman bu ülkedeki iç çatışmayı durduracak hiçbir gücün kalmayacağını göreceksiniz. Çok tehlikeli bir iş yapıyor, sezdirmeden, hissettirmeden âdeta narkoz verir gibi merkezî otoritenin bölge üzerindeki etkinliği azaltılmaya, ortadan kaldırılmaya ifade ediliyor.

Benim konum; yönetime katılmıyordum, doktora konum buydu. Ben merkezi yöntemin ne olduğunu ademi merkezî yönetim ne olduğunu bu yasa tasarısını en azından hazırlayan arkadaşlar kadar bilirim ve dolayısıyla bugün getirdiğimiz efendim, hizmet daha kolay olacak, daha etkin olacak, daha verimli olacak şeklindeki bir teorik yaklaşımla iflah edilmeye çalışılan bu tasarı sonuç itibarıyla bölgede kontrol edilemez, edilemeyen kent devletlerini meydana getirecektir. Kaldı ki o kadar çok yüksek sesle bunlar ifade edilirken bunu görmezlikten gelmek de akılla ilgili bir problemdir. Şu anda yapılmak istenen şeyi zaten yüksek sesle söylüyorlar, buraya doğru gideceğimizi söylüyorlar, bu ülkeyi böleceklerini söylüyorlar zaten ve bu yolla yapacaklarını da yüksek sesle ifade ediyorlar.

Bizim bu konuda kaygı duymamız için yeterli sebepler zaten var. Kaldı ki bir taraftan, büyük belediyeler yasası çıkarıyorsunuz, küçük belediyeler yasasıyla aralarında bir -tabiri yerindeyse- eşitsizlik üretiyorsunuz. Birisi ayrı hukuka, diğeri ayrı hukuka tabii olacak. O eskide vardı, Osmanlı Devletinde de vardı; azınlıkların hukuku başkaydı, azınlığı yargılayamazdınız, azınlığın dükkânına giremezsiniz, azınlığa yönelik herhangi bir tasarrufta bulunamazdınız, ona konsoloslar bakardı. Aynı şey oraya doğru geliyor

ve her şey affedilebilir ama vatana kast affedilemez. Bu geleceğe, geleceğimizin tek garantisi olan bu yapının daha da güçlendirilmesi söz konusu iken bölgede biz otorite boşluğu yapmak ve bu otorite boşluğuna da birtakım örgütlerin doldurmasını sağlayacak bir duruma gidiyoruz. Bugün, Diyarbakır Belediye Başkanını kontrol edemiyorsunuz, söz geçiremiyorsunuz, yarın nasıl söz geçireceksiniz? Görevden alamadınız. Hükûmete ne dedi?

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Hakaret etti.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) - Görevden alamadınız, hakkında işlem yapamadınız ama Adana Belediye Başkanını aldınız. Adam beraat etti, geriye de vermiyorsunuz. O hâlde demek ki çok ciddi bir kırılma noktasına doğru Türkiye'yi götürüyoruz. Bu kırılma noktasına Türkiye gittiği zaman efendim, biz öyle kastetmemiştik, amacımız farklıydı ama farklı sonuç çıktı hiç kimse diyemez buradaki herkes bundan dolayı sorumludur.

Şimdi, bakın, bu Jeanne d' Arc yakılmadan önce, Jeanne d' Arc hakkında bir hüküm verilecektir. Hüküm şöyledir: Oturur, bir engisizyoncu vardır ve diğer sair üyeler vardır, Jeanne d' Arc odunların üzerine çıkarılarak yakılmasına yönelik bir karar alınır, papaz da o zaman bu kararın altını imzalar, sonra bir de bakar ki bir insanı getirdiler, odunların üzerine koydular, altından da tutuşturdular. "Siz ne yapıyorsunuz?" der, der ki: "Efendim, işte biz aldığımız karar gereği bunu yakıyoruz, onun için." "Ben onu kastetmemiştim, ben öyle olacağını düşünmemiştim, ben böyle vahim sonucun ortaya çıkacağını bilmiyordum, tahmin etmemiştim." der. Ben, şimdi söylüyorum siz ülkenin birliğini şu anda Jeanne d' Arc'ın yerine koymuş altından tutuşturmak üzeresiniz. Bakın, büyük hareketler hep küçük kıvılcımlardan çıkar. Nereye bakarsanız, bakın bu hep böyledir.

"Efendim, biz bir düzenleme yaptık, bu düzenlemeyi çok halisane niyetlerle yaptık, demokrasiyi geliştirmek için yaptık, insan hakları ve hukukun üstünlüğünü sağlamak için yaptık ama böyle oldu." demeye hakkımız yok. Böyle bir şeyi kimsenin ortaya koyması söz konusu değil. Sonra, bir şey daha söylüyorum bu Hükûmetteki arkadaşlara ve Sayın Bakana da söylüyorum. Arkadaşlar, bu ülkeyi Allah rızası için yapboz, koy-kaldır, dene-yanıl yöntemiyle yönetmekten bir vazgeçin. Her getirdiğiniz yasa, bir öncekinin düzeltilmesi veya bir başka biçimde, düzeltilmeye muhtaç bir biçimde devreye giriyor. İyi düşünülmemiş, iyi hesap yapılmamış, altından ne çıkacağı kaygıları dile getirilmemiş ve algılanmamış bir biçimde ortaya getirilip âdeta yasamadan yasa kaçırmış gibi bir yaklaşım içerisine girilirse geleceği yer burası.

Bu yasaların, bu tür yasaların her boyutuyla irdelenmesi gerekiyor, tek boyut olmaz ve enteresandır, biz, yani bu memlekette bazı şeylerin neden anlaşamadığını bir türlü anlamakta sıkıntı çekiyoruz. Niye anlaşamıyor? Yani altmış altı aylık çocuk okula gidiyor. Ya, bu olmaz kardeşim, bir eğitimci olarak, pedagoğ olarak, sosyolog olarak, fizyolog olarak ortaya konulan tavırlar bugün bu şartlarda böyle olmaz. "Yok, olur." dedi. Geldi, kavga dövüş buradan geçirdiniz, gitti şimdi çocuklar ne yapıyor? Oyun oynuyor. Oyun oynamak için çocukları okula mı gönderiyorsunuz? Oyuncak parklarına yollayın, parklarda oynasınlar. Sonra, çocuk ne olacak? Oyuna alışacak bir dönem sonra o oyunlarda devam edecek, okul oynama yeri hâline gelecek, çocukta onu artık hayatının bir parçası, kimliğinin bir parçası olarak belki de devam ettirecek. "Yanlış" dedik, getiriyorsunuz.

Şimdi, on sekiz yaşındaki delikanlıyı milletvekili yapmak istiyorsunuz. Bu da bir tasarı. Ya, bu olmaz kardeşim. Çocuk üniversitesine gidecek, milletvekilliği bu kadar herkesin yapabildiği bir iş olmaması gerekir. Bir deneyim işi, bir birikim işi, bir müktesebat işi. Yani milletvekili eğer on sekiz yaşındaki bir adam olursa bizim de istifa edip çekip gitmemiz gerekir.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Askere ihtiyaç var.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) - Şunu özellikle söyleyeyim: Biz mahallîyi millîden, millîyi evrenselden ayırt ederek yapılacak bir yaklaşım biçiminin de çok anlamlı olmadığını özellikle söylüyorum.

Şimdi, burada idari bakımdan bir konunun da üzerinde özellikle durmak istiyorum: "Şimdi, organizasyon nedir?" sorusuna bir cevap vermemiz gerekiyor. Türkiye organize özürlü bir ülke, maalesef, aynı zamanda da koordinasyon özürlü bir ülke. Onun için, bu ülkede kendi uçagınızla kendi gemilerinizi rahatlıkla vurabilirsiniz çünkü koordinasyon denilen bir şey var, o koordinasyon yeteneğimiz bizim, maalesef, yeterli düzeyde gelişmemiş. Şimdi, organizasyon benzer işlerin bir grup altına alınması, bu işlere uygun kişilerin atanması, bu kişiler arasında üst-üst ilişkisinin yani hiyerarşinin kurulması ve bunların iletişim biçimlerinin belirlenmesi ve bunların çalışacakları yerleri ve bağlı olacakları ünitelerin ortaya konması faaliyeti veya süreci olarak ifade edilebilir. Burada iki tane hata yapılabilir. Bir, ya aşırı örgütlenirsiniz ya da eksik örgütlenirsiniz yani ya aşırı bir organizasyon söz konusu olur, ya da eksik bir organize edilme söz konusu olur. Bunun ikisi de tehlikelidir, birisi fonksiyonları yerine getirememeye sıkıntısıyla karşı karşıya koyar bizi. İkincisi ise, aşırı maliyete sebebiyet verir ve yine işlev bozukluğuna sebebiyet verir.

Şimdi, makamlar fonksiyon yaratmaz, fonksiyonlar makam yaratır. Yani bu Jean Baptiste Say'ın Mahreçler Yasası gibi "her arz kendi talebini yaratır." Biz aldık, işte bir mahalli idareler yasası getirdik, onu kaldırdık, bunu koyduk, onu düzenledik, bunu getirdik, e, gelin sizde buna uyun diyemezsiniz. Fabrika satış yapamadıktan sonra üretimine devam edemez. Dolayısıyla eğer bir ihtiyaç varsa o ihtiyacı karşılamak için düzenleme yaparsınız. Bu düzenleme yapılırken de yalnız ihtiyaç sahibini değil, diğer ihtiyaç sahiplerini de gözetmek zorundasınız. Yalnız, mahalliyi değil, mahallinin yanında milliyi de gözetmek zorundasınız. "Efendim, biz işte mahallî düzenleme yaptık ama Güneydoğu da koptu gitti. O zaman, düzenlemeyi ne için yaptınız?" Biz iyi niyetle yaptık." E, cehennemini yolları zaten iyi niyet taşlarıyla dizayn edilmiş.

İşin özü şu, çok kısa bir şekilde: Şiddetli bir şekilde bu yasaya karşıyız, bu yasa için ve bu yasanın geçmemesi için bunu bir millî müdafaa meselesi olarak alıyoruz, bu yasanın geçmemesi için biz elimizden gelen her gayreti sarf edeceğiz ve her türlü engellemeyi yapacağız, buna her şey dâhil. Onun üzerine söyleyeyim, aklınıza ne gelirse dâhil ve bu engellemeyi yaparak...

BAŞKAN – İç Tüzük hükümlerini dâhilinde değil mi hocam?

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – İçi de dışı da. Yani içten hallettik içten, içten halledemedik dıştan. (MHP sıralarından alkışlar ve gülüşmeler) Yani biz ülkenin bölünmesine giden bir süreci tetiklediği için ve o süreci ortaya çıkaracağı için buna karşıyız. Eğer siz Güneydoğu'dan şehit cenazeleri gelmez, mayınlar atılmaz, efendim, oradaki terör örgütü sona erer, bölgede sulh ve sükûnu sağlarsanız o zaman gelin, bazı konuları konuşuruz. ama bu şartlarda yaptığınız iş teröre yakıt dökme, benzin dökme, terör yangınına. Terör yangınına benzin dökerek de terörü engelleyemezsiniz.

Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın hocam, teşekkür ediyorum.

Tabii, organizasyonların da hepsinin yasal ve meşru olması lazım.

Efendim, saat 20.00'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati. 18.56

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.10

BAŞKAN : Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ : Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ : Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP : Gülay SAMANCI (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantıyı açıyorum.

Sayın Komisyon üyeleri, gündemimizde bulunan tasarının görüşmelerine devam ediyoruz.

Sayın Işık, aradan önce söz hakkınızı kullanamamıştınız, şimdi size söz veriyorum.

Buyurun.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının değerli yöneticileri ve değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Bu yasada konuları zaten yeterince arkadaşlarımız anlattılar, yasanın geliş şekli olsun, uygulanış şekli olsun yanlışlıklar olduğu söylendi. Ben biraz daha farklı cepheden bakmak istiyorum.

Ben Erzincan Milletvekiliyim. Erzincan, tabii, büyükşehir olmadı, olması da çok zor görünüyor çünkü her zaman nüfus kaybeden bir ilimiz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, Sayın Bakan geliyor mu?

BAŞKAN – Geliyor. Ben, onun için Sayın Müsteşarı “Otur” demedim, gelmek üzere.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Bekleyelim mi devam edeyim mi Sayın Başkan?

BAŞKAN – Hayır, siz buyurun. Sayın Müsteşarımız burada.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Dediğim gibi, Erzincan Milletvekiliyim. Erzincan’ın, tabii, büyükşehir olması, dediğim gibi, mümkün değil nüfustan dolayı ama tabii yasalar değişirse ona göre değişebilir.

Erzincan’da mahallelerimiz var. Birkaç tane mahallemiz 2000’li yıllara kadar Erzincan’ın en güzel mahalleleriydi. Bu mahallelerin son zamanlarda, özellikle 2000’den sonraki çehresine baktığınız zaman, tam şehir içinde bir köy havası veriyor. Bir Barbaros mahallesi vardı, bir Cumhuriyet mahallesi var, eskiden Yüzdoksan Evler dedikleri Erzincan’ın en lüks yeri, -şimdi buraya İzzetpaşa mahallesi diyorlar- gittiğiniz zaman hâli belli. Buradan şuna gelmek istiyorum: Tabii, şimdi büyükşehir yapmak istiyorsunuz, daha doğrusu tüm şehir yapmak istiyorsunuz. Bu, tüm şehir yapıldığı zaman Erzincan’da olan olayların aynısı burada da, büyükşehirde de olacağını ve burada hizmetin gitmesindeki bütün zorlukların yaşanacağını, bu zorluklar yaşandığı zaman da dolayısıyla tarafın tutulacağını ve daha çok oy çıkan kesimlere yapılacağını biliyorum. Tabii BELDES var, KÖYDES var özel idarede. Bu BELDES’te yatırımların nereye yapıldığını biz Erzincanlılar canlı canlı gördük. KÖYDES’teki yatırımların nasıl olduğunu görüyoruz. O yüzden, her zaman için büyükşehir olması, tüm şehir olması hizmetin iyi gitmesi anlamına gelmiyor. Burada önemli olan zihniyetin değişmesidir.

Tabii, biz büyükşehre ama büyükşehre karşı olmadık hiçbir zaman için. Büyükşehir olsun ama dediğim gibi, böyle tüm şehir olup da hizmet gitmeyerek, insanların verilmiş haklarını ellerinden alarak, köy tüzel kişiliğini kaldırarak olmayacağı için buna karşıyız.

Tabii, özellikle hukukçu arkadaşlarımız ve yasalarını bilen eski milletvekillerimiz, burada, bu yasanın Anayasanın 127’nci maddesine aykırı olduğunu söylediler ama gerekçeli karara baktığımız zaman, burada özellikle 127’nci maddeye atıf yaparak hazırlandığını görmekteyiz.

Tabii, tasarı birçok yönüyle, işte Anayasa Komisyonuna gitmedi, Plan ve Bütçede görüşülmedi ki, Plan ve Bütçenin hiçbir işi olmadığı hâlde görüşülmeden iki satır yazıyla “Yoğunuz.” dediler ve yapmadılar, bize getirip önümüze verdiler bunu. Çok acele ediyoruz. Acelemizin nedenini tabii kendimize göre anlıyoruz, anlıyoruz, siz bunu kabul etmiyorsunuz ama biz de o şekilde yorumluyoruz. Ulaşılması gereken bir hedef olduğunu, bu hedefe gitmek için de bu şekilde aceleci davranıldığını düşünüyoruz.

Tabii, burada hiç vatandaşın... Daha önce çıkan yasalarda da... Ben yeni milletvekiliyim, bir senede gördüğüm şey şu oldu: Vatandaşın çok belli bir hedef koyulmuş, bu hedefe yönelik yasalar çıkıp belli bir kesimin faydalandığı yasalar geliyor genelde. Toplumun tüm kesimlerini kucaklayacak, tüm kesimlerini ilgilendirecek yasaları maalesef ben göremedim. Bu yasa da hazırlanırken yine aynı şekilde bölünmeler yapılarak hazırlanmış.

Ben burada başka bir konuya gelmek istiyorum. Biliyorsunuz, geçenlerde Türkiye Değerler Araştırması çalışması yapıldı. Bu çalışmayı yapan Profesör Doktor Yılmaz Eşer "Göz önünde cereyan etmekte olan olaylarla Türkiye nereye gidiyor?" sorusuna "Cumhuriyet değerleri bitti." diye cevap vermiş. Tabii, kabul edersiniz, etmezsiniz ama bu şekilde cevap vermiş, Yirmi yıldır bu Hocamız bu araştırmaları yapıyor. Tabii, tüm kurumlarda yapılan yatırımları, çıkan yasaları gördüğümüz zaman bu konuda da fazla haksız olmadığımız ortaya çıkıyor zaten.

Diğer taraftan -atlayarak gidiyorum gibi ama aslında bütünlük var içinde- özellikle kurumlarda olan kadrolaşmayı, yargıda gelinen son noktayı, eğitimde yapılan çalışmaları, diğer devlet kurumlarında olan kadrolaşmayı göz önüne alarak, ÖSYM'de biliyorsunuz 2010 yılında KPSS sınavı yapıldı ve bunda Eğitim Bilimleri sınavında yanılmıyorsa 350 öğrenci tam puan alarak tarihe geçtiler. Burada neden oldu, kim verdi, bir türlü açıklanmadı ama o zamanki Başkan hemen aforoz edildi ve istifası istendi, Başkan da istifa etti. Kıyamet kopmuştu o zaman çünkü benim düşünceme göre o zamanki Başkan sizin atadığınız ya da sizin atanmasını istediğiniz kişi değildi ve ekibi de sizin atadığınız kişi değildi. Daha sonra gelen Başkan zamanında tam yedi tane yine aynı şekilde skandallar meydana geldi ama hiç kimse "Bu Başkanı görevden alın." diye bağırmadı, tam tersine arkasında duruldu. Burada önemli olan nokta şu: Ekibiyle birlikte ÖSYM'nin önceki Başkanı tam manasıyla yok edilirken bu kişiler eğer orada Yönetim Kurulundaysa zaten yeni gelen Başkanla birlikte bir daha göreve getirilmediler, eğer orada çalışan kadrolu elemanlarsa bunlar en son çıkan yasayla birlikte çeşitli araştırma kadrolarına veya kızağa çekilerek bir daha yönetime getirilmediler.

Burada şimdi söylemek istemiyorum ama bu yasada olan bir madde var. Biliyorsunuz yasada mabetlerle ilgili bir madde konulmuş; mabetlerin yapımı, onarımı ve su giderlerinin, elektrik giderlerinin karşılanması yönünde ama geçen Sayın Bakanımıza da sorduk: Cemevleri bu konunun içinde var mı? Maalesef olmadığını söylediler, "Yasa ne diyorsa o." dediler. Burada aynı şekilde yine bir ayırım yapılıyor, yine insanların bir kısmı yok görülüyor ve bu insanlara her zaman olduğu gibi yine herhangi bir yatırım yapmaya ve onları kabul etmesine... "İnanca saygılıyız." diyoruz ama inanç yönünde bir çalışma yapılmadığını görüyoruz.

Tabii, diğer kurumlara da bakmak lazım. Bu kurumlarda özellikle atama yapılırken... Bunu söylemek istemiyorum ama kendimi söylemek zorunda hissediyorum çünkü ben Erzincan'da göreve başlayacağım zaman özellikle Sayın Bakanımızın çok iyi niyetli olduğunu düşünerek -ki hâlen öyle düşünüyorum, Bakanımız iyi niyetli bir insan- orada yapılan her şeyi destekleyeceğimi, Erzincan'ın faydasına olan her şeyin altına imzama atarak destekleyeceğimi söyledim, destekledim de. Ama orada yaptığım izlenimlerde adam atamaları olsun, bir yerde bir görevlendirme olsun, işçi alımı olsun hep bir kadrolaşmanın olduğunu gördük ve burada hiç hoş olmayan bir şey ama yapılan bir şey vardı Erzincan'da gördüğümüz ve bunu Türkiye genelinde çok kurumda da görüyorum, bir mezhepçilik yapıldığını hissettim. Tabii bunu kabul etmeyeceksiniz ama maalesef gerçek olan bu. Örneğin, en son geçen hafta, bundan iki ay önce bir öğretmen arkadaşımız -Sabancı Yurdu diye bir yurdumuz var, kızların kaldığı bir yurt- kız yurdunda beden eğitimi öğretmenliği yapıyordu, çocuğu görevden aldılar. Geçen hafta içinde çok yakın bir insan, bir de "Oraya sözleşmeli alınmayacak, Bakanlık kadrolu atayacak." diye açıklama yapıldığı hâlde, tekrar sözleşmeli bir öğretmen ataması yapılmış. Tabii atanmış öğretmenin kim olduğunu biliyorum, nereye yakın olduğunu da biliyorum. Yani böyle şeyler her zaman için bizi maalesef üzüyor.

Tabii bu yasayla ne ilgisi var dediğimiz zaman, sonuçta yapılan bu kadrolaşmalar, yapılan bu atamalar... Uygulamalara baktığımız zaman, büyükşehir olduğu zaman büyükşehirde seçilecek bir başkanın hangi yetkilerle donanacağını, ne kadar güçlü olacağını gördüğümüz zaman ben kendi adıma ürküyorum. Çünkü sonuçta siyasi bir güçle gelecek, geldiği zaman da "Ben şu kadar oy aldım, bu kadar oyla arkamda güç var." diyecek ve orada... Ha diyeceksiniz ki: "Vali belli bir yerde yetkili." ama vali beyin yetkisi, iktidar partisinde farklı olacaktır, muhalefet partisine farklı olacaktır. Dolayısıyla bunun sakıncaları olacaktır.

Tabii üniter devletin yapısı bozulacak, diğer şeyler olacak, bunları diğer arkadaşlarımız söylediler, ben de aynı fikirdeyim. Eğer böyle devam ederse üniter yapının bozulacağını az çok düşünüyoruz çünkü gelişmeler de o şekilde gidince bizim bu konuda o şekilde düşüncelerimiz oluyor.

Tabii bir de şu bana çok ilginç geliyor: On yıldır bu ülkeyi yönetiyorsunuz, hatta on birinci yıla girdik ama bir türlü bu mağdurluktan kurtulamadınız, hep mağdur edebiyatı yaptınız. Ama bunu yaparken de dönüştürmek istediğiniz her şeyi mağdurluğunuzu kullanarak çok güzel bir şekilde yaptınız. Şimdi 4+4+4 görüşülürken bizim koyduğumuz çekincelerinizin hiçbirini o zaman göz önüne almadınız, almadığınız gibi de en son, işte, yine burada olan o olayı yaparak yasayı bir an önce geçirdiniz hızlı bir şekilde. Ama şu anda neler olduğunu bilmiyorum inceliyor musunuz, şehirlerinize gidip okulları görüyor musunuz? O öğrencilerin ne zorluklar çektiğini ve diğer taraftan, seçmeli derslerde nasıl zorluklar yaşadığını görerek yaşıyoruz. Ben en son, tatilden dönmeden önce, Erzincan'da gittim çocukları ziyaret ettim. Yani 3'üncü sınıfa giden çocuğu 1'inci sınıf çocuğu zannettim. Biz, eskiden, belki biraz daha büyük müydük,

artık iriyarı mıydık, o şekilde gördük ama ben 3'üncü sınıfa giden çocuğa 1'inci sınıf öğrencisi misin, diye sordum. Daha sonra, 1'inci sınıfa giden çocukların sınıfına girdik ki orada o çocukların ders görmesi, eğitim görmesi mümkün değil. Bu da tabii insanın kafasında ister istemez, bu yaşta bu çocuk niye zorlanıyor, acaba dönüştürülmek istenen bir yapı mı var, gelinen bir nokta mı olacak diye düşünmeden edemiyoruz, geçemiyoruz. Tabii, bu yasa gelirken siz hepiniz bizden çok çok iyi biliyorsunuz bunun ne olduğunu ama tabii bazı şeyler belki parti politikası olsun, diğer yönlerden olsun açıkça söylenemiyordur ama sonuçta, burada belli bir noktanın, belli bir hedefin olduğunu düşünüyoruz.

Tabii, burada, bir şey daha söyleyeceğim. Yasada biliyorsunuz 2 binin altında olanlar kapatıldı. Erzincan'da öyle bir şey yok ama Erzincan'da şu anda Belediye Başkanımız -sizin partiden Belediye Başkanımız- mücavir alanın içine giren belediyelerimizi katmak için uğraş veriyor, yasada öyle bir şey yok ama kendisi katmak için uğraş veriyor. Tabii, biz de katılmasını diye uğraş veriyoruz ama sonuçta biraz önce o verdiğim mahalle örneklerine baktığımız zaman, bizim çekincelerimizin en büyüklerinden bir tanesi bu. O yeni olacak mahallelere hizmet gitmeyeceği yönünde çekincelerimiz oluyor çünkü eskiden de Erzincan Belediyesinin mücavir alanındaydı, belediye olmadan önce, o zaman da hizmet gelmiyordu. Şimdi, bu konuda Komisyonunuzdan özellikle rica edeceğim, bu konuda bir madde sıkıştırabilirsek, en azından şöyle bir şey yapabilirsek, işte bir belediye eğer şehre katılacaksa halk referandumuna gidilmesi yönünde bir madde koyabilirsek, en azından orada da belediye başkanları belli yerleri almak için uğraşırken insanların da fikirlerini sormuş olurlar. Bu konuda da dediğim gibi yardımlarınızı talep edeceğim.

Tabii köylerde hayvancılık ve tarımla uğraşanlar var. Sayın Bakanımız biraz önce sayın milletvekilimizin söylediği lafa "Yok, devam edecek." diye cevap verdi ama tabii bir de Hıfzıssıhha Kanunu var sonuçta, orada düzenlenmesi gereken şeyler var. Belediye olmadan önce köylerin hâlini biliyorsunuz. Gübreyi atıyorlar, gübre belli bir alana yayılıyor veya gübrenin suyu belli bir alanda akabiliyor, oradaki insanlar ondan fazla öğrenmiyorlar, rahat rahat doluşabiliyorlar veya kabullenebiliyorlar ama işte, belediye olduğu zaman, orada ne yapılacak? Baskı yapılacak "Sen bunu dökemezsin, kaldıracaksın." diye. Diyelim hayvancılık oldu, "Çevireceksin, etrafını düzenleyeceksin..." Bir sürü şeyle birlikte köylüler... Zaten şu anda tarımın gerçekten ne durumda olduğunu belli, hayvancılığın bitme noktasına geldiği belli. Dolayısıyla böyle bir şey olduğu zaman, zabıta orada, şikâyetler üzerine -komşular da birbirini çekemezse eğer- cezalar kesecek, sonuçta da insanlar kahredip hayvancılığı bırakmış olacaklar.

Tabii, il genel meclisi üyeliklerinin kaldırılması konusunda biz özellikle ikiye bölünmesinin çok yanlış olduğunu düşünüyoruz çünkü ülkenin bir tarafından il genel meclisi üyesi var, bir tarafında yok. Bu, sonuçta, olmayan illerdeki yatırımlar nasıl dağılacak, belediye başkanına bırakılıyor, belediye encümenine bırakılıyor. Orada biraz daha fazla siyasi kaygının olacağını düşünüyorum. Tabii bizim gibi küçük illerde il genel meclisi üyeleri çok önemli, bunların yetkilerinin de artırılması gerektiğini düşünüyorum. Örneğin Erzincan'da bizim 3 il genel meclisi üyemiz var ama AKP'nin 17 üyesi olduğu hâlde, orada yine ne yapılırsa yapılsın bir kısım işler yapılabilir; iyi niyetle yaklaşıldığı zaman, insanlarla görüşüldüğü zaman orada birçok iş yapılabilir. O yüzden, il genel meclisi üyelerini ben özellikle yerel demokrasilerin teminatı gibi görüyorum ve onların kalması yönünde, diğer büyükşehir olan yerlerde de kalması yönünde oy kullanmamız gerekiyor. Tabii İstanbul, Kocaeli örneği veriliyor. İstanbul, Kocaeli örneği verildiği zaman zaten orada özellikle İstanbul, eskiden beri her tarafı şehir olmuştu, söylemelerine göre 0,5 oranında bir kırsal alan kalmış ama diğer illeri getirip buna bağladığımız zaman ben yanlış olacağını düşünüyoruz.

Bir de tabii, belediyeleri kurarken halka soruyoruz, referanduma gidiyoruz ama kapatırken maalesef halka sormuyoruz. Bu konuda, biz gerçi parti olarak şu anda soruyoruz ama tabii bunun ciddiye alınıp alınmayacağı önemli, yine bu kapatırken de halka sorulması gerektiğini ve halkın en azından fikrinin alınması gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, sonuç olarak fazla uzatmayayım çünkü maddelerde de konuşacağım. Burada hukuka aykırılık varsa ki bütün hukukçular bunu söylüyorsa eğer ve bazı konuşmalarda özellikle Başkanımın yüzüne olsun, diğer milletvekili arkadaşlarımızın yüzüne baktığım zaman söylenen şeylerin haklı olduğunu, kabul ettiklerini hissediyorum ya da bana öyle geliyor ama en azından biraz beden dilinden anlıyorsak haklı olduğumuzu görüyoruz. O yüzden, bence ülkeyi germeden... Zaten üst üste getirip hep gerginlik de çıkartılıyor, onda da daha sonra, peşinde işte "Biz yaptık, CHP karşı çıktı, diğer parti karşı çıktı, şey istemiyor." diye siyasal bir ranta da dönüştürülüyor. Bunu yapmadan, bence bu konuda ciddi bir çalışma yapılıp -tabii, hukukçularımız ayrı bir taraftan, diğer bilen insanlar bu konuda özellikle çalışma yapılıp- bu yasa düzenlenerek, bizim de büyükşehir karşı olmadığımızı bilerek yeniden yapılanmasını, yeniden yapılmasını talep ediyoruz. İnşallah, bu talebimize uyarınız.

Hepinize teşekkür ediyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Işık, ben de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi sırada 16-17 arkadaşımız var, burada olduklarını varsayarak söylüyorum. Aslında benim bugün planlamam sanki 1'inci maddeye geçecek şekildeydi. Şimdi Sayın Bakan da buradayken bu süre konusunda daha hızlı gidersek Sayın Bakanın da bütün bu görüşleri cevaplandırmasına imkân vermiş oluruz diye düşünüyorum. En azından bu kısmını artık bitirmiş olalım diye düşünüyorum.

Sayın Kesimoğlu, evet, nihayet geldi sıra efendim.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım -aramızda var mı, yok mu bilmiyorum ama varsa- sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ve değerli basın mensupları; gecenin bu saatinde sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakana çok teşekkür etmek istiyorum Sayın Başkan sizin aracılığınızla çünkü bu tasarının görüşülmesiyle ilgili toplantıların önemli bir kısmına katıldım. Ben gerçekten teşekkür ediyorum. Kendisini aramızda görmekten dolayı da son derece memnunum ve sevinçliyim ama umarım, Sayın Bakan, bu sevincimi göstermek için takla atmamı beklemeyecektir.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Buna müsait değilsiniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Espri yapmaya kalkınca Sayın Bakan da böyle cevap veriyor.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Ben sadece kendi şahsımı kastetmemiştim, hepimizin adına konuşmuştum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ona da yer müsait değil.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Değerli arkadaşlarım, bu salonda hatırlayacaksınız 4+4+4 ile ilgili görüşmeler yapılmıştı ve o toplantıda hukuk, demokrasi, Anayasa ayaklar altına alınmıştı, ayrıca milletvekilleri ayaklar altına alınmıştı. Onun bir daha gerçekleşmemesini diliyorum. Bu akşam ve bu tasarının başlangıcından bu yana, yine aynı şekilde, demokrasinin, hukukun ve Anayasa'nın ayaklar altına alındığını görmekten de büyük üzüntü duyuyorum.

Bizler milletvekiliyiz. Yasama görevimizin gereklerini yerine getirmeye çalışıyoruz ama yoğun bir tempo içerisindeyiz; seçim bölgemizden gelen misafirlerimiz var, Genel Kurul çalışmaları var. Bu zaman zarfı içerisinde de gelen tasarı ve teklifleri kelimesine kelimesine, harfi harfine iyi incelemek durumundayız. Milletvekili olarak gelen tasarı ya da teklifin eksiklerini bulacağız, tamamlanması gereken noktaları bulacağız, uygulayanların bu konudaki sıkıntıları nelerdir, uygulanan kişilerin beklentileri nelerdir, mevcut yasanın eksikleri nelerdir; bunların hepsine birden bakacağız. Yani kelimesi kelimesine efor sarf etmemiz gereken bir durumdan bahsediyorum ama bu tasarının özüne baktığımız zaman 10.668 kelime var bu tasarıda. Pazartesi akşam geliyor, salı günü arada, çarşamba günü bizden bu konuyla ilgili görüş belirtmemiz isteniyor. Ayrıca, bu görüşmeler sırasında da görüyoruz ki bu konuyla ilgili hiçbir bakanlığa tasarı gitmemiş. Bunu hafiflik olarak almayı düşünüyorum ama o bile hafif kalacaktır. 56 milyon kişinin yaşam koşullarını iyileştiren ya da zorlaştıran bir tasarımı görüşeceğiz ama bu kadar hafiflikle yaklaşılmasını ben gerçekten son derece yanlış buluyorum.

Hazırlanma fırsatını bulamadık. Dedik ki: "Alt komisyon kuralım." "Hayır, alt komisyon kuramayız. Hemen görüşmemiz lazım." On saatlik bir görüşmeden sonra alt komisyon kurulma kararı verildi. Alt komisyon kuruldu. Alt komisyon on sekiz saat aralıksız çalıştı. Arkadaşlarımın emeklerine teşekkür ediyorum ama ben ziyan da olduklarını düşünüyorum çünkü alt komisyon raporuyla taslak arasında çok kayda değer bir değişiklik olduğunu ben göremedim. Arkadaşlarımın emeğine saygısızlık etmek istemiyorum.

Alt komisyon raporu geldi. Masalarımızın üzerine kondu. Sayın Başkan dedi ki: "Alt komisyon raporu üzerine görüş belirteceğiz." Şimdi, Sayın Başbakanın "Hilmi Hoca" diye hitap ettiği beyefendinin son günlerde popüler bir ifadesi var biliyorsunuz: "Kasaptaki ete soğan doğranmaz." Yani biz de şimdi alt komisyon raporunu görmeden bununla ilgili görüş belirticeğiz. Bu konudaki eleştirilerimizi, bu toplantının ertelenmesi gerektiğini ifade ettik. Ama Sayın Başkan ısrarlı bir biçimde görüşülmesinden yana tavır koydu. Ama bir süre sonra toplantının ilerleyen saatlerinde gördük ki toplantı ertelendi.

Şimdi, saat sekiz buçuğa kadar yaklaştı. Bir ironik öyküyü paylaşmak istiyorum sevgili arkadaşlarım sizlerle.

Köyün bir zengini –artık köyleri de mahalle yapıyorsunuz gerçi, mahallenin zengini de diyebiliriz- yeni aldığı gıcır gıcır bir arabayla kasabaya gitmek üzere sabah köyünden hareket ediyor. Tam köyün çıkışında bir hemşehrisiyle karşılaşılıyor. Yol uzun. Sıkıntılı. Beraber yolculuk yaparız diye arkadaşını alıyor yanına. Giderlerken, hakikaten sıkıntılı, "Gel şu yolculuğu eğlenceli hâle getirelim." diyor aracın sahibi. "Olabilir." diyor yanındaki arkadaşı. Biraz daha gittikten sonra zink diye duruyor, bahçesinin kenarına çürük domatesleri dökmüş vatandaşın domatesini görünce, "Bak, şurada çürük domatesler var. Bu domateslerden bir miktar yersen bu arabayı sana veririm." Adamın göz bebekleri büyüyor ve gerçekten o çürük domateslerden belli bir miktar yiyor. Adam sözünde duruyor. Arabasını teslim ediyor. Kasabaya gidiyorlar. Kasaba dönüşü, akşam, öykü gereği, yeniden karşılaşıyorlar. Aracın yeni sahibi kasabanın çıkışında, arabanın ilk sahibiyle karşılaşılıyor ve arabaya alıyor. Arabanın ilk sahibi pişman. Yok yere arabası elinden gitti. Aslında alan

da pişman. Yani bedavaya araç sahibi oldu, vicdanı rahatsız. Bir süre sonra yolculuk gene sıkıntılı bir hâl alınca, diyor ki: “Gel sabahki oyunu bir daha oynayalım.” “Oynayalım.” Biraz sonra yine bahçenin kenarından geçerken duruyorlar “Bak şu çürük domatesleri benim yediğim kadar yersen aracını ben sana geri veririm.” diyor. Adam da güzel bir fırsat yakalamış. Hemen domatesleri tüketiyor. Aracına ulaşıyor. Sabah çıktıkları gibi gidiyorlar. Aracın gerçek sahibi direksiyonda giderken yüksek sesle konuşuyor; diyor ki: “Sabah ben köyden çıktım, araba benimdi, sen sağda oturuyordun. Şimdi, akşam köye dönüyoruz, araba yine benim ve sen sağda oturuyorsun. Biz bu çürük domatesleri niye yedik?”

Yani şimdi alt komisyon kuracaktınız niye on saat bizim sinirlerimizi bozdunuz? On sekiz saat sabaha kadar zulmettiniz. Alt komisyon raporunu inceleme fırsatımız olmadık dedik, dinlemediniz, iki saat sonra yaptınız. Korkarım, Sayın Başkan, birkaç saat sonra toplantı bir seyre ulaştıktan sonra da tasarıyı geri çekiyoruz diyeceksiniz. Böyle bir beklenti içerisinde olduğumuzu da bekliyorum.

BAŞKAN – Ama, bakın, ilk toplantıda da, Sayın Önder’in –yarın geldiği zaman, unuttum- bir özür borcu var bana. Hatırlıyor musunuz “Alt komisyon kurmayacak. Alt komisyon kurarsa özür dileriz.” demişti.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Evet, evet, doğrudur.

BAŞKAN - Hatırlatsın bana yarın arkadaşlar da. Siz de “Alt komisyon kurulsunuz.” demiştiniz.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sayın Önder ve arkadaşlarının Türk milletine özür borcu var çünkü konuşmalarından dolayı.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Cumhuriyet Halk Partisine mensup arkadaşlarımız bu tasarıyla ilgili eleştirileri ortaya koydular. Biz gerçekten çok samimi bir biçimde bu tasarıya katkı yapmak istiyoruz. Eleştirilerimizi ortaya koyup doğruları paylaşmak istiyoruz. Ama bu fırsatı maalesef çok demokratik bir ortamda bulma imkânımızın olmadığını düşünüyorum.

Sayın Başkan, badem şekerleri ve yemek bence yeterli olmayacaktır. Zatialinizin tutumuyla ilgili bir iki şey söylemek istiyorum.

Birincisi, ilk geceki toplantıda Sayın Bakan zannediyorum işi dolayısıyla ayrıldı, Sayın Müsteşarın İç Tüzük hükümleri çerçevesinde, orada görev yapamayacağına ilişkin Mahmut Tanal arkadaşımızın bir itirazı oldu. Ben de şurada oturuyorum. Sayın Müsteşarın elinde bir evrak var. Ama belli ki o ihtiyacı karşılayan prosedüre uygun bir evrak değil. Belli bir süre sonra evrak zatialinize ulaştı. “Evrakı görelim, ne yazıyor, bakalım.” derken Başkanlık makamı “Varsa, var demektir.” gibi bir tutum takındınız. Böyle bir şey hakkınız yok. Bence paratoner görevi üstlendiniz. Buna hiç gerek yoktu.

İkincisi, alt komisyon raporu geldi. Hukukçusunuz. Ben sizi yıllardan beri tanıyorum. Daha alt komisyon raporu üzerinde bilgi sahibi olmadan oylamaya kalktınız. Arkadaşlarımız usul üzerine tartışma yaratmak istediler, onu engellemeye çalıştınız.

Sizin şahsınızla ilgili tasarrufu değerlendirmek, takdir etmek elbette ki benim haddim değil ama siz, Komisyon Başkanlığı makamında oturuyorsunuz. Bu tavırlarınızla, Başkanlık makamına olan güveni zedeliyorsunuz. Komisyon üyesi bir milletvekili olarak bundan sonra sizi bu konuda biraz daha dikkatli ve duyarlı olmaya davet ediyorum.

Kaldı ki, alt komisyon raporunda şekil şartları yerine gelmemiş. Bizim partimizin milletvekilinin muhalefet şerhi alt komisyon raporuna eklenmemiş. Zaten İç Tüzük’ümüzü göre bir komisyon raporu görüşülemez.

Şekil şartları açısından da bir iki şey söylemek istiyorum. Ben 22’nci Dönemde de milletvekilliği yaptım. Tasarı ya da teklifi elime aldığım zaman hangi yetkiyle bakacağımı ben orada görebiliyordum ama artık öyle alelacele hazırlanmış bir tasarı ki, yani biz milletvekili olarak bu tasarıyı asli komisyon olarak mı, tali komisyon olarak mı inceleyeceğiz, ben göremedim. Komisyona telefon açtık, öyle öğrendik.

Anayasa’ya aykırılıklar var. Anayasa Komisyonuna gitmemiş. Plan Bütçe Komisyonu herhâlde taşın altına elini sokmak istememiş. Gündemim müsait değil diye geriye göndermiş.

Ayrıca, bir bakıyoruz ki, maddelere bakıyoruz, gerekçe 7 madde, kanun maddeleri 6 tane. Allah Allah, bakıyoruz yürütme maddesi yok. Bulmaca çözer gibi tasarıyı okumaya çalışıyoruz. Bir bakıyoruz ki birinci sayfanın arkasından çıkıyor yürütme maddesi. Yani şekil şartları açısından da makul değil.

Milletvekili arkadaşlarımız bu tasarının Bakanlıkta hazırlanmadığını ifade ettiler, ki ben de katılıyorum. Ama bu şekil şartları açısından Bakanlıkta hazırlandığını ben düşünüyorum. Çünkü geçtiğimiz yıl bütçe görüşmelerinde, İçişleri Bakanlığının bütçesiyle ilgili görüşmeden bahsederken, İçişleri Bakanlığının resmî İnternet sayfasındaki bir haberi paylaşmıştım. O haber şöyleydi: “İşletmeye açılan tesisin temel atma törenine Sayın Bakan katılacak.” Yani böyle bir bakanlığın resmî İnternet sayfasında böyle bir ifade olduktan sonra bu şekil şartlarının böyle olmasını da doğal karşılamak gerekir düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi zarfa baktık bir de mazrufa bakmak lazım. Öncelikli olarak elbette ki bir milletvekili olarak Anayasa'ya uygunluk açısından denetlemek gerekir. Arkadaşlarım da bu konuda eleştirilerini ortaya koydular.

Sevgili arkadaşlarım, bu tasarı Anayasa'ya açıkça aykırılıkları içermektedir. Birincisi, il özel idareleri kaldırılıyor. İl özel idareleri anayasal kuruluşlardır. Organları yerel seçimle seçilirler. Ancak bir başka yerel yönetim birimiyle yerini değiştiremezsiniz. Bu özel idarelerin kaldırılması açıkça Anayasa'ya aykırıdır.

29 büyükşehir belediyesinde belde belediyelerini kapatıyorsunuz. Bu da Anayasa'ya aykırıdır. 52 ilde belde belediyesi var, 29 ilde belde belediyesi yok.

Bazı köyleri mahalle yapıyorsunuz. 16 bin civarında köyü mahalle yapıyorsunuz. İl ve mahalle, il ve köy aynı statüye sahiptir. Dolayısıyla kurulması ve kaldırılması aynı yoldan mümkündür. Eğer birini kaldırabiliyorsanız diğerini de kaldırabilirsiniz. İlleri kaldıramayacağınıza göre köyleri de kaldıramazsınız. Bu da ciddi anlamda Anayasa'ya aykırılık ortaya koymaktadır.

Sevgili arkadaşlar, iktidar partisi her fırsatta ileri demokrasi den bahsediyor. Ama on yılda yapılanlara baktığımız zaman, bırakın ilerisini, demokrasiyle uzaktan yakından alakasının olmadığını görüyoruz.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı var. Şimdi o şartı siz görmezden geliyorsunuz, yok sayıyorsunuz. Hani demokrasiniz, hani demokrasiye inanmıştınız, gönül vermiştiniz? Türkiye'ye demokrasi getirecektiniz? Yerel yönetimleri daha demokratik hâle getirecektiniz? O bölgede yaşayan insanlara niye sormuyorsunuz? Niye bir referandum yaparak "Arkadaş, sen belediyenin devamından yana mısın, kapatılmasından yana mısın?" niye demiyorsunuz? Parlamentoda ne yazıyor? "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir." Hani hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindi? Siz tekelinize almışsınız, kendiniz karar veriyorsunuz.

Sevgili arkadaşlarım, benim büyük amcam bucak müdürüydü, nahiye müdürüydü. Herhâlde benim bildiğim kadarıyla da en son nahiye müdürlüğü yapan kendisiydi. İlimizde, Sevgili Hocam, Birgül Ayman Hocam bir çalışma yapmıştı. İçişleri Bakanlığının kadrosunda 1 tane bucak müdürlüğü var. Onun nerde olduğunu da bilmiyorum ama. Şimdi, siz, 29 büyükşehirde bucak müdürlüklerini kaldırıyorsunuz. Kaldırın, hiçbir itirazımız yok. Zaten fiilen hiçbir yerde yok. Hukuken kâğıt üzerinde var ama fiilen hiçbir yerde yok. Niye 81 ilde kaldırmıyorsunuz, bunu anlamak mümkün değil.

Yine bir başka nokta, 2011 adrese dayalı nüfus sayımına göre nüfusu 2 binin altında olan belde belediyelerini kapatıyorsunuz. Ama yeni belediye kurulabilmesinin nüfus kriteri 5 bin. Niye 5 binin altında olanları kapatmıyorsunuz? Yani nüfusu 2 binin altında olanları cezalandırıyorsunuz. Niye 5 binin altında olanları kapatmıyorsunuz? Bu da bir çifte standart. Bunu da anlamakta güçlük çekiyorum.

Pek değinilmedi, hatta hiç değinilmedi diyebilirim değerli arkadaşlarım. Biz söylüyoruz. Biz büyükşehir kurulmasına karşı değiliz ama biz kurulan büyükşehirlerin belediye sınırlarının mülki sınırlara taşınmasına karşıyız. Niçin karşıyız? Jandarma teşkilatımız, hepimizin bildiği gibi, belediye sınırları dışarısında görev yapar. Şimdi bu tasarıda 29 büyükşehirin sınırlarını, belediye sınırlarını mülki sınırlara taşıyorsunuz. Ama kolluk görevi üstlenen jandarma teşkilatıyla ilgili en ufak bir değerlendirme, bir tespit, bir öngörü, bir düzenleme yok. Bu kolluk, asayiş, düzeni nasıl sağlayacaksınız? Bununla ilgili bir düzenleme yok.

Şimdi, Mülkiye 1'inci sınıfta siyasal tarih dersinde Oral Sander Hocamız... Birinci Dünya Savaşı'na Osmanlı'nın katılabilmesinin yollarından bir tanesi de Alman gemileri geldiler, Boğaz'dan geçtiler, Rusya sınırlarını bombaladılar. Gemilerin ismi Goeben ve Breslau gemileriydi. Ama savaş koşulları birdenbire geliştiği için. Gemilerin Osmanlı gemisi olması gerektiği ve Alman miğferleri kaldırıldı askerlerin kafasına yerine fes giydirildi. Gemiler oldu Osmanlı gemisi Yavuz ve Midilli. Şimdi, herhâlde siz de jandarma mensuplarının üzerinden elbiselerini kaldıracaksınız, polis üniforması giydireceksiniz, sorunu çözeceksiniz. Teçhizat, silah, araç gereç, bina, bunları nasıl yapacaksınız, belli değil.

İkincisi, burada bir gizli niyet mi var, onu da bilmek istiyorum Sayın Bakanım. Türk Silahlı Kuvvetleri açık ya da gizli biçimde itibarsızlaştırılmaya çalışılıyor. Şimdi jandarma teşkilatının da görev alanının daraltılması acaba bu amaca hizmet eden bir gizli niyeti de mi içermektedir, bu sorunun yanıtını da merak ediyorum.

İçişleri Bakanlığı üzerinde, İçişleri Bakanlığına yerel yönetimler üzerinde Anayasa'dan kaynaklanan vesayet denetiminin de üstünde ve ötesinde yetkiler tanıyan bu tasarıyla. Bu doğru değil. İçişleri Bakanı aynı zamanda yerel yönetimler bakanı oluyor.

Değerli arkadaşlarım, sözlerimin başlangıcında da ifade etmişim, tasarı ile alt komisyon raporu arasında kayda değer bir değişiklik yok ama haksızlık etmişim varmış. Çünkü tasarıda var olan yatırımları izleme ve koordinasyon merkezinin adı başkanlığa dönüşmüş. Yani emeklere—yeniden söylüyorum—bir saygısızlık olmasın ama başkanlığa dönüşmüş.

Az önce söyledim, il özel idareleri anayasal kuruluşlardır ancak bir başka yerel yönetim kuruluşuyla değiştirilebilirler. Adı, tüzel kişiliği, ne olursa olsun hiçbir yapıyla değiştirilemez. Bu tasarı ile kurulmak istenen yanı ne biliyor musunuz? Bununla iktidar partisi büyükşehir belediyelerini alacak, büyükşehir belediyeleri içerisinde hasbelkader ilçeleri alamazsa o büyükşehir belediyesiyle ilçe belediyelerini tahakküm altına alacak, eğer büyükşehirleri ve ilçeleri de alamazsa bu Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığıyla onları zapturapt altına alacak. Yani bir başka deyişle: İktidar partisi yatırımları iktidarın belediyelerine yönlendirecek, muhalefet belediyelerini izleyecek. Muhalefet belediyelerinin sırtını yere getirmek, onları tuş etmek için de onları koordine edecek bu Başkanlıkla. Ben bunun bir başka açıklamasını göremiyorum, aksini söylemek de mümkün değil.

Bu tasarıyla benim ilimde, Kırklareli ilinde beş tane belde belediyesi kapatılıyor. Gerekçe 2 binin altında olmaları. Beş belediye de Adalet ve Kalkınma Partisinin yönetiminde. Ama siz onlara da sormadınız. Ben onların temsilcisi olarak size soruyorum. O belediyeleri kapatma yetkisini nereden aldınız? Bu hakkı nereden kendinize görebiliyorsunuz? Buna hakkınız da yok, yetkiniz de yok. Daha önce arkadaşlarım da ifade ettiler. Anayasa Mahkemesinin kararlarına göre belediyelerle ilgili bir düzenleme yaparken kapatılmayla ilgili sadece nüfus ölçütü değil, başka özelliklerin de dikkate alınması gerekir. Bir yerin tarihî özelliği vardır, bir yerin sanayi özelliği vardır; gece ve gündüz nüfusu farklıdır. Bir yerin turizm özelliği vardır; yaz nüfusu başkadır, kış nüfusu başkadır ama bunun da açık bir biçimde görmezden geldiğini maalesef izliyoruz.

Mabetle ilgili aslında Muharrem Işık arkadaşım söyledi ama Sayın Bakan bu konuda çok açık net bir şey söylemedi, "Yasaya bakmak lazım." dedi. Var mı yok mu ben merak ediyorum ama Sayın Bakanın ifadelerinden ben ikna oldum çünkü yıllardan beri ben kendi kendime sorardım "Oy pusulalarında muhtar ve azalar niye yan yana yer almıyorlar, niye aynı oy pusulasında değil?" diye. Ama Sayın Bakanın sunumundan da onu anladık, ayrıca bu şekilde devletimizin de ciddi anlamda bir kâğıttan tasarruf yapacağını da öğrenmiş olduk. Sayın Bakan "Bu konuyla ilgili seçmenlerimiz bana teşekkür edeceklerdir." dedi. Ben teşekkür ediyorum Sayın Bakana, bunu da önemli bir aşama olarak görüyorum çünkü geçtiğimiz aylarda bir terör saldırısında yurttaşlarımız hayatını kaybetmişlerdi ama Sayın Bakan o saldırıda katledilen, öldürülen katırın hesabını sormayı tercih etmişti. Bu bakımdan bunu da önemli bir aşama olarak görüyorum katırın hebasını sormadığı için. Sağ olun Sayın Bakanım, bu vatan size minnettardır.

Teşekkür ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Sayın Başkana mı hitap etmeniz gerekiyordu bilemiyorum ama bana hitap ettiğinize göre...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Bakanım, sorularım da olduğu için yanıtlamanız talebiyle size ilettim.

BAŞKAN – Evet, Başkanlığa hitap edin lütfen efendim.

Sayın Bakanım, sonradan şey yaparsınız.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Teşekkür ederim efendim, ben sözümü tamamladım.

BAŞKAN – Sağ olun.

Ben de hemen sözlerinizin başındaki o usule ilişkin konularda biraz fazla alıngan davrandığınıza inanıyorum. Ben bu Komisyon Başkanlığı görevini arkadaşlarımla en iyi şekilde katılımlarını sağlayacak bir tarzda götürmeye çalışıyorum. Elbette ki komisyonun da çalışmasını sağlamak durumundayım ama siz çoğunluğun aldığı kararlarla ilgili esasa ilişkin yargılarınızı benim şahsım üzerinden değerlendirmenizi de doğrusu haksızlık olarak kabul ederim. Burada eğer bir yanlışlık varsa bunun bir anayasal yargısı, bir siyasal sorumluluk varsa da onun halk nezdinde bir karşılığı vardır yani o anlamda değerlendirin. Her şey sizin, illa, dediğiniz gibi olacak diye bir şey yoktur, burada alınan bir karar vardır. Şimdiye kadar bütün komisyonlar alt komisyon metinleri esas alınarak görüşürler. Alt komisyon kararı çoğunlukla alınmıştır. Burada alınmayan bir karar üzerine veya meşru olmayan bir karara dayanarak yapılmış bir işlem de yoktur ama yine de görüşlerinize saygı duyarım ama benim bu konudaki kanaatimin öyle bir tarafsızlık işini göleleyecek bir tarzda olduğunu da kabullenmem mümkün değildir ama sizin görüşünüze de saygı duyarım.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Başkanım, bir polemik yaratmak adına söylemiyorum.

BAŞKAN – Asla. Ben de onu söylemiyorum ama ben söylediklerinize bir şey söylemek durumundayım yani.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Başkanım, benim vurgulamak istediğim, alt komisyon raporunu okuyup, inceleyip değerlendirme fırsatını bulamadığımız için ve bunun üzerine sizi de oylamaya sunmanız konusundaki tutumunuzu ben sadece eleştirdim.

BAŞKAN – Hayır, oylamaya sunmak zorundaydım yani öyle bir süre verecek olsam da oylamaya sunacağım çünkü alt komisyon metninin esas alınması, burada, bir teamüldür bütün komisyonlarda ama...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Efendim, ona bir itirazım yok.

BAŞKAN – Bakın, ben dün yeni bir polemik olmasın diye de 42'nci madde konusunda fazla burada gerginlik yaratmak istemedim ama arkadaşlarımızın taleplerini de değerlendirdik. İşte, bugün okumuş olarak geldiniz, elbette ki görüşlerinize saygı duyarım ama mümkün olan katılımı da sağlamaya çalışıyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Kesimoğlu.

Şimdi değerli arkadaşlarım, Sayın Havutça...

Namık Bey, buyurun efendim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bürokrat arkadaşlarım, değerli milletvekili arkadaşlarım, varsa sayın basın mensupları; ben de Cumhuriyet Halk Partisi İçişleri Komisyonu üyesi olarak hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, her parti çok değerli görüşlerini ifade ettiler. Özellikle muhalefet partisi arkadaşlarımızın kaygılarını, söylenecek her şeyi kapsamlıca söylediler. Ben de tekrara düşmeden önemli gördüğüm bazı hassasiyetleri, hususiyetleri sizlerin bilgisine arz etmek istiyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, tarihte bir söz vardır: Tarih yazanlar tarih yapanlara sadık kalmazsa değişmeyen gerçek insanlığı şaşkırtabilir. Şu anda da gerçekten de Türkiye'de tarih yaptığımız noktadayız. Yani şu anda burada vereceğimiz kararlar Türk halkının, Türkiye'nin geleceğine ilişkin çok önemli bir karar aşamasındayız. Bu tarihî anı tutanaklara geçsin diye, tarih tutanaklarına geçsin diye özellikle bu sözleri ifade etmek istiyorum. Bakın, ben de demin MHP Grubundaki Hocamı dinlerken ben de yirmi beş yıl Türkiye Cumhuriyeti okullarında tarih dersi veren bir öğretmen olarak ve daha sonra hukuk mesleğini meslek mensubu olarak sürdüren öğretmen bir avukat olarak sözlerimi tarih kayıtlarına geçirmek adına özellikle altını çizerek söylüyorum. "Bizim tarihimizde üç dönüm noktası vardır." diye biz ifade ederiz çocuklarımıza. Birincisi, Türklerin İslamiyeti kabulüdür. İkincisi, Türkiye'de cumhuriyetin ilanıdır ve üçüncüsünü de Türkiye'de demokratik sisteme geçiş olarak, Türklerin demokratik sistemine geçiş olarak dönüm noktası olarak ifade ederiz. Şimdi, cumhuriyetle birlikte özellikle ulus devletinin, millî devletin oluşmasında ve Osmanlı'nın, Anadolu Selçuklularının dağılmasında, ki o beyliklerin, özellikle Anadolu'da, işte, Dulkadiroğulları, Artukoğulları, Karesioğulları, Germiyoğulları gibi birçok beyliğin ayrıştığı ve her birisinin kendisini kendi bölgesinde bir güç olarak ifade ettiğini biliyoruz. Osmanlı devletinin bütünleşmesi noktasında nasıl bir beylikler arası mücadeleye girdiğini tarih kitapları çok yazar. Hatta benim de bulunduğum Karesi Beyliği'nin Osmanlılarla kız alışverişi yaparak topraklarını Osmanlıya biat ettiğini tarih kitapları yazar. Kütahyalılardan da Germiyoğullarını satın aldığı yazar yani topraklarını bir anlamda satın aldığı yazar.

Şimdi, arkadaşlarımız hassasiyetlerini, hususiyetlerini ifade ettiler ama ben bakıyorum tasarıda, şimdi sanki o dönem Anadolu Selçuklularının Osmanlı da parçalanması sonrası Osmanlı öncesi bir süreci hatırlatır gibi Karesi ilçesi, Karesi beldesi kuruluyor, efendim, Dulkadiroğulları beldesi kuruluyor, efendim, Artuklular kuruluyor. Şimdi, baktığımda böyle sanki... "Allah Allah, Türkiye yeni bir federatif yapıya mı gidiyor, böyle bir şey mi var?" diye arkadaşlarımız "Kast var." diyor ama ben bir kast olduğunu söylemek istemem. Şuna inanmak isterim: Türkiye'de siyaset yapan, bu topraklarda siyaset yapan İzmir'den Van'a kadar, Samsun'dan Hatay'a kadar tüm yurttaşlarımızın bu ülkenin birliğini, bütünlüğünü, Atatürk'ün kurduğu cumhuriyet değerlerine bağlı olduğuna ve ülkenin üniter yapısından taviz vermemesi gerektiğine yürekten inanmak isterim ve böyle olduğunu kabul ederim. Burada Türkiye'deki tüm yurttaşlarımız... Çünkü biz bunun ulus olarak acı bedellerini ödedik. Demin arkadaşımız, grup sözcümüz söyledi "Bugün Atatürk'ün Nutku okuduğunun yıldönümüdür." dedi. Evet, Atatürk Nutkunda Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetini kurmak için ne kadar büyük bir mücadele içerisinde olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Biliyorsunuz, Anadolu'da bize Sevr haritasının dayatıldığı süreçte ve emperyalist güçlerin Anadolu'yu ağızlarından salya akarak paylaşmak için çaba sarf ettiği süreci tarih kitapları çok acı hatıralarıyla yazar ve işte Antep'te Şahin Bey'in nasıl destanlaştığını, bizim Ege'de efelerin, o kara Fatmaların nasıl dağlarda emperyalist güçlerin uşaklarıyla çarpıştığını ve Anadolu'nun ulusal bağımsızlık ve bütünlüğünün nasıl bedeller ödeyerek, oluk oluk kan akıtarak Sakarya'da, Dumlupınar'da büyük bir ulusun ve dünyada emperyalizme karşı ilk kez mücadele veren bir ulusun evlatları olarak o tarihin hatıralarını ve kitaplarını okuduğumuzda ne kadar büyük bedeller ödediğimizi hepimizi biliyoruz. Büyük Atatürk'ün yurdumuz işgal edildiğinde sadece emperyalist güçlere karşı yerel dinamiklerle harekete geçen Kuvayimilliyeye örgütlerinin yani Anadolu'nun her tarafında yanan o ateşlerin Anadolu'yu kurtarmaya yetmeyeceğini Büyük Atatürk sadece Trakya Paşaeli Cemiyeti ile, İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile, Adana Kilikyalılar Cemiyeti ile ulusal kurtuluş mücadelesinin verilemeyeceği bilinciyle Erzurum'da ve Sivas'ta Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerini kurmuş ve Anadolu'nun birliğini sağlamıştır. Ve o dönemlerde çok acılar çeken

cumhuriyetin kurucu kadroları Türkiye’de ulusal birlik ve bütünlüğü tesis etmek için üniter yapıda ısrar etmiş ve cumhuriyeti’nin temellerini böyle atmıştır.

Bakınız, etrafımızda bir Yugoslavya kalmadı. Bakınız, aynı dönemde, Mustafa Kemal’ in döneminde Rıza Şah Pehlevi kendi dinamik açımlarını yapamadığı için Rıza Şah rejimi de devrildi. Aynı dönemde ülkemizin kuzeyinde bulunan Sovyet komünist rejimi, sosyalist rejimi de çağın gerektiği devinimleri yapamadığı için onlar da yok oldu ama aynı tarihsel dönemde Atatürk’ ün temel ilkelerini doğru koyduğu Türkiye Cumhuriyeti bugün sapaşğlam ayakta ve yaptığı değişim ve dönüşümle bugün Adalet ve Kalkınma Partisi yani siz iktidardasınız. Ve bizi bu noktaya getiren o durmadan deşelediği, Millî Eğitim Bakanının, sizin durmadan kenarından, köşesinden bozmaya çalıştığınız o cumhuriyetin değerleri sayesinde bugün Türkiye İslam ülkeleri arasında en gurur verici yere sahip bir ülke hâline gelmiştir. Bugün biz Afganistan’ dan, bugün Suriye’ den, Libya’ dan, Mısır’ dan, Malezya’ dan, Bangladeş’ ten güçlü bir ülkeyse Büyük Atatürk’ ün temellerini attığı o cumhuriyetin sağlam temelleri sayesinde. Türkiye Cumhuriyeti hep övündüğünüz 16’ ncı büyük ekonomi, kişi başına 10 bin dolar gelir ve bu gurur verici tabloya eğer ekonomisiyle, cumhuriyetiyle, değerleriyle, demokrasiyle geldiyse onun açtığı değerler sayesinde.

Zaman zaman şunu... Atatürk’ e saldıran her partiden arkadaşları hayretle dinliyorum. Atatürk’ ün kurduğu cumhuriyetin, Atatürk ilkelerinin hangi ilkesi Türkiye Cumhuriyeti’ nin çağdaş, çoğulcu, demokratik, özgürlükçü bir yöne doğru gitmesinin önünde engel teşkil ediyor, hangisi? Bunu burada iktidar partisini temsil edenlere sormak gerekiyor. Hiçbiri. Tam aksine, Atatürk’ ün kurduğu değerler çağdaş cumhuriyetin gelişmesi, dönüşmesi için fırsat yaratıyor. O nedendir ki İslam ülkeleri arasında Türkiye bugün tek demokratik, laik bir ülke olarak örnek olarak dünyada gösteriliyor ve aynı zamanda tarihsel mirasına, değerlerine sahip çıkan bir ülke olarak. Evlatlarımız bugün onun sayesinde çağdaş değerlerle buluşuyor.

Değerli arkadaşlarım, tabii, bunları söyledikten sonra tasarının yapım tekniğine ilişkin arkadaşlarımız birçok eleştiriler getirdiler. Bakın, biz hep uyardık. 4+4 eğitim sistemine getirdiğiniz yeni düzenlemeyle ilgili de dedik ki: “Yahu bu Türkiye’ nin birçok, tüm halkımızı ilgilendiren çok önemli bir konu. Bu konuyla ilgili karar vermeden önce, bu sadece siyasi iktidarın yüzde 49,9 çoğunluğuna dayanarak, milletvekili sayısal çoğunluğuna dayanarak Türk halkına bunu dayatmayın. İlgili taraflarla, gelin, tartışalım. Bu anayasa gibi bir şeydir.” Fakat iktidarın hani kontrolsüz gücü diyelim, o, Meclisteki sayısal çoğunluğunun verdiği öyle bir şey var ki arkadaşlarımızda, kafamıza vurur gibi dayata dayata, burada arkadaşlarımızı tekmeyle tekmeyle çıkardınız. Demin arkadaşımızın biri söyledi, Türkiye’ nin birçok yerinde eğitimde şu anda kaos var. Evlatlarımız hepsi şey içerisinde, analar zor durumda, babalar zor durumda. Kimisi gitti çocuklarına rapor almak için uğraştı, Sayın Başbakan tehdit etti: “Çocuklarınızı damgalı yapmayın.” dedi. Bu şekliyle Türkiye’ nin ana sorunlarını ilgilendiren çok önemli konularda yasa yaparken sadece komisyonlardaki milletvekillerinin değil bizim dışımızda sosyal taraf dediğimiz sendikalar, meslek örgütleri, barolar, akademik çevreler oturup bu konularda bunları ben burada dinlemek isterim. Şahsen ben bugünkü yasayla ilgili Mimarlar Odasının, Şehir Plancıları Odasının ne düşündüğünü, Belediyeler Birliğinin, belediyelerin ne düşündüğünü merak ederim.

Değerli arkadaşlarım, bakın, Balıkesir’ de dün, pazar günü referandum vardı. Tüm belde başkanlarımız isyan hâlinde. Sizin kiler ses çıkarmayabilir çünkü Başbakan “Kesin sesinizi” dediğinde cesaret edecek bir adam var mı bilmiyorum ona karşı olacak. Çünkü bugün Türkiye’ de bırakın demokrasiyi tek adam çoğunlukçu bir diktası algısı yaratan bir yönetim tarzı var Türkiye’ de. Bunu biz söylemiyoruz. AB’ nin 2012 İlerleme Raporu’ nu açın, Taraf gazetesinin bugünkü manşetine bakın, Taraf gazetesi, hani sizi alkışlayan “O, ne güzel işte, liberal değişim var Türkiye’ de” diye alkışlayan Taraf gazetesi bile bugün Türkiye’ de bir tek adam, demokrasiden çok çoğunlukçu bir yönetim anlayışı olduğunu söylüyor. Biz de bunu görüyoruz maalesef.

Bakın, şu an Türkiye’ de getirdiğiniz yasa Türkiye’ nin idari sistemini kökünden değiştirecek değişiklikler getiriyor. Arkadaşlarımız hep söylediler. Anayasal kurumlar, Anayasa’ nın 127’ nci maddesinde bir kurum olarak oluşturulmuş, Anayasa’ yla belirlenmiş il genel meclislerini kaldırılıyorsunuz ki o il genel meclisleri birçok yerden, köylerden, kentlerden seçilmiş arkadaşlarımızın ilde oluşturdukları bir meclisse yerel demokrasinin ana hücrelerini oluşturuyor arkadaşlarımız. Bakın, ben de Balıkesir İl Genel Meclisinde buraya gelmeden iki yıl görev yaptım. AKP’ den, MHP’ den, CHP’ den arkadaşlarımızla il özel idarelerinde, il genel meclislerinde çok katı bir siyaset tarzı olamaz. Aynı köyden, aynı ilçeden kalkmış arkadaşı aynı arabayla il genel meclisine geliyor. Köylerin sorunlarını tartışıyor. O kadar ayrıntısına kadar il genel meclisi üyeleri köylerin kaldırılmalarına kadar tek tek bilir bunu. Yani böylesine yeni denenmesine rağmen yeni yasayla, yeni bir kimliğe kavuşturulmasına rağmen valilerimizin başkanlıktan alınması, il genel meclis üyeleri arasından başkanın seçilmesi, komisyonları neredeyse yerel bir parlamento gibidir ve o ilçelerden gelen il genel meclisi üyesi arkadaşlarımız hemen hemen ilçelerinin, köylerinin akan çeşmesine kadar, akmayan suyuna kadar hepsini bilirler. Şimdi, bunu

kaldırıyorsunuz. Ben demin söyledim: "Sayın Bakan, il genel meclisi üyeleri özlük hakları talep ediyorlar, acaba onun için mi kaldırıyorsunuz, kızdınız da ondan mı kaldırıyorsunuz?" Ama arkadaşımızın biri "Hayır, olmaz öyle şey." dedi.

Şimdi, böylesine bir ne Anayasa'nın 121'inci maddesiyle ne Avrupa yerel yönetimler özerklik şartıyla uyuşan bir anlayış değil. Bunun kesinlikle bir defa arkadaşlarımız demin söyledi. Biz kesinlikle Türkiye'de illerimizin büyükşehir yapılmasını öneriyoruz. Neden 750 bin kriteri? 250 bine düşürülmüş efendim sayısı, yarıçapı esasıyla; illerimizi, hak eden yerlerimizi büyükşehir yapalım. Ama belde belediyelerimizi demin aynen il genel meclisi üyeleri gibi buldukları yerin en küçük mahallesindeki kadınların, çocukların tanıdığı belediye meclisi üyelerini, belde belediye başkanlarını yok ederseniz Türkiye'nin yerel demokrasiyi, çekirdeklerini, nüvelerini tahrip edersiniz. Çok büyük bir yanlış olur bu. Yani bakın, sadece bizim kadar toprak bütünlüğüne sahip Fransa'da 38 bin belediye olduğunu biliyoruz. Türkiye'de topu topu 5 bin belediyemiz var, yanlış mı bilmiyorum.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – 2.950...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – 2.950. Onun da 1.581 tanesini kapatıyorsunuz. Ya böyle bir demokrasi anlayışı olur mu Allah aşkına ya, Sayın Bakan böyle bir şey olur mu? Kim çıkardı bunu, nereden çıkardınız, nereden getirdiniz? Yani yarın diyorum sizinkiler ses çıkarmıyor ama bizim referandum sonuçları geliyor. Ha, şimdi "Biz bütün illerde bir başkanlık ihdas ederek Türkiye'yi Sayın Başbakanın bugün yanı başkanlık, hatta fiilî başkanlık gibi yönettiği Türkiye'yi biz tam başkanlık sistemine getireceğiz, her ili de biz yöneteceğiz..." Bu şekliyle bir yönetim tarzı düşünüyorsanız biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak size buna müsaade etmeyeceğiz. MHP'li arkadaşlarımız birtakım gerekçelerle dedi: "Biz her şeyi yaparız." Evet, biz de beldelerimize sahip çıkmak için, demokrasiye sahip çıkmak için, köylerimize sahip çıkmak için biz de her şeyi yaparız. Yani bizim duracağımız da son noktadır bu. Yani siz şimdi Türkiye'yi biz istediğimiz gibi yönetiriz, beldeleri kapatırız, köyleri mahalleye getiririz..." Siz kimsiniz yahu? Siz kime sordunuz? Benim köyümün, beş yüz yıllık köyümün köylülük haklarını, kim size o yetkiyi verdi, nasıl kaldırıyorsunuz? Ben Balıkesir-Bandırma Misakça Köyü'ndenim Namık Havutça olarak. Orada doğdum, orada büyüdüm, o topraklarda karnımı doyurdum. Kim oluyorsunuz da benim köyümün köylülük haklarını alıyorsunuz? Kim verdi o yetkiyi size? Ve bunu ben sormuyorum sadece. Bugün Medisin bahçesine Edremit'ten gelen köylüler söylüyor. Hatta burayı basacaklardı. Dedim ki: "Burayı basmayın siz, toplanın hepimiz Medisi gelin basın. Hepiniz toplanın yazın şeye..." Soruyor "Benim hayvanım, hasadım..." Sen nasıl kaldırıyorsun? Böyle bir yönetim anlayışı olur mu?

Balıkesir merkezden Marmara Adası üç saat. İki saat de gemiyle gidiyorsun Marmara Adası'na, beş saat. Ayvalık Altınova'dan Bandırma 260 kilometre. Balıkesir merkezden bu kadar uzak yerler var Balıkesir'de. Siz nasıl yöneteceksiniz, nasıl belediye olacak bu? Böyle bir tar olabilir mi, böyle bir yönetim anlayışı olabilir mi?

Bakın, Türkiye'de 35 bine yakın köy var. Köyler bu ülkenin ilk örgütlenme modelleridir Türkiye'de. Halkımız, göçer obalarımız uygun gördükleri yerlere yerleşmişlerdir, orada çadırlarını kurup bir müddet göçebe yaşamışlar ama daha sonra yerleşik hayata geçerek bugün orada çok tarihî derinlikte olan bir ilişkiler ve kültür yaratmışlardır o köylerimiz. Siz o kültürü yok edemezsiniz. Yani bir yasayla bir gecede o 16 bin köyümüze "Hadi bakalım, siz kentli oldunuz." diyemezsiniz. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir örnek yoktur. Var mı Sayın Bakan? Varsa gösterin. Yani bir gecede yasayla 16 bin köyü modern bir mahalle hâline getiren bir parlamento var mıdır, bir devlet var mıdır?

BAŞKAN – Sayın Havutça, bağlayalım lütfen.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Her şeyin bir ilki vardır.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Şimdi, bunu kabul etmek mümkün değil, gerçekten.

Arkadaşlar, yasalar toplumun barışını sağlamak için yapılır, yasalar toplumda refahı getirmek için, özgürlüğü getirmek için, toplumda insanları kaynaştırmak için, toplumun önünü açmak için yapılır yasalar ama görülüyor ki getirdiğiniz yasa şu anda yasa tasarısı başta ana muhalefet partisi olarak bizleri, daha sonra Milliyetçi Hareket Partisini ve kısmen de diğer parti, tüm muhalefet partilerini aynı noktada muhalefet etmeye zorluyor. Çünkü bu yasa illerimizin sorununu çözmiyor, köylerimizi yok ediyor, beldelerimizi yok ediyor, demokrasiyi yok ediyor, yerel demokrasiyi yok ediyor, Anayasa'yı ihlal ediyor, Avrupa yerel yönetimler özerklik şartına açıkça aykırı. Şimdi, bu yasayla siz ne yapmak istiyorsunuz? Ama ben bir şey seziyorum. AKP'nin içerisinde vicdan sahibi hiçbir milletvekili arkadaşımın ben köylerin bu şekilde ranta, talana açılmasını kabul edeceğini asla tahmin etmiyorum. Bunu yapsa yapsa Avrupalı, Amerikalı tekeli sermayenin baskısıyla getiriyorsunuz diye düşünüyorum çünkü köylerimizin bakir meraları var. Orada bakir köy malları var. Sadece benim köyümde 2 bin dönüm arazi var. Herhâlde büyük sermayenin iştahı öyle kabarmıştır ki hem de Marmara Denizi'nin kenarında. Harika bir arazi. Buradan da duysun o sermaye sahipleri. Herhâlde diyorum bu kadar kendi ülkesini tahrip edecek bir yasayı bu ülkenin topraklarında karnını doyurmuş, bu ülkenin topraklarında büyümüş, vatanına, milletine, toprağına karşı bağlı olan

insanların yapabileceğine gönlüm razı olmuyor. Ama herhâlde büyük sermaye sahiplerinin dayatması olduğunu seziyorum çünkü kentlerde rant kalmadı, şu anda kırsal alanın rantlarına doğru gözler çevrildi.

Bunun için bu yasa tasarısı böyle yaz boyunca bizden gizlendi, kamuoyundan gizlendi, “Yahu, işte, öyle oluyormuş, böyle oluyormuş, neden bilgi sahibi değiliz bundan?” Hep saklandı, gizlendi. Bir baktık bir anda önümüze geldi. Geldiğinde de bakıyoruz il genel meclisleri yok oluyor, beldelerimiz yok oluyor, köylerimiz yok oluyor ve Türkiye’de ikili bir yönetim anlayışı hâkim olacak, Türkiye’nin dengesi bozulacak. Siz 29 ilde devletin vergilerinden daha fazla pay alarak o illerin daha fazla gelişmesini sonuçlayacaksınız, onların dışındakilerde il genel meclisi varlığına devam edecek, devlet gelirlerinden daha az pay alacak, böyle bir şey sonuçlayacaksınız. Bunu kabul etmek mümkün değil.

Gerçekten bence yanlıştan dönmek erdemdir demeyelim ama Türk halkının ve Türk milletinin, Türk ulusunun çıkarları için bu yasa tasarısının biz öncelikle geri çekilmesini ve eğer geri çekilmiyorsa belde belediyelerimiz de, onunla ilgili önergelerimizi de vereceğiz. Belde belediyelerimizin kapatılmamasını, köylerimizin tüzel kişiliklerinin kaldırılmamasını ve yarıçap esaslı dayalı büyükşehir modeline gitmesi konusunda geniş bir çalışma yapılması gerektiğini ifade ediyorum ve diğer düşüncelerimizi de diğer maddelerde söylemek üzere hepinizi tekrar sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Havutça, teşekkür ediyorum.

Sayın Atilla Kart ayrıldı değil mi efendim?

Sayın Sarıbaş, buyurun.

Tabii, Komisyon üyelerine gösterdiğim toleransı size gösteremeyeceğim, kusura bakmayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anayasa madde 10, eşitlik ilkesine aykırı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir başlayın bakalım da...

Buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım ve bürokratlar ve sevgili basın; öncelikle Sayın Başkanımıza şunu ifade ediyorum: Bizim Komisyonumuza ya da KİT Komisyonuna geldiğinizde öncelikle misafirlerimize sonsuz konuşma hakkı veriyoruz çünkü onların bir kere gelip bir daha o söz hakkını kullanamayacağını bildiğimiz için. Onun için İç Tüzük’ümüzdeki o yetkinizi özellikle bizlerin Komisyona katkılarının daha fazla olacağı niyetiyle biraz sabır göstermenizi rica edeceğim.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim, buyurunuz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Efendim, bugün burada gerçekten çok hızlı, arkadaşlarımızın dediği boyutta, eleştirel boyutta bir sistemin değişmesinden bahsediyoruz. Yani burada tüm halkımızın, yerel yönetimlerin, bireylerin hiçbirinin haberi olmadan, onların kendi kendine, yerinden yönetiminin kararını veriyoruz. Burada gerekçe kararlarına baktığımızda, o gerekçe kararlarının şurada konuştuğumuz bu tasarıyla ve bu tasarının içerisindeki getirilen bu anlayışla, yerel yönetim anlayışıyla çelişkili olduğunu görüyoruz. Özellikle en çok kullanılan gerekçelerde ve bugün Bakanın da özellikle üzerinde durduğu gerekçelerde bir belediye...

Eski bir belediye başkanı olarak şunu söylemeye çalışıyorum: Yerel yönetim her bölgeye has, yerinden insanların özerk olarak kendi ilçesinden seçtiği insanı her gün görebildiği, hesap verebildiği ve onunla beraber karar alabildiği bir süreç ve demokrasinin beşiğidir. Şimdi, bu bütün şehir yani benim anlayışıma göre sınırları dâhil olan, nüfusumuzun yüzde 75’ini kapsayacak olan böyle ciddi bir idari tasarrufu ve özellikle 2002 yılından bugüne kadar süreç içerisinde her seçim vaadinde söylediklerinizin tersine anlayış içerisinde bugünkü uygulamalarınızı da bu tasarı içerisinde eleştirmek gerekiyor.

Şu madde gerekçe: “Bir plan bütünlüğü sağlıyoruz.” diyorsunuz. Burada bir plan bütünlüğünü nasıl sağlıyorsunuz? Bir mimar olarak soruyorum: Siz Türkiye’de makro düzeyde bir planlama yaptınız mı? 12 ili de bu planlamanın içerisinde ulaştırma, ulaşım, özellikle enerji bölgeleri ve bunun gibi diğer benzerleri ve tarım arazileri dâhil olmak üzere, kentler de dâhil olmak üzere, onların bağlantılarını kuran makro düzeyde bir planlamanız var mı? Şimdi, bu 29 tane bütün şehir hâline getirdiğinizde nüfusun yüzde 75’ine bu anlayış içerisinde ta köydeki, dağdaki vatandaşın kendisini ilgilendiren bölüme bir kere oy kullandığını görmediği bir yerel yönetim anlayışı içerisinde, beş yıl boyunca göremeyeceği bir yerel yönetim anlayışı içerisinde bir plan bütünlüğünden bahsederek günü kurtarmaya çalışıyorsunuz. Bu şehirler içerisinde 52 tane, sınırın içerisinde yüzde 70’inin bu 52 kentle birleştiğini farz edelim, çok da örnek veriliyor. Peki, nasıl plan bütünlüğü sağlayacaksınız? İki bütün şehir içerisindeki belediyelerin anlaşabilmesini nasıl sağlayacaksınız? Yok böyle bir anlayış, kimse kimseyi kandırmasın. Onun için, plan bir bütündür ve planı bütünlüğü içerisinde ele

alırsınız ama burada bir yerel yönetimin planlamasıyla birlikte bakarken oradaki kent kültürüyle kırsalın köy kültürünü aynı potanın içerisinde eritemezsiniz ve tüzel kişiliği yok ederek de o insanların kültürünü kentleştirmiş anlayışı içerisinde veremezsiniz.

Onun için de bu anlamda baktığımızda, bir turizm bölgesi kıyı belediyeçiliğiyle, dağın tepesindeki bir köyün yani Yörük köyünün oradaki nüfusunu azaltarak, oradaki bacaları söndürerek, oradaki tarlalarını bedavaya satmasını sağlayarak oradaki insanları, vereceğiniz bu kent anlayışı içerisindeki bugün çöp toplamasını, kültürünü bilmeyen, kendi sokakları içerisinde kendi süpürürken onu süpürgelerle çevre temizlik vergisine sürükleyen bir anlayış içerisinde nasıl bütünleştireceksiniz? O vergiler karşısında, mutlaka, bu belediyenin yeni yitirdiği, eskiden merkezî hükümetin yani bugünkü paraların sıralarını koyduğu ama Medisin de bu tasarı içerisinde verdiği yol yapım katılım payları yüzde 88'den... Şimdi meclislere yetki veriyorsunuz. Onlara vereceğiniz bu geniş yetkiyle buradaki köylüyü nasıl koruyacaksınız?

Onun için, bir deniz kenarındaki idare anlayışıyla, bir kültür kenti anlayışıyla, bir sanayi kenti anlayışıyla bir dağdaki orman köylüsünün anlayışını aynı pota içerisindeki bir devlet erki gibi bir belediyeye ve valiliğin emrinde ve otoriter bir anlamda nasıl düzenleyeceksiniz? Bu kadar basit değil. Sadece oraya para vermekle bu işi çözemezsiniz ve burası da çok enteresandır: Gerçekten Anayasa'ya aykırı olan kısmı vardır. 2,85'lik bir gelir payını -nüfus başına bu oran- 52 tane yere, bütün şehrin dışındaki, büyükşehirin dışındakilere 1,50'ye düşürüyorsunuz. Hangi hakla? Onlar bu ülkenin insanı değil mi? Ondan sonra "Bütün şehir yaptık." deyip de siyasi amaçla elde etmeniz, cinlik yaparak oradan kendinize siyasi amaçla kısa süre içerisinde gelirlerin bu tarafa aktarılmasını, kapatılan belediyelerin, kent kültürü almış o belediyelerin paylarını bütün şehirlere aktararak orada 2 bin nüfusun altındaki kentlerdeki o paraları bu tarafa aktarmaya hakkınız var mı? Niye yüzde 5'ten yüzde 6'ya çıkararak, büyükşehir yaptığınız o belediyelerdeki payları diğer insanlara farklı olarak oradaki gelirlerini vermeye hakkınız var mı? Nereden alıyorsunuz bu gücü? Çünkü insanlar Anayasa'ya göre eşittir ve eşit gelirlerinden eşit pay almak zorundadırlar.

Çok değerli arkadaşlarım, gerçekten ciddi bir yasa yapıyoruz. Ben bir belediye başkanı olarak... Bakın, bir belediye başkanı yöresiyle bütünleşir ve idare eder. Tüzel kişilik kaybı olduğu zaman muhtarlıklar kayboldu. "Onların oradaki yatırımına halk karar verecek." diyorsunuz bu yasada. Kim verecek? Köydeki, dağ köyündeki insan hakkını nasıl arayacak gidip de? İl genel meclisi yok, muhtarı yok. O zaman şu akla geliyor: Oradaki iktidardaki parti ya da oradaki üyesi, siyasi kanalla, erkle oradaki insanları tamamen kentsel anlamda, direkt baskı anlamında, mahalle baskısı anlamında, yatırımlarda ayrıcalık olmayacak mı? O zaman, devletin her vatandaşına eşit haklar sağlamakta ve anayasal haklarını kullanmaktaki direkt baskıyı, mahalle baskısını hissettirmeyecek misiniz?

Çok değerli arkadaşlar, gelin, bu karar bizim kararımız olmamalı. Yerinden yönetimin kararı, Avrupa'daki, bizlerin de kabul ettiği, Yerel Yönetimler Özerklik Şartnamesi'ne göre yerinde yönetenler karar versin. Hiç kimsenin haberi olmadan elindeki insanların 2 binin altındaki nüfusların hiçbirisini, Anayasa Mahkemesinin iptal etmesine rağmen... O insanlar bugün alıştı, orada kent kültürü aldılar. İster kabul edin, ister etmeyin; Osmanlı'dan beri orada belediye olan yerlerimiz var. Oradaki insanlara şimdi diyeceksiniz: "Siz köy oldunuz." Oradaki insanlar bugün artık orada çöpünün toplanmasından suyunun anında yapılmasına kadar her türlü belediye hizmetlerini almış, ona diyorsunuz ki: "Siz köye dönüşün." Öbür taraftan da siz tüzel kişiliğinizi, haklarınızı yok edin, ona da diyorsunuz ki: "Siz kent oldunuz." Aklıma şu geliyor: Acaba Avrupa'ya şirin gözükmek adına çok da gelişmiş bir ülke olmak adına, 16 ülkeden birisinden işte, 10'a düşeceğiz, ülke adına, kentlerde yaşayan yüzde 75'ini geçirecek, bu 29 kenti büyükşehir yaparak böbürleneceğiz mi? Şunu mu ifade edeceğiz: "Bizim Türkiye olarak, Türk ulusu olarak artık yüzde 70'imiz kentte yaşıyor." Avrupa'daki standartlara göre bizler artık bu nüfusun yüzde 70'inden sonra, kentleşmiş, gelişen, sanayileşmiş en zengin 10 ülke arasına girip de kendimizi mi kandıracağız? Acaba bunun mu matematiksel hesapları yapılıyor? Benim aklıma da bu şeytanlıklar geliyor. Ama gelin, buradaki rakamlarla oynamayalım. Yüzde 52'nin geri kalan yüzde 25'inin yüzde 7'si köylerde kalacak. Oradaki insanlarımızın şirin gözükeceğiz, oradaki il genel meclislerimiz kalacak. Yani il genel meclisi köylünün derdini anlatan, ona bütün her şeyiyle, sokaktakinden her türlü sorununa kadar, merasına kadar, hayvancılığına kadar, ormandaki kesimine kadar devleti denetleyen, devletin burada uzantısı olan o tüzel kişilikteki muhtarına kadar yok edeceksiniz ve ondan sonra diyeceksiniz ki: "Biz daha bütünsel yerinden yönetim yaparak doğru, rantabl harcamalar yapacağız." Yok böyle bir şey, kimse kimseyi kandırmasın. Bu insanları bir seçim belki kandırabilirsiniz. O insanları bir seçim kandırabilirsiniz ama seçimden hemen sonra şu soruyu söyletmeyle Türk halkına... Bu sistemi bozdurmamalı. Ben Türk halkının kendi kendine oyunu verdirerek "Bu seçim verdik ama buna bundan sonra vermem." dedirtmeyelim. Bu ülkenin yapısını bozmayalım.

Gelin, 2 binin altındaki nüfusları gerçekten bir daha değerlendirin, onlara bir fırsat verin. Gelin, Avrupa'da ve dünyada gelişmiş ülkeler gibi yerinden yönetimi -sizin de 2000'den beri söylediğiniz- çoğaltalım ve yerinden yöneten insanların belde

belediyelerini kapatmayalım ve sizin de söylediğiniz gibi, hep vaatlerde bulunduğunuz gibi, belediye sayılarını çoğaltalım. Gelin, insanları barıştırarak, kaynaştırarak üniter devlet yapısı içerisinde yerel yönetimleri -az önce arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi- ötekileştirmeden, "O köylerde o köylü başka düşünüyordu, bu köylü daha farklı, bu köylü dağlı; oy anlayışı, bu bizden." deyip de lütfen ayırtırmayın. Gelin, bu ülke hepimizin, bu ülke sevdasını birlikte yapalım ve gelin, gerçekten bu demokrasi anlayışını yok etmeyelim.

Şimdi, şurada hemen toparlamak istiyorum. Diyorsunuz ki: "Biz burada kuvvetlendirilmiş belediyeler yaratacağız." Bu belediye dediğiniz 29 tane daha üniter yapı, devlet içerisindeki, bütün şehir içerisinde tek başına kral. 29 tane kral yaratacaksınız. Bu doğru, kabul ediyorum ancak bu geniş yetkili değildir. Neden değildir? Bakın, geriye gidelim: Şehircilik Bakanlığımıza bütün belediyelerin yetkilerini aldınız. Almadığınız yetki var mı? Sayayım mı size efendim? 13 tane tüm belediye, yerel yönetim, orman dâhil olmak üzere bütün yetkilerini aldınız. Ama burada gerekçenizi okuduğumuzda da "Bu belediyeleri daha güçlendireceğiz." diyorsunuz. Tam tersi, bir çelişki yumağı. Gelin, bu gerekçeleri de doğru yapalım ve gerçekten, ülkemizde bizler yerinden yönetimle, özellikle köy tüzel kişiliğiyle, idari yapısıyla oynamayalım. Köylümüz köy kültürüyle yaşasın. Gelin, köylerden göç ettirerek oradaki bacaların tütmesini engelleyip oradaki insanları mal varlığını zorla satmak durumunda bırakmayalım. Gelin, yeni büyükşehir belediyelerinin kenarlarında yeni varoşlar yaratmayalım. Gelin, düzgün planlama yapalım ve büyükşehir yaparsak o yarıçaplı büyük kentleri, büyükşehir belediyesini kabul edelim ve bunun içerisinde, gelin, onların hepsini de meclis üyeleri gibi kabul edip o yerindeki yönetimi, idare tarzını bozmadan o insanların yerel yönetim anlayışlarını kuvvetlendirelim.

Bu düşüncelerle ben AKP'nin 2002'den beri verdiği sözlerin arkasında durmasını ve gerçekten bu sözlerin arkasında dururken de bir gün de gelip bu oyunun kendisine, AKP'nin kendisine başka türlü silah olarak dönmemesini diliyorum ve uyarıyorum son kez: Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler bu tasarının insanların yerinden yönetiminin, demokrasinin bugünkü üniter devlet yapısı içerisinde ideal sistemini bozduğunu, seçilmişlerin haklarını koruyacağını belirtiyorum. Sonuna kadar direnç göstereceğiz.

Son: Bu Komisyonda çalışmalarımız devam ederken tüm milletvekillerimizi bu sorumluluk bilinci içerisinde davranacağını ümit ediyor, hepinize en derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş, teşekkür ediyoruz efendim.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Söz sırası Sayın Değirmendereli'de.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, milletvekili arkadaşlarım, sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, "kaynak israfını önlemek, etkin hizmet üretmek" bahaneleriyle hazırlanan bu kanun tasarısı köylerin, beldelerin, ilçelerin kendilerini yönetme şansı bırakmayacak, yerel yönetimleri pasifize edecek, 1.582 belde belediyesinin kapatılmasıyla da

60 milyonu aşan vatandaşımızın güncel hayatını doğrudan etkileyecek, 60 milyon insanın sorunlarına, sıkıntılarına sıkıntı katacak bir tasarıdır. Bizim de bu insanların vekilleri olarak, mağdur olan 60 milyon insanımızın haklarını, sorunlarını, sıkıntılarını savunmak, dile getirmek sorumluluğunda olduğumuzu düşünüyorum.

Biz neye itiraz ediyoruz, neye karşı çıkıyoruz? Bir defa, Cumhuriyet Halk Partisi olarak "Yerel yönetim yerinden yönetimdir." demekteyiz. Ağırlaşan kent sorunlarının çözümünde yerel yönetimlere makul ölçülerde yeni yetkiler verilmesini, yurttaşların yerel yönetimin kararları üzerinde daha fazla söz sahibi olmasını öngörmekteyiz. Yerel yönetimleri, yerel iktidar odakları olarak değil, yerel demokrasi odakları olarak görüyoruz. Yerel demokrasiyi ulusal düzeydeki demokrasiye rakip olarak değil, onun tamamlayıcısı olarak benimsiyoruz. Yerel yönetim vizyonunun odağında insan merkezli bir kentsel ve toplumsal kalkınma anlayışını öngörüyoruz. Yerel yönetim düzeninin laik cumhuriyetin, ülke bütünlüğünün, çoğulcu demokrasinin, örgütlü toplumun, bireyin gelişmesinin, insan haklarının, bireysel, kültürel haklara ve kültürel mirasa duyarlılığın, korunmaya muhtaçların, çevrenin ve tüketicinin korunmasının da güvencesini oluşturacağına inanmaktayız. Yerel yönetimlerin bu ilkeler çerçevesinde faaliyet gösterip göstermediklerinin de merkezî yönetim tarafından etkin biçimde denetlenmesini de öngörmekteyiz.

Peki, biz bu tasarıyla nelerin geldiğini görüyoruz, neler hedeflenmektedir? Bir defa, ikili yönetim sistemi, bütün şehir modeli ile, il sistemi ile kökten bir değişim söz konusudur. Yerel yönetimler ve demokrasi hiçe sayılmaktadır. Yerel yönetimler demokrasinin beşiğidir; sizse bu yeni düzenle, yerel yönetimleri muhtarlarıyla, belde başkanlarıyla, halkla yüz yüze gelmekten uzaklaştırıyorsunuz, halka hesap verme yükümlülüğünü hafifletiyorsunuz. Kısaca, tasarı antidemokratik bir merkezileşme tasarısı şeklindedir. Bütün şehir-

büyükşehir ve iller arasındaki eşitsizlikler artacaktır bu yasanın hayata geçmesiyle. Arkadaşlarımızın söz ettiği gibi, il genel meclisi kalkmakta, yerine merkezi yönetim birimi olarak yatırım izleme ve koordinasyon merkezleri kurulmaktadır ki bu da merkeziyetçi yapıyı besleyecektir.

Bu yasa tasarısı ile öngörülen kamu hizmeti dengesinin planlanması mümkün değildir. Eşitsizlik iyice belirginleşecektir. Köyler ve beldelerin tüzel kişiliğinin kaldırılması o belde belediyeleri ve köy muhtarlıklarının yerel yönetimlerine büyük bir olumsuzluk yaşatacaktır.

Bakınız, idari rejimi yanında nüfus ve yüz ölçümü büyüklükleri ile Türkiye'ye benzeyen Fransa'nın 36.500 belediyesinden 28 bininin nüfusu binin altındadır. Buna karşılık, Türkiye'de mevcut olan 1.977 belde belediyesi, kapatılma sonrası 395'e inecektir.

Kırsal alan yönetimi belediyelere devredilerek kırsal alanın planlanmasında köy muhtarları, ihtiyar heyeti, kaymakam ve vali devre dışına çıkarılmaktadır. Tasarı bunun yanında, Türkiye'deki her 2 köyden 1'isini kapatıyor, 16.082 köy tarihe karışıyor. Köylüler yaşam alanı üzerindeki haklarını kaybetmektedirler. Köylerin kaldırılması ile bu alanlarda yabancılara toprak satışının da önü açılmış olacaktır. Orman köylerinin kentsel rantta açılması kolaylaşacaktır. Bu yasa ayrıca meraların talanına da imkân hazırlamaktadır. Turizm bölgelerindeki belde belediyeleri ile de ilgili olarak Anayasa Mahkemesi kararları olmasına rağmen, Anayasa'ya aykırı biçimde bu bölgelerdeki beldelerin kapatılması da bu tasarı içerisine alınmıştır.

Ayrıca 2 binin altındaki bazı belediyelerimiz birleşerek kendi aralarında referanduma gitmişler, referandum için gün almışlar ancak bu tip adımları atan belediyeler de bu durumda mağdur olacaklardır. Yani yasada bunlarla ilgili olarak da bir ileri tarih öngörülmesi bile düşünülmemiştir. Arkadaşlarımızın da söz ettiği gibi, yine, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 5'inci maddesi, "Yerel yönetim sınırlarında, mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılmaz." hükmünü taşımaktadır. Eğer belde halkı belediyesinin kapatılmasına razı geliyorsa kimsenin söyleyeceği bir şey olamaz; tersine, vatandaş belediyesinin kapatılmasını istemiyorsa halkın egemenliğinin esas alınması ilkesinden hareketle, Ankara'da, masabaşında belde belediyelerini kapatmanın demokrasi ile açıklanabilir bir tarafı yoktur. Tasarı, kamusal kaynakların elden çıkarılmasına da zemin hazırlamaktadır.

Sayın milletvekilleri, bugün ülkemizin demokratikleşmesini, yerel yönetimlerin güçlenmesini ve vatandaşa götürülen hizmetlerin artırılmasını hedeflemeliyken, siyasi hesaplaşmalarınıza kesintisiz devam ettiğiniz sürece ülkenin geleceğini yine kendi hedefleriniz çerçevesinde şekillendirmeye çalıştığınızı görmekteyiz bu yasa tasarısıyla.

Ve bu yasa tasarısıyla şunların hedeflendiğini özetle söyleyebilirim: Önemli bir olumsuzluk, Anayasa'ya aykırılığı söz konusudur. Demokrasi den uzaklaşma söz konusudur. Başkanlık sisteminin altyapısının oluşturulması hedeflenmektedir. Oy alınamayan bölgeleri, iktidar partisinin oy alamadığı bölgeleri kendi menfaatlerine göre şekillendirerek yeni bir planlama yapılmaktadır. Köylerin, beldelerin taşından, toprağından, merasından, ormanından, her alanından rant elde etme anlayışı söz konusudur.

Sonuç olarak, 60 milyon insanımızın hayat döngüsünü, ekonomik ve sosyal yaşamını doğrudan etkileyen bu insanlara karşı en küçük bir sorumluluk duyuluyor ise bu tasarı geri çekilmelidir. Yasa her şeye rağmen çıkıyor ise Bedri Rahmi'nin bir sözünü hatırlatmak isterim: "Türküleri yakanlar yasaları yapanlardan daha güçlüdür." Türküleri yakan o köylülerimiz, o belde insanlarımız, hiç kuşku yok ki, bu yasayı çıkararlara karşı güçlerini seçim dönemi geldiğinde göstereceklerdir.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Efendim, ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Demiröz, söz sırası size nihayet geldi misafir olarak.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

On iki saatlik bir bekleyişten sonra, misafir olarak size hitap etmek de benim için çok güzel ve onur.

BAŞKAN – Size söylüyor, bana söylemiyor. Bu hitabınız Komisyon üyelerine değil mi?

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Komisyon üyelerine evet, Sayın Başkan, sizi bu konuda tenzih ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, İçişleri Bakanlığının değerli bürokratları, sevgili basın mensupları; hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın Bakanım, bir soruyla veya bir haberle başlamak istiyorum. Bugün İzmir İl Genel Meclisi Başkanı bütün şehir yasa tasarısına karşı bir basın toplantısını İl Genel Meclisi Salonu'nda kâtip üleriyle beraber yapmak istemiş ama İzmir Valisi tarafından izin verilmemiş. Şimdi buradaki sormak istediğim husus şu... İzmir İl Genel Meclisi ekim ayında il özel idarelerinin kapatılmaması yönünde temenni bir karar almış. Bu konuyu Sayın İzmir İl Genel Meclisi Başkanı basınla, kamuoyuyla paylaşmak istemiş ama Sayın

Vali müsaade etmemiş ve İzmir İl Genel Meclisi Başkanı Serdar Değirmenci kâtip üyeleriyle beraber bu yasa tasarısıyla ilgili görüşlerini ancak otoparkta yapmış. Burada sormak istiyorum: Yani buradaki, ileri demokrasi mi, Sayın Valinin tutumu ne; yoksa, "Seçilmişler hiçbir zaman atanmışlara ezdirilmeyecek." diyen bir zihniyetin neticesi mi, bunu sizden öğrenmek istiyorum. Çünkü gerçekten İl Genel Meclisi kapanıyor, İl Genel Meclisi Başkanı böyle bir basın açıklaması ihtiyacı duyuyor, ki Türkiye'de şimdiye kadar en az yirmi sekiz ilde olması gerekirken böyle bir örnek davranışın yasaklanması veya basın toplantısının yapılmamasının ne anlama geldiğini hakikaten anlamakta zorluk çekiyorum.

Bu sorumdan sonra... Ben Ziraat Yüksek Mühendisiyim, uzun yıllar kamuda çalıştım, Topraksu' da, Köy Hizmetlerinde, il özel idaresinde ve ondan sonra da il genel meclisi grup başkan vekilliği yaptım yani masanın öteki tarafını da biliyorum, bu tarafını da biliyorum. Bugün ortaya gelen bu yasa'yı da anlamakta zorluk çekiyorum. İl özel idarelerinin kapatılmasıyla ilgili ne gibi bir ihtiyacın nereden hasıl olduğuna hâlâ kanaatim hasıl olmadı. Ama şöyle düşünüyorum, diyorum ki: Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü sarmalı içerisinde tarımı çökertenler bugün acaba buna bir kılıf mı bulmak istiyorlar? "Nasıl?" dersiniz hemen söylemek istiyorum: Son on yılda ülke nüfusu 8 milyon arttı, tarım arazilerimiz azaldı, çiftçi gelirlerinde azalma ve yoksulluk başladı. 2000 yılında tarımdan geçimini sağlayan çiftçi sayısı 7,8 milyon iken bugün 6,1 milyon kişi olmuştur yani 1,7 milyon çiftçimiz çiftçilikten uzaklaşmıştır. Yine, aynı şekilde, düşünüyorum, diyorum ki: Son on yılda, 2011 yılında, cumhuriyet tarihinin en büyük ithalat rekoru kırılmış ve tarım ürünlerinde dış ticaret açığı 2,3 milyar dolar olmuştur. Yine, son on yılda, buğday ve mısır ithalatına 21 milyon ton buğday, 8 milyon ton mısır olmak üzere 7 milyara yakın para ödenmişti. Son on yılda, toplam işlenen alanlardan yaklaşık 2,5 milyon hektar azalmıştı yani on ilin yüz ölçümü kadar bir araziyi kaybetmiştik. Buradan nereye gelmek istiyorum? 2000 yılında tarımın istihdamdaki payı yüzde 36 iken 2011 sonunda yüzde 25,5'e düşmüştür. Acaba Hükümet yetkilileri Avrupa Birliği süresi içerisinde tarımdaki nüfusu yüzde 10-15'lere çekebilmek için il özel idarelerini kapatmak, köy tüzel kişiliklerini ortadan kaldırarak bu defa da tarımı bu yönüyle yüzde 10'lara mı çekmek istiyor, bunu anlamakta zorluk çekiyoruz. Neden dersiniz, ben dedim ki: Ben il özel idaresinde çalıştım. Masanın öteki tarafını da biliyorum, il genel meclisini de biliyorum. Yıllarca çiftçilere kırsal alanda bu kadar hizmet veren bir sektör, bir kamunun bir anda, bir gecede gözden çıkarılmasının ne kadar yanlış olduğunu ifade etmek istiyorum. Mesela, örnek olarak da kendi ilimden başlamak istiyorum. Bursa sanayi memleketi olduğu kadar bir de tarım kenti. 656 tane köyümüz var ve yani İnegöl Cerrah'tan Orhaneli'deki Ömeraltı köyüne kadar olan güzergahta bu hizmetlerin aksayacağını ifade etmek istiyorum. Bursa'da sulanabilecek tarım arazilerinin yüzde 25'ine kadar, ancak yüzde 50'sine kadar sulanan bir alanda artık tarımdan vazgeçildiğini düşünüyorum. Bu mahallelerde -Sayın Bakan sabah ki bir toplantıda itiraz etmişti- tarımla ilgili her şey bitecek, hayvancılık maalesef bitecek. Sayın Volkan Bey'in dediği gibi taşınmaz sistem değil, ben de şöyle diyorum: Artık vatandaş, köylüler hayvanların arkasına, yolları pislememesi konusunda gerekli tedbirleri alacak, ona göre arkasına bezler bağlayacak. Gerçekten, bunu samimi olarak söylüyorum Sayın Bakanım, yani hayvancılığı, tarımı o kesimlerde yaptırma şansınız olmayacak. Köy tüzel kişiliği ortadan kalkacak, kırsal kalkınmayla ilgili, diğer işlemlerle ilgili bütün yasaların değişmesi...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Ahırları nereye taşıyacaklar?

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Ahırları nereye taşıyacaklar, kümesler nereye taşınacak, birisi itiraz ettiği zaman neler yapılacak? Hakikaten bu konular çok önemli.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hepsi yerinde duracak.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Sayın Bakanım, nasıl duracak?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bayağı eskiden alıştığı gibi yani nasıl duruyorsa öyle duracak.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Ama ismini mahalle koyuyorsunuz, köy tüzel kişiliğini kaldırılıyorsunuz. Yani şimdi, Bursa'nın Yıldırım Mahallesi'yle, efendim, Kemalpaşa'daki Ömeraltı...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Mahalledeki insanlar da değişmeyecek, diğer varlıklar ve canlılar da değişmeyecek.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Hayır, o zaman Sayın Bakanım, şöyle yapalım: Bursa'nın Yavuzselim veya Yıldırım'daki mahallelerine de o zaman hayvanlarımızı getirelim, orada da tavukçuluk yapınlar şehrin içerisinde. Mahalleyle aynı şekilde efendim, yani bu anlamda söylüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – "Muhafaza eder." diye hüküm koyalım.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bursa meydanında hayvan mı yetiştirecekler?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, değil. Mevcut olan köylerde bu hayvancılığı muhafaza edebilir.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, siz devam edin efendim.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Devam ediyorum.

Bu il özel idarelerinin, köylerin kapanmasının yanı sıra bir de il genel meclis üyelerinin çok büyük bir özveriyle çalıştıklarının altını çizmek istiyorum. Hatta bu konuda Sayın Namık Havutçai'yle beraber sosyal haklarının düzenlenmesi için bir kanun teklifi verdik ve ben o zaman AKP'de il genel meclisi üyeliği yapmış arkadaşlarla görüşüm. Dediler ki: "Bir kanunun gündeme alınabilmesi için AKP'den de bir kanun gelirse bunların üçü birleşir ve Meclise gelir." Sonra, o arkadaştan bu kadar ricama rağmen gelmeme sebeplerini şimdi anlıyorum. Ta o tarihlere il genel meclisi, il özel idaresi gözden çıkarılmış ama ben iddia ediyorum, il genel meclisleri belediye meclislerinden daha başarılıydılar. En azından siyaseti ikinci plana bırakmışlardı. Aynı mahallenin, aynı köyün, aynı kasabanın çocuklarıydı. Beraberce el ele bu konuların üstesinden geliyorlardı. Örnek olarak hemen şunu da söyleyeyim: Bu yasada rant kokusu oldukça fazla. Mesela, Bursa için söylüyorum, Bursa Büyükşehir Belediyesinin imkânları belli oldu, artık ileri adım atma şansı yok. Ne yapması lazım? İşte, en yakın ilçe olan İnegöl, Kemalpaşa'yı kendisine kattığı zaman bunlarla ilgili bütün merasıdır, sanayi alanlarıdır, efendim, diğer tesisleridir, hepsiyle ilgili ekonomik ranta kavuşacak. Bu bakımdan, çok büyük bir haksızlık olduğunu bu vesileyle ifade etmek istiyorum. Ben bunları söyledikten sonra il genel meclisiyle ilgili, bir konuya daha değinerek sözlerimi bitireceğim, Sayın Başkanımın müsaadesiyle.

Belde belediyelerini kapatıyorsunuz. Ben cumartesi günü Bursa'ya gittim, İnegöl'ün dört tane kapanan belediye başkanlarını ziyaret ettim. Bunlardan bir tanesi İnegöl Tahtaköprü AKP'li bir belediye, İnegöl Kurşunlu Cumhuriyet Halk Partili bir başkan; İnegöl Cerrah, İnegöl Yenice, Milliyetçi Hareket Partisine mensup belediye başkan arkadaşlarımız var. Sayın Bakanım, tüm kalbimle samimi olarak söylüyorum. Burada, bu başkanlarla görüşükten sonra, onların bu konudaki düşüncelerini aldıktan sonra vatandaşlarla gezerken şöyle sordum: "Beldeleriniz kapatılıyor, ne düşünüyorsunuz?" diye, herkes şunu dedi bana: "Ne istiyorlar bizim beldemizden, belediye başkanımızdan? Bu belediye başkanı benim güvencem, bu belediye başkanı benim jandarmam, bu belediye başkanı benim doktorum, bu belediye başkanı benim maliye memurum ve beni her konuda yönlendiren kişi. Ben bu belde belediye başkanını kapattıktan sonra kimlerle, nasıl ne şekilde görüşeceğim? Kime, nasıl ulaşacağım? Büyükşehir belediyesi kimmiş, ben oraya nasıl gideceğim?" Sonra yine devam ettik, pazar günü biz de Orhangazi, Yeniköy ve Çakırlı beldesinde bir halk oylaması yaptık. Şunu söyleyeceğim: Oranlar yüzde 97, 73... Zaman almamak için... Ama bu tutanağı size de takdim edebilirim, bu tutanağı AK PARTİ belediye başkanı, CHP belediye başkanı, MHP belediye başkanı imzaladı. Yani bu derece bütün belediye başkanları... Evet, seslerini çıkaramıyor sizin partide olanlar, il genel meclis başkanları, belediye başkanları ama hepsi bu yasanın yanlış olduğunu, bunun karşısında olduğunu gerçekten ifade ediyorlar Sayın Bakanım.

Son olarak iki şeyle sözlerimi bitirmek istiyorum. Bugün Şükrü Kızılot Hürriyet'te yazmış. İşte, sizin 13 yeni büyükşehirdeki... "Yüzde 100 vergi şoku" diye bir sayfası var tamamen. Şuradan bir bölümü okumak istiyorum, diyor ki: "Malatya'daki evinin emlak vergisini binde 1 oranında ödeyen Bedriye Teyze, Malatya büyükşehir belediye statüsüne geçtiğinde binde 2 olarak ödeyecek. Trabzon'daki arsasının emlak vergisini binde 3 oranında ödeyen Temel Reis, arsasının vergisini yüzde 100 artırımlı olarak yani binde 6 oranında ödeyecek." ve devam ediyor. O hâlde sizin getirdiğiniz bu yasayla da büyükşehirde büyük bir isyan olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli Başkanım, Sayın Bakan; sözlerimi Dünya Çiftçi Kadınlar Günü dolayısıyla onların gününü kutlayarak bitirmek istiyorum. Çünkü önümüzdeki sene zannediyorum ki Dünya Çiftçi Kadınlar Günü'nü de kutlama şansına sahip olmayacağız. Çünkü köyleri kapatıyorsunuz, hepsi mahalle olacak. Bu bakımdan, bugün Birleşmiş Milletler tarafından her yıl kutlanan Dünya Çiftçi Kadınlar Günü hem bir anne hem de ev işleriyle ailesini ayakta tutan Türk kadınının, aynı zamanda emeği, üreticiliğiyle Türk tarımının da gizli kahramanının -çalışan nüfus içerisinde kadın oranı yüzde 45 iken tarım kesiminde bu oran yüzde 55- son defa da olsa, onların bu gününü kutluyor, hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, ben de teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi söz sırası Sayın Mahmut Tanal'da.

Sayın Tanal, buyurun efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Bakanlığın değerli bürokratları, değerli basın mensupları, sivil toplum kuruluşunun değerli temsilcileri; gecenin bu saatinde hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu konuyu araştırırken... Söylediklerimin tamamı bilimsel. Prof. Dr. Ender Ethem Atay, İdare Hukuku; Türkiye'nin İdari Teşkilatı, Prof. Dr. Turan Yıldırım; Kemal Gözler, İdare Hukuku; Mahallî İdareler Teori-Uygulama-Maliye Ahmet Ulusoy, Tekin Akdemir' den alıntı olarak söyleyeceğim ben.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Türkiye'de büyükşehir belediyesiyle biz 1984 yılında tanıştık, kanun hükmünde kararnameyle. 88 yılında tekrar, yine kanun hükmünde kararnameyle Konya ilimiz kuruldu. 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle Antalya, Diyarbakır, Erzurum ve 2000 yılında da... Mersin, Samsun kanun hükmünde kararnameyle, son olarak 2000 yılında Sakarya ili kurulmuştur, büyükşehir belediyesi olmuştur, 593 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle, önceki 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; takdir edersiniz Anayasa'mızın 91'inci maddesi der ki: "Kanun hükmünde kararname ivedilikle ve öncelikle gerek komisyonlara gerek Genel Kurula gelmesi lazım." ve gerek 504 ve gerekse 593 sayılı kanun hükmünde kararname bugüne kadar Komisyonumuzun huzuruna gelmediği gibi, yeni kurulacak olan büyükşehir belediyelerinin kanunu önümüze gelmekte. Bunu neden söylüyorum? Bu, gerek kanun hükmünde kararnamelerin gerekçesinde gerek önümüze gelen kanunun gerekçesinde hizmetlerin planlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içerisinde yürütülmesi hususunda. Sayın Bakan da çok iyi bilmedi ki Anayasa'nın 126'ncı maddesinin üçüncü fıkrası da aynı cümleleri kullanıyor zaten. 126/3 kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyumu sağlamak amacıyla 3046 sayılı Bakanlıklar Kanunu kuruldu. O zaman, eğer madem ki biz belediyeler olarak bu uyum ve planlamayı yapamıyor isek, 3046 sayılı Kanunu lağvetmek lazım. Yani buradaki gerekçeleri zaten... 3046 sayılı Yasa bunun tam karşılığını bize veriyor değerli milletvekilleri.

Konuya temel olarak baktığımız zaman, şimdi, bir: Anayasa'mızın 11'inci maddesi der ki: "Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü." Hepimizi, yasama, yürütme, yargıyı bağlıyor. Bu konu ne açıdan önemli? Çünkü eğer bir husus bir hukuk kuralına bağlanmışsa, bu, yasama organını da, yürütme organını da, yargıyı da, diğer kamu kurum ve kuruluşlarını da bağlıyor. Ve ne açıdan bu bağlıyor? Devam ediyoruz, Anayasa 123/5'te de kamu tüzel kişiliği –çünkü bu bahsettiğimiz kurumlar kamu tüzel kişiliği- ancak kanunla ve kanunun açıkça verdiği yetkiye dayalı olarak kurulur. Kamu hukuku tüzel kişiliğinin kuruluşu ve kaldırılışları yasanın açıkça verdiği yetkiye dayalı olarak öngörülmüştür. Buradan çıkan sonuç, hukuktan, mefumu muhalifinden çıkan mana şu: Biz, bu kamu tüzel kişilerinin kanunla kurulabileceğini Köy Kanunu'nda belirtmişiz, İl Özel İdaresi Kanunu'nda belirtmişiz, Belediye Kanunu'nda belirtmişiz yani bu kurumların, belediye tüzel kişiliğinin sona erdirilmesini, birleştirilmesini, köy tüzel kişiliğinin sona erdirilmesini ve açılmasını, il özel idaresinin kapanmasını, tekrar açılmasını Anayasa'mızın 123'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kanunla düzenlemişiz, yetkiyi ilgili organlara vermişiz. Şu anda yasama organının sayı çokluğuna güvenerek bunu dile getirmesi, gündeme getirmesi açıkça yetki tecavüzüdür. Hukukta bunun adı yetki tecavüzüdür. Yani burada yapılan işlem yetki tecavüzünden başka bir anlam ifade etmemektedir değerli arkadaşlar. Peki, bu belediyelerin kapanmasıyla ilgili madde nerede düzenlenmiş. Belediye Kanunu'nun 11'inci maddesinde var zaten. Burada Danıştay'ın görüşü alınarak, İçişleri Bakanının teklifi üzerine müşterek kararnameyle gayet rahat kapatılabiliyor Sayın Bakan. Yani burada bir idari tasarrufla, idari işlemle yapılması gereken bir işlemi bizim kanunla yapmamız âdeta yetki tecavüzünün tam bir örneği.

İki: Yine, 5393 sayılı Belediye Kanunu 9'uncu madde, bir belediye sınırı içerisinde mahallelerin kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi belediye medisinin kararı, kaymakamın görüşü üzerine vali onayıyla olur. Bunların hepsi birer idari tasarruf. Peki, bu idari tasarruflarla neden bu yapılmıyor? Daha basit, daha rahat. Herhâlde şu olsa gerek: Hak arama özgürlüğü çerçevesinde Anayasa'nın 36'ncı maddesi uyarınca bu tür idareler, bu tür kurumlar yargı yoluna gitmesinler diye. Yasama organı zaten Anayasa'da... Eğer hâlen hukuk varsa... Ben hâlâ inancımı yitirmiş değilim, hâlen hukukun varlığına inandığım ve güvendiğim için hâlen hukuki terimlerle ve hukuki argümanlarla ben bunları söylemeye çalışıyorum. Anayasa Mahkemesine gider, herhâlde iptal edilmesi lazım. Yani, yoksa, neden iktidar bu idari formalitelerle, idari tasarruflarla bunların usulü dairesinde yetkili organlarca karar alınıp, açılması, kapanması hususunu terk edip yasama organının önüne getiriyor? Bu da âdeta kanuna karşı hiledir ve bir yetki tecavüzüdür diyorum değerli milletvekilleri.

Şimdi, burada, Sayın Bakan, önceki konuşmacılar, "Efendim, bu, büyükşehir belediyeleri, yani köyler kapanırsa, mahalle belediyesi olur, buralarda tarım alanı daraltılır, işte, köyler hayvan besleyemez..." Güldü tabii ki, diğer arkadaşlarımızı da çok ciddiye almadı.

Değerli arkadaşlar, "Türkiye'nin İdari Teşkilatı", Profesör Doktor Turan Yıldırım, sayfa 267 ve 268'de; aynen, değerli arkadaşlarımızın bahsettiği örnekleri hemen size okuyorum, kısa. "İl idaresinin, Anayasa'nın 127'nci maddesiyle mahallî idareler, il, belediye ve köy olarak belirlenmiştir. 127'nci maddeye göre, il halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarının karşılanması il idaresinin yani

kanundaki adıyla il özel idaresinin görev ve yetkisindedir. Büyükşehir belediyesi kurmak, il özel idaresini fiilen ortadan kaldırmaktır...” Zaten burada kanunen kaldırıyoruz. Devam ediyor “...ve burada, Anayasa’da öngörülme yen yeni bir yerel yönetim birimi oluşturmaktır. İl özel idaresi yerine, Anayasa’da düzenlenmeyen bir başka mahallî idare birimi getirilmesi Anayasa’nın 127’nci maddesine aykırıdır.” diyor. Yani, bir il özel idaresini kaldırmakla... Ve onun yerine neyi getiriyoruz? Büyükşehir belediyesini getirmiş oluyoruz.

Yani, gülümsüyorsunuz ama Sayın Bakan, bu, bir öğretim üyesinin görüşü, diğer öğretim üyelerinin de görüşü o ama eğer bu ülkede, tabii ki, öğretim üyeleri nazara, ciddiyete alınmadığı için, bugüne kadar ne üniversiteler ne öğretim üyesi hocaların hiçbirisinin görüşü alınmamış ve bizler de gerçekten bu değerli bilim adamlarının bize vermiş olduğu eğitimle diplomalarımızı aldık ve mesleğimizi ifa ettik ve bugüne kadar da sizler de bunların ekmeğini yiyorsunuz yani netice itibarıyla, işin doğrusu bu. Yani, diplomaları almamış olsaydınız, belki kaymakam olamayacaktınız, vali olamayacaktınız. Yani, bunu küçümseme anlamında söylemiyorum, biraz bunların bu emeklerine de saygı göstermek lazım.

Köyle ilgili, hemen, Sayın Hoca şöyle bahsediyor: “Köylerin mahalle yapılması yapılaşmayı artırarak tarım alanlarının daralması sonucunu doğuracaktır. Köy Kanunu’nun getirdiği sınırlamalarla arazi yağmasından bir parça olsun korunabilmiştir. Yeni Büyükşehir Belediyesi Kanunu tüm imara ve yağmaya açacak niteliktedir. Mevcut köylerdeki tarım ve hayvancılık bu hükümlerle yok olacaktır.” diyor. Yani, bunu... “Ayrıca, sonuç olarak, bu şehirlerin büyükşehir yapılmasında kamu yararı da bulunmamaktadır.” diyor. Şimdi, burada, gerçekten tabii devamı, bayağı... Değerli hoca uzun uzun yazmış, ben bu açıdan sizin burada zamanınızı almak istemiyorum ama kitabı, kaynağını da söylemiş oldum. Yani, inşallah nazara alınır ama birazdan nazara alınacağını ben zannetmiyorum ama tabii milletvekili sorumluluğu açısından biz görevimizi ifa edelim.

Geliyoruz, yine, mahallî idarelerle, Profesör Doktor Ahmet Ulusoy’un, 2012 baskı, sayfa 417’de... “Türkiye’de aralık 2010 tarihi itibarıyla 2.950 adet belediye vardı, bu belediyelerden 1.023 tanesinin nüfusu 2 binden az, 1.035 tanesinin nüfusu ise 2 bin ile 5 bin arasındadır. Nüfusu 5 binden az olan belediye sayısının toplam belediye sayısına oranı yüzde 69,4.” deniliyor. Bu ne demek? Yani, biz, şu anda, nüfusu 5 binden az olan belediyeleri kapattığımızı göre, kapatacağımıza göre...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – 2 bin...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilemiyorum yani ben hocanın buradaki şeyini söylüyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – 2 bin...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 2 bin mi? Pardon. Peki, yani 2 binden az olan tabii, 1.023 tane.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Daha az...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Burada, yüzde 69,4; o 5 bini tarif ediyor. Şimdi, geliyoruz...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Teklif mi ediyor orada?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teklif etmiyor, yok, etmiyor, hatta diyor ki: “Yani, bunların, büyükşehir belediyelerine...”

Hiç öyle göz kaş hareketi yapmayın Sayın Bakan, çok ciddi konuları tartışıyoruz yani eğer kaş göz yapılacak bir yerde olsa, biz burada oturmazdık, başka yere giderdik yani özür dilerim, bu yakışmıyor size ve Bakanlığın da ciddiyetine yakışmıyor. Evet, özel yaşantınız öyle eğlenceli olabilir ama Bakanlık, şu anda yasama organı faaliyetini yürütüyor. Yasama organının faaliyeti içerisinde eğlenceli bir hayat olmaz, ciddiyet ister yani lütfen, ciddiyetinizi koruyunuz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, olaya baktığımız zaman, gerçekten, arkadaşlarımızın saydıklarını tekrerr etmemek, tekrar etmemek amacıyla, şu deniliyor: Yani, kamusal sorumluluk, genellikle tercihen, yurttaşın en yakın olan yönetimlerce yerine getirilmesi lazım. Üst düzey yönetim birimleri, bir işe, bir yere yakın olan birimler tarafından yeterli düzeyde görülebildiği ölçüde müdahale edilmemelidir. Ancak şu andaki getirilen yeni oluşumla bundan uzaklaşmış oluyoruz. Hizmette yerellik ilkesi uyarınca yine burada da hizmette yerellik açısından, halka yakınlık açısından nazara alınmış oluyor. Bakıyoruz, bu açıdan da büyük bir sıkıntı var. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nı, ben onu tekrar etmeyeceğim çünkü arkadaşlarımız zaten onu tekrarladılar. Ancak, yetki tecavüzü önemli. Toparlayacak olursak çünkü belediyelerin tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi, sınırların değişikliği Belediye Yasası’nda var. İdari tasarrufla yapılabilmesi gerekirken bunun bununla yapılmaması yetki tecavüzü. Köylerin kapanması, aynı şekilde, Köy Kanunu’nda var. Zaten, otomatik olarak yazıyor, 5393 sayılı Kanun değişikliğiyle belediyelerin ancak nüfuslarının 5 binin üzerinde olması hâlinde kurulabileceği şeklindeydi ancak bunun altına düşünce zaten köy durumuna düşmüş oluyor. Ancak, il özel idaresindeki enteresan bir hüküm, il özel idaresi ancak valiliklerin kurulmasıyla birlikte olur. Nedir? Zaten Anayasa’mızın 127’nci maddesinde “İl özel idaresi, belediyeler ve köyler...” diye yazılı. Zaten, İl Özel İdaresinin Kanunu, o kurulunca, Türkiye’de 81 tane il var, 81 tane il özel idaresi var.

Yani, burada, il özel idaresi, ili, valiliği kaldırırsak zaten il özel idaresi de kalkmış oluyor ama burada, bu Kanun'a da aykırılık var, 4'üncü ve 5'inci, 6'ncı maddesinde. Bitiriyorum Sayın Başkan.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Mahmut Bey, acele etmeyin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gayet güzel tespitler yapıyorsunuz, konuşuyorsunuz, lütfen devam edin; istifade edelim.

BAŞKAN – Efendim, Mahmut Bey'in dağarcığında çok şey var, o diğer maddelerde filan çok şeyler söyleyecek. Onun için, o "Toparlıyorum." diyorsa, toparlıyordur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, değerli arkadaşlar, mevcut olan bu düzenleme, il özel idaresinin kaldırılması, Anayasa'da öngörülme-yen yeni bir yerel yönetim birimi oluşturulmakta yani öngörülme-yen yeni bir yönetim birimi oluşturulmakta. İl özel idaresi yerine Anayasa'da düzenlenmeyen bir başka mahallî idare birimi getirilmesi Anayasa'nın 127'nci maddesine aykırıdır.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Tanal, çok teşekkür ederim. İleriki maddelerde de ileri görüşlerinizi dinleyeceğiz.

Söz alan arkadaşlardan burada olmayanlar var, onları atlayarak geçiyorum.

Sayın Cemalettin Şimşek.

Sayın Şimşek, buyurun efendim.

CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, Komisyonun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, İçişleri Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları; burada bugün ülkemiz için gerçekten önemli olan belediyeler hakkındaki yasanın değiştirilmesiyle ilgili komisyon raporu üzerindeki değerlendirmelerimizi yapıyoruz. Bu vesileyle tekrar ben hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Esasen, epeyce konuşuldu. Herkesin dediği gibi, teknik açıdan nasıl mahzurlarının olduğu, idari açıdan mahzurlarının neler olduğu, birçok konuşmacı tarafından dile getirildi. Hatta, bizim Grup Başkanımız Sayın Şandır, tarihî bir süreçle beraber de bu yasanın nerelerle nasıl ilintili olarak, olabileceğini anlattı. Hakikaten bir ders niteliğindeydi. Konuşmasını eğer şeylerden alıp bakacak olursa arkadaşlar, çok değerli bir konuşmaydı gerçekten. Onun için, ben, bu yasanın teknik açıdan hizmeti kolaylaştırmadığını ya da hizmete erişimin vatandaşlar açısından, köy tüzel kişiliğinin kalkarak işte, köy muhtarından talep edeceği bir şeyi, bugün, büyükşehir belediyesine gidip hizmeti talep edeceği şeklinde, köy tüzel kişiliği kalktığında mahalle statüsüne gelirse eğer, o günkü yasalarda bugünkü pozisyonunda köylerin olamayacağı şeklindeki dile getirilen şeyleri söylemeyeceğim ama Milliyetçi Hareket Partisi en çok kaygılı, bu yasanın siyasi sonuçları itibarıyla duymaktadır. Burada da diğer, Cumhuriyet Halk Partili sözcüler de dile getirdiler gerçi ama Milliyetçi Hareket Partisinin en çok direndiği ve bu yasaya da sonuna kadar direneceğini söylediği, hassasiyet duyduğu konu, bu yasanın siyasi sonuçlarının ülkemize pahalıya mal olacağını düşündüğü içindir. Yoksa, Büyükşehir Yasası'nın –adına ne dersiniz deyin- ülkemizde milletimizin daha rahat hizmet almasına dair yasaların, Milliyetçi Hareket Partisi her zaman yanında olur. Ama bunu söylerken, Milliyetçi Hareket Partisi bir rüya ya da bizler bir hayal görek söylemiyoruz değerli arkadaşlar, tek bu gelen yasayı değerlendirerek de bu sonuca varmıyoruz. Ülkemizde son on yılda izlenen politikalara baktığımızda, ülkemizin bu yasalarla birleştirildiğinde, hepsi bir araya, üst üste konulduğunda, bizim endişemizin ne kadar haklı olduğuna, herhâlde siz Sayın Komisyon üyeleri ve değerli katılımcılar da bize katılacaklardır diye düşünüyorum.

İşte, ülkemiz son on yılda -biliyorsunuz, hepimiz biliyoruz- bir değişim, dönüşüm ve ileri demokrasi, bu üç kelimededen oluşan ama sonuçları itibarıyla ülkemizi hiç değiştirip, amaçlarına uygun bir şekilde değiştirmeyen, dönüştürmeyen ama ileri demokrasiye de götürmeyen bir anlayışla yönetilmektedir. Vatandaşlarımız, ilk bakışta bu değişim ve dönüşüme bir umutla sarılmışlar, bunun üstü de vatandaşlarımızın inançları üzerinden güzelce örtülünce, hakikaten bundan kurtulamamışlardır, üç dönem olmasına rağmen kurtulamamışlardır çünkü bunun, bu dönüşümün ne olduğu, bu ileri demokrasinin ne olduğunu, üzeri inançlarla, daha, inançlar üzerinden dürüstlikle örtülmüştür.

Bugün, bunları -işte biraz evvel söyledim- sadece bu yasa üzerinden değerlendirmiyoruz. "Milliyetçi Hareket Partisi, bunları, bu yasanın lafzında değerlendirerek bir sonuca varmıyor." dediğinde, bunları neler üzerinden, hangi tereddütler üzerinden değerlendirip de bu noktaya vardığımızı izah etmeye çalışacak olursak eğer, hakikaten bugün şunu görüyoruz: Ülkemiz, dışarıdan dayatılan ve ülkemizi de bızce karanlığa götüren bir planın parçası hâline getirilmiştir. Ülkemizde son on yıldır ısrarla takip edilen sosyal, siyasal ve ekonomik politikalar ve bu meyanda yapılan yasal düzenlemeler bugün ülkemizi bir kaos ortamına sürüklemiştir. Bunun sonucu olarak vatandaşlarımız, hakikaten bir akıntıya, bir sele kapılmışçasına, bugün, sonlarının nereye gittiğini bilmeden, işte, kimisi kredi batağına batmış, kredi almayan kimse kalmamış, işte, "Biz, yarın ne olacağız?" hastanedeki yasalar her gün değişiyor... Bakın, ben bir sağlıkçı

olarak, hastanede çalışan ve orada bir miktar da yöneticilik yapmış birisi olarak, 2004'ten, 2008'de emekli oluncaya kadar, hâlen bugün de adına "dönüşüm, değişim" denilen, "Sağlıkta dönüşüm" denilen programın her gün gelen yazılarla değiştiği, dönüştüğü, güya kâğıt üzerinde ama sağlıktaki mesafenin bir adımda ileri gitmediği, aslında sağlıkta erişimin kolaylaştırılması, doktorlara erişimin, muayene olmanın kolaylaştırılmasının sağlıkta bir iyileşme olmadığını bugün bu işle az çok ilgili olan herkes bilir. Sağlıkta deniyor ki 4 kata çıkardık, 8 defa müracaat ediliyor ama esas olan sağlıkta getirilen kalitedir. Bugün, hepimiz biliyoruz, karnesiyle, işte T.C. numarasıyla, gelişen teknikten de istifadeyle artık vatandaşlarımız istedikleri hastaneye müracaat edebiliyorlar ama sağlık bu kadar, böyle karmaşa ile yönetilebilecek bir şey değildir. Nasıl? Bu şekilde sağlık ocağında yapılması gereken tedavilerin, müracaat edilerek yapılması gereken, aile hekimliğinde halledilebilecek tedavilerin, araştırma hastanelerine müracaat ederek, fakülte hastanelerine müracaat ederek insanlarımızın oradaki yoğunluktan dolayı da onlar gerekli araştırma hastanesi görevlerini, fakülte hastanesindeki görevlerini yapamamaktan dolayı, aynen sağlık ocağında gibi basit bir tedavi diye karşılaştırılan ilaç yazılan şekline dönerek... İşte 4 katına böyle çıkmıştır ama sağlıkta netice almak önemliyse, sağlıkta kalite önemliyse, bu, maalesef, bu dönemde getirilememiştir. Bu şartlarda da getirilemez, sadece müracaat sayısı artmıştır hastanelere yani eskiden 2 defa müracaat ediyormuş nüfus ortalamasına göre şimdi 8 katına çıkmış. Ama sağlıkta insanlar karşılığını masraflar artmasına rağmen bulamamışlardır. Bunu sağlığın içinden gelen birisi olarak söylüyorum.

Dış politikaya bakacak olursak, Türkiye'nin kendisine göre bir yol haritası var diyebiliyor muyuz dış politikada? Yani kendi kararlarını kendi veriyor diyebiliyor muyuz? Şimdi vatandaşlarımızın birçoğu bize soruyor: "Hakikaten Suriye'yle savaşacak mıyız?" Dün Suriye ile dost iken Suriye'de bir rejim değişikliği mi oldu ne oldu da bu hâle geldik? Türkiye'nin en önemli meselesi olan terör ve Kıbrıs meselesi gibi konular bugün hemen hemen hiç konuşulmazken ve bu konularda Türkiye bir adım ileri gidemezken, Suriye'nin iç işlerine de karışacak şekilde, sözde, Suriye'ye demokrasi getirmek için orada ölen insanların sorumluluğunu da üzerimize alacak şekilde davranmamıza bir anlam verebiliyor musunuz? Bir anlamı var mı diye düşünüyoruz.

Bu konuda insanlarımız sorumluluğun biraz da bizde olduğunu, Suriye'de savaş kışkırtıcılığı yaptığımızı düşünmektedirler. Daha birkaç gün önce Rusya-Suriye seferi yaparken Ankara Esenboğa Havalimanına zorunlu iniş yaptırılan Suriye uçağından çıkan malzemenin ne olduğunun açıklanmaması ve bu konuda çelişkili ifadelerde bulunması kamuoyunda kuşkuyla karşılanmış, bunu Türkiye ile Suriye'yi savaşa sürüklemenin bir parçası olarak değerlendirmişlerdir. Ayrıca burada şunu da ifade etmek isterim: Sayın Davutoğlu, Suriye uçağının neden Ankara'ya indirildiğini açıklarken, "Suriye rejimine silah akışını engellemeye kararlıyız." diye bir ifade kullanmıştı. Ben, buradan Sayın Davutoğlu'na o zaman böyle bir mahareti, böyle bir marifeti varsa, bizi yıllardan beri uğraştıran, yıllardan beri baş belası olan PKK'ya silah akışını önlesin, dolayısıyla biz de öncelikle bu sorunumuzdan kurtulalım... Elbette Suriye'de komşumuzdur, orada savaş olmasını istemeyiz, insanların ölmesini. Onlar da bizim din kardeşimizdir, hatta orada bizim soydaşımız da vardır, akrabamız da vardır, her şeyimiz vardır ama öncelikle Türkiye meselesiye eğer, Sayın Davutoğlu'nun PKK'ya silah akışını önlemesini isteriz, düşünüyoruz herhâlde değil mi?

Evet, değerli arkadaşlar, şimdi ben Sayın Dışişleri Bakanı Davutoğlu'na buradan sesleniyorum. Gene diyorum ki PKK'ya silah akışını önlemesi gerekir öncelikle, o işle uğraşsın. Sayın Davutoğlu'na, ayrıca, bakan olduğu sürece Amerika Birleşik Devletleri'ne kaç kez gitti acaba, buradan bunu sormak istiyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Veya Amerika'nın Dışişleri Bakanı kaç kere geldi?

CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun) – Yani şimdi, gidebilir, çok da gidebilir ama Türkiye'nin bundan kazanımı ne oldu acaba? Esas olan nokta burası.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Türk Hava Yolları kazandı.

CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun) – Yoksa Sayın Dışişleri Bakanımız Obama'nın çaycısı değildir ki. Böyle bir şey olmaz. Allah aşkına, soruyorum: Türkiye dış politikada hiç inisiyatif almış mıdır? Mavi Marmara da ölen vatandaşlarımızın hesabı sorulmuş mudur? İsrail bundan dolayı özür dilemiş midir?

Değerli milletvekilleri, bugün PKK, hepimiz biliyoruz, bütün lojistiğini ve silahlarını Kuzey Irak'taki yapı üzerinden temin etmektedir.

Peki arkadaşlar, baştan alıyorum. Bakın, bugün PKK'nın bütün lojistiğini ve silahını, Sayın Bakanım, Kuzey Irak'taki yapı üzerinden temin ettiği, başka da temin edeceği bir yerin olmadığı artık herkes tarafından bilinmektedir. Hâl böyleyken, iktidar partisi son yaptığı kongrede peşmerge başını onur konuğu olarak davet etmiş ve onu her türlü mülahazanın ötesinde karşılamıştır. Şimdi, adama sormazlar mı "Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusudur?" diye arkadaşlar. Üstelik ondan sonra da ,yok, biz onu alkışladık, Başbakanı

alkışladık gibi, özü kabahatinden büyük olan bir davranış içerisine girilmiştir. Siz onu oraya onur konuğu olarak davet ettikten sonra alkışlasanız da olur, alkışlamasanız da olur, her şey doğaldır.

Bakınız, bu konuda en samimi davranan kişi Sayın AKP Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik olmuştur. Sayın Çelik, katıldığı bir televizyon programında, “Barzani’yi alkışladık, gelirse yine alkışlarız.” demiştir. Sabittir televizyon konuşmalarında araştırılırsa ortaya çıkar. Fakat Sayın Hüseyin Çelik bundan da daha vahim olan bir açıklama yapmıştır ki bunu da sizinle paylaşmadan yapamayacağım. Sayın Hüseyin Çelik aynı televizyon programında moderatörün kendisine son dönemde terörün zirve yaptığını, bunu nasıl izah edeceğini sorması üzerine: “Olur mu, haksızlık etmeyin, evet, bu dönemde şu kadar güvenlik görevlisi ve vatandaş şehit edildi ancak 500 teröristte öldürüldü.” diyerek terörle mücadeleyi böyle bir matematiksel oranla izah etmeye çalışmış. Yani bizim insanlarımız öldü ama biz de şu kadar PKK’lı öldürdük. Böyle bir anlayışla teröre yaklaşılmı? Bizim bir tane canımızı kanımızı, 500 tane 5 bin tane teröristle, PKK’ıyla değişmemiz mümkün mü? Teröre böyle yaklaşırsanız olur mu? Değerli arkadaşlar bu bir zavalılıktır. Milliyetçi Hareket Partisini morg bekçiliğiyle suçlayanların, tabutları sayarak, tabut bekçisi olduklarını, terörle mücadelede böyle bir paradoksa sahip olduklarını ortaya koymalarıysa çok dikkat çekicidir.

Ayrıca, dış politikada ülkemizin bunca sorunu varken bizi ikinci derecede ilgilendiren bu “Arap baharı” vesaire gibi konularla uğraşmamızı hangi güçlerin bize dayattığını da sorgulamak gerekir diye düşünüyorum. Bu meyanda yine hemen aceleyle Meclise getirilen ve âdeta bir dayatmayla -işte arkadaşlarımız bahsettiler biraz evvel- burada kavga dövüş, arkadaşların kavga ettiği bir ortamda geçirilmeye çalışılan ve “4+4+4 sistemi” diye adlandırılan yapı bugün millî eğitimimizde birçok sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok aile, çocuğuna rapor alma telaşı içerisinde bu sistemden dolayı. Bir kısım öğretmenlerimiz hangi şekilde çalışacağını, hangi statüde çalışacağını bilememektedirler. Birçok yerde öğretmen fazlası oluşurken hâlen Türkiye’de öğretmen açığı olduğu da bir gerçektir.

Değerli arkadaşlar, bugün ülkemizde terörle mücadelede gelinen nokta ise ayrı bir garabettir. Terörle mücadeleden vazgeçilerek, terörle müzakere edildiği, geçmişte inkâr edilmesine ve bunu söyleyenlerin şerefsizlikle suçlanmasına rağmen bugün en yetkili ağızlardan artık terörle mücadele edilebileceğini, herkes söylenenleri bilmektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, değerli arkadaşlar; getirdiğiniz bu Büyükşehir Belediye Yasası’na baktığımızda -baştan da söyledim- teknik olarak birçok eksiklikleri, Anayasa’ya aykırılıkları var.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun) – Tamam, son vereceğim Sayın Başkanım.

Teknik olarak bunu da burada izah ettiler ama en önemlisi bunların içerisinde, dediğimiz gibi, biraz evvel söylediğim gibi hizmete erişilebilirlikte bir kolaylık sağlamıyor. Dediğim gibi, muhtarla yapacağı işi, köylü, şimdi büyükşehir kadar gidip yapmaya kalkışacak, oradan hizmetin gelmesini bekleyecek. Muhtar, düşüp dolaşıyordu yollarda köylüye hizmet getirmek için, işte, KÖYDES’ler vardı, köylere hizmet götürme birlikleri vardı. Ben de il genel meclisinde biraz çalıştım, biraz evvel bir arkadaşım da çalışmış herhâlde Bursa’da, ha, 2 tane, 2 arkadaş. Biliyorum, bu köylere hizmet götürme birlikleri vasıtası ile köylülerimize hakikaten daha pratik bir... Ama bunun teknik altyapı desteğine de ihtiyacının olduğunu ifade etmek isterim.

Şimdi, bir konuyu daha söyleyerek buradan, sözlerime son vermek istiyorum. Esas söylemek istediğim şey de bu zaten. İşte, son on yılda izlenen bu politikalar güya ileri demokrasi adına yapıldı ve Türkiye’de de bu meyanda televizyonlarda ya da işte sabahtan olduğu gibi, milletvekili arkadaşlarımızın da ifade ettikleri gibi, sanki demokrasi, aklına her gelenin, herkesin aklına ne gelirse söylediği bir idare, bir rejimmiş gibi anlaşılıyor.

Değerli arkadaşlar, ben televizyonlardaki tartışmalarda da, buradaki bazı tartışmalardan da, sabahtan ifade edilen tartışmalardan da hakikaten yapılan ülkenin neresi olduğunu, burası Türkiye Cumhuriyeti mi, Türk devleti mi yoksa işte, ta uzaklarda bahsedilen üçüncü dünya ülkesi mi anlayamıyorum. Türkiye Cumhuriyeti devleti, değerli arkadaşlar, şunun altını çizerek söylüyorum, tanımlanmamış bir ülkedir, tanımlanmamış bir ülke değildir. Kurucu irade bu ülkenin tanımını yapmıştır. Bütün temel hak ve hürriyetler, bütün özgürlükler, bütün haklar bu tanımlanmamış bir ülke çerçevesinde yapılabilir, özgürlükler bununla sınırlıdır. Tüm dünyadaki ülkelerde birtakım yasalarla, kendi ülkelerindeki yasalarla temel hak ve hürriyetler sınırlanmıştır. Herkes her aklına geldiği yerde, her şeyi konuşamaz, böyle bir şey yok. Sabahleyin Sayın Milletvekili burada söylüyor, ifade ediyor, işte, diyor ki: “Şimdi biz herkesi anlamaya çalışıyoruz. Diğer partiler de, özellikle Milliyetçi Hareket Partisi de bizi anlamaya çalışmalıdır.” gibi ifadeler kullanıyor. Ben Sayın Milletvekiline Milliyetçi Hareket Partisini bu manada takip etmesini, böylece doğruyu bulacağına inandığımı ifade etmek istiyorum. Şimdi, diyor ki: “Burada Misakımillî konusunda herkes hassas, Misakımillî ya da Lozan hakkında bir şey söylenince hemen, herkes

ayağa kalkıyorsunuz.” Diyor, özellikle de Milliyetçi Hareket Partilileri kastederek. Değerli arkadaşlar, yani burası bizim ülkemiz, biz Misakımillî konusunda hassas olmayacağız da hangi konuda hassasiyet göstereceğiz Allah aşkına? Yani elbette ki bu konuda hassasız.

Şimdi, ayrıca Sayın Milletvekili bir ifadesinde de diyor ki: “Bakın hep bize ‘Şunu veririz ama bunu vermeyiz.’le yaklaşıyoruz.” diyor. Bak, burada, bu noktada haklı çünkü farklılık iktidar tarafından yaratıldı. Yani onlara, o hak talep etmeyi... Sanki biz veriyormuşuz gibi... Öyle bir şey yok ki, hepimiz eşit bireyleriz Türkiye Cumhuriyeti devletinde, öyle mi? Ama deniyor ki, işte, oradaki yaşayan vatandaşlarımızın bizden sanki farklı istekleri ya da haksızlığa uğramış bir durumları var da, bizden bir şeyler istiyor, biz de bunu vermiyoruz. İşte “Size şunu vereceğiz, bunu vereceğiz.” “Vermek” diye bir şey yok, bizlerle eşit birey, vatandaşlar onlar da. Bizlerle aynı şekilde yaşıyor, aynı kanun karşısında, eşitiz vesaire. Hayır, hatta ben böyle Güneydoğu kökenli bir arkadaşımızın, kardeşimizin İstanbul’da arabasına bindiğimde dedim ki tartışma neticesinde... Konuştuk işte o yana bu yana, diyor ki: Ya, şimdi, biz seninle burada bir anlaşmazlığa düşsek taksit ücreti konusunda da karakola düşsek “Sen hangi taraftan vatandaşsın?” deyip, senin kitabını ayrı açıp da mı yargılayacaklar bizi? Yani senin benden ne farkın var? Bu farkındalığı ortaya koyduğunuzda, böyle bir şey varmış algısı yarattığınızda bunun karşılığını da göreceksiniz arkadaşlar ama Milliyetçi Hareket Partisini hiçbir zaman bu kayıkçı kavgasının yani bu kavganın içerisine kimse çekemeyecektir çünkü böyle bir sorun yoktur, böyle bir sorunun varlığını kabul etmemektedir.

Türkiye’de bir terör sorunu, bir PKK sorunu vardır. Bunu bir defa, kesinlikle ayırt etmek isterim. Sayın Başbakan da aynı noktaya geldi ama kaç sene sonra? Herhâlde geçenlerde açıklama yaptı, on sene sonra. “Var, var, var.” dedin. “Varsan, sorun neyse onu çöz.” derler adama, içine bir şeyler doldurmayacaksın. Ne var? Sorun var. İşte, tüm bunları değerlendirdiğimizde bu gelen büyükşehir yasasına da bu kuşkuyla, bu kaygıyla baktığımızdan, onun için, özellikle siyasi sonuçlarını düşünerek ve tahmin ederek şiddetle karşı çıkıyoruz. Sayın Komisyondan, Sayın Hükümetten bu yasayı geri çekmesini, konjonktürel olarak ülkemize daha uygun büyükşehir belediye yasası tartışılarak getirilirse buna katkı sağlayacağımızı söylüyoruz. Bu vesileyle tekrar hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Hasan Hüseyin Türkoğlu, diğer arkadaşlarımızın olmayışı nedeniyle...

Evet, Sayın Türkoğlu.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun saygıdeğer mensupları ve misafir milletvekili arkadaşlarımız, değerli bürokrat arkadaşlarımız, sivil toplum ve meslek kuruluşlarının saygıdeğer mensupları; bir kez daha hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Birkaç gündür müzakere etmeye çalıştığımız, aslında müzakereden çok, diyalogdan çok monolog olarak hiçbir şeyi değiştiremediğimiz, sadece iktidar partisinin söylediklerinin tahakkuk ettiği bu tasarıyla ilişkili olarak -çok ağır ifadelerle Anayasa’ya aykırılık iddiaları- yasa yapmanın da ötesinde Türkiye’nin geleceğinin tehlike, risk altında olabileceği bir düzenlemenin karşımızda olduğunu ifade etmemize rağmen çok da fazla yol aldığımızı, mesafe katettiğimizi düşünmüyorum. Aslında, iktidar partisi mensubu arkadaşlarımızın da, onların da altyapıları, fıkri altyapıları bizim gibi çoğu zaman. Onlara sadece şunu söylemek istiyorum: Eğer bu tasarımı hazırlayanlar gerçekten iyi niyetliyse, bu tasarımı kendilerine verenler, ellerine tutuşturanlar gerçekten iyi niyetliyse bunu test etme şansımız var. O da şu: Yani her iktidar, özellikle parlamenter sistemlerde parlamento çoğunluğuna sahip olan iktidarlara gelecekte yapılacak seçimlerde avantaj sağlayabilmek için bazı düzenlemeler yapar. Eğer bu yasayı bu şekilde değerlendiriyor iseniz yani sadece seçimlerde avantaj sağlamak gayesiyle yapılmış ise bu düzenleme, bunu test etmenin yolu şu: Yasanın içerisinde, özellikle 2’nci maddesinde zikredilen köylerin, mahallelerin, caddelerin, sokakların sayıldığı bağılıklarla ilgili düzenlemeler seçim kazanmaya yönelik, biz öyle değerlendiriyoruz. Gelin, bu bizim endişe duyduğumuz düzenlemeleri çıkarın ama sizin büyükşehir yapmak istediğiniz her yerin ismini bu kanun içerisinde zikredelim, dercedelim. Kriterleri yine siz koyun, Parlamentodaki çoğunluğun sahibi olarak kamuoyuna da çıkın, deyin ki “Biz yaptık bu yasayı.” Ama lütfen, büyükşehir belediye sınırlarıyla il sınırları örtüşecek şekilde yapılan düzenlemeyi bunun içinden çıkarın. Mesela, şöyle bir düzenleme yapabiliriz, ileride maddeler gündeme geldiğinde önergelerimizle bu konuda size ışık tutmaya, yol göstermeye de çalışacağız: “Nüfusu 300 binin üzerinde olan yerler büyükşehir olabilir.” diye bir düzenleme yapabilirsiniz. Bunun için de büyükşehir olmayan illeri, aynen pergel yasasında olduğu gibi, 10 kilometrelik, 20 kilometrelik bir yarıçaplı alanı tespit edip, bu alanın içerisindeki bütün yerleşim birimlerini o belediyenin sınırlarınıymış gibi kabul edip, nüfusuna bakıp ve 300 bin, bu rakam 400 bin de olabilir, 200 bin de olabilir, tercihe bağlı... Böyle bir düzenlemeyle bir sürü şehri büyükşehir yapabilirsiniz, böyle bir imkânımız var. Bu açıdan size yardımcı olacağımızı, destek olacağımızı, yanınızda olacağımızı da ifade etmek istiyorum. Ama lütfen, federatif bir Türkiye’nin ya da bölgesel yönetimlerin tartışılacağı bir Türkiye’nin, bölücü unsurların sevineceği

bir Türkiye tablosunun önüne geçmek için lütfen bu 1'inci maddedeki düzenlemelerin tamamını kaldırın. Bunu sizden bir milletvekili, muhalif milletvekili olarak değil, Türkiye Cumhuriyetinin bir Türk vatandaşı olarak özellikle istirham ediyorum.

Aslında, iktidar partisinin bu konudaki anlayışlarına işaret eden bir Hint masalı var. Hint masasında böyle ceberut, burnundan kıl aldırmayan, dediğim dedik tarzında yaşayan bir kral varmış. Bu kral, bir gün ayaklarının çok acıdığını bahane ederek bütün yeryüzünün siğir derisiyle kaplanmasını istemiş. Herkes tabii kralın huyunu suyunu bildiği için ses çıkaramamış ama saraydaki âlimlerden birisi “Bu konu tek kelimeyle çok komik.” demiş ve âlimin bu ifadesi kralın kulağına gittiğinde kral âlimi huzuruna çağırarak suretiyle demiş ki: “Eğer, bunu affettirecek, bu söylediğini affettirecek bir şey söyleyemezsen senin kelleni vurdururum.” Âlim de demiş ki: “Siz bütün dünyayı siğir derisiyle kapatarak ayağınızın acısını ortadan kaldırmak yerine ayağınızı siğir derisiyle kaplatın. Böylece bütün dünyayı siğir derisiyle kapatmak zorunda kalmazsınız.” demiş ve ayakkabının da buradan icat olduğu rivayet edilir. Biz de AKP'ye bunu söylüyoruz yani eğer iktidarınızı devam ettirmek istiyorsanız işte size başka yollar var. Türkiye'ye de, dünyaya da zulmetmenin bir anlamı yok.

Biz, alt komisyon çalışmalarını sırasında, aslında bu tasarı gündemimize geldiği günden beri bir şeyi tartışıyoruz, diyoruz ki: “Bu tasarı Anayasa'ya aykırı.” Neresine aykırı? Eşitlik ilkesine aykırı. Neresine? “İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.” hükmünü de içeren 126'ncı maddesine aykırı, idarenin bütünlüğüyle ilgili 123'üncü maddesine aykırı, mahallî idarelerle ilgili 127'nci maddesine aykırı, orman köylüleriyle ilgili 169, 170'inci maddelerine aykırı diye söylüyoruz ama dinletemedik.

Alt komisyon çalışmalarında çok enteresan bir şekilde Anayasa'ya aykırı başka düzenlemeler de soktuk işin içine. Mesela, alt komisyon çalışmaları öncesinde ve hâlen önünüzde bulunan tasarıda var olan, köylerdeki yapıların ruhsatlı sayılması hususu var idi. Yani bu tasarıнын geçici 1'inci maddesi çerçevesinde yapılan bir düzenleme ile tüzel kişiliği kaldırılan köylerdeki, mahalleye dönüşen köylerdeki ulusal adres bilgi sistemine kayıtlı konutlar herhangi bir işleme tabi olmaksızın ruhsatlı hâle geliyor yani bu konutlar imara uygun ruhsatlı binalar pozisyonuna getiriliyor. Şimdi, bu, tabii yani ilme ve fenne aykırı binaların, bir kanun maddesiyle, herhangi bir teknik incelemeden geçirilmeden, yasa dışılığı sorgulanmadan ruhsatlı sayılması hiç de kabul edilebilir bir durum değil. Buna ilave olarak bu uygulamanın Anayasa'ya da aykırı olduğunu söylemek lazım.

BAŞKAN – Özel kanun hükümlerini de eklemelik mi oraya, herhâlde öyle hatırlıyorum ama?

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Efendim, müsaade edin başka şeyler söyleyeceğim.

BAŞKAN – Hayır, hayır, onu demiyorum yani bu konuda “Özel kanunlarla düzenlenen hususlar saklıdır.” gibi bir ilave yapılmadı mı?

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Yok, şimdi hafızamda yok ama...

BAŞKAN – Tamam, ben öyle hatırlıyorum, tamam.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – ...söyleyeceğim şeyler zaten o konuları da kapsayacak türde bir cevap olabilir.

Yani bir kararla yapılan, böyle bir yasal düzenlemeyle ruhsatlandırılmış binaların yarın bir gün sel veya depremde nelere yol açabileceğini –lütfen- sizin takdirlerinize sunuyorum.

Şimdi, bu binaların ruhsatlı sayılması işiyle ilgili olarak -mesela, daha evvel pergel yasası dediğimiz- belli bir yarıçap dâhilindeki illerde bazı belediyeler kapatıldı, mahalleye dönüştürüldü. Şimdi, bu kanunla diyorsunuz ki, bu tasarıyla diyorsunuz ki: “Köy tüzel kişiliği kaldırılan yerlerdeki ulusal adres bilgi sistemine dâhil olan binalar ruhsatlandırılır.” Peki, Ankara için bunu düşünecek olursak, Temelli' de ruhsata aykırı, ruhsatı olmayan, imara aykırı bir yapı var, bunu tespit etmişsiniz ve bu binayı cezalandırıyorsunuz, ya yıkacaksınız ya da herhangi bir iskân, imar, neyse, kullanma izni vermiyorsunuz. Ama bu kanunla Güdül'ün kapatılmış, tüzel kişiliği sona ermiş bir köyünde var olan binayı ruhsatlı hâle getiriyorsunuz. Yani bu, neresinden baksanız, eşitlik ilkesine aykırı. Bir kanun hükmünün bir il sınırları ya da yeni tabirle belediye sınırları içerisinde farklı uygulamalarına işaret.

Diğer taraftan, aynı uygulamanın, aynı eşitsizliğin ayrı ayrı iller için de söz konusu olduğunu görüyoruz. Mesela, işte mimarlar ve mühendisler odasının elimde bir raporu var. Orada diyor ki: “İşte, Balıkesir' de bir köydeki ruhsatsız, imara aykırı yapıyı bu kanunla ruhsatlı, imarlı hâle getiriyorsunuz ama Çanakkale' dekinin getirmiyorsunuz.” Yani bu da neresinden baksanız bir eşitsizliktir yani bu bir imar affıdır. İşte, yine eşitlik ilkesini çiğneyen hususlardan birisi de kapatılan ve mahalleye dönüşen beldeler için de söz konusu. Bu beldelerden bir bölümü oldukça eski beldeler olsa da bir bölümü geçmişte köy statüsüne sahipken yakınlarda belediye olmuştur. Yapılan imar affı nitelikli düzenlemede bu yerleşmelerdeki yapılar da kapsam dışıdır. Bu durum da Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Biz, bu eşitlik ilkesine aykırı düzenlemeyi alt komisyon çalışmalarını sırasında da yaptık. Nerede yaptık? 1593 sayılı Umumi

Hıfzıssıhha Kanunu'nun 246'ncı maddesinden muafiyetler getirdik köy tüzel kişiliği kaldırılan ve mahalleye dönüştürülen yerleşim birimlerinde.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – 20 binin altındaki bu yerleşim birimleriyle ilgili.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Evet, yani uygulama açısından yani uygulananların aynı mevzuata tabi olması açısından burada da bir aykırılık var. Dolayısıyla “Alt komisyon çalışmaları verimli olmamıştı.” demiştik ama Anayasa'ya aykırılığın sayısının artması açısından verimli olduğunu ifade edebilirim.

Bir başka değinmek istediğim Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bir de il idaresi sistemiyle ilgili bazı sıkıntıları dile getirmek istiyorum. Yani bu yasayla il idaresi sistemi ciddi bir yara almaktadır, olumsuz etkilenmektedir. Türkiye coğrafi alan olarak Ankara da dâhil olmak üzere il idaresi sistemiyle yönetilmektedir. İl idaresi sisteminin niteliği ve üstlendiği fonksiyonu yeterince kavramayanlar, konuyu bu sistemin başındaki kişilere, valilere indirgeyerek valilerin işe yaramadığını, valilerin seçimiyle görev gelmesi, hatta valilerin yerine belediye başkanlarının gelmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Bu tür moda akım ve konjonktürel yaklaşımların, il idaresi dolayısıyla Türkiye'nin taşra yönetimini nasıl etkileyeceğini anlamak için il idaresi sisteminin mahiyetinin bilinmesi gerekir. İl idaresi, merkezî idarenin, diğer adıyla Türkiye Cumhuriyeti devletinin temel örgütlenme şekli olup coğrafi şartlar, ekonomik durum ve kamu hizmetlerinin gerekleri gibi ölçütlere dayanılarak Türkiye'nin il denem ünitelere bölünüp idare edilmesini içermektedir. Büyükşehirlerin belediye halkının ihtiyaçlarını karşılama görevlerinin il sınırlarına kadar genişletilmesi ve idari vesayetin daraltılması yoluyla il idaresi sisteminin baypas edilmesi, yönetim sisteminin anayasal ve geleneksel yapısının aşındırılması sonucunu doğurmaktadır. İl idare sisteminin aşındırılması ise, bu sistemin oynadığı hayati fonksiyonların ortadan kalkması veya yürütülmesinin güçleşmesi anlamına gelmektedir. İl idaresi sisteminin aşınmasıyla aşağıda anlatacağım bazı olumsuzlukların ortaya çıkması muhtemeldir. İl idaresi sisteminin aşındırılması Türkiye'nin üniter yapısını tehlikeye sokacaktır çünkü il idaresi sistemi sadece Türkiye'nin coğrafi olarak seksen bir üniteye bölünüp bu ünitelerin başına merkezden bir vali atanması olayı değildir, konu Türkiye Cumhuriyeti devletinin seksen bir üniteye bölünmüş, Türkiye coğrafyasında varlık ve hâkimiyet tesis etme olayıdır. Durum böyle olduğu için il idaresi sistemiyle ilgili her türlü konu doğrudan devletle alakalıdır. İl idaresinin zayıflaması, devletin taşrada zayıflaması anlamına gelir. Taşrada devletin zayıflaması, mahallî nitelikte olmayan kamu hizmetlerinin vatandaşın en yakından yani subsidiarite ilkesi çerçevesinde en etkin, verimli ve hızlı bir şekilde sunulmasını zorlaştıracaktır; halkın huzur ve refahının en üst düzeye çıkarılması için rasyonel bir örgütlenmenin ortadan kalkması anlamına gelecektir çünkü idari açıdan zayıflatılmış bir devlet kendini ayakta tutmakta zorlanacağı için vatandaşın huzur ve refahını sağlaması da mümkün olmayacaktır. Oysa mahallî müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş kamu tüzel kişileri olan yerel yönetimlerin güçlenmesi bu boşluğu dolduramaz çünkü yerel yönetimlerin devleti temsil etme gibi bir görevi ve kaygıları yoktur; organları seçimle geldikleri için güçlerini devletten değil, yerel halktan almaktadırlar. Sürekli güçlenen yerel yönetimlerin “halkın ihtiyacı” deyip doğrudan millî egemenlik alanına giren konulara el atmaları sürecin doğal sonucudur. Seçimle göreve gelen valiler için de aynı durum söz konusudur. Bu durum, federal yapı, otonomi, özerklik gibi tartışmaları beraberinde getirecektir; taşrada devlet otoritesinin kaybolması tartışmaları daha da alevlenecektir.

İl idaresi sisteminin aşındırılması, taşrada devletin tarafsızlığı ve hukukun üstünlüğünü uygulayacak makamın ortadan kalkmasına yol açacaktır. İl idaresi sisteminin başı olan mülki idare amirleri, kendilerine verilen görevle iki farklı fonksiyonu aynı anda yerine getirmektedirler: Bir yandan, devletin ve hükümetin temsilcisi sıfatıyla kamuya ait hizmetleri halka götürürken, diğer yandan da halkın dilek, temenni ve şikâyetlerini kamu makamlarına taşıyarak halkın temsilciliğini yapmaktadırlar. Bu yüzden, mülki idare amiri taşrada sadece hükümetin ve devletin gözü kulağı değil, aynı zamanda eli ayağıdır. Ne kadar objektif, adil ve tarafsız olurlarsa olsunlar doğrudan bir siyasi partinin temsilcisi olduklarından ve vatandaşın oy istemekle taraf olma durumlarını açıkça ilan ettiklerinden dolayı yerel yönetimlerin tarafsız olmaları mümkün değildir. Dolayısıyla, taşrada hukukun üstünlüğünü uygulama noktasında, “taraf olanın tarafsız olamayacağı” gerçeği nedeniyle yerel yönetimlerin herhangi bir rol alması söz konusu değildir. İl idaresi sisteminin aşınması kamu düzeninin sağlanmasında güçlülere de sebep olabilir. Mülki idare amirleri, kamu düzeninin sağlanması adına taşrada dört temel görevi sürekli takip etmek durumundadırlar. Bunlar, güvenlik, esenlik, sağlık ve genel ahlakın korunmasıdır. Kamu düzeninin sağlanması adına gerçekleştirilecek bütün bu hizmetlerin hangi durum ve koşulda olursa olsun mutlaka devlet adına sevk ve idare edilmesi gerekmektedir. Taşrada seçimle işbaşına gelmiş ve belirli bir görüşün tarafı olduğunu ilan etmiş makamların kamu düzenini sağlaması mümkün değildir. Ülke coğrafyasının tümünde, bu hizmetler ancak il idaresi sistemi sayesinde aynı standartta ve tarafsızlık anlayışı içinde sunulabilir. Bu yüzden, il idaresi sisteminin zayıflatılması kamu düzenini sekteye uğratmak anlamına gelir. Sistemin aşınması nedeniyle kamu hizmetlerinin sunumunda rasyonellik kaybolacağı gibi aksamlar da yaşanabilir.

Devlet adına yürütülen bütün kamu hizmetlerinin -güvenlik, eğitim, sağlık, bayındırlık gibi- yerel çıkar ve baskılara maruz kalmadan tek standartta ülke genelinde sunulması ancak ve ancak il idaresi sistemiyle mümkündür. Taşrada “Devlette devamlılık esastır.” anlayışıyla önüne gelen veya gelmesi muhtemel sorunlara kafa yoran yöneticileri, yaptığı her işi alacağı oya göre ayarlayan ve bir sonraki seçimi düşünen yerel yöneticilerle karşılaştırmaya imkân yoktur. Bu yüzden, “Devlet adamları gelecek nesilleri, politikacılar ise gelecek seçimleri düşünür.” denmektedir. Elbette bütün bürokratların, yerel yöneticilerden daha fazla kamu yararına hizmet ettiklerini söylemek mümkün değildir. Burada vurgulanan husus, idari ve siyasi iklimin yerel yöneticilerle il idaresi yöneticilerine farklı roller verdiği gerçeğidir. İl idaresi sisteminin zayıflaması sosyoekonomik kalkınmanın yavaşlamasına da neden olabilir. Bugün birçok mülki idare amiri, vali ve kaymakam, kendilerine verilen imkânların ötesinde sırf devletin temsilcisi ve halkın başvuru mercisi olmaları nedeniyle özel sektör ve sivil toplum içinde harekete geçirdikleri kaynaklar nedeniyle eğitimden sağlığa birçok alanda olağanüstü işler yapmaktadırlar. Bu manada, mülki amirler dışında elinde kaynak olmadan iş yapabilen, sorun çözebilen başka bir meslek mensubu ve yönetim sistemi bulmak mümkün değildir. Böylesine köklü, geleneksel yapısı olan ve kamu vicdanında kabul gören bir yönetim mirasını kenara bırakarak günlük siyasi çekişmelerin içine sıkışmış, kurumsal birikimleri zayıf, nitelikli personel sıkıntısı çeken, birçok işi ihale yoluyla özel sektöre yaptırmak zorunda kalan ve varlığını seçim dönemiyle anlamlandıran yerel yönetimlerden medet ummak rasyonel değildir.

Bu il idaresi sisteminin şüphesiz ki Anayasa ile teminat altına alınmış olmasından başka ifade edilmesi gereken bir gerçek de bu sisteme en fazla sahip çıkması gereken kurumun İçişleri Bakanlığı olduğunu da ifade etmek zorundayım. Bu sebeple, il idaresi sistemine ciddi derecede hallet getireceğini düşündüğümüz bu tasarının bir an evvel Meclis gündeminden kaldırılması için İçişleri Bakanımıza da büyük görev düşüğünü düşünüyorum.

Bu duygularla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, çok teşekkür ederiz.

Sayın Nihat Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli milletvekilleri, değerli hazırım; ben de sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Gecenin bu saatinde yapmış olduğunuz çalışmaların hayırlara vesile olmasını, ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diliyorum.

Tabii, şu ana kadar dinlediğim bütün konuşmacılar eğer yanılmıyorsam muhalefet partilerimizin değerli konuşmacılarıydı, siyasi anlamda çok önemli tespitlerde bulundular. Burada Komisyon üyesi olmayan bir milletvekili olarak siyasi konuşmalara değinmeden teknik anlamda bazı şeyleri değerli Komisyona, sizlere arz etmeye çalışacağım.

Tam yedi yıl bilfiil bir il belediye başkanlığı yapmış, bu yedi yıl boyunca da yeni belediye başkanlığımız sırasında ülkemizi Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi’nde Türk Heyeti Başkanlığı olarak da temsil etmiş ve ayrıca Denizli gibi belediyeçilik anlamında yani yerel yerleşim, yerel yönetimlerin en çarpık olduğu... Belediye Kanunu’nun 11’inci maddesinde bahsedilen –biraz önce bahsedilen 11’inci maddesindeki- birbirine yakın ilçeye, 50 binin üzerindeki beldeye ve ile 5 kilometreden daha yakın beldelerin mahalleye dönüştürülerek birleştirilmesiyle ilgili maddenin gerekçesinde Denizli bahsedilir.

Şöyleydi: Işıklarda durduğunuz zaman, ışıklardaki dört ayrı köşede, dört tane ayrı belde vardı. Her biri birbiriyle aynı eşit yetkide, aynı imar yetkilerine sahip, her biri birbirinin -ne varsa, yani “rekabet” diyelim ona, iyi niyetli konuşalım şimdi- rekabette hizmetlerini desteklemekten ziyade olmasın diye de gayret gösterebilen yapıları bunlar. Şimdi, Denizli’nin etrafında tam 13 tane belde ve 10 tane köyü 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 11’inci maddesi gereğince İçişleri Bakanlığının önerisi, Danıştayın onayı ve üçlü kararname ile kaldırdık ve Denizli Belediyesine mahalle olarak bağladık.

Biraz önce değerli Komisyon üyelerinin bahsetmiş olduğu, il merkezine mahalle olarak bağlanan beldelerin ve köylerin hayvancılık, çiftçilik ve bazı doğal tabiatın gelen kadim özelliklerini kaybedebilmesi endişesini ben burada anlayışla karşılıyorum ama hiç yerinde olmadığını bunu yapmış, yaşamış ve uygulamış birisi olarak söylüyorum. Denizli’nin etrafındaki bu 13 belde ve 10 köyde endişeler vardır tabii ki. Dendi ki: “Denizli merkezdeki yüksek olan emlak vergilerinin aynısı o beldelerde uygulanacak, aynısı o köylerde uygulanacak.” Hiçbirisi olmadı. “Aynı su ücreti oralarda uygulanacak.” Hiçbirisi olmadı. Belediye meclislerinin yetkisindedir zaten yani o tespit komisyonuyla emlak vergisini bütün alanlarda dilediği kadar yani belki 10 bin ayrı sınıfa bölebilir. Bütün bize bağlanan köylerde vatandaş “civar” dediğimiz, muhtarlığa bağlı civar ile sulama yapıyordu ve sulama yaptığı bahçesinin başına da para ödüyordu, “civar parası, muhtara para, oradaki komisyona, heyete para” diye ödüyordu bunları. Belediye olarak biz devraldıktan sonra

bütün bu ücretleri kaldırdık ve o arkları, su arklarının tamamını beton kaplamayla yaptık ve su kaybını engelledik ve bize bağlanan o köylerin, mahallelerin su ücretlerini eskisinden daha ucuz hâle getirdik yani bu belediye meclisinin yetkisindedir. Her belediye...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, özür dilerim, sözünüzü kestim ama konuyla bağlantılı ve o alandan geldiğiniz için daha rahat cevap verirsiniz. O dediğiniz karar aynı şekilde ben İstanbul’da bir belediyede yaşadım. Anayasa’ya eşitlik, 10’uncu maddeye aykırılıktan dolayı iptal edildi. Özür dilerim yani devam edin, kusura bakmayın.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Estağfurullah. Anayasa’ya eşitlik konusunda geleceğim birazdan.

Yani şu anda uygulanmakta olan, hâlihazırda 1984’ten beri gelen, Türkiye’de uygulanan Büyükşehir Yasası ve Büyükşehir Gelirleri ile Belediye Gelirleri Yasası Anayasa’ya kafadan aykırıdır. Yani oraya, birazdan Denizli örneğine tekrar döneceğim köylerle, beldelele ilgili. Siz diyeceksiniz ki...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Pardon, Sayın Başkan, aydınlanmak bakımından bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Evet, tabii tabii.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi emlak vergisi almadınız, öyle mi?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, tespit komisyonlarıyla bunu, hâlihazırda neyse aynısını yaptık, hatta düşürdük.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Biliyorsunuz, köylerde emlak vergisi...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Köylerde de sifıra yakın. Köylerde dediğimiz yerde biraz önce... Oranlarla söylüyorum. Şimdi şunu söyleyeyim ben size, ölçüsünü söyleyeyim. Hani burada sizlere... Bunu tabii ki arayıp sorabilirsiniz. 2009 seçimlerinde bize bağlanan belde ve köylerin... Biliyorsunuz ki 2010’da bir referandum yapıldı ve 2011’de de bizlerin seçilmiş olduğu 12 Haziran seçimleri yapıldı. Bizim en çok oy artışı yaşadığımız yerler, bu bağlanan 13 tane belde ve 10 tane köydür.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Buna bir şey demiyoruz, o, vatandaşın iradesi.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Eyvallah, ben sadece bu rahatsızlıkların yaşanmadığından bahsetmeye çalışıyorum. Bir de İmar Kanunu’nu açar bakarsanız, 3194 sayılı İmar Kanunu’nda tek tek tanımlanmıştır, tarım alanları, tarımsal depolama alanları...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama sorumuza yanıt vermediniz. Şimdi, emlak vergisini aldınız mı, almadınız mı?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Almadık.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Köylerden almadınız.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Almadık, aynı uygulama neyse, il özel idareye bağlıyken nasıl uygulamaysa aynen devam etti.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, uygulama şöyle: Şimdi, yasaya göre, köylerde siz kiraya vermemişseniz emlak vergisi alınmıyor, muaf. Siz muaf mı kıldınız? Onu soruyorum.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Muafa yakın kıldık, muaf kılamazsınız zaten.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Su parası aldınız mı?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Çok cüzi miktarda aldık. Denizli’deki uygulamayı Türkiye’de uygulama, İçişleri Bakanlığı da bilir bunu.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yani “cüzi” den kasıt nedir?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben anlatayım size yani orada bazı bilgileri kaçırmadığımı bilmeniz için söylüyorum: Denizli’de bütün köyler su parası öder. Türkiye’ye örnek olarak, bakın, Denizli Özel İdaresi, yüzde 90’ı muhtarlara aktarılıp ve onlar tarafından kullanılmak üzere geliştirmiş olduğu bir yöntemle Denizli’deki bütün köylüler su parası öder.

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) - İçme suyu mu, sulama suyu mu?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İçme suyu.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Dolayısıyla, siz de aldınız yani, değil mi?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Aldık tabii canım, ya ama şunu demeye çalışıyorum: Onlarca ayrı tarife uygulayabilir belediyeler. İmar Kanunu’ndaki...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Dikili Belediyesi...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Dikili Belediyesi... Şimdi ben isterseniz şöyle yapayım... Yani siz konuşurken benim de aklıma defalarca onlarca soru takılmıştı, ben bekledim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bilgilenmek bakımından söylüyorum.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İsterseniz, bitirdiğim zaman hâlâ soru varsa aklınızda... Öyle yapalım, olur mu?

Şimdi, bu Denizli örneğini ben bir de şöyle, şu noktaya getirmek istiyorum, sizlerin bilgilerine şunu arz etmek istiyorum... Hani, yerinden yönetim, yerel yönetim, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı... Doğru söylüyorsunuz, Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi 47 ülke arasında Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na en fazla çekince koymuş olan ülkedir, bir numaradır.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kaldırılmasını mı istiyorsunuz?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Efendim?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O çekincelerin kaldırılmasını mı istiyorsunuz?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bunun içinde bakın, on bir tane maddeye çekince koymuş. Bunun içinde zaten yaklaşık olarak sekiz veya dokuz tanesi... Türkiye bunun farkında değil, çıkarmış olduğu kanunlarla bu çekincelerini zaten ortadan kaldırmış.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hazırladığınız raporda da bunu belirtmişsiniz.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Belirtiyorum tabii canım yani Türkiye orada iki üç tane, kendi özelliğinden kaynaklanan... Ki orada İsviçre'nin de çekinceleri var, Almanya'nın da çekinceleri var, Fransa'nın da çekinceleri var. Çekincesiz, sıfır çekincesi olan ülke sayısı sanırım dört veya beş tane. Türkiye'nin kendine özel çekinceleri mutlaka ve mutlaka vardır, bunu da komisyon üyesi, konsey üyesi bütün ülkelerin de buna saygı göstermesi gerekir.

Ben size Denizli'de, hakikaten bu konunun içinde, yerel yönetim anlamındaki bu çarpık yapılaşmayı bire bir yaşamış birisi olarak şu örneği de vermek istiyorum: Denizli'nin hemen içinde yani bu çarpık yapılaşma... On köyden bir tanesi Şirinköy, adı Şirinköy. Köy ama maalesef sekiz katlı apartmanların da olduğu, köy evlerinin de olduğu ama maalesef içine itfaiyenin de giremediği, ambulansın bile çok zor girdiği sokakların olduğu bir yer. Koruma amaçlı, korunması gereken yerler de var yani öyle özellikleri de var, İmar Kanunu'nda bunu da yapabilirsiniz. Bundan önceki yani 2009 seçimlerinden öncesi, 2009 seçimlerinde görevi bırakan muhtarın orada imarla ilgili yaptığı uygulamayı söylüyorum size; Ben muhtar, diyelim ki Nihat Zeybekçi, Hasan Öztürk'e tarlasında dört tane üçer katlı bina yapmaya izin verdim, Türkiye Cumhuriyeti devleti muhtar kaşesi ve imzası. Ben bunu valiliğe suç duyurusu olarak da bildirdim ve onlarca aynı muhtarın böyle şeyi vardı ve çok yerlerde de muhtarlarımızın böyle uygulamaları vardı.

Diğer bir şeyi daha anlatayım size. Beldelerimizden bahsediyoruz, bu beldelerimizin, Denizli beldelerinin... 68 tane beldemiz vardı. En büyük beldemiz şu 2 binin altındaki beldeler klasmanına girdiği zaman bizim 51 tane beldemiz kapanıyordu yani beldelerimiz oldukça düşük. Denizli'nin karakteristiği, merkez büyük, ilçelerimiz en fazla 13-14 bin nüfustadır, beldelerimiz de küçüktür. Beldelerimizin her birinde itfaiye vardır ama maalesef bu itfaiyelerin hiçbirisinin herhangi bir yangın olduğunda tankında su olmaz, başında itfaiyecisi olmaz çünkü o belediyenin, o itfaiye tankını yirmi dört saat başında nöbetçiyle tutacak imkânı ve kaynağı yoktur ve zaten –her Allah'ın günü eğer siz onu hareket ettirmezseniz, o tankı dolu bir şekilde lastik tekerlerin üzerinde tutarsanız- o tank çürür, araç kullanılamaz hâle gelir. Dolayısıyla, oradaki bu şeyler de fonksiyonsuzdur.

Yine, başka illeri söylemeden Denizli'deki uygulamalardan bahsedeyim, köylerdeki ve beldelerdeki. Köylerimizde ve beldelerimizde muhtarlarımız ve belediye başkanlarımız övünürler, doğaldır da. "Ben köyüme veya beldemde kanalizasyon yaptım." denir. Şimdi, kanalizasyon şöyle yapılır: İlkel bir arıtma da bazen şanslıysa korunur ki belediyenin de o arıtmayı çalıştıracak imkân ve kaynağı da yoktur. Üç yüz haneli bir belde düşünün ki genelde ortalama olarak 300, 400, 500 hanedir. Tabiat eğer... Reel bir gerçek bu, tabiat her evin evsel atığını doğrudan toprağa verirsiniz halleder. Tabiat bunu çözer ama siz 300 konutu, 400 konutu "Kanalizasyon yaptım ben." diye toplayıp götürür, bir dereye verirsiniz size kanalizasyon deresi oluşur ve tabiat bunu halledemez. Yer altı su kaynaklarını kirletirsiniz, ortaya korkunç bir görüntü çıkar. Bugün yaşanan odur ve maalesef bugün yani Akdeniz ve Ege sahillerinde, Karadeniz sahillerinde, deniz kenarlarında veya turizm bölgelerinde, rantın biraz böyle yukarı olduğu yerlerde 5393 sayılı Belediye Kanunu'na, hatta ki 3194 sayılı Belediye Kanunu'na 15 milyon nüfuslu İstanbul Belediyesi de aynı kanuna tabidir, Denizlide bizim Gölemezli Belediyesi –1.000 bile yoktur nüfusu- aynı kanuna tabidir ve Gölemezli Belediyesi de bizim Pamukkale travertenlerinin altındadır ve aynı imar yetkisine tabidir.

Bugün yaz, eğer imkânı olan arkadaşlarımız olduysa veya gidebildiyse veya oralarda olan arkadaşlarımız Ege sahillerine giderse, Kuşadası, Didim, ne bileyim Marmaris, Gökova, o bölgelere giderse, yamaçlara doğru baktığınız zaman bembeyaz evler görürsünüz. O yamaçlar komple, ormanlar yok edilmiş, tabiat yok edilmiş, komple yazlıklarla donatılmıştır. Aynı şekilde, İmar Kanunu'ndaki o yetkisini kullanan belde belediyelerimiz bunu bakın, ne ilçeye sorarlar, ne ile sorarlar, ne başka bir yere sorarlar ki belki bugünlerde turizm alanı ilân edilen yerlerde Turizm Bakanlığımıza, belki Orman Bakanlığımıza filan sorulmuştur ama ne yapılır ne edilir o halledilir, halledilmiştir şimdiye kadar ve bu yerlerde, turizm bölgelerinde, tabiat, doğal güzelliği, harikası olan yerlerde ilçe

belediyelerimiz maalesef, o 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 11'inci maddesi onlara çok büyük bir yetki vermesine rağmen, iç içe olan bu yerlerde asla böyle bir yerleşmeye asla ve asla başvurmamışlardır ve gerçekleştirmezler.

Yani şöyle söyleyeyim, şöyle söylemeye çalışayım, anlatmaya, arz etmeye çalışayım: Hani diyoruz ya, yerinden yönetim. Benim vatandaşım en ücra yerde kendi belediye başkanıyla, belediyesiyle, kendi kendini yönetebilsin. Olmuyor, yapamıyor bunu. Temizlik hizmetlerini veremiyor, katı atık hizmetini veremiyor. Topluyor onları, götürüyor tabiatın içine atıyor. Yer gök poşet görürsünüz, yer gök poşet veyahut da çöp atıkları görürsünüz. Dediğim gibi, kanalizasyon da biraz önceki anlattığım gibidir, çoğunluğu böyledir. Eğer bir araya gelip de bir atık su birliği kurmadıysa ki çok nadirdir Türkiye'de bu, eğer 10–15 tane belde, bir tane, iki tane ilçe bir araya gelip de böyle bir tesis kurmadıysa arıtma ile ilgili, maalesef durum dramatiktir. Kaldı ki tamir, bakım, su, patlak, diğer hizmetlerle ilgili de Türkiye'deki saymış olduğumuz 2.950 belediyenin en az 1.500 tanesi kendi çalışanlarının maaşlarını –bırakın su, kanal, arıtma, yol, asfalt hizmetlerini- kendi çalışanlarının ücretlerini dahi ödeyemez durumdadır. Kaldı ki bu... Bakın, Türkiye'de, ben Türkiye Belediyeler Birliği Başkan Vekilliği de yaptım yani burada "Madem öyle, o belediyelerin imkânları artırılsın." da diyebilirsiniz ama çözüm o değil. Yani, burada bulmamız gereken şey ili, tamamını, aynı özelliklere sahip yani ilin hassasiyetlerini, tabiat varlıklarını, doğal varlıklarını, sanayi zenginliklerini, turizm zenginliklerini aynı şekilde değerlendiren bir bütün içinde hizmet ettirmek zorundayız. Şu olmuyor bence ki siz de yaşıyorsunuz biz de yaşıyoruz: Bir belde belediye başkanımız, her Allah'ın günü Mecliste, odalarımıza belde belediye başkanlarımız geliyor, en ufak, 50 bin liralık, 100 bin liralık yapacağı bir işi bakanlıklardan, genel müdürlüklerden, bazı fonlardan, bir yerlerden "Ne olur, bize yardım edin, destekleyin." diye hepimize geliyorlar. İktidar, muhalefet hiç fark etmiyor. Bu mu yerinden yönetim, yerel yönetim? Yani ilin kendi içinde oluşturduğu güçlü bir yerel yönetim bütçesiyle, kaynaklarıyla, imkânlarıyla ilin tamamında istasyonlar oluşturmuş, itfaiye teşkilatını kurmuş, ilin tamamında vatandaşların tüm ihtiyaçlarını yine böyle merkezler oluşturarak bunların hepsini gidermeye çalışmış olan bir belediye sistemini Türkiye kurabilir.

BAŞKAN – Evet, bağlayalım Sayın Başkan lütfen.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben teşekkür ediyorum. Biliyorum, sabrınızı da zorluyorum ama işin içinden gelen birisi olarak yani Nasrettin Hoca'nın dediği gibi hakikaten özür diliyorum ama eşekten düşüp de onları yaşayıp gelen birisi olarak söylüyorum.

Bize bağlanan bir beldeyle aynı imar planını uygulamış... Bakın, ne olur bunu şey yapın ben abartmıyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İki dakika söz istiyorum.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – 200 metre, aynı planda iki ayrı belediye aynı planı uyguluyor, yollar birbirini karşılayacağı yerde 200 metre aşağıda ve yukarıda çıkıyor. 50 metrelik bir yol, bir diğerinden bir diğerine geçtiği zaman 25 metreye düşüyor. Bunları arz etmek istiyorum.

Ayrıca, Doğu ve Güneydoğu'da... Güneydoğu'da bir ilçemizden bahsedeyim. O ilçede bir vatandaşımız su ihtiyacı... Su patlamış, evinde su yok, belediyeye gidiyor. Belediye başkanı ona, yüzüne tükürerek "Utanmıyor musun su istemeye? Benim dağdaki adamım üç aydan beri yıkanmıyor. Defol buradan." diyor. Yani yerinden yönetim böyle tam anlamıyla hiçbir yerde bağlantısı olmayan, büyükşehirle bağlantısı olmayan, bir şekilde bu alana da kontrolü olmayan bir yapının mahsurlarını anlatmaya çalıştım. Tabii çok da...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O ilçenin varlığını sona mı erdiriyorsunuz peki? İlçe devam ediyor.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İlçe devam ediyor de ben yapıyı anlatmaya çalışıyorum size.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama yani bir örnek olmadı.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hizmet verme anlamında yerinde ve yerelde hizmet verme anlamında sakinçaları ben söylemeye çalışıyorum size.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Örnek cuk oturdu.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – O tükürmüş, büyükşehir herhâlde daha fazlasını yapacak, dayak atacak.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yani bu, tabii nasıl anlarsanız. Orada, ben burada hakikaten bütün samimiyetimle, iyi niyetliliğimle belediyelerin, yerel yönetimlerin ne hâlde olduğunu sizlere arz etmeye çalıştım, işin içinden gelen birisi olarak bunları anlatmaya çalıştım.

Belediyelerimizin fedakârca bugüne kadar çalışmalarını hepimiz biliyoruz yani biraz önce Fransa'dan örnek verildi ya, Fransa'da yirmi 26 tane bölge, 100 tane il, 340 tane ilçe, 36 bin tane komün vardır. Komünler de bizdeki, beldelerdeki, ilçelerdeki, illerdeki mahallelerdir, mahalleler de dâhil. Türkiye'deki mahallelerimiz tam olarak...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Mahalle değil. Bakın, şimdi o yanlış olursa olmaz. Tam mahalle değil, komün idaresi kendi kendini idare eden bir yönetim yapısına sahiptir.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Öyle değil.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Onun yönetimi öyle ama mahalli yönetimleri kendi kendini idare etmez.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Mahallerimiz standardındadır. 4.032 tane kanton sizin dediğiniz o kendi kendini idare edebilen yapıya daha uygundur.

BAŞKAN – Sayın Başkan, bağlayalım lütfen.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben tekrar çok teşekkür ediyorum. Çalışmalarınızın hayırlı olmasını diliyorum. Hayırlar getirmesini temenni ederek saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Peki, sağ olun. Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Erdoğan çok kıysa, evet buyurun. Rica ederim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, 2009 seçimi öncesi Denizli merkezinde yapılan, Denizli il merkezindeki 17 belediyenin birleştirilmesi ile bütün il sınırını kapsayan Büyükşehir Belediyesini birbirine karıştırmamak lazım. Şimdi, ben Muğla Milletvekiliyim, Muğlalıyım. Denizli'yi defalarca gördüm ve o dönemde Bakanlıkta görevliydim, o tabloyu biliyorum yani ona kimse itiraz etmiyor. İl merkezindeki bütün bir yapıyı oluşturmaya şu Komisyonunda –bugün sabahtan, saat 10'dan beri 13 saattir konuşuyoruz- itiraz eden hiçbir Allah'ın kulu yok. Varsa söyleyin "Filanca itiraz etti." onu tartışalım ama Denizli Belediyesinin şimdi bundan sonraki yapıda Çameli Belediyesinin, Çameli ilçesindeki, Kale ilçesindeki, Çivril ilçesindeki, bilmem neredeki işi yapması ya da Muğla'daki belediyenin, Büyükşehir Belediyesinin ki Muğla merkez ilçesi üç dört tane ilçesinden daha küçük, bütün alanı yani Dalyan Belediyesi Dalyan'daki imarı düzenleyemiyor ama Muğla Büyükşehir Belediyesi Dalyan'daki imarı düzenleyecek. Ölüdeniz Belediyesi bunu yapamıyor yani şimdi bu belediyeler bu hizmetleri yeni kanuna göre nasıl yapacaklar? Belediyelere aktardığınız kaynağı kat kat arttırdınız. Şimdi 5 lira aktarıyorsanız o zaman 15 lira aktaracaksınız yani bunu bu kadar kavga edeceğimize, ili bütün hâle getirip, bu işin içinden çıkılmaz hâle getireceğimize, vatandaş kendi seçtiği değil de büyükşehirin memurlarıyla muhatap edecek sistem yerine, o belediyelere kaynağı aktarın, ondan sonra görevini yapmayan varsa onun hesabını sorun. Böyle bir yapı savunulamaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Erdoğan.

Evet, Sayın Nevzat Korkmaz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, iki dakika Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ama şimdi, Sayın Bakan'ın bütün bu soruları cevaplandırması için fırsat vermiyoruz bakın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vereceğiz efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Nasılsa sabaha kadar buradayız Sayın Bakanım, gidecek yer yok yani.

BAŞKAN – O kadar da uzun boylu değil canım.

Evet, şimdi Sayın Korkmaz... Nevzat Bey, sen biraz kısa kesersen iki dakika Sayın Tanal konuşur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Arkadaşımızın uzun sürerse o zaman tam manasıyla ben iki dakikamdan feragat ediyorum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Teşekkür ederim Mahmut Bey.

BAŞKAN – Yok, Sayın Tanal sana da vereceğim iki dakika. Bir dakika canım...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani böyle olacaksa feragat ediyorum.

BAŞKAN – Peki, kardeşim, tamam. Aman, of of! Amma kapri si siz ya!

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Zeybekçi'ye teşekkür ediyorum, söyledikleri doğru ama eksik. Şöyle...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Eksikleri tamamlarız.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tabii tamamlayacağım izin verirseniz.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben tamamlarım, sen merak etme.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi şöyle: Örneklerimizin tam olması lazım. Bakınız, şimdi söylediği her şeyin çaresi var ama yapılan bu düzenleme bunların hiçbirine çare değil. Biz zaten belediyelerin, yani büyükşehir belediyelerinin -madem konumuz büyükşehir belediyesi ise büyükşehir belediyelerinin- uygun bir ölçekte olmasını istiyoruz. Coğrafi koşulları göz önüne alınacak, gelişmişlik durumu göz önüne alınacak ve bir plan bütünlüğü içerisinde bunlar birleştirilecek.

Şimdi, doğrusu Denizli'yi çok iyi bilmiyorum. Denizli'yi bildiğim şudur: Zaman zaman içinden geçeriz ama Sayın Erdoğan mutlaka daha iyi biliyordur. Şimdi şöyle: Sayın Zeybekci'nin dediği gibiyse zaten onların birleştirilmesi hizmetin gereğidir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Birleştirildi zaten.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tabii, hizmetin icabı onu gerektirir ama siz bu örneğe bakarak 150-200 kilometredeki köyün aynı şekilde imar edileceğini düşünemezsiniz.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İl özel idare nasıl yapıyor?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi şöyle, bakınız...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Özel idare bütün ile hizmet veriyor. Ankara'daki bakanlık ta oradaki köye hizmet veriyor, büyükşehir yapamaz!

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Müsaade buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Genel müdürlük yapacak, bakanlık yapacak ama Denizli'deki büyükşehir yapamayacak! Oturmuyor yerine...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Ben de özel idareyi anlatayım sana...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, bakın...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Şimdi, efendim buradaki mesele şu -Başkan Bey özür dilerim de kusura bakmasın- devleti sadece o bulunduğu süre içerisinde tanımış, orada da yapılması gereken bir hizmetin bir miktar içerisinde olmuş. Aslında o yaptığı hizmetleri hemen hemen buradaki herkes onlarca yıl değişik yerlerde yapmış ve sorunları teşhis etmiş. Yani, oradaki örnek, büyükşehir belediyesi olması gereken bir yer, zaten büyükşehir yapma mantığına uygun bir örnek, bence fazla konuşmaya gerek yok.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, lütfen...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, küçük bir örnek vereyim, daha küçük bir ölçek, Bolu. Hepiniz içinden geçiyorsunuz, çanak gibi bir yere oturmuştur. Bakın Bolu Çaydurt'tan Abant kavşağına, efendim Karacasu'dan yukarıdaki köye kadar bir havza içerisinde birleştirilebilir, ona kimse bir şey demiyor. Bizim itirazımız, hiçbir koşul göz önüne alınmadan il sınırlarıyla belediye sınırlarının çakıştırılmasıdır. Yoksa hizmetin gereği icap ettiriyorsa elbette siz yakın yerlerle birleştirirsiniz...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bir tek İstanbul ve Kocaeli örneği yanlış değildir.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tabii...

Şimdi, siz diyorsunuz ki: Ormanlar şöyle oldu böyle oldu. İstanbul'da orman mı kaldı Sayın Zeybekci, İstanbul'da orman mı kaldı? Büyükşehir belediyesi hükmediyor, orman mı kaldı orada? Bakın, bu bir zihniyet meselesidir. Siz diyorsunuz ki: "Efendim, işte itfaiye aracı var ama suyu yoktur." Doğru, ama bunun da çaresi var, mahallî idare birlikleri kurarsınız.

Bakın, köylerin biyolojik...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Büyükşehir olması aynı şey değil mi?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, bakınız, köylerin...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Aynı şeyse iki yüz yıllık sistemi niye bozuyorsunuz? Daha iyiyi getireceksiniz ki bozacaksınız.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Aynıysa dediği gibi sistemi bozmayın.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – İki yüz senedir uygulanan bir sistemi bozuyorsunuz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yanlışta ısrar etmeyiniz.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, çok teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, tabii ben özür dilerim, Sayın Zeybekci'ye cevap anlamında değil ama yani şimdi belediye meclislerine böyle bir inisiyatif tanımak efendim, sifıra yakın bir karar alıp işte köylünün mağdur edilmemesi anlamında su parası, vergi açısından vesaire... Şimdi, bunun hukuksal anlamda temellendirilecek bir yönü yok. Yani, bir şehir yapar diğeri yapmaz, bir belediye yapar diğeri yapmaz. Hadi yaptı, tüm belediyeler yaptı diyelim. Sizin şehirde yaşayan vatandaşın biri çıktı, dedi ki: "Kardeşim, bu Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı, dava açtım." Nihayet ben yaptım, karşınızda bir arkadaş olarak yaptım. Nasıl oldu? Silivri'de yazlığımız vardı, Çeltik o zaman belediyeydi, belediye meclisi karar aldı, dedi ki: "Yazlıkların suyunun fiyatı şu, köyde oturanlarda suyun fiyatı şu." Çünkü yeni belediye olmuştu. Gayet rahat, ben de meclis kararını aldım ve -Sayın Valimiz de o dönem İstanbul Valisiydi-

Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olması nedeniyle İstanbul İdare Mahkemesinde iptal kararını aldım. Yani, belediye meclisinin kararında da...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bizim bu önerimizde hiçbir artırıma yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Düşürme, düşürme... Orada da düşürme var.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama orada normalin üzerinde yeni bir fiyat oluşturuluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, normal fiyat, köylününkini düşürüyor, diyor ki: “Burada, köyde yaşayan insanlar hayvan -çünkü belediye yeni belediye olmuş- besliyorlar, hayvanına da su veriyor. Netice itibarıyla bu da bir zorunlu ihtiyaçtır ve aynı zamanda biz normal bir su politikası güdersek hayvancılığı bitirmiş oluruz.” Gerekçeler, aynen akla, mantığa doğru ama Anayasa'nın üst norm anlamında var ve bu gerekçeyle iptal etti.

Yani, o gerekçe... Tabii, hukuk kendi içerisinde tutarlı olmalı, bir bütünlük olmalı. O açıdan o gerekçe bence hukuken savunulamaz, o bir.

İkincisi: Şunu söylediniz, yani gelir aktarma açısından evet doğru, güzel bahsettiniz Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'ndan. Doğru, biz orada bazı maddelere çekince koymayız, hele çekince koymadığımız maddelerden bir tanesi 9'uncu madde. 9'uncu madde gayet rahat, deniliyor ki: Kaynağı yetersiz olan belediyelere devletin yeteri kadar kaynak aktarması lazım. Yani, bu açıdan, bence mevcut olan yasal düzenleme... Bakın, yani eksikleri yok mudur? Eksikler var. Eksikleri tespit edelim, eksikleri düzeltelim ama kötüsünün de daha kötü bir pozisyona düşmeyelim. Buradaki hepimizin sıkıntısı bu.

Mesele... Evet, çok güzel örnek verdiniz. Denizli'yi -ben İstanbul'da yaşıyorum-öyle anlattınız ki, yani sanki hepimiz ikametgâhımızı oraya alalım. Peki, Değerli Başkan, yani tüm büyükşehir belediyelerinde -hiçbir ayırım yapmıyorum- hepsindeki sıkıntı, mesele... Burada yine hüküm var, nedir? Otopark ücretleri. Büyükşehir belediyeleri efendim yer satın alır, otopark yapar. Tüm belediyelerin en büyük yaptıkları ve vatandaşın cebinden aldıkları otopark ücretini, yani ruhsat verirken eğer otopark ücreti mümkünse onu yapması, değilse toplu otoparklar yapması... Bugüne kadar Türkiye'de gerçekten hiçbir belediye -hiç ayırım yapmıyorum ben, objektif olarak söylüyorum- bölge otoparklarını yapmadı, vatandaşın bu paralarını cebine koymuş oldu. Yani, bu da apayrı bir sıkıntı.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanal, çok teşekkür ederim efendim.

Sayın Korkmaz, buyurun.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli mensupları, misafir milletvekilleri, mesai arkadaşlarımız -İçişleri Bakanlığı eski bir bürokratu olarak onlara öyle hitap etmek istedim- basın mensupları; ben de ikinci kere söz aldım, çünkü birinci konuşmamı grup adına yapmıştım, şimdi şahsi olarak...

MEHMET ERSOY (Sinop) – Biraz sonra çocuklar adına da...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Tabii, Sayın Başkan uygun görürse elbette onlar için de konuşurum çünkü en fazla çocuklarımızı ilgilendiriyor bu yasa.

Evet, ben konuşmama geçmeden önce Sayın Zeybekci'nin, hemşehrime, Sayın Denizli eski Belediye Başkanı, şimdi Sayın Milletvekilinin bazı söylediklerine değinmek istiyorum. Güneydoğuda bir belediye örneği verdi, hakikaten çok çirkin bir örnek. Zaten, biz bunun için uğraşyoruz, belediye başkanının da şikâyet edilebileceği bir merkezî idarenin temsilcisi olsun. Siz onu kaldırılıyorsunuz, büyükşehir belediyesi getiriliyorsunuz ve onun üzerinde hiçbir denetim mekanizması yok.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Merkeze şikâyeti kim yapacak?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Ben, madem kötü uygulamalardan örneklerle gidiliyor, hangi belediye olduğunu söylemeyeceğim polemik çıkarmamak adına. 2010'da Anayasa değişikliği için, Anayasa değişikliğine hayır kampanyası yürütüyoruz, bir büyükşehirde -bir sene olmuştu seçimler yapılabili, biliyorsunuz 2009 yılında- kendisine oy vermedi diye içinde -bakın, dikkatinizi çekiyorum- şehit yakınları ve gaziler derneği de olan bir iş merkezinin dört bir tarafını kanalla kazmıştı ve altı aydır o iş merkezine girişi-çıkışı engelliyordu ve biz vatandaşın tepkisi dolayısıyla o ilden hayır oyu çıkarttık kıymetli arkadaşlar. Evet... Neyse isim vermeyelim, onu polemik yapmayalım.

Şimdi, bu tasarıyla ilçe belediye başkanları da etkinliğini kaybediyor kıymetli arkadaşlar. Yani, ben eğer büyükşehir belediye başkanı olsam bu tasarıda kendi etkinliğimi artırmak için, çünkü artık ilçe sınırlarında da, kırsalda da benim imar ve düzenleme yetkilerim olduğuna göre, altyapıyı düzenleme yetkilerim olduğuna göre, bu koordinasyonu sağlamak için o ilçeye -örnek veriyorum- bir altyapı, büyükşehir altyapı müdürü atarım ve inanın uygulamada o büyükşehir altyapı müdürü ilçe belediye başkanından çok daha etkin

olur, vatandaşın çok daha fazla derdini anlattığı makam hâline gelir. Söylemek istediğim, ilçe belediye başkanlarını da sembolik hâle getiriyorsunuz.

Maalesef, bir böyle vali-belediye başkanı, yani mülki amir-belediye başkanı kıyaslaması yapıyor. Arkadaşlar, bu kıyaslama çok yanlış, yani şimdi Sayın Komisyon Başkanımız eski İstanbul Valisi Muammer Bey, kendisinin kullanmış olduğu İstanbul için kaynak ne kadar, İstanbul Büyükşehir Belediyesine aktarılan kaynak ne kadar? Ben iddia ediyorum, efendim otuz beş-kırk sene devlete hizmet etmiş ve Türkiye'nin bütün bölgelerinde âdeta çalışmış Sayın Muammer Güler'e o kaynağı verin, mevcut Belediye Başkanından 10 kat daha fazla hizmet etmezse ben bu işi bilmiyorum. Anlatırdım mi? Yani, bir kere kediyile aslanı kıyaslamak -sözüm Medisten dışarı- çok yanlış. Yani, bunu şu örneği de vererek, bir hakkı da teslim etmek adına...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yerindelik böyle mi olacak?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Efendim, bakın, sabahki konuşmamda şunu söyledim: Bu çok büyük bir tabu. Vatandaşın umurunda değil, yani o hizmetin belediye başkanı yahut vali tarafından yapıldığı vatandaşın umurunda değil. Vatandaş hizmetini kaliteli alsın, vatandaş zamanında alsın, o onun derdinde. Yani, bu tür kavramların arkasına sığınarak yeni tabular yaratmayalım.

Şimdi, bir siyasal partinin yahut bir hükûmetin ne her yaptığı yanlıştır ne her yaptığı doğrudur. Doğruları vardır, yanlışları vardır. Yani, ben eski mülki amir olarak KÖYDES Projesi'ni gerçekten başarılı buldum. Yani, keşke ben kaymakamken bu imkânlar temin edilseydi, daha fazla hizmet etseydik.

Yani, bakın, Bakanlık, İçişleri Bakanlığının taşradaki temsilcileri olan, daha doğrusu düzeniyorum Hükûmetin temsilcileri olan kaymakamlara 2 lira para gönderdi, 20 liralık hizmet yaptırdı. Öyle mi Sayın Bakanım?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – 20 değil ama yani olduğundan fazla...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Evet, evet...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – O 10 kat biraz mübalağa, herhâlde kinaye yapıyorsunuz, öyle anladım.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hayır, istirham ederim...

Bakın, ben buradaki mülki amir arkadaşlarımı kutluyorum, asla kinaye yapmıyorum ama BELDES Projesi'ni uygulamaya sokamadı Sayın Bakan, yani İçişleri Bakanlığı sokamadı. Bunun üzerine de kafa yormamız lazım çünkü kıymetli arkadaşlar, vali ve kaymakamın siyaset kaygısı yoktur, sadece hizmet gereklerini yerine getirir. Eğer hizmet etmek istiyorsanız ona vereceksiniz 10 lira, o hakikaten 20 liralık, 30 liralık onda hizmet edecek.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bugün tabii gerçekten önemli bir hususu tartışıyoruz, önemli bir konuyu tartışıyoruz. İnsanlarımızın yıllardır içinde yaşadıkları beldelerin kapatılmasıyla ilgili bir karar veriyoruz. Genel Kurulda bu hususla ilgili olarak hepimiz ellerimizi kaldıracacağız, indireceğiz, bir karar çıkacak ortaya ve bu karar o beldelerde yaşayan binlerce insan için dramatik bir son olacak.

Hem iktidardan hem muhalefetten arkadaşlar demokrasinin okulu olduğunu söylediler yerel yönetimlerin, doğrudur. Bir müktesep hak ellerinden alınıyor kıymetli arkadaşlar. Son derece önemli bir karar, idari sistemimiz açısından son derece önemli bir karar maalesef enine boyuna tartışılmadan, maalesef orada yaşayan insanlara sorulmadan yürürlüğe giriyor. Meselenin, idari, ekonomik, siyasi ve sosyal boyutları olduğunu hepimiz gayet iyi biliyoruz. Keşke, bu hususlar -bir temenni olarak söylüyorum- geniş bir platformda tartışılmalı ve tüm yönleriyle ele alınabilmiş olsaydı. AKP, -maalesef kıymetli arkadaşlar- istişare etmeyi, meşveret etmeyi galiba beyhude sayıyor. "Biz, yüzde 50 oy aldık, istediğimizi yaparız." yaklaşımıdır, bu olup bitenin meali budur, tercümesi budur. Onlarca yıllık belediyeleri kaldırırken, "Bak bunları kaldırıyoruz ama onlar köy olunca, köyler mahalle olunca, nasıl hizmet edeceğiz nasıl, dudağınız uçuklayacak" gibi bir yaklaşımla karşı karşıyayız.

Şimdi, aklıma şöyle bir senaryo geliyor: Bunları kaldırmak üzere beldelere yeteri kadar hizmet götürmediğinizin bir ifadesi midir arkadaşlar bu sarf ettiğiniz sözler? Elinizde hizmet imkânı vardı da bugüne kadar neden kullanmadınız? Yoksa, Hoca Nasrettin misali, "Biz sizin gençliğinizi de biliriz." mi dememiz gerekiyor? Kapattığınız belediyelerin, borçlarının, artık hizmet üretmelerine engel olduğundan bahisle kapatılmalarının uygun olacağını ve hatta bunun da bir reform olduğunu söylüyorsunuz. Zaten gönderilen para, cari ve sorunlu harcamalarına dahi yetmiyordu babından bir cevap için, olsa olsa özrünüz kabahatinizden büyüktür diyebiliriz. Çünkü madem zorunlu harcamalarına dahi yetmiyordu, yetecek kadar parayı niye göndermediniz? Hani, belediyeler, sizin döneminizde çağ atlamıştı. Sonra, bu hesap sadece 2 binin altındaki belediyeler için yapılıyor. Örneğin, nüfusu 2.005 olan ve tüzel kişiliğini sadece 5 kişiyile kurtarmış belediyeler için, bu para, rantabl kullanılabiliyor, kullanılıyor anlamına mı gelecek? Âdeta, parmaklarını kullanarak AKP'nin

yaptığı bu hesabı biz yadırgamadık çünkü, zaten, biz AKP'nin bu Mecliste koyduğu ve tüm milletin ibretle izlediği siyasete, parmak demokrasi si diyoruz.

Değerli milletvekilleri, devlet hizmetlerinin bazılarında marjinal maliyet, marjinal fayda hesabı yapılamaz. Çünkü, bazı hizmetler ortadan kaldırıldıktan sonra kıymeti anlaşılabilir. Bu belediyeleri ortadan kaldırdıktan sonra, bugün onların vermiş oldukları hizmeti yarın arayacak, ama maalesef atı alan Üsküdar' ı geçmiş olacak.

Değerli milletvekilleri, 2008'de, 2 binin altındaki belediyeleri kapatırken diyordunuz ki: "Kapatılan belediyeler dolayısıyla meydana çıkacak boşluğu, il özel idareleriyle dolduracağız. Şimdi, il özel idarelerini de kaldırılıyorsunuz, ne ile dolduracaksınız bu boşluğu?"

Değerli AKP milletvekilleri, on yıldır iktidardasınız. Belediyelerin tüzel kişiliklerini kaldırmada ortaya koyduğunuz "Zarar ediyorlar, borçları boyunu açtı." cümleleri sizlere bir şey hatırlatıyor mu? Birazcık canınız sıkılacak ama ülkemizin borçlarının, 2002 yılında 220 milyar dolardan bugün 600 milyar dolara çıktığını hatırlatmak istiyorum. Sizler, "Güç bizde biz bu belediyeleri kapatırız." diyorsunuz. Yarın, bu millet, kendisine söz sırası geldiğinde, "Bu Hükümet ülkeyi zarara soktu, bunların mevcudiyet nedeni kalmamıştır, ampullerini söndürüp kepenklerini kapatalım." dese -kimse gücenmesin- kendi düşen ağlamaz. Bugün yaptığınızda yarın size söylenecek bu sözün ne kadar isabetli olduğunu bugünden ikrar etmiş oluyorsunuz. Her zaman söyleme gelir kamu hizmetlerinin etkinliği, verimliliği ve maliyeti düşünüldüğünde yerleşim birimlerinin toplulaştırılması ve optimal nüfus büyüklüğüne ulaşılması önemli hususlardandır. Kapattığınız bazı belediyeler, yol üzerinde olan, ekonomik kapasiteleri büyümeye elverişli yerler ve bu toplulaştırmaya hizmet eden, gelecekte de hizmet edecek olan yerler. Bu yerleri desteklemek yerine bunları kapatılıyorsunuz. Kendi ilimden örnek vermek istiyorum. Isparta'nın Yakaafşar, İslamköy, Barla, Gökçe höyük, Pazarköy, Güneykent, Aydoğmuş, İncesu, Büyükgökçeli, Uluğbey, Yassıören, Ayrıalıpınar, Kasımlar, Kesme, Göksöğüt, Körküler, Kumdanlı, Kuyucak, Özgüney, Sücüllü ve Yukarıkaşıkara... Mesela, bunlardan Kumdanlı kasabasına bir baktığımız zaman, tarihi son derece eski. 1625 yılında, 36 köyden kurulmuş bir nahiye karşınıza çıkar. Yalvaç, Afyon Senirkent yolu üzerinde kurulmuş, lisesi, sağlık ocağı ve -kasaba merkezinde- onlarca bakkal dükkanı, kahvehaneler vesaire küçük esnaftan oluşan canlı bir merkezi var. Bu kararınız ile, Kumdanlı ve Kumdanlı' ya benzer yerlerin sönmesini sağlıyorsunuz. Ne yaptığınızın çok farkında olmadığınızı ve meseleye son derece yüzeysel ve bütüncül yaklaştığınızı düşünüyoruz. Milliyetçi Hareket Partisinin bugünkü, bundan sonraki çabası, "Basra harap olmadan Basra'yı kurtarma çabasıdır." Bu, neredeyse maliyet fayda analizinden ibaret dar yaklaşımınızın, sosyal hayatımıza son derece olumsuz etkileri olacaktır.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; şu suları sizlere soruyorum ve birazcık düşünmeye davet ediyorum: İktidara gelir gelmez, belediye başkanlarının maaşlarının kendi başkanlıklarındaki belediye medislerince yapılmasına siz karar vermediniz mi? Bundan dolayı ilçe kaymakamı, 2,5 ila 4 milyar arasında derecesine göre maaş alırken küçük beldelelerden bir kısım belediye başkanlarının maaşları 6-7 milyar olarak belirlenmedi mi? Bugüne kadar, bunların harcamalarına herhangi bir kontrol mekanizması öngördünüz mü? Bundan dolayı bir çoğu sizin zamanınızda lüks makam araçları alırken bunların onayını kim verdi? Küçük beldelede birçok gösteriş yatırımları yapılırken Hükümetinizin neredeydi? Ülkenin mali kaynaklarının optimal kullanımından haberdar değil miydiniz yoksa? Bunların, SSK, elektrik ve benzeri diğer ödemelerini yapıp yapmadıklarını bugüne kadar neden gündeminize almadınız? Onları, devletin alacaklarını ödeme konusunda bugüne kadar neden zorlamadınız? Tüm bu soruları içeren mahallî idareler kontrolörlerinden aldığınız denetim raporlarından hangisini işleme koydunuz? Bu soruları, zamanında düşünmeyecek, gündeme getirmeyeceksiniz ama "Artık borçlandınız sizi kapatıyoruz." diyeceksiniz. Bunun alacaklısını önce borçlandırıp sonra da boğazına çöken tefeci mantığından ne farkı var.

Değerli arkadaşlar, AKP, iktidara geldiği günden beri âdeta yerel yönetimleri, belediyeleri kutsamıştır. Şimdi, gelinen noktada doğrusu şunu sormak istiyorum: Belediyelerden umduğunuzu mu bulamadınız yoksa yüzde 50 oy aldıktan sonra artık size ihtiyacımız kalmadı mı diyorsunuz? Tüm bu soruları sizlerin takdirlerinize sunuyorum, bir kez daha düşünmeye davet ediyor ve bu yanıktan vazgeçmeye davet ediyorum.

Değerli milletvekilleri, belediyeler, her zaman demokrasinin okulu olmuştur. Bu okul, birçok siyaset ve devlet adamı yetiştirmiştir. Seçim zamanlarında adaylar birçok fedakârlığa rıza göstererek aday olmuşlardır. Halk, kendisine hizmet edecek, kendisini yönetecek, kendisini temsil edecek olanı başkan seçmiştir. Tüm seçimler, küçük beldelede yüz yüze bakılan, beraber düşünme yapılıp beraber cenaze kaldırılan bu küçük beldelede yapılıyor. Doğrudan demokrasinin en güzel örneklerini oluşturuyorlar. Sadece, değerli milletvekilleri, bu husus bile, sadece bu husus bile, bu belediyelerin yaşatılması için bir neden olmalıdır diye düşünüyorum. Aynı şey, 16.082 köy içinde geçerlidir.

Sayın Bakanım, şu anda sizin Bakanlığınızın sorumluluğunda 29 il özel idaresi, 1.591 belde belediyesi ve 16.080 köy belediyesi, köy kapatılıyor. Yine, aldığım bir duyumu sizlerle paylaşmak istiyorum, değerli Komisyon üyeleri.

BAŞKAN – Biraz da bağlayarak Sayın...

S:NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bitirmek üzereyim Başkanım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim, sağ olun.

S:NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Muhtarlar Birliğinin yöneticileri burada, Konfederasyon Başkanı, Muhtarlar Birliği Başkanı burada. Kendilerine müjdem de buradan içim kan ağlayarak iletiyorum, İçişleri Bakanlığının bir sonraki adımı şu olacaktır: Nüfusu, 250'nin altında olan köyleri de kaldırmak. Oh ne âlâ; özel idaresiz, belediyesiz, köysüz bir Bakanlık projesi. Ve Sayın Bakan, bu konular konuşulurken siz de ister istemez bu müzakerelerde oturuyor ve yapılanın doğru olduğunu, eh işte, biraz da kabul ederek etmeyerek savunuyorsunuz. Bu neye benziyor biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Tarihteki şu meşhur darbimesele, hani, "Şu okulları kapatsalardı da ne güzel Millî Eğitim Bakanlığı yapardık." diyen Millî Eğitim Bakanı'na. Özel idareleri kapatmışsınız, belediyeleri kapatmışsınız, köyleri kapatmışsınız. Sayın Bakan, Bakanlığınız hayırlı uğurlu olsun.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet. Sayın Korkmaz teşekkür ediyorum.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sayın Başkan, çok kısa bir ifade de bulunabilir miyim?

BAŞKAN – Peki, hay hay efendim.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu ilerleyen saatte fazla zamanınızı almayacağım. Öncelikle, söz hakkı verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Tüm hazıruna saygılarımı sunuyorum.

Sayın Zeybekçi'nin deminki konuşmasında, bir konuyu yanlış anlamış olabileceğimi de dikkate alarak, açıklığa kavuşması bakımından kendisine sorarak düzeltmesini veyahut da düzeltilmesini istiyorum. Sayın Zeybekçi, -ben yanlış anlamadıysam-: "Beldelerde oturanlar buraları yönetemiyorlar, düzgün yönetemiyorlar." gibi bir ifade kullandı. Doğru mu anladım Sayın Zeybekçi?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben cevaplayayım.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Eğer bu doğruysa, bunun, bir hanımefendinin geçtiğimiz yıllarda ifade ettiği: "Benim oyumla dağdaki çobanın oyu bir midir?" mantığıyla farklı bir mantık olmadığını söylemek isterim, bu doğru bir mantık değildir, doğru bir yaklaşım değildir. Bunu düzeltmesi gerekir diye düşünüyorum. O beldelerden çıktık hepimiz, o beldelerden yetişip buralara geldik ve milletimize hizmet etmek üzere buradayız.

Ayrıca, çok kısa, çok özür dileyerek, Sayın Zeybekçi, millî üniter yapı konusunda hassasiyeti olduğunu bildiğimiz bir arkadaşımızdır. Ben esasen hizmet bakımından yapmış olduğu tespitlerin dışında -ki bunlar zaman zaman aksayabilir, zaman zaman yapılan yeni düzenlemelerle bu eksiklikler, bu aksaklıklar giderilebilir- ben daha çok bu yasanın, bu tasarının Anayasa'ya aykırılık ve millî üniter yapıyı zedeleyen boyutlarıyla ilgili bir değerlendirme yapmasını beklerdim, bunu duymadım kendisinden bunu da arz etmek isterim.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açayım mı?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Lütfen Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Evet teşekkür ediyorum.

Öncelikle, önemli bir konuda yanlış anlaşılmanın olmamasını çok önemseydiğimin bilinmesini istiyorum. Beldedeki vatandaşlarımız değil beldedeki belediyenin kabiliyetlerinden bahsettim, çaresizliğinden bahsettim. Oradaki itfaiyeyi anlatırken onu anlatmaya çalıştım. Kaldı ki, bu önerilen yasada da, beldede bugün mevcut sistemle muhtar, belediye başkanı ve il genel meclisi için oy kullanırken mevcut yapıyla hem ilçesi için hem mahalle muhtarı için hem büyükşehir meclisi artı büyükşehir belediye başkanı için de oy kullanan bir yapı vardır. Yani, yerel temsilde bir aksamayı asla ve asla görmüyorum. Tabii, üniter yapıyla ilgili, ülkemizin birliği, bütünlüğü, bölünmez yapısıyla ilgili, -benim görüşüm, naçizane benim görüşüm- öngörülen yapının daha birleştirici daha böyle iç içe geçmiş kendi kendini kontrol eden, daha denetlenebilir, şeffaf, hesap sorulabilir, hesap verilebilir yani "Belde, ilçe ayrı ayrı egemen, tek başına bağımsız." dan ziyade birbirini denetleyip, birbirine bağımlı, hesap verebilir ve şeffaf bir yapı ben bu şeyde... Mükemmel değildir tabii ki, insanların yaptığı kurallar veyahut da insanların koyduğu kanunlar kesinlikle mükemmel değildir.

Ben bir yanlış anlaşılma olmasın diye burada yaşadığım bir konuyu anlatmak istiyorum. 2004 yılında belediye başkanı olduğumda belediye meclisi kararıyla belediye başkanlarının maaşları belirlenirdi, 2004 yılından, o yıldan geçerli olmak üzere çıkan kanunda nüfusuna göre belediye başkanları maaş aldı. En son 512 bin nüfuslu Denizli Belediye Başkanı olarak almış olduğum aylık maaş 5.700 liraydı.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Şirketler?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hiçbirinden bir kuruluş şeyimiz yoktu. Şirketimiz yoktu.

MUSTAFA AKIŞ (Konya) – Sayın Korkmaz, sizin ifadenizin yanlış olduğunu söylüyor, biraz saygı gösterin.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Yani şirketleri ben orada... Bir de şunu söyleyeyim: Bu dönemdeki yapılan düzgün bir düzenlemeden bahsetmek istiyorum, tam tersi çünkü...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Çok örneği var. Ben soruyum da...

MUSTAFA AKIŞ (Konya) – AK PARTİ’li vekiller konuşurken lütfen biraz saygı gösterin. Sabahtan beri belki 15-16 tane adam dinledik...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bu örnekleri vermeyecek miyiz yani?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben isterseniz teknik olarak...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Söz hakkını savunuyorum, lütfen söz verin bu arkadaşta.

BAŞKAN – Evet, Sayın Zeybekci, tamamladınız mı efendim?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Efendim, bir cümle, izin verirsiniz...

MUSTAFA AKIŞ (Konya) – “Şirketler” diyerek...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Birçok örneği var.

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar, dinleyelim lütfen. Arkadaşlar, istirham ediyorum, lütfen.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İzin verirsiniz.

“Birçok örnek” derken buraya girmeyelim yani...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bakın, birçok büyükşehirde...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama konuşmanızda birçok örnek şirketlerden bahsetmediniz. Ben size şundan bahsedebilir miyim?

MUSTAFA AKIŞ (Konya) – Şöyle diyebilirdi: “AK PARTİ iktidara geldiğinde belediye başkanlarının maaşlarıyla alakalı düzenleme ne şekilde olmuştur?” Kaldı ki yanlış da ifade etmedi Sayın Zeybekci.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben onu şöyle de düzeltiyim isterseniz, izin verirsiniz.

Sayın Valimiz, burada valilik yapan değerli bürokrat arkadaşlarımız illerinde valilik yaparken valilik maaşlarının üzerinde organize sanayi bölgelerinin tamamından bunlar... Bunlar vardır ama belediye başkanı olarak benim bir tek bile şirketim yok, birçoğunda da yoktur. Yani Anadolu’daki belediye başkanlarının böyle bir şeyi yoktur. Yalnız bir cümle, ne olur...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sayın Bakanın eşi şu anda Ankara Büyükşehir Belediyesinin şirketlerinden birinde mi, değil mi?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben, isterseniz, izin verirsiniz, şunu da söyleyip kapatayım. Bu dönemde belediyelere hazineden ödenen, vergi gelirlerinden ödenen paylar otomatik olarak yüzde 40 kesilir, vergi ve sigortaya ilgili tüm borçları buradan kesilerek asla artmamıştır yani hazineye, devlete ve Sigortaya belediyelerin borçları artmamıştır, daha başka yerlere arttıysa onu da bilemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Hocam, sizin talebiniz bir konuşma anlamında mı?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Peki Hocam, hayhay, buyurun.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bugün yaptığımız çalışmaya belki bir katkısı olabilir diye bu tasarıyla gelen model İngiltere’nin 1960’ ta başlayan bir süreçte kurduğunu ve denediğini söylemek isterim. 1960’ lı yıllarda -onlar bizim il sistemine “country” diyorlar- çok saçılmış küçük yerleşmeleri birleştirme yoluna gitmişler; 1974 yılında bu birleştirmeleri şimdi bizim öngördüğümüz gibi iki katlı il modeli biçiminde uygulamışlar. Bunu başkentleri Londra’ da yapmışlar, Londra dışında da altı ilde. 1974 yılından 1986 yılına

kadar şimdi bu modelle getirilen uygulamayı yaşamışlar. 1986 yılında bu modeli ilga ettiler, kaldırdılar. O tarihten bu yana da kimse “Hadi gelin o modele geri dönelim.” demedi.

Genel olarak beş gerekçeleri var. Bir: Bu iki katlı modelde katların görevleri yeterince açık tanımlanamamıştır. İki: Özellikle üst kademe belediyesi aşırı politize olmuştur. Üç: Üst kademedeki belediye diğer belediyeleri boğmaktadır. Dört: Görev geçişmeleri nedeniyle ya da siyasal uyumsuzlıklardan ötürü doğan çatışmalar görevlerin gecikmesine neden olmuştur. Beşincisi de, bu büyük belediye yönetimleri özellikle çevre bakanlığının uyulmasını öngördüğü çevre koşulları standartlarına uymamışlar ve denetlenememişlerdir. Daha başka gerekçeleri de var. 1986 yılında şimdi bizim getirmek istediğimiz bu modelden vazgeçmişler, o tarihten bu yana doğal olarak yönetilmesi gereken belediyeler dünyasında, geleneksel diyelim, yönetim modeline geri dönmüşler.

Bilgilerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Hocam, katkınız için teşekkür ediyorum.

Evet, son konuşma, hemen sağımda Sayın Hüseyin Bürge...

Sayın Bürge, buyurun efendim.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyelerimiz, misafir milletvekillerimiz, İçişlerimizin kıymetli bürokratları, saygıdeğer misafirler, kıymetli basın mensupları; her birinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını Cenabıhak’tan diliyorum.

Ben de tespitlerim noktasında söz aldım. Hakikaten sabahın bu yana yapılan çalışmalar içerisinde katkı sunmak adına yapılmış konuşmalardan şahsım adına çok istifade ettiğimi söylemek istiyorum. Zaman zaman gerilse de ortam, tadımız kaçsa da yine de konuşmalara devam edildi ve ben istifade ettiğimi bir kere daha söylemek istiyorum.

Sadece AK PARTİ’li milletvekillerinin bu tasarıdan haberinin olmadığı sözünün doğru olmadığını altını çizmek istiyorum. Seçim 2011 Haziran ayında yapıldı, Kıymetli Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, on üç ilin büyükşehir belediyesi olacağını bütün mitinglerde ilan etti.

Bunu şunun için çok rahatlıkla söylüyorum: Bendeniz, affınıza sığınarak söylüyorum, İstanbul’da Bayrampaşa’da yıllarca belediye başkanlığı yaptım. Az önce Nihat Zeybeki Kardeşimizin ifade ettiği bir büyükşehir modeli değildi, bir il modeliydi, ona da itiraz ettiniz ama eğer Nevzat Kardeşimizin ifade ettiği gibi, örneklemelerden gidilecek olursa bizim de örnek verebileceğimiz çok şeyler var. Mesela, küçücük bir şey söylüyorum, belediye başkanlığı dönemiğimizde maaşlarımızın bir memur maaşına kadar indirildiği, yurt dışına çıkmanın yasaklandığı günleri yaşadık biz. Bunu şunun için söyleyeyim: Yani kötü örneği de örnek olarak oradan hareket etmenin de doğru olmadığı kanaatini taşıyorum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Kötü örneği Beyefendi vermişti de onun üzerine söyledim.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Yani örneklemeler noktasında söylüyorum yani burada mülki idare ve belediyeler noktasında da haksızlık etmemek lazım. Herhangi bir vali, herhangi bir kaymakamımız istifa ederek istediği yerden belediye başkanı adayı da olabilir. Yani “İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ndeki bütçe Muammer Güler Başkanımız tarafından kullanılsa şu kadar daha iyi işler yapılırdı...” Denendikten sonra konuşmak lazım bunu. Çünkü şu an...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – “Kıyaslama yanlış.” demek istediniz.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Ha, eyvallah. Yani bu kıyaslamamın yanlış olduğunu söylerken de kıyaslamaya düştüğünüz için söylüyorum bunu.

Burada 1930 ve 2012 süresi içerisinde ben, birkaç tane, eskiye yolculuk yapmak adına 1984 195 sayılı 3030, yıl 2004 619 sayılı 5216’ya şöyle bir göz attım. Az önce arkadaşlarımızdan, Cumhuriyet Halk Partisinden bir arkadaşımız “Plan bütünlüğünün bu Büyükşehir Yasası’yla ne alakası vardır?” sözüne yine Cumhuriyet Halk Partili bir vekil “İstanbul için Sakarya’dan başlayan ve tüm Trakya’yı da kapsayacak alan olarak bu bölge planının yapılmasında çok geciktik. Eğer bu planlamalar otuz yıl evvel, elli yıl evvel yapılsaydı Sultanbeyli, Ümraniye ve Kumburgaz gibi çarpık yapılaşmaların ortaya çıkabileceği yaşam yerleri oluşmazdı.” diyor. Demek ki plan bütünlüğünün Büyükşehir Yasası içerisinde ne kadar anlamı, ne kadar büyük bir önemi olduğunu söylüyorum.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na ve Anayasa’nın 127’nci maddesine aykırılık da bu bahsettiğimiz eski yasalarla alakalı, oluşmalarıyla alakalı, gündemlerden de birkaç tanesini sunmak istiyorum. Vesayet sistemi o zaman da var. Bu da 1984 yılından. “Büyükşehir ve ilçe belediyeleri meclislerince alınan bütün kararlar büyükşehir belediye başkanlarına gönderilir.” hükmünü yazdınız fakat ildeki merkezî idare adına vesayet yetkisi sadece validedir, bu kararların gönderilmemesini yaptığınız yasada hiç de uygun karşılamıyorum, bunu bir noksanlık olarak algılıyorum. Şimdi, bu vesayetle ilgili olan örneğin dışında da yani o gün konuşmalar

içerisinde belediye sınırları ve sınırların dışına taşmış bulunan plansız ve kontrolsüz yapılaşmalara çözüm getirmek, plansız ve kontrolsüz imar, konut, ulaşım, çevre sorunları gibi bir bütünlük içerisinde olma gündeme getirildiği zaman bu Anayasa'nın 127'nci maddesine de aykırılık o gün de gündeme getirilmiş. Bir milletvekili de "Anayasa'nın 127'nci maddesine göre bu bir vesayet teşkil etmektedir, biz bu fikre katılmıyoruz, sebebi ise, Anayasa'nın 127'nci maddesinde aynen şöyle yazdığını ifade ediyor: 'Kanun büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimlerini getirebilir.' hükmünü de size hatırlatmak istiyorum." demiş o günün şartlarıyla alakalı.

Belediyeciliğimizle, AK PARTİ'nin belediyeciliğiyle ilgili söylenen sözler için de 2.950 belediyeden 1.672 belediye AK PARTİ'li belediyeler tarafından idare ediliyor. 1994'te Kıymetli Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın döneminden seçtiğim tarihe kadar ben de Bayrampaşa Belediye Başkanlığı görevimi devam ettirdim. Milletvekili arkadaşlarımızdan birisi "Büyükşehir belediyesi olursa İnegöl Belediyesi, atıyorum Bayrampaşa Belediyesi ve Belediye Başkanı ne işe yarar?" sözünün de ne kadar beyhude olduğu... Yani hem Kocaeli'de hem İstanbul Büyükşehir Belediyesinde bütün belediye başkanı arkadaşlarımız, parti farkı gözetmeksizin söylüyorum, aslılar gibi belediye başkanlığını yürütüyorlar. Yani orada da orman köyleriyle ilgili kurulmuş, orman köylerinden gelen haklar korunarak devam eden bir özellik var. İki tane model var, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi var. Milletvekili arkadaşlarımızın büyükşehir belediyeleriyle ilgili konuşuluyorken "Ya, iki tane kaydırac yaptı." şeklindeki ifadelerini de belediye başkanlarına çok büyük haksızlık olarak addediyorum. Çünkü bir haksızlık da, bize oy verenler için söylüyorum, evet AK PARTİ, zaman zaman söylediğiniz için ifade etmek istiyorum, yüzde 50 oy almıştır. Demokratik hak, parmaklarınızı kaldırılıyorsunuz, çoğunluğunuzu kullanılıyorsunuz, demokrasi çoğunluğun rejimiye biz de vatandaştan aldığımız haklarımızı kullanılıyorsak sanki...

MEHMET SİYAM KESİMOĞLU (Kırklareli) – Tazminatları güvence altına almak...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Müsaade eder misiniz.

...yüzde 50 oy almayı suçlanmış gibi bir özelliğiniz var. Sizin aldığınız azınlık olarak veya herhangi bir siyasi partinin aldığı oy oranları ne kadar kutsalsa, kendilerince söylüyorum, çok oy alanların da bir oyunun o kadar kutsal olduğunu söylemeye çalışıyoruz. Burada dikkat ederseniz "Alt komisyona gidilmedi." diye de eleştirildik, "Alt komisyona gidildik." diye de eleştirildik, "Ara verdik." diye de eleştirildik yani eleştiriler çok hoş, çok güzel, elbette ki eleştirilerle bir yere varmak istiyoruz, bunu hak ettiğimizi düşünmeden şunu da söylemeye çalışıyorum: Ben sadece kişisel haklara tecavüz edilmedikçe, kişisel haklarda hakaret içeren sözler olmadıkça çok samimi söylüyorum aykırı fikirlerden her zaman istifade edilir diye düşünüyorum. Çünkü hepimiz bu masanın etrafında bu ülkeyi ne kadar çok sevdiğimizi, milliyet duygularımızı test edecek boyutlarda değiliz. Hassasiyetlere yürekten katılıyorum, bunları konuşmak için buradayız. Komisyonunda doğruyu, güzeli, iyiyi bulabilmek adına çalışmalarımızı yürütmeye çalışıyoruz. Bu açıdan biz hem burada hem Muammer Bey'in yanında oturuyorken, Başkanımızın yanında oturuyorken çok fazla gündeme de getirmezden, bir tane daha, Halkçı Partiden birisinin de Büyükşehir Yasası'yla ilgili, 3030 sayılı Yasasıyla ilgili "Aa, ne kadar güzel, bu reform mahiyetindedir, elbette ki eksiklikleri var, 127'nci maddeye aykırılığı söz konusu ama gerçekten beni heyecanlandıran bir Büyükşehir Yasası geliyor." demiş.

Şunu söylemeye çalışıyorum: Bütün yasaların...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir)- Kim demiş?

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Var mı öyle bir parti?

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – İsimlerini veririm, söylerim. Halkçı Partidir, eski tutanaklardan bir tane örnek veriyorum.

BAŞKAN - Tutanakta, eski tutanaklardan...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) –84'te...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Bunu, şu partiyle alakalı, yani şu an yaptığımız, yapmak istediğimiz ve konuştuğumuz büyükşehir yasasıyla da alakalı, 4+4'le ilgili arkadaşlarımızın söylediğine de saygı duyuyorum. Sanki buradan, dört dörtlük bir yasa çıkarmak gibi bizim bir lüksümüz yok diye düşünüyorum. İnsanların yaptığı, bizlerin yaptığı yasalarla alakalı olumlu yönler olduğu gibi olumsuz yönler de söz konusu olacaktır. Ben, öğretmenlik de yaptım. 4+4'ü konuşuyorken... Şimdi, birinci sınıfa giden insanlar sadece oynuyor gibi bu işi küçültmenin bir esprisi yok. Ne olur, Allah aşkına, yaptığımız işlerle alakalı söylüyorum, bundan rahatsız olanlar, bunun doğru olmadığını söyleyenler kadar, söylenenlerin, doğru olduğunu söyleyenlerin de haklarını siz niye gözetmiyorsunuz? Ben de bir öğretmen olarak 4+4'ü savunanlardan bir tanesiyim. Siz niye bizim düşüncelerimize saygı göstermiyorsunuz? Esas mesele burası diye düşünülüyor. Birbirimize tahammül ediyoruz, birbirimizin fikirlerini algılamaya çalışıyoruz ve buna göre de doğru bir yol haritası bulmaya çalışıyoruz diye söylüyorum.

Sayın Başkanım, söylenecek, konuşulacak sözler çok fazla ama Bakanımızı da çok beklentik. Huzuru fazla iştiğal etmek istemiyorum, her bir arkadaşımıza saygılarımı ikram ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bürge teşekkür ederiz.

Sayın Bakanım, ilk oturumdan bu yana, ilk oturumda dört grup adına yapılan uzun görüşmeler, bugün de yine dört grubumuzun değerli temsilcilerinin ifadeleri ve benim tespitlerimde -aradaki katkılar hariç olmak üzere- 24 değerli arkadaşımızın, ağırlıklı olarak Komisyon üyelerimizin burada mümkün olduğunca ifade ettikleri görüşlerle ilgili olarak, maddeler görüşülmeden önce esasa ilişkin görüşleriniz, bu dile getirilen konularla ilgili soru mahiyetinde veya sizden öğrenilmesi gereken veya yorumu gerektiren konularda görüşleriniz varsa, sizden bunu almak isteriz bu aşamada.

Buyurun Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz; gün boyu süren mesaimizin sonunda değerli arkadaşlarımız tarafından dile getirilen, gerek yasayla ilgili, çoğu da yasanın dışında olmakla birlikte yine Bakanlığımız ve Hükümetimizle ilgili değerlendirmeler konusunda, ben de zamanım el verdiğince bazı açıklamaları yapmaya çalışacağım.

Öncelikle, zatinalinize ve söz alıp katkı veren bütün arkadaşlarımıza çok çok teşekkür ediyorum. İlk günkü sunuşta da belirttiğimiz gibi, bu yasa tasarısı “Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Tasarısı” adıyla Büyük Millet Meclisimize takdim edildi ve değerli Komisyonumuza intikal etti.

Bu kanunla neyi amaçladığımızı, Hükümet olarak neyi amaçladığımızı, Bakanlık olarak neyi yapmak istediğimizi sunuşumda arz etmişim özet olarak. Esas itibarıyla yasa tasarısının kendisi, ne yapılmak istendiğini en doğru anlatıyor. Yapılan bütün değerlendirmeler, benim sunuşum da dâhil, bu yasa tasarısının içerdiği maddeleri, fıkraları, cümleleri tam olarak ifade etmiyor. Her birimiz bir tarafından alıyoruz, her birimiz bir tarafından tutuyoruz. Hatta bir tarafına dokunuyoruz, sonra başka alanlarda lafı döndürüp dolandırmak suretiyle değerlendirmeler yapıyoruz. Bu mümkün. Yani “Niye böyle yapılıyor?” diye bir suçlama içerisinde değilim, mümkün ve bu mümkün olanı biz yaşadık, geçmişte de yaşadık, daha sonraki yasa tasarılarında da yaşarız, maddelerde de muhtemelen yaşayacağız. Bu yasa tasarısıyla, hâlihazır on altı büyükşehir belediyesi ve yeni ihdas edilen on üç büyükşehir belediyesi olmak üzere toplam yirmi dokuz ildeki belediye yönetimleri, büyükşehir belediyesi statüsüne kavuşturuluyor ve görev alanları da il sınırları olarak belirleniyor.

İktidar neyi yapsa, ne kadar doğru da yapsa, muhalefet bir şekilde onu eleştirecektir, eleştirmek gerekir. Bazen bu eleştiri yarar da sağlar. Bu bakımdan eleştiri mutlak manada doğrudur. Küçük ölçekli birimlerde belediye ihdası yapsaydık biz bugün burada, muhtemelen bu eleştirilerin iki katı eleştiri alacaktık ama ölçeği büyüterek, il bazını esas alarak, ili baz alarak yapılan büyükşehir düzenlemesi, bu kez başka bir açıdan “Bu kadar da olur mu, böyle olur mu, bu nasıl işler? Bunun idari, mali, siyasi olumsuz sonuçları doğar.” tarzında değişik eleştirileri çok değerli arkadaşlarımızdan aldık. Bu eleştiriler zaman zaman içerisinde öneriler de taşıyan sözlerle, değerlendirmelerle devam etti. Endişeler taşıyan değerlendirmeler de yerini aldı. Hükümetimizin ne yapmak istediği kanunda çok açık. Ülkemizde, yirmi dokuz ilde, büyükşehir belediye yapısıyla, o ilin en ücra noktasında yaşayan insanları dâhil hepsi ne asgari belediye hizmetlerini sunmaktır, sunabilmektir. Buna yönelik idari yapıyı, buna yönelik hukuki yapıyı, buna yönelik mali imkânları sağlamak amacıyla bu yasa düzenlemesi yapılmıştır. “Efendim, bu yasa düzenlemesi al acele yapıldı.” sorusuna biraz önce Sayın Bürge kısmen açıklık getirdi. Bu yasa düzenlemesinin yapılacağını herkes, hepimiz biliyorduk. Tartışma konusuna gelince, bugün tartışıyoruz. Bir ay önce gelse aynı şekilde tartışacaktık, altı ay sonra gelse yine bu tartışmanın bir değişikliği, kelimeler değişecek, benzeri yapılacaktır. Netice itibarıyla biz bu tartışmayı bir şekilde, bu değerlendirmeyi bir şekilde yapmak durumundayız. O, yaptığımız zaman bu zaman ve yaptığımız toplantı da bu toplantı.

Adalet ve Kalkınma Partisinin, 2002 yılından itibaren Hükümet etmeye başladığı günümüze kadar, gerek yerel yönetimler alanında gerekse merkezî idare alanında gerçekleştirdiği pek çok yasal düzenleme var. Ama bugünkü konumuz olan büyükşehir belediye sınırlarının il sınırları olarak belirlenmesi konusu, partimizin 14 Ağustos 2001 tarihinde kuruluşu ile birlikte ortaya koyması gereken ve koyduğu programında gayet açık bir şekilde yerini almış bir husustur. Programımızı okumamışsa birileri, bunda bizim belki eksiklerimiz var, daha fazla anlatmamız, daha fazla tanıtmamız gerekiyordu. Orada şunu diyoruz: “Belediye sınırlarının, mülki sınırlar olarak belirlenmesine yönelik bir değişimin yapılmasını esas alacak yerel yönetim reformu gerçekleştirilecektir.” Yerel Yönetimler bölümünün son cümlesi.

Şimdi, burada aklın yolu böyle de başka yerde akıl başka mı? Sayın temsilciler, Cumhuriyet Halk Partisinin temsilcileri, başta Sayın Hocamız olmak üzere –ki değerlendirmelerini çok saygıyla karşılıyorum ve kişisel olarak, Bakan olarak da yararlandığımı ifade etmek isterim- Cumhuriyet Halk Partisinin Parti Programı’nda da “Hedef, gelecekte tüm coğrafyanın belediyelere dönüşmesidir.”

ifadesi yer almaktadır. Şimdi, ana başlık bu, bolt yazılmış ifade bu. Devamında da, anlayamadığım ve sormak istediğim, bu kırsal belediyeçilik meselesini çok anlayamadım. “Belediyeçilik”, “kırsalılık” veya “kırsalda belediyeçilik” kavramı çok oturmamış bana göre. Yani, “kırsal belediyeçilik” kavramı var ama netice itibarıyla “tüm coğrafya” deyince, siz tüm coğrafyadan kısmi coğrafyayı mı anlarsınız? “Tüm coğrafya” deyince, ben, il ölçeğinde ili; ilçede ilçenin tamamını, ülkede de ülkenin tamamını anlarım. Herhâlde Cumhuriyet Halk Partisinde de farklı bir anlayış yoktur. Gelecekte tüm coğrafyanın belediyelere dönüşmesi hedefi Cumhuriyet Halk Partisinin programında da var. Yani aklın yolu orada da aynı.

Milliyetçi Hareket Partisine de baktığımızda –ki benim elimde şu an dokümanı yok- muhtemelen benzeri değerlendirmeler Milliyetçi Hareket Partisi programında da...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Hizmet bakımından ve mali kapasitelerinin artırılması bakımından biz de destekledik.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğrudur, doğrudur. Yasa “En iyi yasa kendisini anlatıyor.” dedim. Sayın Milletvekili arkadaşımız. Hiçbirimiz yasanın tamamını burada ifade etmedik. Yasaya bakarsak, sorularımızın tamamına değilse de büyük bir kısmına cevap bulabiliriz. Yasaya bakarsak “idari ve mali özerkliğe sahip olarak” diye bir ifadeyi görürüz. Siyasi bakış ve siyasi kaygı bu yasada yoktur, karşılığını bulamazsınız ama bu yasadaki birtakım yorumlar yapmak mümkündür, yaptık, yapıyoruz da zaten ama şimdi, “olsa olsa” metoduyla değerlendirme yapmak, hüküm inşa etmek her zaman bizi doğruya götürmez.

Siyasi kaygılar bununla gelmeyecek, siyasi kaygılar gelmiş zaten. siyasi kaygılar var, siyasi kaygıları biz yıllardır yaşıyoruz. Belki bir tarihe göre, uzun yıllardır yaşıyoruz. Burada mı arkadaşlar –veya “arkadaş” dememden de belki alınır- temsilciler içimizde, buradalar, siyasi kaygı temsilcileri veya onların fikirleri yeni değil, bu yasayla bir şey gelmeyecek. Belki bu yasayla bazı konular disipline edilecek, bazı argümanlar yok edilecektir –enterne tabirine gidiyor hemen dilim- bazı kaygılar gündemden çıkarılabilecek.

Bizim, bu yasayı büyükşehir sınırları olarak esas alırken, ülke gerçeklerine yönelik değerlerimiz var ve değerlendirmemiz var. Türkiye, artık ulaşım yönünden geçmiş Türkiye değil. Türkiye, haberleşme altyapısı yönünden geçmiş Türkiye değil. Türkiye, erişim yönünden geçmiş Türkiye değil. Artık, belediye başkanı veya belediye yöneticisi bulunduğu yerden, 100 kilometre ötedeki faaliyetini odasından izleyebilir konuma gelmiştir. Mamafih bütün teşkilatlarda, bütün yönetimlerde bu takip, izleme, iletişim altyapısı söz konusudur. Fiilî ulaşım eskisi gibi değildir.

Bir de, mahalle ölçeğinden, büyükşehir ölçeğine –takip edebildiğim kadarıyla- bütün arkadaşlarımız, konuyla ilgili değerlendirme yapan bütün arkadaşlarımız bir atlama yaptı. Mahalle muhtarından uzaklaştırılan, büyükşehir belediye başkanına da yaklaşma imkânı olmayan hemşehri tablosu, hemşehri profili çizilmeye çalışıldı. Nedense, bir türlü arada ilçe belediyeleri var, ilçe belediye başkanları var, 23 tane –alt komisyonda bir tanesinde değişiklik oldu 24’ü teklifimiz- yeni ilçe, 499 tane toplamda büyükşehir belediye sınırları içerisinde ilçe kuruluşu olduğu hâlde, bu 499 ünitenin bir işe yarayabileceğini bir türlü akıl edemedik her zaman olduğu gibi veya ettik de söylemeyi istemedik ama biz farkındayız, yasa bunu gösteriyor, halk da bunun farkında. 499 tane ünite var, ilçe ünitesi ve burada belediye başkanları var, belediye teşkilatları var. Her yeniliğin yadırgaması olur. Her yeniliğin başlangıçta eksikleri de olabilir, olmuştur da. Büyükşehir belediye uygulaması Türkiye’de ilk defa 1984’te üç büyük şehirde başladığı zaman da sıkıntılar yaşandı. Neticede on sene, yirmi sene sonra o sistem oturdu, hâlen de sınırları genişlediği için sistem oturmaya, alışmaya ve kendisini yenilemeye devam ediyor. Ama önümüzde on altı tane büyükşehir belediyesi örneği var. Bu sistemle Türkiye ilk defa tanışmayacağı için mevcut örneklerden de yararlanarak inanıyoruz ki yeni ilave olacak büyükşehirlerde daha az eksiklik veya sıkıntılarla bu sistem halkımıza belediye hizmetlerini verir duruma gelecektir.

Köy kültürü, hepimiz köylüyüz, ben de köylüyüm ama benim köyüm veya içinizde varsa belde belediyesinin mahallesinden olan arkadaşlarımız, bu mahalleler daha önce köydü. Hiçbirimiz bu köylerin üç köy, iki köy, beş köy birleşerek “belde belediyesi” dediğimiz belediyeye dönüşümü esnasında köy kültürünün kaybolduğu, yok olduğu feryadını yapmadık veya yaptık şu anda unuttuk. Şimdi, biz köyün karşısında değiliz. Köy muhakkak ki doğal yerleşim yerimizdir, tarihî yerleşim yerimizdir ama köyü kendi statüsüyle ve kendi imkânsızlıklarıyla ve kısıtlı imkânlarıyla ilanihaye yaşatmayı savunmayı da ben doğru bulmadığımı belirtmek istiyorum. Köy nihayet bir yere taşınmayacak, mahallere dönüşecek ama aynı yerde yine hayat devam edecek. Nasıl devam edecek? Daha farklı bir statüde, daha medeni, daha çağdaş bir yapıya kavuşturulmak suretiyle orada hizmetler devam edecek. Rant falan değerlendirmeleri yapıldı. Ben köy üzerinden kırsalda... Şehirde rant bitmiş, kırsala doğru birileri uzanmak istiyormuş.

Arkadaşlar, bu değerlendirmenin kendi içinde çelişkiler taşıdığını düşünüyorum. Eğer rant, rantıye kırsala doğru gidiyorsa bugünkü yapıda daha kolay gider, gitmişse zaten gitmiştir. Sayın Zeybekçi biraz önce değerlendirmesinde kendi yaşadığı, kendi çalıştığı bölgeden örneğini verdi. O örneklerin onlarcasını, belki yüzlercesini Türkiye’de bulmak mümkündür. Bu yasayla getirilmek istenen bir

plan disiplindir. Bu yasayla getirilmek istenen bir şehir bütünlüğü içerisinde fonksiyonları dağıtmaktır. Bu yasayla getirilmek istenen doğanın tahribatını önlemektir. Bu yasayla getirilmek istenen çevre temizliğini ve çevre düzenini sağlamaktır. Bu yasayla getirilmek istenen arazinin, doğanın planlı kullanımınıdır. Bu yasayla getirilmek istenen dünyanın ileri ülkelerine benzer temiz, düzenli, kırsal altyapı alanlarını oluşturmaktır. Köyü kendi içinde ama kalkınmış, güzelleşmiş, düzenli hâle getirmektir. Gerekliğinde şehir hizmetlerinden daha büyük yerleşim yerlerinde var olan hizmetlerle bağlantılı hâle getirmektir.

Bu yasayla köylüye -bazı arkadaşların ifadesine göre, hafızam yanılmıyorsa Sayın Korkmaz'ın ifadesi de vardı- yüzde 300 yük geliyor, yüzde 300'lük bir vergi geliyor değerlendirmesi yapıldı. Arkadaşlar, bunu yasa cevaplıyor yani yok böyle bir şey. Bunu söylerken yasanın hangi maddesinden kaynak olarak ifadelendirdiğinizi doğrusu merak ettim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Beş yıl...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ama o beş yılı söyleyeceksiniz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bir şey yoksa niye erteliyorsunuz Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Beş yılı söyleyeceksiniz, ondan sonrası Türkiye şartlarında gerekirse erteleme yapılabilir. Beş yıl sonraki Türkiye'nin durumuna göre yeniden oturur yasayı değerlendiririz.

Şimdi, su parası, atık su parası konusunda gerçekle bağdaşmayan değerlendirmeler yapılıyor, yapıyorsunuz. Atık su konusu ve su konusunda en düşük tarifenin yüzde 25'ini geçmeyecek bir düzenleme. Yüzde 25 olacak değil, yüzde 25'ini geçmeyecek bir tarife. Yüzde 1 de olur, yüzde 5 de olur, yüzde 25'ini geçmeyecek bir düzenlemeyi yapmaya yetkili kılınan belediyeler. Peki, sıfır ücretle bir düzeni götürmek, bir yönetimi gerçekleştirmek kime ait? Yani böyle bir sihirbaz yönetim yapabilecek birileri veya yapı, bir yasa varsa onun söylemeniz daha yararlı olurdu diye düşünüyorum.

Köy kültürü doğrudur, ama değerli arkadaşlar, bizim memleketimizde bir de il kültürü vardır. Hiçbirimiz köyün milletvekili değiliz, ilçenin de milletvekili değiliz, ilin milletvekiliyiz. Ben Ordu Milletvekiliyim, Denizli Milletvekili, Zonguldak Milletvekili, Mardin Milletvekiliyiz. Bizim memleketimizde il kültürü vardır ve il aidiyeti vardır. Alt aidiyet de köydür, doğrudur, beldedir ama asıl olan ildir ve kimlik cüzdanlarımıza baktığımızda ille başlar. İl, ilçe, mahalle veya köye iner. İl kültürünü, il aidiyetini yok sayamayız. Bayburt ili Bayburtlu için çok önemlidir. Samsun ili Samsunlu için çok önemlidir. Diyarbakır ili Diyarbakırlı için çok önemlidir ve Diyarbakırlı hemşehri Diyarbakır ilinin büyükşehir olmasından rahatsızlık duymaz, mutlu olur. Hakkâri için Hakkâri ili önemlidir. Orali olmak önemlidir ve oralı olmanın bir kültürü vardır, bu kültür kıyafetinden sofrasına kadar, konuşmasından fıkrasına kadar yansır.

"Fıkra" deyince tabii söylemeden geçemeyeceğim. Bu değerlendirmeler esnasında fıkralar da anlatıldı. Tabii, hepsi çok güzeldi de bu çürük domates fıkrasını hakikaten anlamakta ben ve bu Komisyonda dinlemekte biraz şaşkınlık geçirdim ama anlatıldı netice itibarıyla. Tabii, başka şeyler de söylendi bireysel olarak.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, köy mahalle olmakla şehirleşmiş mi oluyor?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Domates fıkrasına gelmişken, Sayın Kesimoğlu'nun elinde belgesi varsa göstermesini söyleyeceğim. Bakanlık sitesinde, katıldığım, Bakan olarak katıldığım haberle ilgili ifade hatasına yönelik bir değerlendirme oldu. O hangi ifadedir, hangi cümledir? Eğer hata varsa özür veya düzeltme beyanımızı yaparız. Ama bizim o tarihlerde baktığımız, bulduğumuz bir haber var, bunda da henüz bir Türkçe hatasını biz göremedik. Anlaşılan bizi çok yakından takip eden bir milletvekili arkadaşımız, bundan da memnuniyet duyarız ama bir şeyi herkes anladı, anlayamamış olmayı da ben sizin adınıza üzüntüyle karşılıyorum.

Bu ülkede terör örgütü tarafından Hakkâri yolunda, Zap Vadisi'nde sırtına 25 kilo C4 patlayıcı yüklenecek boş vaziyette Defin Karakolu'na doğru yola çıkarılan katırı, istihbarata dayalı olduğu için üzerindeki patlayıcı dolayısıyla polis ekibi kullandığı silahla imha etmek ve onu öldürmek durumunda kalmışsa bir bakan da "Bu ülkede terör örgütü ve terör adına yapılan her hainliğin hesabını sormamız lazım, soracağız. Hatta "Defin Karakolu'na C4 yüklenecek gönderilen katırın da hesabını soracağız." demişse, siz, ben merak ediyorum, bunun neresinde hata buluyorsunuz, neresinde hafiflik buluyorsunuz, neresinde eksiklik buluyorsunuz? Çürük domatesler kadar katırı yok mu o katırın, onu sorarım.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Bakan, onlarca şehit varken, siz terörle mücadele değil müzakere ederken keşke aynı hassasiyeti de gösterebilseydiniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Kesimoğlu, her söz her olay kendi sınırları içerisinde değerlendirilir. Sıkışınca başka noktaya geçmeyin lütfen, onun da cevabını veririz, her şeyin cevabını veririz.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Biraz önce sordunuz ben de yanıt vereyim. Geçen seneki bütçe görüşmelerinde Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesi üzerine ben görüştüm, Meclisin tutanaklarına baktım, siz de o gün Genel Kuruldaydınız, o gün de tepki vermediniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Vakit olmamıştır, tepki vermeye değer bulmamışım, bilemiyorum o günkü atmosferi.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Ama bugün değerli buldunuz herhâlde.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bugün değerli bulduk, çünkü bugün...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Ben sizi takip ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Biz de sizi takip ediyoruz, onun farkında olursunuz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Siz herkesi takip ediyorsunuz Sayın Bakanım, herkesi dinliyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yok, herkesi dinlemiyoruz, biz takip ediyoruz. Mesela haksız yere birisine hakaret ediyorsa birisi onu takip ediyoruz. Silahını çekip birisinin kafasına dayamışsa haksız bir şekilde pozisyonunu kullanarak onları takip ediyoruz. Sadece katırın hesabında değiliz, bütün haksızlıkların, bütün mafyanın, bütün çetelerin, bütün bölücü ve yıkıcı örgütlerin kanunsuzluğa yönelik her türlü kişi ve işlerin peşindeyiz, takibindeyiz, olmamız da gerekmektedir, takdir edersiniz.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Keşke biber gazıyla hayatını kaybeden insanları da takip edebilseniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, çok saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; tabii Sayın Korkmaz ayrıldılar...

SADİR DURMAZ (Yozgat) - Biz cevap veririz Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Cevabı gerektiren bir şey yok, bir düzeltme yapacağım.

Giyotinle ilgili bir açıklaması olmuştu, tabii giyotin üzerinden başka açıklamaydı, tabii biz mesajımızı kendimize aldık da. Yalnız giyotini icat eden kişinin giyotinle hayatı sona ermemiş, doğal olarak hayatını kaybetmiş.

ALİ SERİNDAĞ (Gaziantep) – Sayın Bakan, şu sorunun yanıtını alamadık efendim: Köy mahalle olursa şehirli mi oluyor yani şehirleşmiş mi oluyor?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Serindağ, siz uzun uzun birden fazla konuştunuz.

ALİ SERİNDAĞ (Gaziantep) – Hayır, sorunun yanıtını almak istiyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Onu siz engin bilginizle değerlendirirsiniz, siz o işleri çok iyi bilirsiniz.

ALİ SERİNDAĞ (Gaziantep) – Bakın, Sayın Valimiz ne diyor? Doğru diyor aslında: “Kendini belediyeye geçmekle şehirli mi zannedeceksin?” diyor.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Değerli arkadaşlarım, Sayın Hocamızın, Sayın Birgül Ayman Güler Hanımefendi'nin değerlendirmelerine yönelik açıklamalarımı yapmıştım ama bir konuda katılmadığım hususu belirtmek isterim. “İl sınırları dâhilinde belediye ihdası, belediye yönetimi kuruluşu il sistemine ve il tanımına aykırıdır.” ifadesi karşısında ben şu soruya cevap arıyorum: İl sınırlarında yine bir yerel yönetim teşkilatı olarak il özel idareleri hâlen yüz yılı aşkın süredir hizmet ediyorlar. Bu yapı il sistemine aykırılık oluşturmuyor yerel yönetim olarak ama belediye yapısı, belediye teşkilatı il sınırlarında görev yaparsa, yapar hâle gelirse bu il sistemine aykırılık teşkil eder değerlendirmemiz özel idare yapısı karşısında bir karşı soruya muhatap olmuyor mu? Dolayısıyla ben de bu soruyu böyle soru olarak belirtmiş oldum.

Değerli arkadaşlar, bu yasayla birlikte güvenlik hizmetlerinin aksayabileceğine ilişkin bazı arkadaşlarım, özellikle mülki idare kökenli milletvekillerimizin değerlendirmeleri oldu ama o sorunun cevabını yine bir başka arkadaşımız, takip edebildiğim kadarıyla vermişti. Güvenlik yönünden herhangi bir sıkıntı, herhangi bir aksaklık söz konusu olmaz, olmayacaktır. Şu andaki yapı çok az değişikliklerle, bazı illerde belki hiç değişmeden güvenlik yönünden devam edecektir.

BDP temsilcisi veya temsilcilerinin ifade ettikleri hususlar var, burada olsalardı daha ayrıntılı açıklama gerekirdi ama, baştan aşağıya, her zaman olduğu gibi tutarsızlıklarla dolu açıklamalardı, fakat son bir cümlesi Sayın Önder'in her şeyi ifade ediyor “Hayatımı cümle kurarak kazanan adamım.” sözü, bana göre bugünü ve bundan önceki bütün konuşmaları ve ona benzer konuşma yapan değerli - ona göre değerli- arkadaşlarının tavrını, tarzını ifade ediyor. Girişi başka, gelişmesi başka, sonucu başka ve herkesin de bagajında ne olduğunu bildiğini ifade eden bu Milletvekilinin kafasında neler olduğunu da biz biliyoruz. Teröristlerin ve teröre yardım, yataklık edenlerin bagajında patlayıcı maddelerin, silahların, mermilerin, bombaların olduğunu, bilmenin ötesinde tespitle her gün görüyoruz, yakalıyoruz, ama anlaşılın kendi akıl bagajında da bir şeyler var o âleme yönelik.

Eğitim dđnemi açıldı, siz 4+4+4 yđnnden eleştiri getiriyorsunuz ama, belli bđlgede, tabii, ellerinden gelirse Ankara'da da, Samsun'da da okulları kapalı tutmak, kapatamadıkları zaman yakmak, bombalamak, đđretmeni taciz etmek, tehdit etmek, hatta kaçırmak eylemleri yaşadığımız gerçekler, fakat o temsilcilerden ne yazık ki buna yđnelik bir kelime dahi duymak mđmkđn değil. şantiyeler basılıyor, araçlar yakılıyor, buna yđnelik, bu đlkenin kalkınmasına yđnelik bir şey duymak mđmkđn değil.

Efendim, "ana dil", "ana dil" diyorlar, ama daha geçen gđn bir gazete yayınlamıştı, ben de bir araştırma yapılısın istemiştim, mamafih bizim araştırmaya gerek kalmadı, kimlerin hangi kolejlerde ocuk okuttuğu, hangi özel universitelerde okuttuğunu gazetelerden đđrendik, đđreniyoruz.

şimdi, burada bir yanlış var. "Eşitlik temelinde buluşmak", "Eşitlik temelinde buluşmak" teranesiyle, bir yapay sorunun izerinden Tđrkiye bugđn de, onlarca yıldır da meşgul ediliyor.

Benim İçişleri Bakanı olarak, sizin Komisyon Başkanı olarak veya burada Sayın Celal Dinçer arkadaşımızın milletvekili olarak, bu đlkede tabi olduğumuz özel bir kanun benim bildiğim kadarıyla yok.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama Sayın Başbakan "Kđrt sorunu var." diyor.

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – Yok.

Sayın Başbakan "Kđrt sorunu yoktur, terđr sorunu vardır." cđmlmesini...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – On sene sonra sđyledi.

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – Efendim, şimdi, bakın...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Birkaç kere değişti fikri.

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – "Kđrt sorunu yoktur, terđr sorunu vardır." ifadesini kullandı...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – 10 defa fikri değişti.

HASAN HđSEYİN TđRKOĐLU (Osmaniye) – Efendim, batıda đyle diyor, doğuda "37 etnik grup var." diyor. Yani şimdi Başbakanın ne dediğini biz de biliyoruz Allah'a řükđr!

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – şimdi, Sayın Tđrkođlu...

HASAN HđSEYİN TđRKOĐLU (Osmaniye) – Batıda Tđrk milliyetçisi, oraya gidiyor...

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – "Kđrt sorunu yoktur, terđr sorunu vardır." ifadesini Sayın Başbakan ve...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – En sonuncusunu mu esas alacağız?

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – Hepsini dikkate alın, hepsi doğrudur, hepsi hangi şartlarda sđylenmiřtir, ona bakmak lazım.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Yani duruma gđre sđylđyor!

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – Hayır.

Hikmet de vardır, gizem de vardır, fikir de vardır, hakikat de vardır.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Gerçeği geç gđrmek de vardır.

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – şimdi, bu sizin değerlendirmeleriniz farklı açılardan ve farklı şekillerde mđmkđndđr, yani siz tasdik makamı değilsiniz, tabii ki tenkit makamısınız, bir şeyler sđylemek durumundasınız. (Gđrđltđler)

Ve tabii burada bir talihsizlik daha yaşanmıştır, zannediyorum Komisyonun ilk toplantısında đu hukukundan bahseden anlayış, bugđn, burada, bu đlkenin kurucusu Mustafa Kemal Atatđrk'e dil uzatma şeklinde değerlendirilen ifadelerde bulunmuştur, bulunmuşlardır. Yeri gelir đu hukukundan bahseder, bugđn o đu hukuku dediğini de unutan anlayıştır. Tam bir oportđnizm, tam bir laf ebeliği, tam bir mugalata örneğini bugđn de yaşadık, zaman zaman da bunu bolca yaşıyoruz, ama bu đlke ve bu đlkenin insanı, bu sorun ve bu sorunun sahipleri ve savunucularıyla ilgili özđmđnđ izermeye muktedirdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; Sayın şandır, Milliyetçi Hareket Partisi adına, Grubu adına yaptığı değerlendirmede "Millet birliğini bozmak istiyorlar, bu yasada da endişe ederim buna yđnelik bir fırsat ortamı oluşabilir." değerlendirmesini yaptı ve "Tđrkiye Cumhuriyeti devletini kuran halka Tđrk milleti denir." O ifadeyi o kullanmadı ama ben onu dinlerken bu cđmleyi notlarıma yazmıştım.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – O da kullandı.

İçİşLERİ BAKANİ İDRİS NAİM şAHİN (Ordu) – O da benzeri ifadeyi tam kullanmadı, ama aynı anlama gelen ifadeleri kullandı.

Bunlar bizim ortak doğrularımızdır, bu ülkenin ortak doğrularıdır. Bu ülkede yaşayan 75 milyon bu ülkenin sahibidir ve bir millettir. Bir ırktan bahsetmiyoruz, kimse de bahsetmedi, ortak kültürü, ortak ülküsü, ortak tarihi, ortak inancı olan insanların oluşturduğu bir millî varlıktan bahsediyoruz ve bu varlık, bu millî varlık hepimizin ortak varlığıdır, Milliyetçi Hareket Partisinin de, Cumhuriyet Halk Partisinin de, AK PARTİ'nin de, ama bir parti bu gerçeği kabullenmekte zorlanıyorsa, o artık kendi sorunlarıdır diye belirtmek istiyorum.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Adı da Türk millettir.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Tabii ki. Biz bir milletiz ve gayet tabii ki adı da Türk millettir.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Adını pek duyamıyoruz da efendim sizin partililerinizden, şimdi tekrarlamak...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Türkoğlu, şimdi, siz bizim partililerimizi... Bizim parti çok büyük olduğu için, çok kalabalık olduğu için hepsini takip etmeniz mümkün olmayabilir, galiba öyle oluyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama hep takip ediyoruz, parti sözcülerinizin ağzından böyle bir laf çıkmıyor.

CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun) – Başbakan'dan çıkmıyor.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Değerli arkadaşlarım, müsaade ederseniz ben açıklamamı sürdürüyem, açıklamama devam edeyim.

Sayın Enver Erdem, evet, sizin de buna benzer değerlendirmeleriniz var. Millî ve üniter yapıyı bozmaya kimsenin gücü yetmeyecektir, yetmez, buna bu yasayla yeniden güç bulacaklar olmayacaktır. Bir sıkıntı varsa...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Diyarbakır Belediye Başkanına kim söz geçirecek Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bugün kim söz geçiriyorsa yarın da o söz geçirecektir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bugün kimse söz geçirmiyor ki, adam her gün meydan okuyor.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayır, bugün kim söz geçiriyorsa yarın da o söz geçirecektir.

Bir başka arkadaşımızın Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı konusunda, konuyu tam olarak anlayamadığına ilişkin, o da Sayın Altan Tan' mış.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Biz de anlayamadık Sayın Bakan, tasarı geldiği günden beri farklı farklı tarif ediliyor.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı merkezî idarenin ildeki teşkilatlanmasıdır, illerdeki, yirmi dokuz ildeki teşkilatlanmasıdır.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Tüzel kişiliği var mı?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Tüzel kişiliği öngörülmüştü, şimdi tüzel kişiliğinin olmayacağı şekilde teşkilatlanması değerlendirildi.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Neden değişiklik gereği duyduunuz Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Önergenin gerekçesinde yazılıdır.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama Sayın Bakan olarak bizi aydınlatmanızda fayda var.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Karar mekanizması nasıl olacak?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Erdoğan'ın, yani sizin Mehmet Bey, değerlendirmeleriniz var. Bu değerlendirmelerde Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarına aykırılıktan bahsediyorsunuz, fakat yapılan yasa tasarısı çalışmalarında Anayasa Mahkemesinin ve Danıştayın kararları dikkate alınarak çalışma yapılmıştır.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Nasıl yapılmış?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Arz edeyim.

Anayasa Mahkemesinin 2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'yla ilgili değerlendirmesi...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hayır, efendim, ben onu söylemedim. 5747 sayılı Kanun'la ilgili...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ona da geleceğim, ona da geleceğim.

Anayasa'nın 127'nci maddesinin üçüncü fıkrasının son tümcesinde yer alan "Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir." ifadesiyle büyük yerleşim merkezlerinin sınırları üzerinde durulmamış, dolayısıyla bu konu kanuna bırakılmıştır.

Nüfus kriteri, hizmetin gerekleriyle, ekonomik ve coğrafi şartlar büyükşehir belediyesi kurulmasını etkileyen faktörler içerisinde yer aldığına göre, yasa koyucunun takdirine bağlı olarak büyükşehir belediyesi sınırlarının belirlenmesinde, buralara yakın ilçe, belediye ve köylerin dikkate alınması gerekebilir.

Düzenlemeyle, bir kısım büyükşehir belediyeleri için il mülki sınırı, diğerleri için ise objektif sayılabilecek bir ölçüyle büyükşehir belediyesi sınırı belirlenmiştir.

İstanbul ve Kocaeli'nin toprak büyüklüğü, barındırdıkları nüfus ve bunun dağılımıyla coğrafi yapısı birlikte değerlendirildiğinde, bu yerler için mahallî müşterek ihtiyaç ve sorunların hemen hemen il sınırları içerisinde ilgilendirdiği, diğer büyük şehirlerde de bunları büyükşehir belediyesi çevresini önemli ölçüde etkilediği gözetilerek, büyükşehir belediyesi sınırlarının yeniden tespit edilmesinde Anayasa'nın anılan maddelerine aykırı bir yön görülmemiştir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Bakan, eski karardan bahsetmiyorum, şimdi benim size bahsettiğim karar, Danıştay 8. Dairesinin esas 2008/4826, karar 2008/8384 sayılı Bulancak Belediye Başkanlığı, Bulancak Giresun Belediyesinin açtığı belediye 2 bin nüfuslu...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – O 2 bin nüfusla ilgili...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – ...belediyeyi kapatmayla ilgili.

Ben bununla ilgili olarak zatinalinize dedim ki: "5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre, sizin nüfusu 2 binin altına düşen belediyeleri kurduğunuz gibi kapatmaya yetkiniz vardır, hem de bunu kapatırken, Anayasa Mahkemesinin nüfusu 2 binin altında olup tarihî ve turistik özelliklerinden dolayı kapatılmaması gereken belediyelerle ilgili kararını da uygulayabilirsiniz." Yani benim söylediğimi eğer siz anlayamadıysanız, ben bunu tekrar etmiş olayım, buna cevap verin.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Teşekkür ederim.

Şimdi, bir başka Anayasa Mahkemesi kararı, Sayın Başkanım, 5747 sayılı ilk kademe belediyelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılmasıyla ilgili kanun iptali üzerine Anayasa Mahkemesi kararı, Anayasa Mahkemesi kararının bir ilgili bölümü:

"Buna göre, yasa koyucu Anayasa'da öngörülen koşullara uymak kaydıyla, gelişen sosyal, ekonomik, teknik ve benzeri nedenlerin belli bir bölgede ilçe kurulmasını gerektirdiğini takdir ederek yeni bir ilçe kurabilir. Kamu hizmetinin gereklerini, kamu yararını ve Anayasa'nın 67'nci maddesindeki koşullar çerçevesinde yapılan seçimlerle oluşan yöre halkının beş yıllık iradesini gözetmek koşuluyla, ölçek sorununu dikkate alarak, daha etkin ve verimli bir kamusal hizmeti sağlamak amacıyla bir belediyenin ya da köyün tüzel kişiliğini kaldırabilir."

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama "İradeyi dikkate almak suretiyle" diyor, bakın.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – "Belediyeyi köye, köyü belediyeye dönüştürebilir, bir belediye veya köyü bir başka belediyeye mahalle olarak katabilir, büyük yerleşim yerleri için öngörülen özel yönetim biçiminin gereği olarak büyükşehir belediyelerinin sınırları içerisinde yer alan belediyelerin, sınır, görev, yetki ve niteliklerinde değişiklikler yapabilir. Bunu yasayla yapabileceği gibi, esas ve usullerini yasada göstermek koşuluyla idari işlemle yapılmasına da olanak tanıyabilir."

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yasa var zaten Sayın Bakan, idari işlem niye yapılmadı? Yani buna gerek yok.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Anayasa'nın 127'nci maddesinin 1982 yılındaki gerekçesi. 1982 yılı, otuz sene önceki gerekçe.

"Şehirleşmenin hızla geliştiği memleketimizde, büyük şehirlerin problemlerini yürürlükte bulunan ve yıllarca önce çıkarılmış kanunlarla çözümlenememesi imkânsız hâle gelmiştir. Nitekim, büyük şehirlerimizin ulaşım, kanalizasyon gibi problemlerini çevredeki belediyelerle birlikte çözümlenememesi zorunluluğuyla karşılaşılması bunu kanıtlamaktadır. Son zamanlarda çevredeki yerleşim yerlerinin ana belediyelere bağlanması uygulaması da bu ihtiyaçtan doğmuştur.

İşte, bu zorunluluklar karşısında hizmetlerin daha iyi götürülebilmesini sağlamak amacıyla, büyük yerleşim yerleri için özel yönetim biçimlerinin kanunla getirilebilmesi imkânının Anayasa'yla tanınması yoluna gidilmiştir."

Otuz sene önceki 127'nci maddenin gerekçesi.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Büyük yerleşim yerleri için diyor Sayın Bakan.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Bakanım, 559 tane belediyeyi köye çeviriyorsunuz, bunların içerisinde tarihî ve turistik...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, çok saygıdeğer arkadaşlarım, değerli milletvekillerimiz, ben yine Sayın Kesimoğlu, size son bir açıklama getireyim.

10.668 kelime saymışsınız bizim yasada, orada mı kaldınız, cümleleri okuyabildiniz mi diye endişe ettim. Eminim ki cümleleri okumuşsunuzdur ve...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Kesimoğlu yok şu anda.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yok mu? Affedersiniz, demek ki ayrılmış. Cümleleri okuyup okumadığını merak ettim, emini m ki okumuş ve ona göre değerlendirmelerini...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Kesimoğlu okumayı seven bir arkadaşımızdır.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Belli, çok okumayı seven, kelimeleri saymış, oradan belli de zaman darlığından cümlelere gelip gelemediğini doğrusu merak etmişim ve...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Merak kötü bir şeydir Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayır, sizde aşırı merak var bugünlerde, o zaman size aynı değerlendirmeyi yaparım, o da gecenin bu saatinde yanlış olur diye endişe ediyorum.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Antalya'daki bölmeyi neye göre yaptınız?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilllerimiz; yeni ilçe kuruluşunda dikkate aldığımız bir gerçek, 50 bin nüfusu esas aldık, çünkü mevcut Yasa' mızda 50 bin nüfusun altında yeni ilçe belediyesi ve büyükşehir ilçe belediyesi kurulmaması gerçeğinden hareketle, bütün illerimizde 50 bin nüfus kuralına uyularak...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Öyle bir yasal düzenleme mi var?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Evet, öyle bir yasal düzenleme var. Büyükşehir belediye ilçesi en az 50 bin nüfus olması gerekir, o maddeyi değiştirmedimiz için, ona biz uyarak bu düzenlemeyi yaptık, Hatay'da da, Diyarbakır'da da bu düzenlemeyi yaptık.

Şimdi, Sayın Korkmaz bir değerlendirme yaptı. Yani burada tahminlere dayalı, olsa olsa yaklaşımla, hatta niyet okuyarak yapılan değerlendirmeler gerçekten sıkıntılı oluyor ve bazen de yanlış doğru giden değerlendirmeler oluyor.

250 nüfusun altındaki köy ve mahallelerin kapatılacağı müjdesini bir muhalefet üslubuyla ve dikkatiyle burada ifade etti. Buradaki sözler kayıtlara geçiyor. Hükümetimizin ve Bakanlığımızın böyle bir tasarrufunun ve teklifinin olmadığını ben ifade etmek istiyorum, ama yeni mahalle kurulması için, bu yasanın içerisinde, bakın, bu yasa tasarısında 500 nüfus kriterini biz teklif ettik, bu var, yeni belediye kurulması için de 5 bin nüfusu kuralı, 2005'ten beri var.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Bakan, gelir falan mahcup olursunuz, yani haberiniz olmadan bir düzenleme gelir...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ve 5 bin nüfus kriteri geldikten sonra da Türkiye'de yeni belediye kurulmamıştır, kurulan bir belediye yok.

Türkiye'nin yönetim yapısının önemli sorunlarından birisi takdir ederseniz ki ölçek sorunudur. Yani 50 nüfuslu, 100 nüfuslu, 250 nüfuslu köyler ve özellikle köylerin yönetiminde hizmetlerin götürülmesinde karşılaşılan sıkıntılar ve gerekli olan yüksek maliyetleri hepimiz bilmekteyiz, ama buna yönelik de bir düzenlemeyi, en azından yanlış devam ettirmemek bakımından getirmek gerektiğini düşünüyoruz ve o nedenle de yeni mahalle ihdasında 500 nüfus kriterini öngörmekteyiz.

Köy Kanunu çalışmaları Bakanlığımızda yürüyor...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Köy kalmadı, niye Köy Kanunu'nu çıkarıyorsunuz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Herhâlde siz köyleri gözden çıkarttınız gibi geliyor bana. Yani köy kalmadı olur mu? 18 bin tane köyü yok mu sayıyorsunuz Sayın Serindağ?

Ve Köy Kanunu Tasarısı'yla köy korucularını da içine alacak şekilde düzenlememiz gelecek, orada da yine yeni köy ihdasına yönelik bir nüfus kriterini öngörmeyi doğrusu düşünüyoruz, ama mevcut köylerin ve mahallelerin kapatılmasına yönelik bir tasarrufumuzun olmadığını, bir kez daha burada, muhalefet tarafından ifade edildiği için belirtmek isterim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz; bu yasa tasarısının geneli üzerindeki çalışmalar her birinizin çok değerli katkılarıyla verimli ve başarılı şekilde gerçekleşti. Biz Hükümet olarak, ben Bakan olarak bütün değerlendirmelerden yararlandık, her birinize çok çok teşekkür ediyoruz, bundan sonra da yine maddeleri üzerinde, yarından itibaren Sayın Başkanın takdiriyle, tahmin ediyorum çalışmamıza devam edeceğiz, aynı birlikte ve başarılı çalışmayı eminim ki sürdüreceğiz. Ve bu yasa tasarısıyla Türk idari yapısı yeni bir güç kazanacak, yeni bir etkinlik eminim ki kazanacak, hizmetler daha verimli, daha yerinde ve etkin bir şekilde halkımıza inşallah ulaştırılacaktır. Memleketimiz için, milletimiz için faydalı olacağını düşünmekteyiz, ancak yasa ne kadar iyi olursa olsun, yasa

ne kadar neyi hedeflerse hedeflesin, uygulama ve uygulayıcı kuşkusuz çok daha önemlidir. Bir önemli ve güzel sözdür “En iyi yasa halkın ve uygulayıcıların kendi terbiyesidir.”

Buradan eğitime ve kültüre geçmek istemiyorum, müsaadenizle Sayın Başkan sözlerimi burada tekrar teşekkür ederek bitirmek istiyorum.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Başkan, bir cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Bir cümle olsun, lütfen artık.

Buyurun, rica ediyorum.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Bakana çok teşekkür ediyorum, kendisi dinlemiş, not almış ve bizim notlarımızı verdi, karnemizi dağıttı, kendisine çok teşekkür ediyoruz, umarım Sayın Başbakan da Bakanlar Kurulunu oluştururken notunu dikkatten kaçırmaz, ama AKP'nin MKYK sonuçlarına baktığımız zaman notunun pek parlak olmayacağını görebiliyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yine dam üstünde saksaktan mı, dam üstünde katır diyeyim, ben buna başka bir şey demeyeyim.

BAŞKAN – Peki.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan size, Alt Komisyonumuzun Değerli Başkan ve üyelerine, katkıda bulunan değerli komisyon üyelerimize ve değerli milletvekillerimize, değerli katılımcılara ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Şimdi, alt komisyon raporunun maddelerine geçilme hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, bitirmeden önce bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Vereceğim efendim.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, yarın grup toplantıları olduğunu biliyorum siyasi parti gruplarımızın, yarın saat 15.30'da burada, alt komisyon raporunun 1'inci ve 2'nci maddelerini inşallah tezekkür etme imkânımız olacaktır.

Evet, çok teşekkür ediyorum değerli arkadaşlarım, hepinize Allah rahatlık versin.

Sayın Tanal, toplantıyı kapatıyorum, ama yine size söz veriyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, Değerli Bakanım, değerli milletvekilleri; tabii, kapattınız ama, şimdi, burada 2972 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde değişiklik yapıyorsunuz, ancak... (Gürültüler)

Özür diliyorum, dinliyor musunuz Sayın Bakanım...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Tabii, tabii, dinliyorum sizi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, 2972 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde değişiklik yapıyor, bu seçim pusulaları birlikte, ancak burada büyük bir eksiklik, aynı kanunun 31'inci maddesinde muhtarlık seçimlerinin adaylık usulü yok. Yani pusulayı yapıyoruz, adaylık usulü yok. Geçmişte usul neydi? O gün gidip yapıyordu. Yani onun için burada bir düzenlemeye ihtiyaç var. Bu çok önemli bir ihtiyaç.

İki...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yüksek Seçim Kuruluna o...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok ama.

BAŞKAN – Yarın devam edelim Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki.

BAŞKAN – Evet, toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.56